Landshöfdinge-embetets i Elfsborgs län

skrifvelse med anledning af den anmärkning, Riksdagens Revisorer framställt vid granskning af detta läns landsbok för år 1855.

Till Herr Chefen för Kongl. Maj:ts Civil-departement.

Landshöfdinge-embetet får vördsamt härvid återställa Rikets Ständers Revisorers med remiss den 25 nästlidne Oktober försedda anmärkning, samt lika vördsamt bifoga qvittenser, utvisande, att de uti anmärkningen omförmälda medel kommit vederbörande tillhanda.

Wenersborg å Landskontoret den 15 November 1867.

På Landshöfdinge-embetets vägnar:

C. O. ALMQVIST. J. M. RYDING.

(Bilagor.)

Utdelning af de genom Kongl. Maj:ts nådiga bref den 22 sistlidna September till lättnad af skjutsningen till reservlaget vid Hemmaryds gästgifvaregård anslagne Ett Hundradetrettiosju Riksdaler Femtio öre Riksmynt.

Hemman.	Hemmantal.	Antal hästar.	Anslagne medel.		Qvitteras.
Gudsryd	1/8	1/2	1	86	Justus Andersson.
„	1/16	1/4	—	93	Johannes Olsson.
„	1/16	1/4	—	93	Johannes Hansson.
Mossöja Öfreg.	3/4	3	11	13	S. Lilljegren, genom Anna Elisabeth Lilljegren.
ibm Mellomgården	3/16	3/4	2	78	Anders Andersson.
„	3/16	3/4	2	78	J. H. Lundgren.
Gullegärde	3/16	3/4	2	78	Per Såneson.
„	1/16	1/4	—	93	Bengt Carl Olsson.
Greppholmen	1/8	1/2	1	86	Per Andersson.
„	1/8	1/2	1	86	S. Hansson.
Långäckra	1/8	1/2	1	86	Anders Andreasson.
Transport	—	8	29	70	

Hemman.	Hemmantal.	Antal hästar.	Anslagne medel.		Qvitteras.
Transport	—	8	29	70	
Långäckra	1/8	1/2	1	86	Johannes Johannesson.
Galtholmen, Öfre och Nedre	1/4	1	3	71	Johan Johansson.
„ „	1/4	1	3	72	Andreas Ericsson.
Fredared	1/8	1/2	1	86	Sven Andersson.
Källebergshed	1/8	1/2	1	86	Joh. Jonasson.
Wennered.	1/4	1	3	72	Andreas Andersson.
„	1/4	1	3	72	Andreas Jonasson.
Björnåsen.	1/12	1/3	1	27	Johannes Hansson.
„	1/6	2/3	2	49	Pehr Eriksson.
Hässlehult, Öfregården . . .	3/16	3/4	2	78	Lorents Johansson.
„ „	3/16	3/4	2	78	Anna Eliasdotter.
ibm, Nedregården . . .	1/8	1/2	1	86	J. P. Johansson.
„ „ . . .	1/16	1/4	—	93	Johannes Ericsson.
„ „ . . .	1/16	1/4	—	93	A. Svensson.
Borghult, Nedregården. . . .	1/4	1	3	72	Johanna Ericsson.
„ „	1/4	1	3	72	Joh. Andreasson.
ibm, Öfregården	1/6	1/2	1	86	L. J. Svensson.
„ „	1/6	1/2	1	86	Anders Svensson.
Buared	1/3	1	3	72	Anders Eliasson.
Bläshult.	1/8	1/2	1	86	Johannes Ericson.
„	1/8	1/2	1	86	J. Johansson.
„	1/4	1	3	72	Lars Johansson.
Skepared, Öfregården	3/16	3/4	2	79	Anders Svensson.
„ „	3/16	3/4	2	79	J. A. Johansson.
ibm, Vestergården . . .	3/16	3/4	2	79	C. M. Pettersson.
„ „ . . .	3/16	3/4	2	79	A. H. Andersson.
ibm, Nedregården . . .	3/16	3/4	2	79	A. Andersson.
„ „ . . .	3/16	3/4	2	79	Anna Olofsdotter.
Skephult, Klockaregården . .	1/8	1/2	1	86	A. P. Jonasson.
Wällingbacka	3/16	3/4	2	79	August Bengtson.
„	3/16	3/4	2	79	Håkan Larsson.
„	3/16	3/4	2	79	Anders Pehrson.
„	3/16	3/4	2	79	J. A. Carlson.
Backen	3/16	3/4	2	79	Johannes Eliasson.
„	3/16	3/4	2	79	Johan Andreasson.
Högshult, Öfregården	1/8	1/2	1	86	C. E. Eliasson.
„ „	1/8	1/2	1	86	H. Eliasson.
ibm, Nedregården	3/16	3/4	2	79	E. M. Johanson.
„ „	3/16	3/4	2	79	C. J. Håkanson.
Mossöija, Yttregården	1/8	1/2	1	86	Johannes Pehrson.
„ „	1/8	1/2	1	86	Carl Svensson.
Humaryd	1/4	1	3	78	Anders Carlsson.
Summa	—	37	137	50	

Gundbo, i Kronolänsmans-kontoret den 14 December 1865. *C. G. Rylander.*

Att omstående personer riktigt erhållit sin liqvid, betyga:

A. Carlsson. *J. Carlsson.*

Gästgifvare.

Drätselkammaren i Borås har denna dag från Elfsborgs läns Ränteri emottagit den Borås stad tillfallande andel af reservationsanslaget till lättnad för skjutsningsbesväret med *Nio hundra tjuguåtta Riksdaler Riksmynt,* som härmed qvitteras.

Borås den 5 December 1865.

På Drätselkammarens vägnar:

Sv. P. Wennergren.

A. Hedenlund. G. E. Tillander.

Den af Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 22 September 1865 anslagne hjelp till lättnad af skjutsningen vid Bonareds reservlag, Trettiotvå Riksdaler femtio öre Riksmynt, hafva undertecknade reservskjutsskyldige vid samma gästgifveri emottagit, som tacksamt qvitteras.

Bonared den 11 Juni 1866.

Anders Petersson. Gustaf Andrén.

A. Jansson. Carl Johan Andreasson.

Bevittnas af:

And. M. Rylander.

C. Fritz Sundberg.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Wermlands län

underdåniga utlåtande, i anledning af den anmärkning, Riksdagens Revisorer gjort vid granskning af detta läns landsbok för år 1865.

Underdånigt memorial.

Till underdånig åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 25 sistlidne Oktober i anledning af hvad i Riksdagens detta år församlade Revisorers berättelse blifvit anmärkt rörande saknade qvittenser för de medel, som blifvit af Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Stats-kontor den 1 November 1865 å härvarande Landtränteri anordnade af anslaget till lättnad för skjutsningstungan, utgörande 8,974 R:dr 89 öre, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet anmäla, att de skjutsningsskyldiges qvittenser icke hit inkommit så tidigt, att de kunnat åtfölja Ränteriets specialräkning för 1865, samt att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansett sig böra öfverlemna ifrågavarande qvittenser till Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-rätt, dit de blifvit insände. Karlstad i Landskansliet den 21 November 1867.

C. EKSTRÖM.

R. Trägårdh.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Örebro län

underdåniga utlåtande, i anledning af den anmärkning, Riksdagens Revisorer gjort vid granskning af detta läns landsbok för år 1865.

Underdånigt memorial.

Till underdånig åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts, genom remiss den 25 nästlidne Oktober, meddelade nådiga befallning, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande såsom utlåtande öfver Riksdagens Revisorers i afgifven berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865,

anmälda förhållande, att uti räkenskapen för detta med flera län afföras de af Kongl. Stats-kontoret under den 1 November 1865 å Landtränteriet anordnade belopp af anslaget till lättnad af skjutsningstungan, fastän anordningarne befunnits antingen sakna qvittens eller åtminstone icke varit försedda med sådane, som visa att medlen kommit de skjutsskyldige till godo, underdånigst anföra: att behörige qvittenser å de till detta län från Kongl. Stats-kontoret den 17 November 1865 ankomna 9,817 R:dr 16 öre, blifvit uti särskild skrifvelse af den 31 Maj 1866 insände till Kongl. Kammar-rätten med begäran, att som de först under loppet af förutgångne April månad från vederbörande inkommit och således icke kunnat inbindas jemte Landtränteriets specialräkning för år 1865, de måtte såsom verifikationer läggas till berörde års räkenskaper. Örebro Slott i Landskontoret den 18 November 1867.

CARL ÅKERHJELM.

J. O. Högström.

Landshöfdinge-embetets i Westernorrlands län

underdåniga utlåtande, i anledning af den anmärkning, Riksdagens Revisorer gjort vid granskning af detta läns landsbok för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I underdånighet återställande nådiga remissen den 25 sistlidne Oktober, i anledning af Rikdagens Revisorers anmärkning, att uti räkenskaperna för Westernorrlands län, utan behörige verifikationer, afförts det af Kongl. Stats-kontoret under den 1 November 1865 å länets Landtränteri anordnade belopp af anslaget till lättnad af skjutsningstungan, får Landshöfdinge-embetet, såsom underdånigt utlåtande, nåden åberopa den af Landtränteimästaren m. m. P. N. Fougt till Landshöfdinge-embetet den 24 i denna månad afgifna skriftliga förklaring i ämnet, hvilken, jemte de felande verifikationshandlingarne, Landshöfdinge-embetet har nåden härhos i underdånighet öfverlemna.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste tjenare och undersåter:

På Landshöfdinge-embetets vägnar:

C. W. RYDWALL. W. LÖFGREN.

Hernösand å Landskontoret den 28 December 1867.

(Bilagor.)

Till Landshöfdinge-embetet i Hernösand.

Med anledning af Riksdagens Revisorers den 14 sistlidne Oktober afgifna berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, och i 6 § deraf förekommande anmärkning, att i räkenskaperna för Westernorrlands län afförts de af Kongl. Stats-kontoret under den 1 November 1865 å Landtränteriet anordnade belopp af anslaget till lättnad af skjutsningstungan, fastän anordningarne icke blifvit försedda med sådane qvittenser, som visa att medlen kommit de skjutsskyldige tillgodo, samt Landskontorets till följd deraf mig affordrade förklaring, får jag meddela, att ehuru Kronofogden m. m. C. A. Eckhéll för Södra Angermanlands Fögderi, enligt anordning den 4 Januari 1866, fått uppbära den 12 i samma månad . . . . . R:dr 2,641: 84.
och, enligt anordning den 26 November s. å., dito den 27 i samma månad „ 5,953: 26,
för att till vederbörande utbetalas, hafva qvittenser derå, ehuru flerfaldiga påminnelser under tiden egt rum, icke kunnat förr än nu erhållas.

Å de öfriga utbetalningar, som af dessa medel under år 1866 från Landtränteriet egt rum, hafva fullständiga qvittenser blifvit samma års specialräkning bilagde. De saknade qvittenserna får jag jemte remissakten härhos öfverlemna. Hernösand å Landtränteriet den 23 December 1867.

P. N. Fougt.

Uppgift på nedannämnde skjutslag inom Westernorrlands län tillkommande andelar i 1864 års anslag till lättnad för skjutsningstungan.

	R:mt.		
Södra Ångermanlands Fögderi:			till skjutsskyld. i Stigsjö 171: 40. „ dito i Wiksjö 66: 4. „ dito i Häggdånger 141: 83. „ dito i Säbrå och Hernö (utmätta) 282: 71. 661: 98.
Häggsjö	661	98	
Åland	558	53	N. Åmén, Kommunalnämnd:s ordförande.
Weda	671	25	M. A. Kerstedt, på grund af fullmakter.
Frånö	306	8	Särskildt qvitto.
Hallsta	444	—	Dito dito.
Summa	2,641	84	

Hernösands Landskontor den 4 Januari 1866.

A. Wallbeck.

På begäran får jag härmed intyga, att, enligt nu gällande skjutsreglering, skjutsskyldiges inom Stigsjö socken andel uti det till Marks eller Häggsjö gästgifveri anslagna statsbidrag, helt 661 R:dr 98 öre, utgör, i enlighet med skedd uträkning, Etthundra sjutio en (171) Riksdaler 40 öre Riksmynt. Södra Ångermanlands Häradsskrifvarekontor den 4 April 1866.

Lösen 1 R:dr 50 öre Riksmynt. *Th. Söderberg.*

Förestående 171 R:dr 40 öre Riksmynt hafva vi denna dag fått lyfta. Stigsjö sockens skjutsskyldige, genom

Lars Larsson i Boda.

Ordförande i Kommunalnämnden, enligt fullmakt.

Af 1864 års anslag till lättnad i skjutstungan har jag för Wiksjö sockens till Häggsjö eller Mark anslagna skjutsskyldige bekommit 66 R:dr 4 öre Riksmynt, som erkännes. Hernösand den 5 Juni 1867.

På Wiksjö skjutsskyldiges vägnar:

A. D. Rönnberg.

Sockenskrifvare och Ordförande i Kommunalstämman.

Till Häggdångers skjutsskyldige levereras 1864 års anslag till skjutsens lindrande vid Marks station, till den del den tillkommer nämnde socken, med ett belopp af 141 R:dr 83 öre Riksmynt. Hernösand den 20 April 1866.

Jon Jonsson,

Ordförande i Häggdångers Kommunalnämnd.

Transumt af Kongl. Maj:ts och Rikets Svea Hofrätts dom uti den af Säbrå Tingslags Häradsrätt den 5 Maj 1865 dömda, genom vad till Kongl. Hofrätten komna sak emellan *dels* Drätselkammaren i Hernösand, å stadens vägnar, kärande, och vägbyggnadsskyldige innevånare inom Säbrå Tingslag, innefattande Säbrå, Häggdångers, Stigsjö, Hernösand och Wiksjö socknar, af hvilka vägbyggnadsskyldige socknemän å ena sidan, emot Hernösands Drätselkammare å den andra. — — — — — Gifven och utfärdad i Stockholm den 29 Mars 1866.

Kongl. Hofrätten har handlingarna i saken sig föreläsas låtit och med tillstädeskomne parters ombud hållit förhör; och som — — — — — — — — — — — — pröfvar Kongl. Hofrätten rättvist att, med ändring af Häradsrättens utslag, på det sätt bifalla staden Hernösands käromål i denna del, att Säbrå Tingslags vägbyggnadsskyldige förpligtas att till Drätselkammaren genast utgifva Sjuhundratre Riksdaler, fyratiosex öre jemte fem procents ränta derå från stämningsdagen, fjorton dagar före Säbrå Tingslags Hösteting 1863, tilldess betalning sker; — — — — — — — — — — — — —

På den Kongl. Hofrättens vägnar:

G. A. SPARRE.

G. Schöne.

Å omstående dom finnes tecknadt följande qvitto:

Kapital	R:dr 703: 46.
3 års 11 månaders ränta	„ 137: 85.
Expenser	„ 84: 54.
	R:dr 925: 85.

Niohundradetjugofem Riksdaler 85 öre Riksmynt qvitteras. Hernösand den 15 November 1867.

Ol. Norén.

Stadskassör.

Att till betäckande af vederbörande under Flaggsjö station hörande skjutsskyldiges andel i förenämnda skuld fått, på grund af kraftvunnen executiv åtgärd, användas ett belopp af det dem tillkommande skjutsbidrag af 1864 års anslag, — stort Tvåhundraåttatiotvå Riksdaler 71 öre R:mt, hvilka 282: 71. alltså å deras vägnar qvitteras, intygas. Södra Ångermanlands Kronofogde-kontor; som ofvan ex officio:

Carl A. Eckhéll.

Utdrag af protokollet, hållet vid ordinarie Kommunalstämma med Säbrå socknemän uti sockenstugan den 28 Mars 1866.

§ 7.

S. D. För att uppbära och qvittera samt fördela och redovisa det anslag af allmänna medel, som Kongl. Maj:t tillerkänt Marks och Ålands skjutslag såsom understöd för håll- och reservskjutsens utgörande, valdes såsom Ombud för det förra eller Mark Nämndemannen L. G. Nylan i Nyland och för det sednare eller Åland Nämndemannen N. Åmén i Åm.

Ur justerade och kungjorda protokollet rätteligen utdraget, intygar.

H. Arnell.

Kommunalstämmans Ordförande.

Utdrag af protokoll, hållet vid Kommunalstämman, efter i behörig ordning skedd pålysning, i Gudmundrå skolhus den 30 April 1866.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 7.

Uppdrogs åt Herr Jon Bergforss i Frånö att på vederbörlig ort qvittera och uppbära det af staten anslagna skjutsbidrag för Frånö skjutsstation, och hvarföre utdrag af detta protokoll skulle såsom fullmakt gälla.

Omstående protokoll uppläst och justeradt, dag som ofvan.

N. H. Norrbin. Jon Bergforss. C. J. Sundström. Rob:t Bagge.

Rätteligen utdraget, betygar:

Rob:t Bagge.

Ordförande.

På grund af omstående fullmakt uppburit på Kronofogde-kontoret i Södra Ångermanland 306 R:dr 8 öre R:mt, med skyldighet att deraf tillhandahålla hvad öfriga socknars skjutsskyldige äga att deraf åtnjuta, försäkras. Hernösand den 3 Juli 1866.

Jon Bergforss.

Till Herr Länsmannen Sjödén försändas med dagens post under öppen rekommendation samt fribref:

4 stycken Rikets Ständers Banks sedlar, à 100 R:dr	400: —
Diverse	44: —
R:mt R:dr	444: —

Hernösand den 25 Maj 1866.

Carl A. Eckhéll.

Fyrahundrafyratiofyra (444) R:dr R:mt, utgörande 1864 års anslag till det under Hallsta gästgifveri hörande skjutslag, har jag på grund af fullmakter uppburit af Herr Kronofogden och Riddaren Eckhéll; qvitteras. Sollefteå den 27 Maj 1866.

S. Sjödén.

Utdrag af protokollet, hållet vid Kommunalstämman i Multrå i dess sockenstuga den 11 Februari 1866.

§ 2.

Till ombud för dem inom Multrå socken, som voro skjutsskyldige vid Hallsta gästgifveri före den 1 Juni 1865, valdes hemmansegaren Nils Strindlund J:or i Skjedom eller den han i sitt ställe förordnar, att af vederbörande uppbära de penningar, som Kongl. Maj:t i nåder tillerkänt ofvanbemälte skjutsskyldige, och dem ordentligen qvittera.

År och dag som ofvan. Å Kommunalstämmans vägnar:

N. Strindlund.

Härmed anmodas Kronolänsmannen Herr N. Sjödén i Sollefteå, eller den han i sitt ställe förordnar, utbekomma de medel, som efter ofvanstående fullmakt är att få.

Skjedom den 19 Maj 1866.

Nils Strindlund j:or.

Utdrag af protokoll, hållet vid Kommunalstämma, efter i behörig ordning skedd pålysning, i skolhuset den 5 Februari 1866.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 4.

Tillfölje af upplysning af Gästgifvaren Herr M. Åkerstedt, hade blifvit anslagne för Weda skjutsstation, såsom bidrag af statsmedel, ett belopp af 671 R:dr 25 öre R:mt; och med anledning hvaraf beslutades, att anmoda nämnde Åkerstedt att dessa medel för socknens räkning inkassera samt derefter de skjutsskyldige godtgöra.

Uppläst och justeradt; dag som ofvan.

Rob. Bagge.

Pehr Sjödin. *J. E. Westerberg.*

Vidimeras af:

Nicol. Qvist. *Jacques Holmberg.*

Utdrag af protokollet, hållet i Häggsjö sockenstuga den 28 Januari 1866.

S. D. Sedan entreprenadskjutslaget vid Weda skjutsstation efter skedd pålysning inträdt i sockenstugan, och fråga vore om uttagande af det nämnde skjutslag nådigst tilldelade anslaget; så valdes enhälligt Gästgifvaren M. Åkerstedt i Weda att nämnde anslagssumma uppbära och qvittera. Utdrag af protokollet skulle tjena honom, Åkerstedt, såsom fullmakt. Som ofvan

P. Joh. Sjödin.
Ordförande.

Utdrag af protokollet, hållet vid lagligen utlyst Kommunalstämma med Graninge församling den 11 Mars 1866.

§ 1.

Beslöts, med anledning af Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes kungörelse af den 9 sistlidne Januari, hvilken, i hvad den angår ersättning af statsmedel till skjutsskyldige, föredrogs, det skulle undertecknad, Stämmans Ordförande, eller den han i sitt ställe befullmäktigar, ega att för de inom denna församling, som varit skjutsskyldige vid Hallsta gästgifvaregård, uppbära dem tillkommande andelar af den, enligt åberopade kungörelse, af Kongl. Maj:t i nåder beviljade understödssumma för Hallsta gästgifvaregård, 444 R:dr R:mt.

In fidem.
J. E. Gavelius.

Justeradt samma dag:

H. Nensén. *Jon Nilsson.*

Rätteligen utdraget; betygar,

In fidem:
J. E. Gavelius.

Transporteras på Herr Kronolänsman N. Sjödén. Sollefteå den 24 April 1866.

J. E. Gavelius.

Protokoll, fördt vid lagligen utlyst ordinarie Kommunalstämma med Sollefteå församling uti skolsalen den 5 Mars 1866.

§ 3.

S. D. För att hos Herr Kronofogden i orten uppbära den Sollefteå sockens skjutsningskyldige tillkommande andel i det Hallsta skjutslag beviljade statsbidrag af Fyrahundrafyratiofyra (444) R:dr R:mt, valdes undertecknad, Kommunalstämmans Ordförande. År och dag som ofvan.

In fidem:
N. Sjödén.

Uppläst och justeradt den 18 Mars 1866, betyga:

Hans Sahlén. *Per Eric Nylén.*

Rätteligen afskrifvet, betygar:

N. Sjödén.

Skjutslag inom Södra Ångermanlands Fögderi tillkommande andelar i 1865 års anslag till lättnad för skjutsningstungan.

	R:mt.		Qvitteras.
Näset	727	47	J. F. Dahlberg, på grund af särskildt qvitto.
Häggsjö eller Mark	561	63	187: 64. 123: 73. 250: 26. Lars Larsson i Boda. Särskilda qvitton.
Åland eller Nässland	386	73	Styrnäs 46: 37. tillgångar utmätte, se kung. Säbrå m. fl. 340: 36. F. Sommelius.
Brunne	34	71	L. Brunnström.
Nordanå	17	11	H. J. Rönnberg.
Willola	8	17	Fr. Hartzell; genom Er. Strandman, och särskildt qvitto.
Weda	639	73	M. Åkerstedt.
Frånö	337	21	Ytterlänäs 195: 98. (oläsl.) 141: 23. Jon. Bergfors.
Nyland eller Hammar	113	31	Dahls socken 42: 56. C. Thorsberg. 6: 78. Ytterlänäs 32: 35; 21: 62; Jon Sjödin. Eric Ersson.
Hämra	69	77	— 59. Qvitteras C. Rinman. 69: 18. Olof Jonsson.
Gårdnäs	117	64	Qvitteras C. Rinman.
Wiken	208	7	G. P. Rönblad, på grund af särskildt qvitto.
Krokfors eller Wimmervattnet	11	37	C. M. O. Janzon, enligt uppdrag.
Täxan	15	56	E. Joh. Forsseen d. $^{30}/_{11}$ 67.
Nordantjöl	207	8	56: 19. L. P. Lundgren, enligt särskildt qvitto. 10: 99. Resele. E. Joh. Forsseen, enligt fullmakt. 108: 63. Ramsele. E. Joh. Forsseen d. $^{30}/_{11}$. 31: 27. Fjellsjö. J. Joh. Forsseen, d:o.
Gransjö eller Fanby	289	91	218: 30. E. J. Forsseen, enligt fullmakt. 71: 61. till Resele. E. J. Forsseen. d:o.
Holmstrand eller Gagnet	220	50	137: 52. E. Joh. Forsseen, enligt fullmakt. 82: 98. E. J. Forsseen, dito.
Hellingsås eller Utanede	257	25	d. $^{15}/_{1}$ 1867. E. Joh. Forsseen, dito.
Transport	4.223	22	

	R:mt.		Qvitteras.
Transport	4,223	22	
Para	46	72	C. Rinman.
Undrom	81	67	50: 57. C. Rinman. 31: 10. Er. André, enligt fullmakt.
Kungsgården	41	65	J. Hjellström.
Hallsta	1,560	—	459: 53. C. Rinman. 6: 66. Er. S:a. 324: 54. Nils Strindlund j:or. 769: 27. N. Sjödén.
Summa	5,953	26	

Hernösand i Landskontoret den 26 November 1866.

A. Wallbeck.

Transsumt af protokollet, hållet i allmän kommunalstämma med Hässjö socknemän i sockenstugan den 13 Januari 1867.

§ 2.

De skjutsskyldige socknemännen befullmäktigade undertecknad Dahlberg, att hos Kronofogden i orten afhemta och qvittera den dem ålöpande andelen af statsanslaget till lättnad af skjutsskyldigheten vid Näsets skjutsstation; — — — — — — — — —

J. Fr. Dahlberg,
Kommunalstämmans ordförande.

Å socknemännens vägnar justeradt den 14/1 67, med intygande att ofvan transsumerade § är lika lydande som i protokollet.

S. Starrén. L. Eklund.

Det skjutsskyldige vid Näsets skjutsstation för år 1865 tillkommande understöd till lättnad för skjutsningstungan, 727 R:dr 47 öre, hafva vi bekommit den 28 Januari 1867; qvitteras.

Ljustorp, Hässjö och Tynderö socknar,
genom
J. Fr. Dahlberg.

Till Häggdångers skjutsskyldige levereras deras andel i 1865 års anslag till Marks skjutsstation, i och för skjutsens lindrande, med 123 R:dr 73 öre.

Hernösand den April 1867.

Jon Jonsson.
Ordförande i Häggdångers kommunalnämnd.

Utdrag af protokollet, fördt vid allmän ordinarie Kommunalstämma med Stigsjö församling i sockenstugan den 17 Mars 1866, efter derom vederbörligen skedd pålysning.

S. D. —

§ 6.

Till ombud från de skjutsskyldige från Stigsjö, hörande under Häggsjö (Marks) skjutsstation, att hos Kronofogden i orten uppbära och qvittera de medel, som, enligt Landshöfdinge-embetets i länet kungörelse af den 9 Januari detta år, äro tillslagne till lättnad för de skjutsskyldige vid sagde skjutsstation (med flere), utsågs nu hemmansegaren Lars Larsson i Boda.

Tid och ort som ofvan.

E. O. Starrin,
Stämmans ordförande.

Uppläst och justeradt den 18 Mars samma år.
Per Larsson i Böhle. Per Jonsson i Brunne.

Uppläst från predikstolen i Stigsjö, med gifven besvärshänvisning, den 24 Mars 1866 af Alex. Em. Bill.

Ur Protokollsboken rätteligen utdraget, intygar:

E. O. Starrin.

Utdrag af protokollet, hållet vid Kommunalstämma med Nordingrå församlings hemmansegare, hvilka utgöra sina skjutsskyldigheter vid Marks oeh Nässlands skjutsstationer, den 17 Februari 1867.

§ 1.

S. D. Efter begäran framställdes fråga om och huru på hvad sätt de inom Nordingrå socken, som äro ålagde att för sina hemmantal vid Marks och Nässlands skjutsstationer betala för hvarje skjutsskyldigt seland, kunde komma i åtnjutande af de medel, Kongl. Maj:t under nästlidet år i nåder förordnat, att utgå af sjette hufvudtitelns uppförda reservationsanslag till lättnad för skjutsningstungan i de fall, der densamma genom entreprenad bestreds och befunnes särdeles tryckande, så beslöts, efter en stunds rådpläg-ning härom, att bonden Jonas Nordstrand i Kåsta skulle å vederbörlig ort å de skjutsskyldiges vägnar uppbära och qvittera dem tillkommande medel; och skulle utdrag af detta protokoll det valda ombudet såsom fullmakt meddelas.

Ut supra
Er. Hägglund,
Ordförande i Kommunalstämman.

S. D. Uppläst, justeradt och godkändt, betyga å skjutsskyldiges vägnar:
Eric Ersson. Per Stallin.

Rätteligen utdraget, betygar

In fidem:
Er. Hägglund.

På grund af förestående handling och erhållen uträkning har jag å Kronofogdekontoret i Södra Ångermanland fått lyfta bidraget till Nordingrå skjutsskyldige med 250 R:dr 26 öre, som qvitteras. Hernösand den 15 Maj 1867.

Jonas Nordstrand, Kåsta.

Fullmakt för Herr F. Sommelius att af Kronofogden uppbära och qvittera de af Staten anslagna understödsmedel för hållskjutsens bestridande vid Nässlands gästgifvaregård, hvarvid Dämsta, Wiett, Frök och Oppnäs byar i Styrnäs socken deltaga med $173^{1}/_{12}$ selands skatt. Oppnäs den 17 Febr. 1867.

Eric Stattin, för Dämsta. *Er. Näslund.*
Eric Ersson, för Wiett. *Christina Frölander*, för Frök.

Kungörelse.

Som Säbrå Tingslags vägbyggnadsskyldige socknemän äro genom Kongl. Svea Hofrätts till min verkställighet öfverlemnade utslag af d. 29 sistlidne Mars förpligtade, att till Hernösands stads Drätselkammare genast utgifva ett belopp, uppgående i kapital, ränta och umgälder till 906 R:dr 45 öre, men detta Tingslags skjutsskyldige tillkommer af anslaget till lättnad för skjutsningstungan ett belopp, hvilket, då Nordingrå och Styrnäs skjutsskyldige deruti åtnjuta sin tillständiga del, uppgår för hela Säbrå Tingslag till endast omkring 670 R:dr R:mt, har jag, med stöd af lag, 4 kap. 7 § Utsökningsbalken, ansett mig böra till betäckande af omförmälde domfästa gäld, till en början under utmätningsanspråk taga sistberörde tillgång eller det belopp af statsanslaget, som efter skedd utredning tillkommer Säbrå Tingslags skjutsningsskyldige; hvilket till kännedom meddelas, med underrättelse, att den härmed missnöjde må, i händelse af fog, anföra besvär deröfver hos Konungens Befallningshafvande i länet inom 14 dagar från kungörandet häraf, vid äfventyr eljest, att åtgärden, såsom laga kraftvunnen anses. Södra Ångermanlands Kronofogdekontor d. 31 Dec. 1866.

Carl Aug. Eckhéll.

Uppläst från predikstolen i Stigsjö kyrka den 17 Februari 1867, intygar:

C. J. Östling.

Bevis om uppläsningen.

Uppläst i Wiksjö kyrka den 24 Mars 1867, af

M. G. Leufvenius.
Kapell-predikant.

Med anledning af förestående kungörelse inlyses till Kommunalstämma i dag efter slutad gudstjenst. Wiksjö den 24 Mars 1867.

And. Dan. Rönnberg.

Församlingen ansåg bäst och rättvisast, att ordföranden i kommunal-styrelsen genast uppgör med Kronofogden och betalar hvad församlingen är skyldig samt uppbär hvad oss tillkommer. Stigsjö sockenstuga den 24 Febr. 1867.

Å församlingens vägnar

L. Nydahl. *E. O. Starrin.*

Församlingen i Wiksjö ansåg vid utlyst kommunalstämma denna dag rättvist, att skyndsamt om ifrågavarande uppgöra liqvid. Sockenstugan i Wiksjö den 24 Mars 1867.

På Stämmans vägnar:

A. D. Rönnberg.

N. O. Ledin. *Nils Nilsson.*

På grund af vederbörande skjutsskyldiges begifvande har ytterligare ett belopp af 340 R:dr 36 öre R:mt blifvit använde till betäckande af å andra sidan omförmälda skuld, såsom en följd hvaraf detta skjutsbidrag härmed qvitteras. Hernösand å Södra Ångermanlands Kronofogde-kontor; som ofvan.

Carl Aug. Eckhéll.

Fullmakt för innehafvaren att från Kronofogde-kontoret uppbära och qvittera hvad som tillkommer Nordanå skjutsstation af statsanslag för de genom entreprenad å skjutsens bestridande mest betungade stationer.

Wiksjö den 18 December 1866.

På skjutslagets i Nordanå vägnar:

And. Dan. Rönnberg.

Entreprenör och hemmansegare.

Fr. Hartzell, å Westanå bruksegares vägnar, bestridande halfva skjutsningen. *Olof Wiklander*, bonde i Nordanå. *Eric Westerlund. Carl Johansson*, bonde i Nordanå. *(bom.) Henrik Lägdström. P. Jonas Persson*, bonde i Nordanå. *E. G. Sjöström*, bonde i Nordanå. *Johan Åberg*, bonde i Nordanå.

Fullmakt för hemmansegaren och entreprenören Lars Brunnström i Brunne att hos Kronofogden i orten uppbära och qvittera undertecknades, skjutsskyldige till Brunne skjutsstation, af statsmedlen tillerkända skjutserättning för år 1866; hållande för godt ombudets lagl. görande och låtande.

Brunne den 17 December 1866.

E. Samuelsson. *And. Uddfors.* *Lars Larsson.* *L. Brunnström.*
Lars Olofsson. *Per Pehrsson.* *P. Sjödén.* *Lasr Erssons* enka.
Eric Selling.

Vittna:

Andreas Hägglund. *Pehr Halin.*

Af Landssekreteraren Herr C. A. Eckhéll, Hernösand, har jag bekommit Åtta Riksdaler 17 öre Riksmynt som ersättning till Willola i Wiksjö socken skjutsstation för år 1865, som härmed qvitteras. Willola d. 28 Maj 1867.

På Westanå bruksegares vägnar:

genom

O. W. Löthner.

Fullmakt för Gästgifvaren Herr M. Åkerstedt att för undertecknade, skjutsskyldige under Weda gästgifveri, af Herr Kronofogden i Hernösand uppbära och qvittera Etthun-

drade trettiotre (133) R:dr 12 öre R:mt eller den afgift, som belöper sig på Nora socken enligt öfverenskommelse om entreprenad sistlidne vår.

Nora sockenstuga den 11 Febr. 1866.

Joh. Nordlander i Folki, å byamäns vägnar. *Jonas Norlöf* i Gräta, å dito.
Eric Ersson i Svartnore å dito. *Israel Persson* i Löfvik. *G. Gunnerus* i Hall, å dito.
Eric Ersson i Skärsäters, å dito. *G. Tärnlund* i Torrum, å dito.

Godkänd af undertecknad i Kommunalstämma den 11 Februari 1866, betygar

J. Nordlöf.
Ordförande.

Utdrag af protokollet, hållet vid extra Kommunalstämma med Högsjö sockne-män, i sockenstugan, den 27 Januari 1867.

§ 4.

S. D. På framställd fråga om utseende af ombud för Högsjö socken, till uppbärande och qvitterande af statsbidrag, utgörande 639 R:dr 73 öre R:mt, till de hemmansegare som ingått i entreprenaden vid Weda skjutsstation, så valdes enhälligt Gästgifvaren M. Åkerstedt i Weda, att nämde anslagssumma uppbära och qvittera; och skulle utdrag af protokollet tjena honom, Åkerstedt, såsom fullmagt.

Högsjö sockenstuga, som ofvan.

E. Dahlberg.
Ordförande

På socknemännens vägnar:
I. M. Nordstrand.

Att Nora sockens skjutsskyldige i Kommunalstämma den 13 dennes befullmäktigade Gästgifvaren Herr M. Åkerstedt i Weda att hos Kronofogden uppbära och qvittera de statsmedel, som dem såsom skjutsbidrag tillkomma: varder härigenom betygadt af Nora den 19 Januari 1867.

A. Högström
Ordförande.

Utdrag af protokoll, hållet vid Kommunalstämma med Gudmundrå socknemän, efter i behörig ordning skedd pålysning, i sockenstugan den 4 Februari 1867.

— —
— —

§ 4. Gästgifvaren Herr M. Åkerstedt i Weda uppdrogs och befullmägtigades, att af Kronofogden qvittera och uppbära det af staten beviljade skjutsbidrag för Weda skjutsstation.

Omstående protokoll uppläst och justeradt dag som ofvan.

H. N. Norrbin. *J. Sjöstedt.* *Rob. Bagge.*

Rätteligen utdraget, bestyrker:
Rob. Bagge.
Ordförande.

Protokoll, hållet i Kommunalstämma med Ytterlänäs församling i dess sockenstuga den 24 Februari 1867.

Sedan kungörelsen af den 19 November 1866 om de skjutsskyldiges delaktighet af en understödssumma, der entreprenad är antagen, blifvit uppläst, valdes gästgifvarena Olof Fahlén i Hammar och Bergfors i Frånö, den förra att uppbära och qvittera anslaget för Nyland eller Hammar och den sednare för Frånö. År och dag som ofvan.

Nils Näström.

Ordförande.

Utdrag af kommunalstämmo-protokoll med Styrnäs församling i sockenstugan, den 5 Maj 1867.

S. D. Valdes Rådman Herr Jon Sjödin i Hernösand till befullmägtigadt ombud för de inom Styrnäs socken till Hammars skjutsstation förlagde hållskjutsskyldige, att af Landssekreteraren och Riddaren C. A. Eckhéll uppbära och qvittera de af staten till Hammars station föreslagna medel, och skulle utdrag af protokollet gälla för ombudet som fullmagt.

Tid och ort som ofvan.

Er. Näslund.

Ordförande.

Genast uppläst och justeradt, intyga:

Isr. Olsson. *Eric Stattin.*

Af Herr Kronofogden i orten har jag denna dag fått lyfta Ytterlännäs sockens skjutsskyldiges andel i 1866 års anslag till Nylands eller Hammars station med 32 R:dr 35 öre, som qvitteras. Hammar den 5 Mars 1867.

O. Fahlén.

Utdrag af protokoll, hållet vid Kommunalstämma i Thorsåkers sockenstuga den 3 Mars 1867.

§.

S. D. Att såsom ombud, å de skjutsskyldiges vägnar, lyfta och erhålla de till Hämra skjutsstation anslagne medel, för lättnad i dertill hörande skjutsskyldiges betungande, dertill utsågs Fjerdingsmannen Ol. Jönsson i Salom, som har att sagde uppdrag fullgöra; dervid utdrag af detta beslut som fullmagt gäller.

År och dag som ofvan. På stämmans vägnar:

Dan. Nordlander.

Ordförande.

(Transsumt.)

Utdrag ur protokoll, hållet vid ordinarie Kommunalstämma med Öfverlänäs socken uti sockenstugan den 24 December 1866.

5:o. För sockens skjutsskyldige vid Hallsta, Gårdnäs och Para skjutsstationer, att deltaga uti skjutslagens utseende af ombud för lyftning af de medel, som äro anslagne till

lättnad för skjutstunga och att samma medel emottaga och redovisa, utsågs undertecknad Rinman.

— —

År och dag som ofvan.

C. Rinman.

Rätteligen utdraget; betygar:

C. Rinman.

Kommunalstämmans ordförande.

Utdrag af protokoll, hållet vid ordinarie Kommunalstämma med Sånga socken å prestbordet den 27 December 1866.

— —

4:o. Att för socknens skjutsskyldige vid Hallsta, Gårdnäs och Para skjutsstationer lyfta de medel, som äro anslagne till lättnad af skjutstungan, utsågs undertecknad Rinman.

— —

År och dag som ofvan.

C. Rinman.

Rätteligen utdraget; betygar:

C. Rinman.

Kommunalstämmans Ordförande.

Utdrag af protokollet, hållet vid allmän Kommunalstämma med Bjertrå kommun i dess sockenstuga den 17 Februari 1867.

S. D. Enligt i vederbörlig ordning skedd pålysning företogs och afgjordes följande ärenden:

§ 3.

Efter det de skjutsskyldige vid Kungsgårdens gästgifveri blifvit jemväl till stämman inlyste, för utseende af ett ombud för lyftning hos Herr Kronofogden i orten af Fyratioen (41) R:dr 65 öre R:mt, som staten anvisat för lindring af skjutstungan vid nämnde gästgifveri, blef för detta ändamål undertecknad ordförande, J. Hjellström, utsedd; och skulle utdrag af detta protokoll i hvad det rörde denna angelägenhet för honom som fullmagt gälla.

År och dag som ofvan

J. Hjellström.

Uppläst och justeradt å kommunens vägnar:

Olof Olofsson. *Eric Solander.*

Fullmagt för Rådman Herr L. P. Lundgren i Hernösand att från Kronofogde-kontoret uttaga och qvittera hållskjutsmedel, enligt bifogade protokollsutdrag. Näs den 1 April 1867.

Er. Sundqvist.

(Sigill.)

56 R:dr 19 öre R:mt qvitteras
den 8 April 1867.

L. P. Lundgren.

Fullmakt för Herr Rådmannen E. J. Forssen i Hernösand att af Herr Kronofogden i orten uppbära och qvittera min återstående gästgifvarelön för Wikens gästgifveri. Erkännes och försäkras af Ramsele den 21 Maj 1867.

Jon. Svensson,
i Wiken.

1866 års statsbidrag till lättnad af skjutstungan vid Wikens gästgifveri har jag denna dag fått uppbära af Kronofogden, Herr Landssekreteraren Eckhéll med 208 R:dr 7 öre R:mt; som qvitteras. Hernösand den 24 Maj 1867.

Jon Svensson.
g. G. P. Rönblad.

(Transsumt.)

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes öfver Westernorrlands län utslag å fråga om ny entreprenads tillvägabringande för gästgifveri-, håll- och reservskjutsens bestridande vid Wikens gästgifveri — — — — — — — — — —
— —

Gifvet i Hernösand å Lands-kansliet den 2 Juni 1865.

Till skjutsningens bestridande vid Wikens gästgifveri äro, enligt ofvan åberopade af Konungens Befallningshafvande fastställda fördelning, anslagne — — — — — — —
— —
— —

Och inhemtas af följande vid auktionstillfället förde protokoll de vilkor och bestämmelser, som blifvit föreslagne att gälla vid gästgifveriet, nemligen:

År 1865 den 29 Maj inställde sig undertecknad å Wikens gästgifvaregård för att, till följd af Konungens Befallningshafvandes ordres af den 15 dennes och i ämnet utgångna kungörelse af samma dag, under en tid af fem år, räknadt från och med den 1 Juni detta år, till den minstbjudande utbjuda skjutshållningen vid ifrågavarande station — — — —
— —
allt mot åtnjutande af den stadgade skjutslegan och de förmåner, som äro och genom det af Rikets Ständer beviljade anslag till lättnad i skjutningsbestyret kunna varda med skjuts-entreprenaden förenade, samt mot det bidrag af hvarje skjutsskyldigt seland, som nu komme att bestämmas.

Efter tillkännagifvandet häraf gjordes lägsta anbudet med Tre (3) Riksdaler 40 öre Riksmynt af hvarje skjutsskyldigt seland af Gästgifvaren Jon Svensson och förre gästgifvaren Anders Ersson, båda hemmansegare i Wiken, hvilka en för begge och begge för en åtogo sig skjutningsbestyret vid Wikens station under ofvan föreskrifna tid af fem år, som med klubbslag befästades.
— —

Sålunda förelupet; betyga, år och dag som ofvan,

Franklin Rossander. *O. A. Lundstedt.*

Å de skjutsskyldiges vägnar:

Elias Nilsson. *Elias Johansson.*

— —

Hvad sålunda förekommit har Konungens Befallningshafvande i behörigt öfvervägande tagit; och som Jon Svenssons och Anders Erssons anbud blifvit af samtlige vid

auktionstillfället närvarande skjutsskyldige antaget, samt desse för kontraktets fullgörande ställt antaglig säkerhet; alltså — — — — — — — — — — — — — — — —
pröfvar Konungens Befallningshafvande skäligt ofvanintagna kontrakt, så vidt det angår förhållandet emellan de skjutsskyldige, å ena, samt entreprenören, å andra sidan, att gilla och fastställa. —
— —

År och dag som ofvan.

AUG. WEIDENHIELM.

C. W. Ryduall.

I transsumerade delar rätteligen afskrifvet, intyga:

G. P. Rönblad. *Eman. Rönblad.*

Protokoll, fördt i Hellgums sockenstuga den 31 December 1866.

S. D. Efter föregången skedd pålysning sammanträdde Fanby och Gagnets skjutslag för att utse ombud, hvilket å skjutslagens vägnar egde att hos Herr Kronofogden eller Konungens Befallningshafvande uppbära och qvittera nämnde skjutslag tillkommande understödssumma till lättnad för skjutsningstungan, som medelst entreprenad vid berörde gästgifveri blifvit bestridd; och blef härtill utsedd undertecknad, att hos Herr Kronofogden, Landssekreteraren och Riddaren C. A. Eckhéll ifrågavarande medel uppbära och qvittera, för att skjutslagen vid blifvande kommunaluppbörd tillhandahållas.

Hellgum, ut supra.
In fidem:

R. Allberg.

För Fanby skjutslag närvarande skjutsskyldige:

Abr. Olsson, i Gudås. E. Hedin.
H. A. Olsson.
J. Strömqvist i Eden. } 218: 30 för Fanby. Hellgums S.
Mårten Hellhof. } 71: 61 för Resele.
Pehr Hansson, Gransjö. Pehr Johansson, i Ås. Jonas Jonsson, Hellgum.
And. Andersson i Rulone. Pehr Pehrsson i Gudås. Anders Larsson.
Hans Larsson i Hellgum.

För Gagnets skjutslag närvarande:

Jac. Håkansson i Westby, Hellgum & Edsele 137: 32.
P. G. Hedström i Westby. Resele, Jemsele &
Isak Jönsson i Holmstrand. Liden . . . . . . 82: 98.
Abram Jacobsson. Olof Nilsson, Gagnet. Mickel Abramsson i Ertrick.

På grund af förestående mig lemnade uppdrag, befullmägtigas Herr Rådman E. J. Forsseen i Hernösand att å mina vägnar för Fanby och Gagnets skjutslag uppbära och qvittera den bemälde skjutslag tillkommande understödssumma till lättnad för skjutsningstungan med tillhopa 510 R:dr 41 öre R:mt.

Hellgum den 31 December 1866.

R. Allberg.

Uti allmän Kommunalstämma med Styrnäs församling i sockenstugan den 23 Mars 1867 valdes till befullmäktigadt ombud Kronolänsmannen Herr Er. André i Hernösand, för att hos Kronofogden Herr Eckhéll lyfta de af staten till Undroms skjutsstation anslagna medel för lättnad i skjutstungan åt dem, som, enligt bifogadt intyg af Kommunalnämndens ordförande, utaf Styrnäs hållskjutsskyldige äro förlagde till Undroms skjutsstation; och skulle beslutet gälla för ombudet som fullmagt.

Tid och ort som ofvan:

Er. Näslund.

Ordförande.

A. E. Ersson i Utnäs.

Utdrag af protokollet vid lagligen pålyst Kommunalstämma i Multå den 3 Februari 1867.

---

§ 6.

Till ombud för uppbärande af den del af statsanslaget för underlättandet af skjutsskyldigheten, som tillfallit Hallsta gästgifveri, och som deraf tillkommer Multrå socken, utsågs Nils Strindlund yngre i Skedom. Dag som ofvan.

J. Fahlén.

Justeradt den 10 Februari 1867.

A. Bergman. *O. M. Strindlund.*

Rätteligen utdraget, betygar

J. Fahlén.

Utdrag af protokollet, fördt vid kommunalstämma med Sollefteå församling uti skolsalen den 27 Mars 1867.

§ 9.

S. D. För att hos Herr Kronofogden i orten uppbära och qvittera det för förlidet år skjutsningsskyldige i Sollefteå socken beviljade statsbidrag, valdes undertecknad, Kommunalstämmans ordförande, som, för sådant ändamål, skulle förses med utdrag af detta protokoll. År och dag, som ofvan. In fidem

N. Sjödén.

Uppläst och justeradt, intyga:

J. G. Askberg. *N. Grelsson.*

Rätteligen utdraget, intygar:

N. Sjödén.

För att lyfta de medel, som blifvit anslagne innevarande år för de skjutsskyldige vid Undroms, Hämra, Gårdnäs, Para och Hallsta skjutsstationer, valdes Herr Direktören Carl Rinman på Holm som ombud för Botheå socken vid i dag hållen ordinarie Kommunal-

stämma, och som hade att derefter för dessa medel behörigen redovisa. Botheå sockenstuga den 27 December 1866.

Er. Rinman.
Stämmans ordförande.

Utdrag af protokollet, fördt vid Kommunalstämma med Bodums socknemän uti dess sockenstuga den 30 Mars 1867.

§ 2.

S. D. Till ombud för de byar inom Bodums socken, hvilka utgöra hållskjuts i Nordantjäls skjutsstation, utsågs till statsmedlens uttagande och qvitterande från Kronofogdekontoret Handlanden Er. Sundqvist i Näset, eller den som han i sitt ställe befullmäktigar; och skall utdrag af protokollet den valda såsom fullmagt meddelas för medlens erhållande.

År och dag som ofvan.
in fidem:
A. P. Näsström.
Ordförande.

S. D. Uppläst, justeradt och godkändt; intyga på socknemännens vägnar:

G. G. Carlqvist. *Eric Olofsson.* *Elias Johansson.*

Uppläst i Bodums Kyrka den 31 Mars 1867 af

Er. Hasselhuhn.

Rätteligen utdraget, betygar:
A. P. Näsström.

Fullmagt för Herr Rådman E. J. Forsseen i Hernösand att å mina vägnar uppbära och qvittera de af staten tillslagna understödsmedel för skjutsskyldige vid Utanede gästgifveri, hvilket jag, enligt vidfogade protokollsutdrag, eger att för de skjutsskyldige uppbära. Erkännes af Edsele och Utanede den 7 Januari 1867.

Pehr Undin.
i Utanede.

Bevittnas:

I. Hedeken. *Abram Andersson.*
i Westby. i Gideålung.

Kongl. Styrelsens för allmänna väg- och vattenbygnader

underdåniga utlåtande, i anledning af en utaf Riksdagens Revisorer år 1867 uttalad åsigt.

Underdånigste memorial.

Genom nådig resolution den 25 sitlidne Oktober har Eders Kongl. Maj:t anbefallt Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, att afgifva underdånigt utlåtande angående Riksdagens Revisorers yttrade åsigt, att, då behållningarne å anslagen »till anläggning af ny bro öfver Almarestäk-sundet» och »till reparation å hamnen vid Tjufkil», utgörande den förra 10 R:dr 10 öre och den sednare 22 R:dr 67 öre, icke under revisionsåret 1865 undergått någon förändring, dessa obetydliga belopp icke syntes böra fortfarande balanseras i Styrelsens räkenskaper; och får Styrelsen, med handlingens återställande, i underdånighet anföra och upplysa:

Beträffande den förstnämnde i Styrelsens hufvudbok under några år balanserade behållningen, 10 R:dr 10 öre, så utgör den ett öfverskott, uppkommet med anledning af en hos Styrelsen gjord anmärkning vid redovisningen öfver de af Eders Kongl. Maj:t under den 30 November 1860 och den 15 Februari 1861 till rensningar i och ny brobygnad öfver Almarestäk-sund nådigst anvisade medel från handels- och sjöfartsfonden.

Vidkommande åter den andra behållningen, 22 R:dr 67 öre, har den uppkommit efter fullbordad reparation å hamnen vid Tjufkils färjeplats i Göteborgs och Bohus län, till hvilket arbete Eders Kongl. Maj:t under den 29 April 1862 i nåder anvisat 2,874 R:dr att utgå med ena hälften från besparingarne å sjette hufvudtitelns anslag till jordbruket, handeln och näringarne samt med andra hälften från fjerde hufvudtitelns allmänna besparingar.

Angående denna sednare behållning behagade Eders Kongl. Maj:t, efter underdånig hemställan från Styrelsen den 8 Januari 1864, i nåder besluta, att bemälde öfverskott finge å Styrelsens räkning i Riksbanken innestå såsom tillgång för de smärre underhållskostnader, som vid meranämnde hamn under samma eller nästföljande år möjligen blefve erforderlige.

Då nu Riksdagens Revisorer ansett, att dessa obetydliga belopp icke borde vidare balanseras, hemställer Styrelsen i underdånighet:

antingen att desamma må få läggas till de på Styrelsens räkning i Riksbanken innestående medel, som utgöra återstod på f. d. kommunikationsfonden. Dessa af Rikets

åren 1840—1841 församlade Ständer till Eders Kongl. Maj:ts nådiga disposition ställda medel användas till smärre företags understödjande eller underhåll, och behållningen derå utgjorde vid detta årets ingång 722 R:dr 13 öre, samt blefve således ökad med 32 R:dr 77 öre till 754 R:dr 90 öre;

eller ock att beloppen få återlemnas, det förra 10 R:dr 10 öre, till handels- och sjöfartsfonden, och det senare, 22 R:dr 67 öre, till det å sjette hufvudtiteln befintliga anslag till jordbruket, handeln och näringarne. Stockholm den 18 December 1867.

OTTO MODIG.

e. n. f.
J. L. v. Sydow.

Kongl. Styrelsens för statens jernvägstrafik

underdåniga utlåtande öfver hvad Riksdagens Revisorer år 1867 anfört vid granskning af Trafik-styrelsens räkenskaper för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts i skrifvelse den 25 sistlidne Oktober gifna befallning till Styrelsen för statens jernvägstrafik att inkomma med utlåtande i anledning af det Styrelsen nådigst meddelade utdrag utaf Riksdagens Revisorers den 14 Oktober 1867 afgifna berättelse, om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, får Styrelsen härmedelst i underdånighet anföra följande:

I afseende på Revisorernes anmärkning rörande utbetald ersättning för en förlorad kolly gods, får Styrelsen nu blott upplysa, att samma anmärkning redan förut blifvit af Kongl. Kammar-rätten framställd samt efter af vederbörande ingifna förklaringar nu kommer att af denna Rätt pröfvas.

Beträffande Revisorernes anmärkning derom, att trafikmedel blifvit använda till uppförande af en s. k. gästgifveribyggnad vid Sparreholms station, får Styrelsen upplysa, att, emedan behofvet år 1864 påkallade uppförande vid Sparreholm af dels en bostad för banmästaren å den närmast stationen varande banmästareafdelning, dels logement för den vid nämnde station öfverliggande tågpersonalen, men lämplig plats för en sådan byggnad saknades inom det af egaren till Sparreholms säteri, Generallöjtnanten m. m. Friherre Sprengtporten, kostnadsfritt upplåtna område för stationen, blef en öfverenskommelse den

13 September nämnde år upprättad med bemälde jordegare, rörande en sådan jemkning af stationsområdet, att detsamma dels ökades med 1,44 qvadratstänger, dels så anordnades, att passande plats bereddes för erforderliga byggnader emot följande vilkor, som äfven af Daga härads fullmäktige blifvit underskrifna:

att Statens Jernvägstrafik afstode från alla anspråk på begagnande af fiskevattnet vid den del af sjön Båfvens strand, som genom egojemkningen kommit att tillhöra statens jernvägar;

att Statens Jernvägstrafik medgåfve Daga härad rätt att inom stationsområdet erhålla plats för stall och öfriga uthusbyggnader till en beslutad gästgifveri-inrättning vid Sparreholm;

att Statens Jernvägstrafik uti det hus, som för jernvägens räkning komme att uppföras till banmästareboställe och logement för öfverliggande tågpersonal, uppläte 2 rum och kök på nedra bottnen till den blifvande gästgifvarens disposition utan afgift, men mot skyldighet för honom att vårda och underhålla lokalen;

att särskildt kontrakt derom skulle med blifvande gästgifvare upprättas, tillika innehållande förbindelse för honom att icke under någon förevändning idka försäljning af spritdrycker, samt att jemte alla i hans tjenst varande personer ställa sig till efterrättelse alla de stadganden och föreskrifter, som voro eller framdeles kunde blifva af Styrelsen fastställda i afseende på snygghet och ordning samt till förekommande af eldfara inom jernvägens hus och områden;

att denna upplåtelse skulle gälla så länge gästgifveri-inrättningen förblefve vid Sparreholm, med uttryckligt vilkor, att alla blifvande innehafvare af gästgifveriet undertecknade och efterlefde de i föregående moment föreskrifna vilkor.

Styrelsen anser sig hafva haft så mycket större skäl att antaga dessa vilkor för erhållande af lämplig plats för en nödvändig boställsbyggnad, som ifrågavarande gästgifveri-inrättning var af åtminstone lika stort intresse för jernvägen som för häradet och egaren af Sparreholms säteri, enär derförutan resande, för hvilka denna station vore en lämplig på- eller afstigningsplats, icke kunde begagna sig af densamma i brist af medel till vidare fortskaffning på sidan om banan, eftersom stationen icke hade någon skjutsinrättning på närmare håll än tre fjerdedels mil. Till sjelfva byggnaden användes till största delen en äldre byggning, som blifvit under jernvägens anläggning inköpt, såsom liggande i vägen för bansträckningen. Densamma innehåller på nedra botten 2 rum och kök samt en öfvervåning af 4 rum, hvaraf 2:ne begagnas af banmästaren och de öfriga af annan jernvägens betjening.

Revisorerne hafva såsom ett mindre tillfredsställande resultat af jernvägstrafiken anfört förhållandet emellan antalet begagnade och tillgängliga passagerareplatser i personvagnarne samt emellan godsvagnarnas bärighet och den andel deraf, som tagits i anspråk för framförande af fraktgods; äfvensom det derutaf följande förhållandet emellan netto- och bruttolast i bantågen.

Förhållandet emellan antalet passagerare och för dem afsedda platser i bantågen förklaras lätt af de svenska banornas utsträckning genom trakter med en i allmänhet gles och derjemte synnerligen ojemnt fördelad befolkning, hvarföre antalet passagerare på

ett och samma bantåg måste under tågets gång betydligt omvexla. De flesta platserna i ett för oafbruten färd från Stockholm till Malmö anordnadt bantåg kunna t. ex. vid tågets afgång från Stockholm vara upptagna. En del af de resande lemnar tåget på mellanstationerna och andra tillkomma i stället, allt efter de olika orternas personfreqvens. På detta sätt kunna alla platser vara upptagna på kortare delar af linien, under det att på andra längre delar de flesta äro tomma. Det skulle vara alltför både tidsödande och kostsamt att för hvarje vexling i de resandes antal på flera stationer afsätta för ögonblicket tomma vagnar, för att möjligen vid nästa station tillkoppla nya. Följden af en sådan anordning skulle blifva behof att anskaffa och underhålla en betydligt större, stillastående och på en mängd stationer fördelad vagnpark, än som eljest erfordras, samt att vid olika tillfällen tidt och ofta förändra fördelningen, för att ej hafva öfverflöd, der vagnar ej behöfvas och åter brist vid andra stationer.

Om man dessutom tager kännedom om förhållandena i andra länder, t ex. Tyskland, med en ojemförligt lättare och jemnare fördelad befolkning, så finner man, att förhållandena der föga skilja sig från de svenska.

Den årligen utkommande allmänna statistiken öfver jernvägarne i Tyskland lemnar, rörande förhållandet emellan antalet passagerare och befintliga platser i bantågen, under år 1865, följande upplysningar:

Å detta lands samtliga statsbanor, hvilka under år 1865 hade en utsträckning af 586 svenska mil, utgjorde de af passagerare upptagna platserna 31,7 procent af de tillgängliga; å privatbanor, stående under statens förvaltning, 138 mil, voro de blott 28 procent; bland enskilda banor hade Berlin—Stettiner-bannätet, 53 mil, endast 25 procent och Berlin—Hamburger-banan, 28 mil, till och med mindre än svenska stambanorna eller 23,6 procent af de disponibla platserna upptagna.

Medelprocenten för samtliga de tyska banorna, hvilkas sammanlagda längd öfversteg 1,800 svenska mil, utgjorde 31, och det oaktadt den betydliga personrörelse, som måste ega rum i ett land, hvilket, utom att det sjelf är bland de tätast befolkade, förmedlar kommunikationen mellan Europas flesta riken.

Förhållandet emellan den transporterade qvantiteten fraktgods och de dertil begagnade vagnarnes bärighet beror åter hufvudsakligen på varornas beskaffenhet samt om de största och tyngsta massorna gå i samma rigtning eller omvexlande, så att ungefär samma last efter vigt räknadt kan erhållas i de båda rigtningar bantågen måste framgå. I förra fallet kan ej undvikas, att en större mängd vagnar måste återsändas tomma för att hämta nya varor, och deraf förorsakas missförhållandet emellan de begagnade vagnarnas bärighet och deras verkliga last. Att detta alltid måste blifva förhållandet i Sverige, inses lätt deraf, att de stora massorna, som föras de längsta vägarne till de exporthamnar, som äro stambanornas ändpunkter, hufvudsakligast bestå af skogs- och bergsprodukter samt spanmål; i jemförelse hvarmed de varor, som från berörde hamnar behöfva tillföras det inre landet, ega en ringa tyngd. Nuvarande afgifter lägga emellertid inga hinder i vägen för försändning af sådana varor såsom stenkol, salt, sill, gödningsämnen och dylikt, hvaraf vagnslaster kunna levereras från hamnarne till långt in i landet belägna konsumtionsorter.

Huru de utförda qvantiteterna i vigt öfverstiga de inåt landet sända, synes af följande, ur jernvägsstatistiken hemtade uppgifter om förhållandet mellan det i olika rigtningar transporterade godset.

Vid banornas ändpunkter var proportionen mellan afsändt och anländt gods:

vid Stockholm	under	1865	som	1,00	till	3,77	och	år	1866	som 1,00	till 3,65.
„ Göteborg	„	„		1,00	„	2,77	„	„		1,00	„ 2,59.
„ Malmö	„	„		1,00	„	1,81	„	„		1,00	„ 1,88.

För Stockholm kommer utan tvifvel förhållandet att väsendtligt utjemnas, då sammanbindningsbanan med dess bangårdar vid hamnarne blifvit fullbordad.

Vändningspunkten för de öfvervägande transporterna i rigtning mot ändpunkterna äro, på Vestra stambanan emellan Stockholm och Göteborg, Hallsbergs station och, på den Södra emellan Falköping och Malmö, Lamhult.

Betecknas transportqvantiteterna till Hallsberg eller till Lamhult med 1, kunna qvantiteterna under dessa år i rigtning *från* Hallsberg till Stockholm uttryckas med resp. . . . . 3,03 och 2,43.
och till Göteborg med dito . . . . . 1,55 „ 2,07.
samt *från* Lamhult till Falköping med dito . . . . . 2,10 „ 2,33.
och till Malmö med dito . . . . . 3,51 „ 3,52.

Dessa uppgifter torde vara tillräckliga att förklara förhållandet emellan antalet tomma och lastade vagnar, som medförts i bantågen, äfven om man ej tar i betraktande, att en inskränkt materiel nödgar till tätare sändningar af olastade vagnar, då återfrakt ej alltid kan inväntas, samt att sådan frakt sällan erhålles för hela vägsträckan till den station, som behöfver vagnarne för afsändning af gods.

Men att antydda missförhållande emellan verklig last och vagnarnes totala bärighet icke är ensamt gällande för Sverige, utan en följd af jernvägsrörelsens egen natur, torde kunna slutas deraf, att i Tyskland nära nog samma förhållande eger rum.

Bland inalles 73 banor utgjorde 1865 godsvagnarnes belastning vid 10 banor mellan 21—28 procent, vid 19 banor 31—40, vid 33: 41—50 och vid 11: 50—58 procent af bärigheten.

Såsom speciella exempel kunna anföras preussiska östra banan med 37,4, Berlin—Hamburger-banan med 44,7 och Berlin—Stettin—Stralsund-banan med 28,8 procent. Å samtliga dessa banor var belastningsprocenten i medeltal 42,5 procent.

Dessa förhållanden gälla för godsvagnar, med uteslutande af bagagevagnar, hvilka i de svenska redogörelserna äro hänförda under samma rubrik. Afskiljer man, för att erhålla tal, jemförliga med de nyss anförda, bagagevagnarnes belastning från godsvagnarnes, finner man, att de vagnar, å hvilka fraktgods, djur och åkdon transporterats å de svenska stambanorna, voro belastade under år 1864 med 42 procent, under år 1865 med 39,7 och under 1866 med 42,4 procent af sin bärighet, och att förhållandet hos oss således redan nu sammanfaller med det, som en högt utbildad trafik angifver som medium för ett större bannät.

Hvad Revisorerne anfört om nettolastens förhållande till bruttolasten i bantågen beror helt och hållet af de båda föregående proportionerna, och en jemförelse med de 3:ne sistnämnda tyska banorna utfaller ej heller ofördelaktigt för de svenska, då ifrågavarande

förhållande år 1865 var vid preussiska östra banan 20,8, Berlin—Hamburger-banan 21,5 och Berlin—Stettin—Stralsund 16,3 procent. Å samtliga preussiska banor var lastens proportion till den framgående materielen i medeltal 27 procent, hvilket väl till en del får tillskrifvas den omständigheten, att både den lifliga trafiken och den jemnare banan medgifver större bantåg, i förhållande till hvilka lokomotivens vigt framstår mindre betungande, än då den skall fördelas på bantåg med färre vagnar.

Den nådigst remitterade handlingen återgår.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar:

C. O. TROILIUS.

C. Limnell.

Stamholländeri-styrelsens

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers förnyade anmärkning vid granskning af stamholländeri-fondens räkenskaper.

Underdånigste memorial.

Uti den af Riksdagens Revisorer den 14 sistlidne Oktober afgifna berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, hafva bemälde Revisorer anfört,

»att uti nästlidet års revisionsberättelse finnes rörande stamholländeri-fondens räkenskaper anmärkt, att fondens kontanta tillgångar under hela revisionsåret varit större än hvad löpande och oförutsedda utgifter påkallat samt att desamma bort kunna genom utlåning eller på annat sätt göras fruktbärande. I anledning häraf hade Stamholländeri-styrelsen uti underdånigt, nämnde berättelse bifogadt memorial, bland annat, anfört, att Styrelsen, som, på grund af Rikets Ständers år 1855 församlade Revisorers anmärkning mot en dylik af Styrelsen vidtagen åtgärd samt Kongl. Maj:ts med anledning deraf fattade och Styrelsen under den 10 Juli 1857 i nåder delgifna beslut, ansett sig förhindrad att genom utlåning eller inköp af värdepapper göra ofvanberörda behållning fruktbärande, hos Kongl. Maj:t anhållit om nådigt bestämmande, huru med

den kontanta behållning, som af de till Styrelsens förvaltning ställda anslag kan uppkomma, förfaras borde. Härvid torde få erinras, att 1855 års Revisorers anmärkning syftade derpå, att behållningen å det vid 1844—1845 årens riksdag beviljade och af Styrelsen uppburna anslag å 70,000 R:dr för uppmuntran och befrämjande af boskapsskötseln i riket bort, i stället för att användas till inköp af obligationer och fortfarande balanseras i räkenskaperna, återlevereras till Riksgälds-kontoret för att derifrån, såvidt vidare behof deraf gjordes, uppå förnyad reqvisition åter i vanlig ordning utbetalas, hvaremot nästlidet års Revisorers yttrande afsett fruktbargörandet af de medel, som ej varit för löpande utgifter behöflige; utgörande denna behållning, enligt hvad räkenskaperna gifva vid handen, till största delen sådana medel, som levererats från de särskilda stamholländerierna. Då nu uti 1865 års redogörelse förefinnes enahanda anledning till erinran, som uti nästföregående års räkenskaper, enär ingående balansen upptager i sedlar och skiljemynt 8,448 R:dr 94 öre och den utgående 10,535 R:dr 12 öre äfvenledes kontant behållning, under det att årets utgifter i smärre poster uppgått till ett sammanlagdt belopp af endast 4,009 R:dr 12 öre, hafva Revisorerne, som ingalunda vilja ifrågasätta dylika medels användande till obligationsinköp, helst stamholländerifonden vid försäljning under revisionsåret af dylika värdepapper till ett nominelt belopp af 1,800 R:dr endast erhållit 1,441 R:dr 11 öre, ansett sig böra anmärka, att det vore med god ordning öfverensstämmande och mera betryggande, om för löpande utgifter ej behöfliga kontanta behållningar, derest de ej på annat sätt göras fruktbärande, på deposition insättas i Riksbanken, i stället för att hos kassaförvaltaren förvaras»;

Och har Eders Kongl. Maj:t i nåder anbefallt Stamholländeri-styrelsen, att i anledning af hvad Riksdagens Revisorer sålunda anmärkt med underdånigt utlåtande inkomma; till fullgörande af hvilken föreskrift Stamholländeri-styrelsen anhåller att i underdånighet få anföra, det Styrelsens chef redan under sistlidet år, omedelbart efter det Styrelsen erhållit del af den anmärkning, som rörande samma ämne af under nyssnämnde år församlade Statsrevisorer blifvit framställd, uti Rikets Ständers Banks Depositions-afdelning insatt 8,000 Riksdaler Riksmynt, motsvarande den del af stamholländerifonden, som för löpande utgifter och i och för stamholländeriernas förvaltning erforderliga förskotter icke ansetts för tillfället vara behöflig, genom hvilken åtgärd Styrelsen tror sig hafva undanröjt det förhållande, som af Revisorerne uti af dem afgifven underdånig berättelse blifvit anmärkt, redan innan denna anmärkning af dem framställts.

De öfverlemnade handlingarne återställas underdånigst. Stockholm den 20 November 1867.

Den af Eders Kongl. Maj:t i nåder tillförordnade Styrelsen för stamholländerierna i riket:

CARL ÅKERHJELM.

O. Juhlin-Dannfelt.

Stuteri-öfverstyrelsens

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers anmärkning vid Öfverstyrelsens räkenskaper för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Genom nådig remiss af den 25 nästlidne Oktober anbefalld att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af det uti Riksdagens Revisorers berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865 anmärkta förhållande, att af Stuteri-öfverstyrelsens kontanta behållning vid nämnde års slut, utgörande 12,179 R:dr 87 öre, 5,259 R:dr 87 öre icke blifvit i Riksbanken insatte, får Öfverstyrelsen anföra, att ifrågavarande i kassan qvarstående medel varit afsedda för utbetalningar, som borde bestridas de första dagarne af det påföljande året.

Den nådiga remisshandlingen återställes, och Stuteri-öfverstyrelsen framhärdar med djupaste undersåtlig vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

D. SILFVERSTOLPE.

J. A. Lundström.

Stockholm den 20 November 1867.

Direktionens för Malmö tekniska elementarskola

underdåniga utlåtande öfver en af Riksdagens Revisorer år 1867 framställd anmärkning vid denna skolas räkenskap för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Den från Direktionen för härvarande tekniska elementarskola aflemnade redogörelse för skolans förvaltning under år 1865 har föranledt Riksdagens Revisorer till den anmärkning, att då skolans behållning utgjort vid samma års början ett kontant belopp af 7,020 R:dr 35 öre och vid dess slut 4,718 R:dr 21 öre, som varit hos kassaförvaltaren innestående, men årets utgifter, efter afdrag af de poster, som utgått till aflöningar, hvilka blifvit bestridde med dertill afsedt statsanslag, uppgått till endast 4,612 R:dr 14 öre, syntes den kontanta behållningen hafva uppgått till större belopp, än som för löpande utgifters bestridande varit erforderligt.

Såsom häröfver affordradt underdånigt utlåtande, får Direktionen underdånigst anföra, att sedan, enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref af den 23 Februari 1858 och Kongl. Kommerse-kollegii derpå grundade skrifvelse till Direktionen den 16 nästpåföljde Mars, Rikets Ständer, utöfver det för skolan förut afsedde anslag till anskaffande af erforderliga läroapparater, beviljat ett ytterligare bidrag af 4,500 R:dr R:mt, att på en gång till berörde föremål utgå, har, i anledning af dåvarande Direktionens reqvisition, Kongl. Stats-kontoret under den 4 Mars 1863 till skolan utanordnat och Direktionen under den 21 i samma månad lyftat nämnde belopp, emot afgifvet qvitto, som under den 11 nästpåföljde Juli blifvit af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus län till Kongl. Stats-kontoret insändt. Beloppet upptogs i sistnämnde års räkning, hvilken, behörigen granskad och lemnad utan anmärkning, utvisar, att skolans behållning, som vid årets början uppgått till endast 1,600 R:dr 96 öre, sålunda blifvit vid årets slut ökad till 6,088 R:dr 6 öre R:mt. Skolans ökade verksamhet och derigenom uppkomna behof af skollokalernas utvidgning föranlät Direktionen, hvars fleste medlemmar icke förr än vid medlet af samma år tillträdde sine befattningar, att vidtaga förberedande åtgärder i sådant syfte, och dessa rönte den lyckliga framgång, att det år 1854 uppförda nya skolhus erhöll år 1864 betydlig och ändamålsenlig tillbyggnad. Att under utförandet af detta, vid ofvanberörda anslags reqvirerande icke tillämnade, byggnadsföretag öka skolans apparater hade varit olämpligt, likasom hela anslagets användande på en gång skulle med skäl bedömts såsom särdeles obetänksamt och föga förenligt med anslagets ändamål. Af ifrågavarande medel, som emellertid förräntades samt derigenom till skolans förmån och utan förlust för statsverket vunno tillökning, blefvo år 1865, enligt hvad samma års räkning utvisar, använde 2,606 R:dr 75 öre R:mt, och återstoden är inbegripen i det till påföljde året ut-

förde saldo 4,718 R:dr 21 öre, som likaledes under sistnämnde år gjorts fruktbärande och jemväl innefattar upplupen ränta å skolan tillfallne donationer af medlemmar inom samhället. Härom allt vittna de till stadens Drätselkammare afgifna årliga hufvudräkningar, som alla, vid undergången vederbörlig granskning, blifvit godkände.

Direktionen vågar alltså hoppas, att ifrågavarande anmärkning må anses nöjaktigt förklarad.

Med djupaste undersåtlig vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

allerunderdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

J. MALMBORG.

F. H. KOCKUM.

THEODOR FLENSBURG.

H. STACKELBERG.

C. G. KRUSE.

Malmö den 14 December 1867.

Direktionens för Hernösands navigationsskola

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers anmärkning vid denna skolas räkenskap för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remiss den 25 sistlidne Oktober, tecknad å Riksdagens Revisorers återgående transsumerade berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, får Direktionen för härvarande navigationsskola, i hvad samma berättelse innefattar anmärkning derom, att jemförelsevis ej ringa kontanta behållningar å skolans statsanslag hos redogöraren under revisionsåret innestått räntelösa, — såsom underdånigt utlåtande åberopa innehållet af Direktionens bifogade, till Eders Kongl. Maj:ts

och Rikets Kammar-rätt afgifna yttrande i anledning af Öfver-revisions-departementets Civil-räkenskaps-kontors lika beskaffade anmärkning för åren 1861—1866.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

AUG. WEIDENHIELM.

F. J. HALÉN. E. AUG. LÖFROTH. ERIC ULANDER.

JON SJÖDIN. J. WIDÉN.

Hernösand den 12 December 1867.

(Afskrift.)

Till Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-rätt!

I anledning af Kongl. Kammar-rättens föreläggande i skrifvelse den 25 sistlidne September, får Direktionen, med återställande af Öfver-revisions-departementets Civil-räkenskaps-kontors aflemnade anmärkningar vid navigationsskolans räkning för år 1866, jemte vederbörandes deröfver infordrade förklaring, såsom eget utlåtande vördsamt anföra:

1:o Beträffande först yrkandet om betalning af 508 R:dr 81 öre, utgörande 6 procents ränta å den behållning af sammanlagdt 8,480 R:dr 23 öre, som uppkommit af besparingar från och med år 1861 till och med år 1866, men hvarå någon ränta icke redovisats,

att då det för navigationsskolorna nu gällande nådiga reglemente icke utfärdats förr än den 13 Februari 1866, samt det förra reglementet af den 7 April 1841 följaktligen dittills ländt till efterrättelse, Direktionen uti ifrågavarande afseende, så vidt rörer tiden intill år 1866, icke ansett sig bunden af andra stadganden än 1841 års reglementes 36 §, enligt hvilken besparingar, som under något år kunde å det skolan meddelade anslag uppstå, skulle för skolans framtida behof reserveras;

att, då 1866 års reglemente icke innehåller någon slags bestämmelse, huru med besparingarne skall förfaras, Direktionen förmenat den äldre föreskriften i denna del fortfarande böra tjena till efterföljd;

att, då således någon skyldighet för Direktionen att utlåna besparingarne mot ränta icke blifvit stadgad, Direktionen ej heller ansett sig dertill förpligtad, desto mindre som, efter Direktionens uppfattning, skolan haft helt annat ändamål än en kassa-institution, hvars fonder borde genom utlåning mot högsta möjliga ränta kapitaliseras och förökas; samt

att utlåningen mot så hög ränta som 6 procent i allt fall torde varit så mycket mindre verkställbar, som dermed antagligen måst förenas någon längre uppsägningstid, och medlen deremot när som helst måst för skolans behof hållas tillgänglige. — — — — —
— —

Hernösand den 12 December 1867.

AUG. WEIDENHIELM.

J. Widén. *J. Sjödin.* *F. J. Halén.*

E. A. Löfroth. *E. Ulander.*

Vidimeras:
Aug. Weidenhielm.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Blekinge län

skrifvelse, med Direktionens för navigationsskolan i Karlshamn förklaring öfver en af Riksdagens Revisorer framställd anmärkning vid denna skolas räkenskap för år 1865.

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kongl. Civil-departementet.

Härjemte får jag återställa det med nådiga remissen den 25 sistlidne Oktober följaktiga transsumt af Riksdagens Revisorers revisionsberättelse, försedt med Direktionens för navigationsskolan i Karlshamn underdåniga utlåtande.

Karlskrona i Landskontoret den 7 December 1867.

H. WACHTMEISTER.

O. Hammar.

Transsumt af Riksdagens Revisorers den 14 Oktober 1867 afgifna berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865.

Navigationsskolorna.

---

§ 1.

Utaf redogörelsen för Hernösands och Karlshamns skolor framgår, att jemförelsevis ej obetydliga kontanta behållningar å statsanslagen hos redogörarne under revisionsåret innestått räntelösa. Dessa behållningar uppgingo, på sätt ofvanstående tabell närmare utvisar, vid årets slut i Hernösand till nära hälften och i Karlshamn till något öfver fjerdedelen af skolornas årliga statsanslag.

Förklaring:

Då det årliga statsanslaget till Direktionen icke ingår förr än under Juni månad och lärarnes halfårslöner jemte skolans underhåll medtaga circa 1,800 R:dr, så inses lätt hvilka förskotter Direktionen en mängd af år måst utbetala innan kassabehållningen blifvit hvad den nu är; hvadan Direktionen saknat skäl att kreditera skolkassan ränta för återstående delen af året, emedan ju ränta äfven bort erläggas å förskotten.

Från och med detta år kommer ränteberäkning att ega rum.

Karlshamn den 29 November 1867.

Direktionen för härvarande navigationsskola:

LOUIS SCHMIDT. S. A. HELLERSTRÖM. ED. F. MEYER.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Göteborgs och Bohus län

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmärkning vid granskning af redogörelsen för anslaget till understöd åt fiskerinäringen i Bohuslänska skärgården.

Underdånigste memorial.

Till underdånig åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remiss den 25 nästlidne Oktober, tecknad uppå ett transsumt af Riksdagens Revisorers afgifna berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse

och förvaltning under år 1865, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande afgifva underdånigt utlåtande med anledning af Revisorernes rörande anslaget till understöd för fiskerinäringen i Bohuslänska skärgården gjorda anmärkning, att sedan, genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 7 Juli 1865, till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes disposition under nämnde år blifvit anvisade följande belopp, nemligen: till arvode åt tillsyningsmannen för länets fiskerier 1,500 R:dr, till understöd åt fiskeriidkare, hvilka genom storm under fiske lidit förlust af båtar eller fiskredskap 1,500 R:dr samt till uppmuntran och befrämjande af fiskerinäringen inom länet 1,000 R:dr, skulle utaf redogörelsen för berörde medel inhemtas, att utaf förstnämnde arvode utanordnats 1,125 R:dr, som, ehuru arvodet enligt staten vore afsedt till *en* tjensteman, blifvit fördelade emellan två biträdande tillsyningsmän, och att hela beloppet af de till understöd åt fiskare samt befrämjande af fiskerinäringen för revisionsåret anslagna medel blifvit besparadt, vid hvilket förhållande och då svårligen antagas kunde, att några olyckor vid fisket under året icke förekommit eller att näringen icke varit i behof af uppmuntran, det ville synas, som om ändamålet med ifrågavarande statsanslag icke blifvit, på sätt ske kunnat, vederbörligen tillgodosedt.

Härvid anser sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande endast behöfva åberopa dess den 30 April 1866 för ifrågavarande år till Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kommerse-kollegium, enligt nådig föreskrift, afgifna berättelse rörande fiskerinäringen, hvaraf framgår, dels att hela arvodet till tillsyningsmannen, dels ock det anslagna beloppet till understöd åt fiskeriidkare, som genom storm under fiske lidit förlust af båtar eller fiskredskap, blifvit under året utanordnade, ehuru 375 R:dr af förstnämnde arvode och hela det sistnämnda beloppet, eller 1,500 R:dr, först efter ingången af år 1866 blifvit af vederbörande å ränteriet utqvitterade, till följd hvaraf de icke heller kunnat i 1865 års ränteriräkning upptagas.

Hvad angår de medel, som för år 1865 anslagits till uppmuntran och befrämjande af fiskerinäringen, så har, på sätt nämnde berättelse upptager, af berörde medel endast ett belopp af 250 R:dr, till följd af tillfälliga anledningar, utgått och tilldelats fiskarelaget på fartyget "Statsrådet Fåhræus" för omsorgsfull behandling af hemförd storfisk, hvilket belopp dock, med afseende å de upplysningar som i frågan behöft inhemtas, och hvilka icke kunnat förr än i början af år 1866 erhållas, blifvit utanordnadt först den 3 Februari sistnämnde år.

Beträffande slutligen anmärkningen derom, att arvodet åt tillsyningsmannen, ehuru enligt staten afsedt för *en* tjensteman, blifvit fördeladt emellan två biträdande tillsyningsmän, så har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansett, att afsigten med ifrågavarande arvode varit att åstadkomma nödig tillsyn öfver fiskerinäringen och icke endast att med samma arvode aflöna en tjensteman, hvarföre ock Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande intill början af detta år funnit lämpligt, att för tillsynen öfver fiskerierna använda två tjenstemän, hvilka delat det anslagna arvodet; men om ock en sådan anordning skulle finnas stå i strid med ordalydelsen i Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref, hvaruti arvodet blifvit bestämdt, torde Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åtgörande härutinnan dock icke lämpligen kunna stämplas såsom en försummelse att tillgodose ändamålet med ifrågavarande statsanslag.

Göteborg å Landskansliet den 18 November 1867.

C. A. EHRENSVÄRD.

Henr. Westin.

Styresmannens för Rikets ekonomiska karteverk

underdåniga utlåtande öfver hvad Riksdagens Revisorer anfört vid granskning af detta karteverks räkenskap för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I nådig remiss, den 25 sistlidne Oktober, har Eders Kongl. Maj:t anbefallt Styresmannen för Rikets ekonomiska karteverk, att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af en uti Riksdagens Revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, framställd anmärkning emot karteverkets räkenskaper för samma år; och får Styresmannen, i anledning häraf, i underdånighet anföra följande:

Uti § 1 hafva Revisorerne anmärkt, att, på grund af Kongl. brefvet den 29 September 1865, ett belopp af 8,000 R:dr blifvit hit utanordnadt såsom förskott för nämnde års arbeten, att godtgöras af 1866 års anslag, samt att Styresmannen dessutom af egna medel förskjutit 2,334 R:dr 95 öre.

Enligt hvad föregående års räkenskaper upplysa, voro den 18 Augusti år 1863 medtagna alla de för karteverkets fortsatta bearbetande tillgängliga medel, hvilka under åren 1861—1863 utgjordes till större delen af föregående års reserverade, under karteverkets någon tid hvilande verksamhet sammansparade och icke anlitade statsanslag. För att utan afbrott kunna fortsätta den utstakade planen till karte-arbetenas fortsättande och under återstoden af förberörda år, 1863, bestrida de derför upplöpande kostnader, blefvo, efter af mig i underdånighet framställdt förslag och på grund af Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 13 November samma år, ifrån Kongl. Stats-kontoret, den 2 derpåföljande December, förskottsvis utanordnade 7,000 R:dr R:mt, med rättighet för Statskontoret, att för samma belopp erhålla godtgörelse af nästföljande 1864 års till här förevarande ändamål anvisade statsanslag.

Som Eders Kongl. Maj:t nådigst tillåtit, att till härvarande karte-arbetens fortskyndande äfven få användas de ifrån bokhandeln inflytande karteförsäljningsmedel och andra för egomätningar och kartelösen m. m. upplöpande extra inkomster, så ansåg jag mig bäst kunna tjena Riket och karteverket med att, utan afseende på den uti de till 1864 års arbeten beräknade tillgångar sålunda uppkomna brist, låta karte-arbetena orubbadt fortgå med den omfattning och så vidsträckt, som de för hvarje år, i förhållande till de olika årsanslagen, uppgjorda arbetsplaner utstakade, och med ofvanberörda tillfälliga inkomster under kommande år söka utjemna anmärkta missförhållandet emellan karteverkets inkomster och utgifter. I öfverensstämmelse med hvad 1865 års räkenskaper

ådagalägga, förverkligades under första året icke dessa förhoppningar, utan utgifterna, som till graverings- och tryckningskostnaderna förslagsvis blifvit för lågt beräknade, öfversköto kostnadsförslaget för året med anmärkta 2.334 R:dr 95 öre R:mt. Som denna angelägenhet icke var af någon egentlig vigt, så ansåg jag icke heller nödigt, att hos Eders Kongl. Maj:t derom göra underdånig framställning, utan med egna medel försköt jag anmärkta beloppet. Genom denna åtgärd, som äfven sistlidna år af samma orsaker måste repeteras, bereddes i verkligheten *endast fördelar* till karteverket och staten, som deraf bekom nödvändiga och maktpåliggande arbeten verkställda *skyndsammare och billigare* än under andra förhållanden kunnat åstadkommas, och icke heller kan i formelt afseende ifrågavarande förfaringssätt blifva så anmärkningsvärdt, då det ligger i sakens natur att, emedan årsinkomsterna, enligt hvad ofvan underdånigst anfördt är, till någon del äro *ovissa*, årsutgifterna måste vara underkastade det förhållande att, vid ett så vidt omfattande och af så många olikartade omständigheter beroende arbete, som här ifrågavarande, icke alltid kostnadsförslaget för året betäckes med de för *samma år* inkommande tillgångar. Men emellertid som genom innevarande års extra och tillfälliga inkomster, hvilka utgöras af 6,781 R:dr 48 öre R:mt redan inkasserade medel samt närmare 2,000 R:dr snart ingående fordringar, de, till afhjelpande af här ifrågavarande fleråriga missförhållandet emellan inkomster och utgifter, af mig gjorda, underdånigst anförda beräkningar numera verkligen blifvit realiserade, och det önskvärda målet vunnits, *utan att hvarken någon rubbning eller förändring i arbetenas fortgång och nådigst fastställda arbetsplaner erfordrats, ej heller den ömsesidigt skadliga utvägen blifvit anlitad att, med anledning af otillräckliga penningetillgångar, entlediga någon af härstädes antagna och till stor del på statens bekostnad inöfvade tjenstepersonalen*, så anser jag mitt underdåniga utlåtande i *förevarande ämne* böra inskränkas till hvad jag redan haft nåden deröfver få underdånigst anföra.

Uti § 2 hafva Revisorerne anmärkt, att de i och för karteverket sysselsatta personer synas till större delen hafva förskottsvis uppburit den dem tillkommande aflöning eller ersättning för under händer hafvande arbeten, emot särskilda qvittenser, hvaremot behöriga aflöningslistor med dessa personer icke finnas räkenskapen bifogade, hvilket redovisningssätt Revisorerne funnit mindre lämpligt.

Med anledning häraf får jag underdånigst anföra, att anmärkta förskottena inskränka sig, med få undantag, till tiden *inom* qvartalsperioderna, och att ifrågavarande utbetalningar, som bestå i så korta tiders förlager och derföre icke kunna medföra något slags förluster, äro så till vida nödvändiga och för det allmänna gagneliga, som derigenom aflöningstagaren icke behöfver, på bekostnad af de allmänna arbetena, försumma sin tid med anskaffande af alldeles nödvändiga medel dels till dagliga lefnadskostnaderna och dels till den för hvarje år återkommande nödvändiga ekiperingen i och för de många tjensteresorna och långvariga vistandet utom hufvudstaden.

Vidkommande derefter de af Revisorerne ifrågasatta så kallade aflöningslistorna, så äro räkenskaperna för hvarje år bifogade sammandrag, som, med återupprepande af hvarje till de löpande utgifterna åberopade verifikation, omständligt och tydligt lemna redogörelse för *hela* det årsarvode, hvar och en af de med aflöning härstädes anställde personer under arbetsåret utbekommit; men då en så beskaffad redovisning icke anses till-

räckligt underlätta revisionen, så bör härifrån något hinder icke möta för räkenskapernas inrättande i den form, Revisorerne helst önska.

De nådigst remitterade handlingar varda härmed underdånigst återställda.

Med djupaste undersåtlig vördnad, trohet och nit framhärdar,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåte:

GUSTAF LIUNGGREN.

Stockholm i Rikets ekonomiska karteverk den 22 November 1867.

Chefens för de geologiska undersökningarne

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers framställning om gemensam gravyr för de geologiska och ekonomiska karteverken.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Uti afgifven berättelse af den 14 sistlidne Oktober, om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, hafva Riksdagens Revisorer hemställt, huruvida det icke utan olägenhet skulle låta sig göra, att från de ekonomiska kartorna, under pågående af deras gravyr, genom öfvertryck uttaga och tillhandahålla de detaljer, som för de geologiska kartorna kunna erfordras, så att de sistnämnda icke vidare behöfde helt och hållet ånyo graveras, anseende Revisorerne, att genom en sådan anordning betydlig besparing för karteverket i det hela skulle kunna vinnas. Af Eders Kongl. Maj:t anbefalld att med underdånigt utlåtande häröfver inkomma, får jag ett sådant nu i underdånighet afgifva.

Till en början anhåller jag då underdånigst få fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet derpå, att det geologiska karteverket utarbetas och utgifves *icke endast*

på grund af det ekonomiska, utan *äfven*, och såsom det hittills till hufvudsaklig del varit fallet, med ledning af det topografiska. Om det således, såsom Revisorerne föreställa sig, vore utan allt för stora svårigheter verkställbart, att med delvis begagnande af den å de ekonomiska kartorna befintliga gravyren utgifva de geologiska, så skulle den inkonseqvensen i sättet för utgifningen komma att inträffa, att vissa blad af det geologiska kartverket publicerades i enlighet med den förut gillade och följda planen och en annan del efter en med planen för det ekonomiska kartverket kombinerad method. Ett och samma på statens bekostnad under utgifning varande kartverk skulle således befordras till trycket efter tvenne skiljaktiga methoder, ett förfaringssätt, mot hvilket jag för min del vågar föreställa mig, att talrika röster skulle vid Riksdagen klandrande höja sig.

Men äfven om man antoge, att Riksdagen, så osannolikt det än förefaller, skulle önska för framtiden statuera ett slikt samband mellan de båda kartverken, så vågar jag påstå, att den besparing, som man dermed ville åsyfta och hvilken, efter hvad jag i det följande skall hafva nåden närmare utveckla, synes blifva ganska problematisk, icke kan motväga den kostnad, som från en annan sida blefve nödvändig att vidkännas just till följe af det samband, som *redan förut* existerar mellan de båda kartverken, och hvilket samband är både vigtigare samt mera tids- och penningebesparande än det, som skulle åstadkommas genom en för begge karteverken till en del gemensam gravyr. Detta samband består, såsom nyss nämndes, deri att de geologiska undersökningarne i de trakter, öfver hvilka topografiska kartor ej finnas, *grundas* på de stomkartor (häradskartor), som af ekonomiska kartverket sammandragas och utarbetas. Vid upprättandet af en geologisk karta företagas nemligen inga mätningar i egentlig mening (höjdmätningar undantagna), utan begagnas vid rekognoseringen Topografiska kårens och ekonomiska karteverkets *redan färdiga* kartor, förmedelst hvilka rekognosören, genom de å dem upptagna och åskådliggjorda föremålen, blir i tillfälle att orientera sig och utsätta de konturer, som innesluta de olika berg- och jordarterna, o. s. v.

Att ett sådant samband mellan de ifrågavarande kartverken redan finnes, utgör visserligen intet skäl att ej, om sådant befunnes möjligt, på annat sätt ännu ytterligare förenkla och billiggöra methoden för kartverkens utgifvande, och jag skulle ej heller djerfts här upprepa nyss sagda så väl bekanta förhållande, om ej redan *uti sjelfva detta förhållande* låge ett icke obetydligt hinder för utförande af Riksdagens Revisorers förslag. För att göra tydligt hvari detta hinder består, måste jag erinra derom, att såväl den första uppränningen som den slutliga sammansättningen af de ekonomiska kartorna sker (för uppnående af nödig säkerhet vid arealberäkningarna) uti skalan 1 : 20,000, men tryckningen, likasom fallet är med de geologiska, i skalan 1 : 50,000. Denna förminskning af skalan verkställes på billigaste och enklaste sätt, snart sagdt direkte på den lithografiska stenen, — åtminstone utföres ingen renritning af den nedtransporterade kartan — hvaraf följer att det geologiska kartverket, som på fältet arbetar äfven i skalan 1 : 50,000, *måste*, för att med fördel begagna sig af det ekonomiska kartverkets arbeten, *invänta tryckningen af det sistnämndas kartor*.

Det blefve eljest nödvändigt, för att följa den af Riksdagens Revisorer gifna anvisningen, antingen att taga kopior af ekonomiska kartverkets originalkartor å 1 : 20,000 samt efter denna skala utföra det geologiska rekognoseringsarbetet och sedan, i och för tryckningen, nedtransportera dem till 1 : 50,000, eller ock att före rekognoseringen förminska desamma till 1 : 50,000. Båda dessa utvägar äro visserligen begagneliga, men torde ej leda

till åsyftad besparing: den första skulle nemligen fördyra såväl rekognoseringen som tryckningen af de geologiska kartorna och lider dessutom, gemensamt med den andra (som blifvit i nödfall några gånger använd) af den olägenheten, att förorsaka ej ringa kostnader och tidsförlust för transportering och kopiors tagande, af hvilka stundom ända till tre äro nödvändiga för lämplig fördelning af och öfverinseende öfver rekognoseringen af ett kartblad.

Om man emellertid med Riksdagens Revisorer än antoge, att dessa kostnader ej blefve större, än att *de* icke utgjorde ett hinder för den ifrågasatta gemensamheten i kartgravyren, så återstå dock en mängd andra svårigheter, rörande hvilka jag nu i underdånighet utber mig få yttra det för frågans utredande nödvändiga.

Först tillåter jag mig då erinra om den väsendtliga olikhet, som eger rum i utgifningssätten för de båda ifrågavarande kartverken, i det att det geologiska utgifves i rutor, men det ekonomiska häradsvis. Under sådant förhållande kan det af Riksdagens Revisorer antydda förfarandet, — såvida nemligen ännu intet afseende fästes på de tekniska svårigheterna, — vara möjligt endast om ett tillräckligt antal häradskartor *på en gång* öfvertryckes för att deraf erhålla den areal, som motsvarar en geologisk kartruta. Men det geologiska kartverket blefve då också strängt bundet vid fortgången af det ekonomiska och, såvida användandet af denna method statuerades såsom ett åliggande, i och med detsamma också beröfvadt utvägen att begagna de materialier, som nu stå detsamma till buds i Topografiska kårens färdiga arbeten. Ja, än mer, funnes icke på förhand alla de häradskartor eller delar deraf utarbetade och samtidigt under gravyr, som behöfdes för en geologisk kartruta, så vore också all möjlighet afskuren för det geologiska kartverket att förr utgifva denna ruta, än det felande hunnit att kompletteras. Det skulle således kunna hända att, blott under afvaktan på denna brists fyllande, flera år förginge, innan något nytt blad af det geologiska kartverket kunde hinna utgifvas, ehuru materialierna för tryckning af många sådana redan till större delen vore insamlade och bearbetade.

Den förändring, som den s. k. öfvertrycksvärtan snart undergår, gör ock nödvändigt, att en på öfvertryckspapperet upptagen gravyr genast derpå blir öfverflyttad på den s. k. öfvertryckstenen, emedan den icke tål att förvara från det ena året till det andra. Derföre kan icke heller det afsedda öfvertrycket af den ekonomiska kartgravyren företagas i mån som dessa kartor blifva färdiga till gravering, utan graveringen och utgifningen af desamma måste anstå, tills ett visst antal deraf, fyllande en geologisk kartruta, hunnit att utarbetas, en omständighet, som i sin mån skall komma att lika förlamande inverka på ekonomiska kartverkets sjelfverksamhet, som, efter hvad nyss blifvit ådagalagdt, på det geologiskas.

Om derföre ock det ofvannämnda, af Revisorerne föreslagna förfaringssättet skulle kunna, så att säga klumpvis begagnas, ser man likväl, att detta icke är möjligt utan stora svårigheter, mycken tidsutdrägt och motsvarande kostnad. Af de särskilda häradskartorna skulle ock, sedan desamma blifvit konnekterade till ett helt och å vederbörliga ställen afskurna af den geologiska kartrutans rätvinkliga gränser, alltid komma att återstå hörn och öfverskjutande stycken, hvilka aldrig skulle kunna på samma sätt kompletteras till en geologisk kartruta. Det är nemligen af flera skäl ej möjligt — åtminstone vore det en stor lyckträff om försöken någongång skulle krönas med framgång — att å en lithografisk sten, hvilken till en del redan blifvit försedd med öfvertryck, med precision konnektera ett annat sednare öfvertryck.

Öfvertryckningen tillgår nemligen sålunda, att det förmedelst gravyrstenen i fugtigt tillstånd tryckta papperet så fullkomligt jemnt som möjligt lägges å en förut i ordning varande sten, som då emottager trycksvärtan och sedan vidare behandlas. Har nu en sten å t. ex. ena hörnet emottagit ett sådant öfvertryck, till hvilket ett annat skall med fullkomlig noggrannhet konnekteras, så möter först den olägenheten, att det nya papperet, som naturligtvis i fugtigt tillstånd svarttryckes medelst en annan gravyrsten, vanligen ej töjer sig på samma sätt eller i lika grad, som det för första öfvertryckningen begagnade, hvarföre gränserna, som skola konnekteras, ej passa in med hvarandra, äfven om gravyren varit utförd med den största omsorg. Men äfven *om* denna olägenhet ej inträffade, så vore dock i alla fall inpassningen å stenen så svår, att man ej gerna kunde hoppas, att densamma skulle kunna verkställas, utan att skada det gamla öfvertrycket eller smutsa stenen. Resultatet af en dylik manipulation blefve med all säkerhet ett besvär och en putsning af stenen, som skulle uppsluka den möjliga besparing, som kunde åstadkommas, samt ett tryck, som vore långt ifrån vackert.

Häremot skulle visserligen kunna invändas, att ett af kartverken kan ändra sitt utgifningssätt, men äfven om en sådan åtgärd vidtoges, i hvilket fall åtskilliga af de ofvan anförda svårigheterna till en del bortfölle, torde dock ej någon synnerlig besparing kunna uppstå genom att följa det af Riksdagens Revisorer uppgifna förslaget.

Jag har nemligen ännu icke alls vidrört frågan om insättandet, å den från de ekonomiska kartorna erhållna stommen, af det svarttryck, som är egendomligt för de geologiska kartorna. Å dessa äro nemligen i svarttryck anbragta icke allenast konturer för de olika jord- och bergarterna, utan äfven tecken för fornlemningar, källor, höjdsiffror, åtskilliga andra geologiska signaturer, o. s. v. Och torde detta svarttryck å flera, om ej alla, kartor uppgå till vida mera, än det som hör till den ekonomiska stomkartan såsom namn, sjöar, gränser o. s. v.

Detta förstnämnde eller s. k. geologiska svarttryck kan ej genom öfvertryck anbringas på samma sten, som innehåller det sistnämnde. Möjligen skulle det kunna derå *med penna ritas*, men då torde, äfven om anspråken på tydlighet och ett vårdadt yttre betydligt nedsättas, kartorna ingalunda vinna det erkännande i detta afseende, som hittills kommit dem till del. Att på öfvertrycksstenen ingravera de geologiska konturerna o. s. v. låter sig visst göra, men att sedan med denna sten trycka den afsedda upplagan, är icke utförbart, emedan den konsten inom litografiens område ännu icke är uppfunnen att från en och samma sten, uppå hvilken en del af föremålen äro graverade (således fördjupade) och en annan del öfvertryckta (således upphöjda) taga klanderfria och för ett efterföljande färgtryck lämpliga afdrag. Det blefve således nödvändigt att för detta svarttryck göra en särskild gravyrsten, men utom det att svårigheter skulle uppstå vid inpassningen å vederbörliga ställen af en mängd fina konturer och tecken, måste kartan blott för svarttrycket gå tvenne gånger genom pressen i stället för en (nemligen ena gången med den öfvertrycksstenen, som erhållits från den ekonomiska gravyren och andra gången med den öfvertrycksstenen, som blifvit preparerad från den geologiska gravyrstenen), ett förfaringssätt, som ingalunda kan räknas till de besparande.

Till allt detta kommer, att, *om* än de geologiska kartornas svarttryck skulle kunna på ofvan angifvet sätt åstadkommas, så har man ej, såsom nu är fallet, i sin magt att förvara gravyrstenarne till framtida nytt begagnande. Åtminstone kunde ej den gravyr, som erhållits från de ekonomiska kartorna, förvaras, ty sedan öfvertryck från denna sten

blifvit taget för det geologiska kartverket, tillsättas å densamma åtskilliga andra för det ekonomiska ensamt utmärkande föremål, hvarigenom den naturligtvis göres obrukbar för det geologiska.

Den nådiga remisshandlingen återställes härmed i underdånighet.

Med djupaste undersåtliga vördnad, trohet och nit framhärdar jag,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåte:

AXEL ERDMANN.

Stockholm den 29 November 1867.

Kongl. Stats-kontorets

underdåniga utlåtande, i anledning af tvenne punkter uti 1867 års Stats-revisionsberättelse.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Medelst nådig remiss å den af sednast församlade Statsrevisorer afgifna berättelse angående verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning år 1865, har Eders Kongl, Maj:t genom Dess Finans-departement anbefallt Stats-kontoret att, i anledning af hvad samma berättelse uti de till nämnda Departement hörande delar innehåller i afseende å statsverkets förvaltning och räkenskaper, med underdånigt utlåtande till Eders Kongl. Maj:t inkomna.

Såsom vid genomgåendet af berättelsen i sagde delar inhemtas, äro der blott två punkter, hvilka påkalla yttrande från Stats-kontorets sida, nemligen 7 § i framställningen rörande Stockholms stads kronoräkenskaper och länens landsböcker samt § 7 i berättelsen om detta embetsverk.

Uti förra punkten hafva Revisorerne anfört, att, ehuru stämpelpappersförordningen innehölle den föreskrift, att de af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen antagne personer till försäljning af stämpelpapper skulle i länets ränteri eller till Kronofogden i orten aflemna den inflytande betalningen månadtligen eller hvar tredje månad, allt efter försäljningens större eller mindre belopp, det likväl vid granskning af stämpelpappers-redo-

görelserna befunnits, att, med undantag af redogörelserna för Stockholms stad, äfvensom Blekinge samt Göteborgs och Bohus län, emot hvilka någon väsendtlig anmärkning icke förekommit, nyssberörde föreskrift i de öfrige länen blifvit antingen högst ofullständigt eller felaktigt tillämpad, i det försäljningsmännen icke inom den i förordningen bestämda tid utan långt derefter, stundom ej förr än i början af påföljande år vanligen på en gång aflemnat betalning för det stämpelpapper, som af dem under hela året blifvit försåldt; och jemte det Revisorerne ansåge sig böra anmärka, att ifrågavarande inkomst ej å behöriga tider i statens kassor influtit, hemställde Revisorerne tillika, huruvida icke lämpligt vore, att afskrift af den borgen, som för det på kredit utlemnade stämpelpapperet af försäljningsmännen ställdes, antingen bildades stämpelpappers-redogörelsen eller insändes till Statskontoret, på det blifvande Revisorer måtte komma i tillfälle att granska, om beloppet af det stämpelpapper, hvarför försäljningsmännen vid olika tider af året icke redovisat, vid något tillfälle öfverskrede den derför ställda borgen.

Stats-kontoret, som ansett sig böra före afgifvandet af sitt underdåniga utlåtande i denna del lemna Eders Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande tillfälle att öfver det anmärkta förhållandet sig yttra, får, sedan sådane yttranden från dem, med undantag dock för ett län, numera inkommit, i underdånighet anföra, att, enligt hvad dessa förklaringar gifva vid handen, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i allmänhet, när dröjsmål uppstått med levereringen af ifrågavarande slags medel, erinrat vederbörande om iakttagande af stämpelpappers-förordningens föreskrifter i detta hänseende; att vid en del levereringsterminer, särdeles under förra hälften af året, understundom ringa och en och annan gång ingen behållning funnes att remittera; att för flertalet af försäljningsmän, hvilket bestode af embetsmän, som erhölle det för utöfningen af deras embeten erforderliga stämpelpapper, levereringarnes behöriga verkställande icke sällan vore beroende på indrifning af lösen för expeditioner, hvilka i sådant afseende måst till exekutor aflemnas; att emellanåt följden deraf ock blefve, att vid slutredovisningen försäljningsmännen nödsakades att de utestående stämpelpappersmedlen af egna tillgångar förskjuta; att för öfrigt det ej vore möligt för Länsstyrelsen att känna, om eler huru mycket försäljningsmedel vid de olika terminerna funnes hos försäljningsmännen innestående, såvida icke i stämpelpappers-förordningen bestämmelse infördes derom, att för sådant ändamål extra inventeringar skulle hållas eller rapport vid hvarje termin af försäljningsmännen till Länsstyrelsen afgifvas, samt att med bibehållande af nuvarande bestämmelser någon förlust för Statsverket icke vore att befara, då mera stämpelpapper ej till försäljningsmännen utlemnades, än som svarade emot beloppet af deras borgen; — och på grund af hvad sålunda är yttradt och upplyst, samt då anställandet af extra inventeringar för utrönande af de hos hvarje försäljningsman vid de särskilda levereringsterminerna befintliga behållningar af försäljningsmedel otvifvelaktigt skulle, utan motsvarande gagn, för statsverket medföra icke obetydliga kostnader, och anbefallandet af rapporters afgifvande vid hvarje levereringstermin icke heller torde leda till det dermed åsyftade ändamål, har Statskontoret, som af de inkomna förklaringarne jemväl inhemtat, att de fleste af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, med anledning af Statsrevisorernes anmärkning, ånyo erinrat försäljningsmännen om noggrant iakttagande af stämpelpappers-förordningens i omförmälda afseende gifna föreskrifter, trott sig böra hemställa, att vid hvad sålunda åtgjordt blifvit må få bero.

Beträffande åter Revisorernes framställning om vidtagande af åtgärder, på det att vid revisionerna kännedom måtte erhållas om beloppet af den borgen, som af försäljningsmännen ställdes för det dem på kredit lemnade stämpelpapper, får Stats-kontoret under-

dånigst meddela att, för vinnande af berörde ändamål, Stats-kontoret nu låter uti afgående skrifvelser anmoda Eders Kongl. Maj:ts samtlige Befallningshafvande i länen att föranstalta, det Landskontorets till Kammar-rätten årligen ingående generalräkning öfver uppbörden af stämpelpappersmedel varder åtföljd af en uppgift å försäljningsmännen inom länet jemte beloppet af den uppbördsborgen, som desse, hvar för sig ställt.

I den sednare punkten, eller 7 § i berättelsen om detta embetsverk, hafva Revisorerne, på anförde skäl, föreslagit, att den uti riksstaten bland statsverkets ordinarie inkomster förekommande titeln «intressemedel», som, der upptagen till ett belopp af 5,000 Riksdaler, till den hufvudsakligaste delen består af räntan å den till Riksgälds-kontoret öfverlemnade behållning af Lappmarks ecklesiastikfond, hvarå Riksgälds-kontoret vid hvarje års slut skall till Stats-kontoret erlägga ränta, efter 5 procent räknadt, måtte, med upphörande af räntebetalningen, från riksstaten uteslutas.

Lika med Revisorerne, anser Stats-kontoret, att då det belopp, hvarmed, enligt riksstaten, inkomsterna öfverskjuta utgifterna, blifvit anslaget såsom bidrag från Stats-kontoret till bestridande af de på Riksgälds-kontoret anvisade utgifter, det blifver en öfverflödig omgång, om ifrågakomna ränta skall till Stats-kontoret utbetalas i stället att, med densammas uteslutande från riksstaten, det sednare verkets bidrag till Riksgälds-kontoret med motsvarande belopp minskas, hvadan och enär den föreslagna åtgärden leder till mer enkelhet i räkenskaperna, ithy att ett konto derstädes försvinner på samma gång som summans levererings från det ena och dess uppbörd hos det andra verket undvikes, Stats-kontoret instämmer i Revisorernes förevarande framställning; lärandes, såsom Revisorerne jemväl hemställt, den återstående obetydliga delen af intressemedlen böra i räkenskaperna upptagas och redovisas under titeln: «extra medel och uppbörder».

Remissakten återställes i underdånighet och Stats-kontoret framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
undersåter och tjenare:

O. A. TAUVON.

C. W. GRÅÅ. O. F. af SILLÉN. BRUNO JOHANSSON.
Föredragande.

l. s.

Carl Kinberg. *Aug. Häggbladh.*

Stockholm den 31 December 1867.

Kongl. General-poststyrelsens

underdaniga utlåtande, med anledning af den utaf Riksdagens Revisorer afgifna berättelse i hvad rör Postverkets förvaltning år 1865.

Stormäktigste, Allernädigste Konung!

Sedan Riksdagens Revisorer afgifvit berättelse om verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, har, med öfverlemnande af utdrag ur samma berättelse för hvad angår Postverket, Eders Kongl. Maj:t den 25 Oktober nästlidet år täckts i nåder häröfver infordra General-poststyrelsens underdåniga utlåtande.

I främsta rummet har blifvit anmärkt, att Postverkets utgifter för sjöpostförbindelsen med Preussen, för hvilken numera, på grund af gällande postfördrag, begagnas linien Ystad—Stralsund, under revisionsåret med omkring 69,000 Riksdaler öfverstigit de Postverket deraf tillfallne inkomster, oberäknade ränta och amortering å inköpssumman för postångfartygen.

Då icke af Revisorerne blifvit framställd någon anmärkning vid hushållningen med de för denna sjöpostfart anslagna medel, lärer hvad af Revisorerne blifvit i denna del anfördt böra antagas hufvudsakligen afse en utredning af frågan, huruvida icke sjöpostförbindelser med utlandet kunde å en annan linie underhållas utan sådana uppoffringar för postkassan som Stralsunderlinien uppgifvits medföra.

För belysningen af denna fråga anhåller underdånigst General-poststyrelsen få i korthet åberopa hvad förut i detta ämne förekommit.

Sedan, med jemförelsevis få afbrott, från och med år 1684 sjöpostförbindelse egt rum å linien Ystad—Stralsund, blef, vid Pommerns afträdande år 1815, i 16 Art. af traktaten i Wien den 7 Juni samma år stadgadt, att sjöpostfarten mellan Skåne och Pommern borde allt framgent underhållas på samma sätt som vid den tid, då fördraget undertecknades.

Sedermera hade å svensk sida förslag blifvit väckt om att möjligen till någon annan linie förlägga sjöpostförbindelsen med kontinenten, och föreskrifter blifvit såväl den 6 November 1816 som sednare den 17 April 1839 i nåder meddelade om vidtagande af härför erforderliga förberedande åtgärder. För en sådan förändring lärer emellertid åberopade Art. i 1815 års Wienertraktat hafva befunnits utgöra ett hinder. Kort derefter blef också, genom en i Berlin den 14 September 1840 undertecknad »traité explicatif» till 16 Art. af fördraget den 7 Juni 1815, närmare och uttryckligare bestämdt det sätt, hvarpå sjöpostföringen mellan Skåne och Pommern borde i framtiden bestridas. Härtill skulle nemligen sommartiden användas ångfartyg, af hvilka ett borde utaf hvar lera bland

de fördragslutande makterna tillhandahållas; hvaremot vinterförbindelsen skulle underhållas med postjakter, också en svensk och en preussisk.

Då sistnämnde fördrag, lika litet som hithörande bestämmelser i 1815 års Wienertraktat, är af den beskaffenhet, att tillämpningen deraf kan upphöra ensamt på grund deraf att aftalet å *den ena* af de höga makternas sida uppsäges,

lärer, åtminstone i den närmaste framtiden och så länge Preussen, såsom hittills, fortfar att påyrka iakttagandet af hvad i omförmälde afseenden finnes stadgadt i 1815 och 1840 års fördrag, någon fullständig indragning af sjöpostförbindelsen mellan Skåne och Pommern icke kunna ifrågakomma, äfven om i andra afseenden en dylik åtgärd ansågs önsklig.

Men åligger sålunda, enligt gällande fördrag, svenska Postverket att, under den egentliga seglationstiden, för den skånsk—pommerska postfarten tillhandahålla ett ångfartyg, och *kan* med detta fartyg och det, hvilket Preussen är förbundet inställa, postföringen utsträckas från två till alla dagar i veckan, så är tillökningen i utgift härför, beroende hufvudsakligen på en större kolåtgång, icke *så* betydlig att ej, äfven ur finansiel synpunkt, den mer än uppväges af fördelarne utaf en dylik postförbindelsens utvidgning. Ty om också hittills, under det godstransporten varit särdeles obetydlig, jemväl daginkomsten af personbefordringen med postfartygen icke uppgått till det belopp, som önskligt varit, så lider dock intet tvifvel att denna inkomst skulle hafva för hvar särskild resa blifvit vida mindre, derest icke Ystad—Stralsunderlinien sommartiden erbjudit fördelen af en *daglig* sjöpostförbindelse, en omständighet, hvilken är af särdeles afgörande beskaffenhet i fråga om företräde mellan särskilda kommunikationslinier.

Hvad åter vidkommer *vinter*-postföringen, medgifva visserligen gällande fördrag att densamma bestrides ensamt med segelfartyg. Och det torde väl kunna antagas att, äfven om härför, i enlighet med åberopade 1840 års traktat, en postjakt tillhandahölles af hvardera postverket, utgifterna härför komme att understiga de nuvarande för postföringens bestridande med endast ett jernpropellerångfartyg, för hvars anskaffande kostnaden delas af svenska och preussiska Postverken.

I en sednare tid har dock efterhand å nästan alla andra linier blifvit helt och hållet utdömdt bruket af seglande fartyg för postföring. Och utan allt afseende bör icke lemnas att — medan segelfartygen, den tid de användes å den skånsk—pommerska postlinien, vanligen, efter en kort tids postföring under höstmånaderna, blefvo för största delen af vintern öfverliggande, infrusna i Stralsund — har, sedan denna postföring från och med år 1865 begynt besörjas med jernångfartyg, äfven under vintermånaderna förbindelsen hittills endast en enda gång och då blott för få dagar varit afbruten.

Om ock, på sätt härofvan blifvit i underdånighet anfördt, bibehållandet åtminstone tillsvidare af sjöpostföringen mellan Skåne och Pommern i främsta rummet påkallas af föreskrifterna i gällande fördrag, hvilka icke kunna efter viss tid uppsägas, såsom gemenligen fallet är med postfördrag i allmänhet och särskildt äfven med det som sednast, år 1864, blifvit rörande *sättet* för denna postförings bestridande med Preussen afslutadt,

så följer dock deraf ingalunda att icke den ifrågavarande postförbindelsen, så som densamma för närvarande är ordnad, också bereder Sveriges korrespondens med utlandet förmåner, hvilka väl kunna anses förtjenta af någon uppoffring.

Genom det samband, som eger rum emellan ångbåtsturerne å linien Ystad—Stralsund och de stora iltågen å kontinenten, Berlin—Köln—Paris o. s. v., vinner nemligen under hela den tid skånsk—pommerska sjöpostfarten är *daglig*, svenska brefvexlingen med icke allenast de flesta tyska orter, utan äfven Belgien, Frankrike, Spanien, Italien m. m. genom försändning öfver Stralsund, tjugufyra timmars hastigare befordran än hvad fallet blefve om derför anlitades någon af öfriga lägenheter till utlandet. Det ligger också i sakens natur, att den största regelbundenhet i posternas anslutning bör kunna åstadkommas å en linie, hvarest den del af vägen, som skall befaras sjöledes, är, såsom den emellan Ystad och Stralsund, kortare än hvad fallet är med någon af öfriga postlinier. Fördelarne af en stadigvarande sjöpostförbindelse öfver Ystad och Stralsund hafva också blifvit af Rikets Ständer åberopade i den underdåniga skrifvelse, den 7 September 1863, hvarigenom Rikets Ständer hos Eders Kongl. Maj:t anmälde sitt beslut om beviljande af ett låneanslag till den för en dylik sjöpostförbindelses upprättande erforderliga bibanan Ystad—Eslöf.

Vigten och angelägenheten för brefvexlingen med utlandet i allmänhet och särskildt för affärsrörelsen deraf att postutvexligen med kontinenten beredes den möjligen största skydsamhet, lära väl — då svenska Postverkets postuppbörd af utrikes brefvexlingen i medeltal uppgår till omkring 250,000 Riksdaler årligen — kunna anses rättfärdiga äfven uppoffringen af 69,000 Riksdaler, oberäknade ränta och amortering af köpesumman för postångfartygen, derest den årliga förlusten å den skånsk—pommerska sjöpostförbindelsen verkligen uppginge till hela det belopp, som, med ledning af räkenskaperna, Revisorerne ansett sig böra antaga. Den nämnda summan bör emellertid minskas med inkomsten af sjöportoandelen, som ännu under största delen af år 1865, i enlighet med stadgandet i Art. 22 af svensk—preussiska postfördraget den $\frac{24}{31}$ Juli 1864, utgick med en silbergroschen för hvar enkel brefvigt, ehuru den sedermera och efter det en billigare transit genom Danmark erhållits genom det med sistnämnde rike den 30 Juni 1865 afslutade postfördrag, blifvit till ett deremot svarande belopp eller $\frac{1}{2}$ silbergroschen per enkelt bref nedsatt.

Och om äfven, efter afdrag af nämnde sjöportoinkomst, hvars belopp icke med ledning af nu tillgängliga handlingar kan till siffran bestämmas, utgifterna för den enda sjöpostförbindelse af någon betydenhet, som underhålles mellan Sverige och utlandet, i väsentlig mån öfverstiga de dermed förenade inkomster, så är detta ett förhållande, som, i allmänhet icke ovanligt, till hufvudsakligaste delen eger sin förklaring deruti, att postfartygen — hvilkas fart gemenligen måste så mycket som möjligt uppdrifvas, äfven om sådant icke kan ske utan en betydlig tillökning i kolåtgång — hvarken alltid med fördel kunna välja de farleder, å hvilka en större passagerare- och godstrafik möjligen vore att påräkna, eller som andra transportfartyg inskränka eller helt och hållet inställa sina reseturer vid de tider, då antalet resande och fraktgods aftager.

För den sjöpostfart, som dels två, dels tre gånger i veckan underhålles mellan fasta landet och Gotland, från och till hvilken ö ett jemförelsevis ganska ringa brefantal fortskaffas, beräknas i medeltal Postverkets utgifter årligen öfverstiga inkomsterna med omkring 47,000 Riksdaler.

I Norge, som likväl endast under den vanliga seglationstiden, tre gånger i veckan, underhåller sjöpostförbindelse med kontinenten, understiga inkomsterna häraf årligen med omkring 70,000 Riksdaler de med denna postföring förenade utgifter, oaktadt bland de sednare icke inberäknas ränta och amortering å fartygens inköpssumma, uppgående till omkring 1,000,000 Riksdaler.

I länder med mera utsträckta sjöpostförbindelser äro de uppoffringar, som för desammas underhållande postverken nödgas vidkännas, ännu långt betydligare.

Sålunda uppkommer, hufvudsakligen till följd af de kostsamma sjöpostförbindelserna, i italienska Postverkets budget en årlig brist, som af de italienska ombuden vid allmänna postkongressen i Paris år 1863 beräknades belöpa sig till omkring 3,000,000 francs.

Och i Frankrike uppgick samma år, 1865, som revisionsberättelsen omfattar, beloppet af de tillskott, som för sjöpostförbindelsernas upprätthållande af postmedlen utbetalades, till icke mindre än 20 000,000 francs.

Hvad vidkommer den af Revisorerne gjorda anmärkning att, oaktadt för åtskilliga räkenskaper nya, i öfverensstämmelse med rikshufvudboken inrättade formulärer blifvit uppgjorda, sådant hittills icke iakttagits i afseende å Postverkets räkenskaper,

torde för närvarande med anledning häraf icke påkallas annat yttrande, än att en dylik öfverensstämmelse emellan rikshufvudboken och Postverkets räkenskap kunnat anses mindre af omständigheterna påkallas sedan, i sammanhang med medelportots införande, Rikets Ständer medgifvit, att från och med år 1855 Postverkets årliga öfverskottsmedel få oafkortade användas till postförbindelsernas utvidgande, till följd hvaraf, efter denna tid, någon leverering af postmedel till statsverket icke egt rum, men att emellertid någon svårighet icke möter för vidtagande i afseende å Postverkets räkenskaper af enahanda åtgärd som genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 29 December 1865 blifvit för Tullverkets medelsredovisning föreskrifven.

Med anledning af den af Riksdagens Revisorer gjorda anmälan derom att, till vinnande af en behöflig minskning i Postverkets betydliga utgifter, syntes, i betraktande af göromålens omfattning, åtskilliga postkontor skäligen kunna förändras till postexpeditioner, likasom en del postexpeditioner till poststationer,

torde endast böra åberopas, hurusom redan i underdåniga skrifvelser den 2 Oktober 1865, den 29 Mars 1866 och den 31 Oktober nästlidet år, General-poststyrelsen haft tillfälle uttala sig rörande den omreglering af en del postanstalters klassindelning, hviken påkallas af den förändrade rigtning, som dels till följd af jernvägsanläggningar, dels ock af annan anledning, rörelsen i flera delar af riket under sednaste tiden erhållit, med anledning hvaraf också Eders Kongl. Maj:t den 6 April 1866 och den 8 November sistlidet år täckts i nåder medgifva, att då ledigvarande postkontoren i Tjellmo och Avesta finge mot postexpeditioner utbytas.

På sätt i åberopade underdåniga skrifvelser blifvit anmärkt, kan så länge innehafvare af ett postkontor, som af förenämnde anledning bör till postexpedition förändras, lefver och vid tjensten qvarstår, ett dylikt utbyte icke försiggå utan motsvarande ersättning å indragningsstat till tjensteinnehafvaren, hvadan uppförandet å aflöningsstat såsom

postexpedition af en postmästaretjenst, som ej är ledig, icke kunde föranleda någon minskning i Postverkets utgifter, men endast verka derhän, att tjenstgöringstiden blefve för postförvaltaren i någon mån inskränkt.

General-poststyrelsen anser fördenskull lämpligast att åtminstone tillsvidare fråga om förändrande till postexpedition af postkontor i ort, der göromålen icke kräfva anställande af en tjensteman med den större aflöning, som postkontorsföreståndare tillkommer, hädanefter som hittills, af Styrelsen till nådig pröfning anmäles endast i den mån, genom ordinarie tjensteinnehafvares afgång, förändringen kan leda till någon verklig besparing för postkassan.

Lika med Revisorerne anser General-poststyrelsen, att framdeles åtskilliga postexpeditioner kunna af poststationer ersättas, på sätt ock redan skett med förutvarande postexpeditionerna i Björnlunda, Lamhult, Mullsjö, Fårösund, Ljugarn, Slite, Åtorp m. m. I orter med någon affärsrörelse och på längre afstånd från annan fullständig postanstalt torde dock med vidtagande af en sådan förändring böra anstå tilldess möjligen, i sammanhang med fastställandet af en ny allmän poststadga, kan beredas tillfälle till afsändande under rekommendation genom poststation af äfven något större penningebelopp än det, 150 Riksdaler, för hvilket nu i dylika fall Postverket ikläder sig ansvarighet.

Af Revisorerne har blifvit anfördt,

att såsom ersättning för bestyret med resandes och paketers befordrande med postdiligenserna äro vederbörande postförvaltare tillerkända 10 procent af all deraf härflytande uppbörd;

samt att, ehuru denna uppbördsprocent syntes väl hög, särdeles som å många ställen postförvaltarnes inkomster i öfrigt uppginge till ganska betydliga belopp, Revisorerne, då ny stat för Postverket vore under utarbetning, ansett sig endast böra förhållandet omförmäla.

Härvid bör i främsta rummet anmärkas att, jemlikt de af Eders Kongl. Maj:t i nåder fastställda stater för Postverket, den ifrågavarande provisionen utgör

10 procent för hvad af uppbörden ej öfverstiger: i Stockholm 20,000, men å öfriga orter 10,000 Riksdaler, samt

5 procent af öfverskjutande beloppet.

I öfrigt och då hvarken i det underdåniga förslag till ny stat för Postverket, som den 15 nästlidne Oktober afgifvits, blifvit, på sätt Revisorerne synas hafva förutsatt, af General-poststyrelsen ifrågaställd någon nedsättning uti omförmälde uppbördsprovision, eller, åtminstone för närvarande, Styrelsen har för afsigt att, vid den allmänna omreglering af lönevilkoren för postförvaltarne, som inom kort lärer böra vidtagas, i underdånighet föreslå någon väsentlig förändring uti de nu gällande föreskrifterna rörande provision af uppbörden för passagerare- och paketgodstrafiken, torde tillfället böra begagnas att redogöra för de omständigheter, hvilka, enligt Styrelsens åsigt, tala för bibehållande vid dess nuvarande

belopp af provisionen i det minsta af den uppbörd, som inflyter för personbefordringen med Postverkets åkdon.

Hvad som i allmänhet påkallar beviljandet af en särskild uppbördsprovision för person- och godstrafiken, är icke hufvudsakligen behofvet af en löneförbättring för postförvaltarne.

Detta behof, som visserligen i en sednare tid å flera orter blifvit mycket kännbart och äfven tryckande, skulle utan tvifvel bättre tillgodoses genom en löneförbättring, som uteslutande komme de postförvaltare till del, hvilkas sammanlagda löneinkomster nu uppgå till belopp, som svårligen kunna anses tillförsäkra dem en nödtorftig bergning, i stället för att, såsom Revisorerne antydt, uppbördsprovisionen för närvarande i några fall tillgodokommer äfven postförvaltare, hvilka redan åtnjuta löningsinkomster, som för deras utkomst måste antagas vara fullt tillräckliga.

Om, detta oaktadt, uppbördsprovisionen anses böra för samtlige vederbörande postförvaltare bibehållas, så är detta, emedan derigenom främjas fördelen för Postverket att platserna för resande å postdiligenserna varda så mycket som möjligt upptagna, på samma gång som, till följd af en sådan anordning, allmänheten bör sättas i tillfälle att förse sig med passagerarebiljetter och till afsändning inlemna paketgods äfven vid tider, då det icke lagligen åligger postförvaltare att med dessa ärenden taga befattning.

Utom i Stockholm och Göteborg, skola, i enlighet med föreskriften i 15 § af nådiga instruktionen den 6 November 1863, postkontor hållas tillgängliga för allmänheten nio timmar hvarje söcknedag, hvaremot postexpeditionerna i allmänhet endast äro öppna sex timmar om dagen. En mera utsträckt tjenstgöringstid kunde också svårligen postförvaltare åläggas utan att kontorspersonalen förstärktes eller beviljades ökade anslag till aflönande af skrifvarebiträde. Då nu mången gång personer önska försäkra sig om passagerareplats eller om tillfälle till försändning af paketgods äfven vid tider, då postanstalt icke hålles öppen samt postförvaltare icke åligger å kontoret närvara, kan det icke annat än anses som en fördel om, genom en lagligen fastställd andel i uppbörden af passagerare- och godstrafiken, posttjenstemännen finna sig manade att, i hvad på dem ankommer, söka medverka dertill, att poståkdonen varda så mycket som möjligt anlitade, äfven om anmälan dertill understundom skulle göras å tider på dygnet, då tjenstemannen kunde göra anspråk på att från dylika bestyr njuta ledighet.

Hvilka åtgärder än i öfrigt må böra vidtagas till åstadkommande af en lämpligare och mera med billigheten öfverensstämmande aflöning af posttjenstemännen än den nuvarande, anser fördenskull General-poststyrelsen i det minsta någon mera genomgripande förändring af stadgandet om uppbördsprovision af person- och paketgodstrafiken icke böra ifrågakomma.

Som ett exempel på de många olika rubriker, under hvilka stundom aflöningsförmåner blifvit åt en och samma posttjensteman anvisade, hafva af Revisorerne blifvit upptagne de särskilda inkomsttitlarne för postmästaren i Grisslehamn, bland hvilka äfven förekomma anslag till gästgifverihållningen, 300 Riksdaler, och ersättning för den honom genom indragning af förut vid gästgifveriet idkad bränvinsförsäljning, tillskyndad förlust, 600 Riksdaler.

Härvid bör anmärkas, att uppförandet å Postverkets stat af förenämnda tvänne anslag har sin grund uti det *undantagsförhållande*, att

dels ensamt i Grisslehamn gästgifverihållningen, på grund af nådiga brefven den 7 Februari 1810 och den 13 Mars 1839, åligger Postverket,

dels ock att, då icke lämpligt ansetts att postförvaltaren i Grisslehamn, i egenskap af gästgifvare, idkade bränvinsförsäljning, den rättighet härtill, som på grund af 12 § i nådiga förordningen den 7 December 1860, tillkommit nuvarande innehafvare af postmästaretjensten i Grisslehamn, blifvit af honom frånträdd mot en, genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 11 Juli 1865, till 600 Riksdaler årligen bestämd ersättning för den förlust, som honom härigenom tillskyndats.

Hvad i öfrigt beträffar sättet för postförvaltarnes aflönande, har i underdånig skrifvelse den 16 Februari 1865 General-poststyrelsen haft tillfälle uttala sig rörande behofvet af en sådan förändring deruti att aldra största delen af nuvarande sportler komme att upphöra. En dylik förändring kan emellertid icke lämpligen genomföras annat än i sammanhang med fastställande af förändrade föreskrifter rörande posttjenstgöringens bestridande, hvartill underdånigt förslag blifvit uppgjordt och skall under loppet af innevarande år varda Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning underställdt.

Slutligen har af Riksdagens Revisorer blifvit anfördt att, sedan Telegrafverkets anläggande och ordnande numera syntes vara i det närmaste fulländade, så att detsamma antogs icke vidare komma att erfordra så stora arbetskrafter som hittills varit förhållandet, Revisorerne, som hyst den öfvertygelse, att en förening af Post- och Telegrafverken under en gemensam Styrelse skulle medföra betydlig inbesparing af tjenstemän och allmänna omkostnader såväl i Styrelsen som på åtskilliga ställen, der telegrafstation och postkontor torde kunna utan svårighet förenas under en tjensteman, på sätt redan å många jernvägsstationer eger rum, ansett sig böra hemställa, huruvida icke tidpunkten vore inne för åstadkommande af en utredning om fördelarne och olägenheterna af Post- och Telegrafverkens förening under en gemensam Styrelse.

De förra eller fördelarne äro lätt skönjbara.

De torde, såsom äfven Revisorerne antydt, kunna anses hufvudsakligen utgöras af besparing i utgifter för en del tjensters bestridande.

Huru betydlig denna besparing kunde blifva låter sig icke i förväg med någon grad af noggrannhet beräknas. Det är dock skäl antaga att, då en stor del af postpersonalen är redan förut af sin nuvarande tjenstgöring strängt upptagen, å många, möjligen de flesta, orterna sammanslagningen af de begge verken icke skulle bereda tillfälle till någon minskning i tjenstemännens antal. Deremot lider det intet tvifvel att å andra orter, der postgöromålen äro mindre ansträngande och hvarest det dagliga telegram-antalet är ringa, kunde utan olägenhet af samma person bestridas post- och telegraftjenstgöringen, såsom ock för närvarande, på grund af förordnande, ske å tvänne orter, i Åmål och i Dalarö. Härigenom borde ofelbart kunna besparas någon del af de nu utgående löningsmedlen, och om äfven billigheten påkallade, att för den gemensamma post- och telegraftjenstemannen aflöningen fastställdes till något högre belopp än som någondera af de särskilda befatt-

ningarnes innehafvare förut åtnjutit, så lärer dock alltid böra anses fördelaktigare, att tjenstgöringen bestrides af *en* person, hvilken deraf hemtar tillräckliga medel till sitt uppehälle, än att göromålen fördelas på *två* personer, af hvilka ingendera kan aflönas så, att han deraf eger sin fulla bergning.

En förmån särskildt för Postverket blefve att, då å en och annan ort, der nu posttjensten uppehålles af endast *en* person, utan tvifvel nödigt befunnes att för telegramvexlingen bibehålla ytterligare en tjensteman, skulle derigenom tillfälle beredas att åtminstone vid större och vigtigare posters afsändande och mottagande påkalla närvaro af *tvenne* tjenstemän. Det är nemligen en bland de största olägenheterna af det i allmänhet ringa antalet tjenstemän, som finnas vid landsortspostkontoren anställde, att, då innehållet af en ankommen post uppgifves icke hafva öfverensstämt med den posten åtföljande karta, sällan kan åstadkommas någon bevisning, huruvida de felande försändelserna antingen aldrig afgått från inlemningsorten, blifvit under vägen förskingrade eller möjligen gått förlorade först efter ankomsten till adresspostanstalten. Och det behöfver knappt anmärkas, att de stora penningeremisser, som ofta åtfölja posterna, göra det i hög grad önskligt att kontrollerna härvid må kunna blifva så fullständiga som omständigheterna det någonsin medgifva.

Om sålunda obestridligt är att flera och talande skäl kunna anföras till stöd för en sådan förening af Post- och Telegrafverken, som blifvit af Revisorerne ifrågaställd, återstår att pröfva, huruvida de olägenheter, som af en dylik sammanslagning kunde härflyta, må böra anses öfverväga de dermed förenade fördelar.

Den egentliga olägenheten och måhända den enda, som förtjenar något synnerligare afseende, är den svårighet, som för de sammanslagna verkens Styrelse måste uppkomma att, som sig bör, handhafva en så vidlyftig förvaltning.

Sedan efter hand å de flesta linier posthemmansskjutsen blifvit indragen, till följd hvaraf å alla dessa linier anstalter böra vidtagas till erhållande af beting om posternas fortskaffande, så snart sådant kan verkställas utan högre afgift än den i orten gällande skjutslega; sedan för postdiligensbefordringen gästgifveriskjuts alldeles icke, utom vid tillfälligt förfall, får anlitas; sedan under de sista åren Postverket å en stor del linier öfvertagit äfven personbefordran likasom paketpostförsändningen vunnit en betydlig utsträckning samt lärer böra än ytterligare utvidgas; sedan, till penningeförsändningens underlättande, blifvit vid alla fullständiga postanstalter infördt bruket af postanvisningar och postförskott, hvilken rörelse måste noggrannt öfvervakas för att icke gifva anledning till underslef och uppbördsbrist, och sedan slutligen under loppet af sju år postanstalternas antal blifvit mer än fördubbladt,

hafva i en sednare tid till den grad ökats mängden och omfattningen af de embetsgöromål, som General-poststyrelsen åligga, att fara synes vara förhanden det en ytterligare och större tillväxt deruti skulle för Styrelsen kunna göra det omöjligt att åt hvart särskildt ärende egna den omsorgsfulla pröfning, som isynnerhet de ofta förekommande frågorna om nya postgångars inrättande och äldre posters omreglering i så hög grad påkalla.

I afsigt att, för bedömmandet af den utaf Riksdagens Revisorer väckta frågan om Post- och Telegrafverkens förenande, kunna hemta någon ledning af erfarenheten i andra

länder, hade General-poststyrelsen begärt upplysningar i ämnet af vederbörande embetsmyndigheter i de länder, der förvaltningen af telegrafinrättningen är förenad med postverket.

Till dessa kunna icke med skäl hänföras de länder, Spanien, Portugal, Italien och Ryssland m. m., der den högsta ledningen af Post- och Telegrafverkens angelägenheter är anförtrodd åt ett gemensamt Statsdepartement eller Ministerium med derunder lydande särskilda Styrelser för de bägge nämnda inrättningarne.

I Norge, i Danmark och Preussen förefinnes deremot eller har under sednaste tiden förefunnits en sådan gemensam Styrelse för Post- och Telegrafverken, som Riksdagens Revisorer synas hafva åsyftat.

De yttranden i ämnet, som, med anledning af förenämnde framställning, blifvit afgifna af Eders Kongl. Maj:ts norska Regerings Marin- och Postdepartement, af Generalpostdirektören i Danmark och af preussiska Generalpostamtet varda i afskrift härhos underdånigst bifogade.

Af dessa yttranden framgår att, äfven der öfverinseendet öfver telegrafinrättningen varit uppdraget åt Chefen för Postverket, nödigt ansetts anställa en särskild afdelningschef för Telegrafverket, hvilken handlagt en stor del af de ärenden, som i vårt land tillhöra Telegraf-styrelsen; likasom äfven bör anmärkas att, om i Danmark och Preussen kunnat med fördel förenas styrelsen öfver Post- och Telegrafverken, den härigenom uppkommande vidlyftigare förvaltningen utan tvifvel mycket underlättats deraf att äfven inom dessa länders postverk finnas anställda distriktchefer — i Danmark Postinspektörer och i Preussen Öfverpostdirektörer — hvilka ega vidtaga flera af de åtgärder, som i Sverige kräfva General-poststyrelsens medverkan.

Skulle emellertid, dels till vinnande af besparing i utgifter, dels ock till åstadkommande af större enhet i förvaltningen, pröfvas böra i en framtid med styrelsen öfver Postverket förenas äfven den öfver Telegrafinrättningen, anser General-poststyrelsen nödigt att äfven här den närmare ledningen af telegraftjenstgöringen blefve uppdragen åt en särskild afdelningschef, med ungefärligen enahanda embetsmyndighet som, enligt de denna underdåniga skrifvelse bilagde handlingar, Telegrafdirektörerne i Norge och Danmark tillkommer.

General-poststyrelsen framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

WILHELM ROOS.

P. F. T. WINROTH. L. HÜBNER.

e. f.
J. R. Öfverström.

Stockholm den 7 Januari 1868

(Afskrift.)

Fra
Den Kongelige Norske Regjerings
Marine- og Post-Departement.

I anledning af den Kongl. General-Post-Styrelses Skrivelse af 14:de d. M. giver man sig den Ære at meddele Fölgende:

Telegrafvæsenet sorterede her i Landet — ligesom Postvæsenet — tidligere under Departementet for det Indre, dog saaledes at den engere Administration forestodes, ligesom för Nærværende, af en ægen udenfor Departementet staaende Embedsmand, Telegrafdirecteuren.

I dette Forhold gjordes ingen Forandring, da fra Begyndelsen af 1858 Postvæsenet, der indtil den Tid var blevet bestyret directe af det nævnte Departement, blef henlagt under en egen udenfor Departementet staaende men under dette sorterende Embeds-Autoritet, General-Post-Directionen.

Först da General-Post-Directionen i 1860 overgik til et eget Regjerings-Departement, blev Telegrafvæsenet, fremdeles med Bibehold af Telegrafdirecteur-Embedet, tilligemed et Par andre administrationsgrene udsondret fra Departementet, for det Indre — hvis Forretningsmasse var og vel endnu er större end önskeligt — og henlagt undet det nyoprettede Departement, Post-Departementet, hvilket sidste senere er blevet forenet med det tidligere Marine-Departement under Navn af Marine- og Post-Departementet.

At Telegrafvæsenet her i Landet saaledes er blevet henlagt under Marine- og Post-Departementet, er vistnok tildeels foranlediget ved tilfældige ydre Omstændigheder, medens Foreningen af de to temmelig beslægtede Administrationsgrene, Post- og Telegrafvæsen, formeentlig dog tillige maa erkjendes at være for nogen Deel begrundet i Sagens Natur. Om noget egentlig Fællesskab i Behandlingen af begge disse Administrationsgrenes Anliggender kan imidlertid efter Forholdets Beskaffenhed ikke vel blive Spörgsmaal. Det bemærkes dog i denne Forbindelse, at man i den senere Tid er begyndt paa at sammenslaa Postexpediteur- og Telegrafist-Bestillingerne paa enkelte Steder hvor Forretningerne ved hver Bestilling ere af mindre Omfang, hvorved nogen Besparelse i Regelen oppnaaes — en Forföining der imidlertid ikke paa nogen Maade kan siges at være nödvendig betinget af, at begge de omhandlede Administrationsgrene ere henlagte under samme Regjerings-Departement, ihvorvel den derigjennem vistnok lettes.

I Anledning af den Kongl. General-Post-Styrelses Forespörgsel om Maaden, hvorpaa Telegrafvæsenet her i Landet administreres, skal man tillade sig at henvise til vedlagte Gjenpart af den for Telegraf-Directeuren gjældende Instrux, hvoraf nærmere vil erfares Grændserne for denne Embedsmands Myndighed og derigjennem da tillige Omfanget af dette Departements Befatning med heromhandlede Administrationsgreen.

Det bemærkes, at da ommeldte Instrux er udfærdiget meden Telegrafvæsenet sorterede under Departementet for det Indre nævnes overalt i samme bemeldet Departement. hvor Marine- og Post-Departementet nu har med Sagen at gjöre.

Sluttelig tilföies, at Telegrafsagerne ikke ere henlagte under et eget Kontor her i Departementet, men behandles af samme Kontorer som Postsagerne m. v. Christiania den 30 November 1867.

A. MANTHEY.

Rije.

(Afskrift.)

Instrux
for
den Norske Telegraf-Directeur.

§ 1.

Det paaligger Telegraf-Directeuren att vaage over Telegrafvæsenets Opkomst og Fremme, at drage omsorg for de dertil hörende Indretningens Vedligeholdelse, samt at gjöre Forslag til og besörge udfört saavel hvad dermed staaer i Forbindelse som de nya Arbeider, der i denne Administrationsgreen maatte findes hensigtsmæssige, Alt i Overensstemmelse med den gjældende Lovgivning, nærværende Instrux og de specielle Forholdsregler, hans nærmeste Foresatte Regjeringens Indre Departement maatte meddele ham.

§ 2.

Telegraf-Directeuren skal hvert Aar tilsee en deel af Landets Telegraflinier og Stationer saaledes at hele Telegrafnettet kan i Regelen være efterseet i 3 Aar.

Han har i Begyndelsen af hvert Aar at erhverve Departementet for det Indres Approbation i Anledning af de Reiser, som kunne forudsees at burde foretages i Aarets Löb og indgiver Indberetning til samme Departementet over, hvad han paa enhver saadan Reise maatte have iagttaget.

Det indberette til Departementet, naar han afrisser fra og naar han kommer tilbage til Christiania.

Over Reiseudgifterne aflægges efter endt Reise særskilt Regnskab til Departementet for det Indre.

§ 3.

Forsaavidt noget Telegrafvæsenet vedkommende Arbeide af Departementet for det Indre befales udfört, har han at sörge for, at saadant skeer paa hensigtmæssigste och billigste Maade, overensstemmende med Departementets nærmere Forskrifter. Han leder alle Arbeider selv, dog tager han, efter Departementets nærmere approbation, hvor fornödiges, Arbeidsbestyrere og Assistenter til Hjælp; han gjör Indkjöb af Materialier, anordner Transporter og besörger Bestillinger fra Utlandet m. v.

Han giver Departementet behörig underretning om Arbeidets Gang, attesterer alle Udtællinger, som udbetales directe fra Hoved-Contoiret, og gjennemgaaer de af Arbeidsbestyrerne aflagte Special-Regnskaber. Forinden et saadant Arbeide sættes i Gang, har han at underrette vedkommende civile Overövrighed derom.

§ 4.

Vid ansættelse af Inspecteurer ved Telegrafvæsenet indstiller Directeuren til Antagelse af Departementet for det Indre de Personer, som han antager kunne komme i Betragtning, saaledes at der nævnes 3 til hver Post, forsaavidt saamange qvalificerede gives, hvorimod Telegrafister, Bud og Opsynsbetjente ved Linien antages, forflyttes og afskediges af Directeuren, dog skal han for Telegrafisternes Vedkommende ved hver Ansættelse, Forflytning og Afskedigelse derom afgive Indberetning til Departementet for det Indre for at Departementets Approbation kan erhverves.

§ 5.

Directeuren förer Indseende med det ved Telegrafvæsenet ansatte Personale, drager Omsorg for, at der til Elever kun antages duelige og ordentlige Personer; han skal, forsaavidt Forretningerne tillade det, overvære og i Forening med een Inspecteur og een Telegrafist af förste Classe forestaae Examinationen af Eleverne, for de ansættes. Han vaager over, at det i Telegrafvæsenets Tjeneste ansatte Personale med Nöiagtighed og Orden opfylder sit Hverv.

§ 6.

Det paaligger Telegraf-Directeuren at holde ved Hoved-Contoiret:

a). Journal med Register over alle inkommende Embedsbreve;

b). Copibog med Register over alle udgaaende Expeditioner;

c). Personal-Protocol over alle ved Telegrafvæsenet ansatte Betjente, hvori alle væsentlige Detailler disse Betjente vedkommende anföres;

d). Liste over Inventariet ved Hoved-Contoiret samt ved Stationerne efter de fra Betjenterne indleverede Regnskaber.

Den af Departementet for det Indre ved Telegrafvæsenet antagne Regnskabsförer skal som Secretair bistaae ved Contoirs-forretningerne, og har Directeuren at paasee, at Regnskabsföreren udförer de ham paahvilende Forretninger overeensstemmende med den ham fra Departementet for det Indre givne Instrux, ligesom Directeuren til ubestemte Tider har at forvisse sig om, at Kassebeholdningen er overensstemmende med Kassebogens og Regnskabernes udvisende.

§ 7.

Det paaligger Directeuren endvidere:

a). At afgive til Departementet for det Indre hvert Aar efter modtagelsen af Behovsedlerne fra de forskjellige Stationer en samlet Oversigt over de Reqvisita, Inven-

tariesager og Forbrugsartikler, som bör anskaffes, i hvilken Anledning han har at erhverve Departementets Approbation.

b) At controllere Materialforbruget ved Stationerne og gjenneingaae de fra Stationerne ved hvert Aars Udgang indsendendes Regnskaber over samme.

c) At indsende hvert Aar en af oplysende Bemærkninger ledsaget tabellarisk Oversigt over den ved Stationerne i Aarets Löb skete Af- og Tilgang i de daglige Forbrugsartikler, tilligemed en lignende Oversigt over Stationernes Inventariesager.

d) Ved udgangen af hvert qvartal at indsende Opgave over Antallet af de fra de forskjellige Stationer afsendte og ankomne Skrivelser.

e) Ved hvert Aars Slutning at indsende en statistisk Beretning over Telegrafvæsenet, hvori indtages uddragsviis de oplysninger, som kunne være af praktisk Betydning.

§ 8.

Skulde pludselige Uheld eller andre uventede Omstændigheder gjöre det umueligt at oppebie Departementet for det Indres Bestemmelse angaaende Foranstaltninger, vedkommende Telegrafvæsenet eller dets Drift, er Directeuren berettiget og forpligtet til at udföre det Fornödne efter bedste Skjönnende. Dog har han snarest muligt at indgive til Departementet Indberetning om det Passerede.

§ 9.

Telegraf-Directeuren maa ikke lade befordre gratis andre Telegrafskrivelser end de, der vedkomme Tjenesten eller Telegrafvæsenets Anliggender. Han maa ikke befatte sig med Handels- eller Börs-Speculationer, hvorved Indholdet af de Telegrafskrivelser, der kunne komme til hans Kundskab, kan tjene til Veiledning.

In fidem:
L. Bärnholdt,
Kongl. Fuldmægtig.

(Afskrift.)

Til Opfyldelse af det i den Kongelige Generalpostdirections ærede Skrivelse af 14 dennes yttrede Önske om at forsynes med Oplysninger om de Regler, hvorefter Telegraphvæsenet i Danmark administreres m. m., undlader jeg ikke tjenstligst at bemærke Fölgende:

Saavel den techniske som den œconomiske Drift af det Danske Telegraphvæsen forestaaes af en Directeur, der ligeledes forestaaer Ledelsen af nye Telegraphanlæg, Alt under Ansvar til Generalpostdirecteuren, som atter bærer Ansvaret overfor Finantsministeren. Det följer heraf, at Detailbestyrelsen og Afgjörelsen af de denne vedrörende Spörgsmaal henhörer under Telegraphdirecteurens Ressort, medens derimod den overordnede Administration af hele Telegraphvæsenet og Afgjörelsen af principielle, organisatoriske og alle vigtige finantsielle Spörgsmaal er forbeholdt dels Generalpostdirecteuren og dels Finantsministeriet. Telegraphdirecteurens Pligter og Myndighedsomraade samt hans Andel i Bestyrelsen kunne nærmere præciseres saaledes:

1. Telegraphdirecteurens Pligter.

Han er særlig forpligtet til at vaage over, at Telegraphlinierne stedse ere i tilbörlig Orden, at enhver Afbrydelse af Driften afhjælpes saa hurtig som mulig, at Istandsættelsen udföres paa forsvarlig Maade, og at der ved alle Arbeider, hvad enten de forefalde paa Linierne eller Stationerne, iagttages tilbörlig Œkonomi.

Han har at sörge for Forretningsordenen og Disciplinen paa Stationerne, at före streng Control med, at Telegraphhemmeligheden overholdes, at drage Omsorg for, at det ikke tilstedes Nogen at tiltræde en Tjeneste ved Telegraphvæsenet, der giver Adgang til Telegrammerne, forinden han har aflagt Ed paa at ville ubrödelig hemmeligholde disse.

Han paaseer, at de ham underordnede Regnskabsförere aflægge behörigt Regnskab inden de foreskrevne Terminer, anstiller selv eller ved en dertil Befuldmægtiget mindst een gang om Aaret Kassenndersögelse hos de lokale Regnskabsförere, og aflægger selv ved Finantsaarets Udlöb Hovedregnskabet over Telegraphvæsenets Indtægter og Udgifter, dets Materiale og Inventarium, samt over Udgifterne ved nye Linieanlæg.

Han sörger for, at de lokale Driftsregnskaber, forsaavidt Depechebefordringen vedkommer, blive reviderede i rette Tid i det ham underlagte Revisionscontoir af edfæstede Revisorer, og han deciderer paa de fremkomne Antegnelser.

2. Telegraphdirecteurens Myndigheds Omraade.

Han besætter selvstændig Assistent- og Skriverposter i de ham underlagte Contoirer, samt Büdtjenesterne, ligesom han ogsaa er bemyndiget til at disponere over, hvad der paa Telegraphbudgettet beviljes til extraordinair Assistance ved Telegrafstationerne, dog kun forsaavidt ikke hele Belöbet anvendes til Gagering for Reservetelegraphister.

Han bestemmer over Telegraphpersonalets Anvendelse og Omflytning fra en Station til en anden, dog maa han ikke ved sine Dispositioner i saa Henseende foranledige nogen Forögelse af de reglementerede Lönninger eller större Udgift end uundgaaeligt nödvendigt til Oiemedets Opnaaelse, og han er derhos forpligtet til ved Omflytninger eller extraordinair Anvendelse af Personalet at forelægge Generalpostdirecteuren de Grunde, der have gjort Foranstaltningen nödvendig, ligesom han ogsaa har at meddele Generaldecisor for Postvæsenets Regnskabssager Underretning om Personalets Fordeling og Forandringer derved.

Han kan meddele Telegraphpersonalet Permission og Tilladelse til Reiser i Indlandet indtil et Tidsrum af 3 Uger

Han disponerer over Bevillingerne til Telegraphvæsenet, forsaavidt der *ikke* er Spörgsmaal om uforudsete og extraordinaire Udgifter, eller om Udgifter, med Hensyn til hvilke der kan reises Tvivl, om de have fuldstændig Hjemmel i Bevillingen og dennes Forudsætninger, eller om Afvigelser fra almindelig gjældende Regler og tidligere trufne Bestemmelser, eller om Anskaffelse af Materialier paa extraordinair Maade eller til andre Priser end de almindelig gense, eller endelig om Anskaffelse af Inventariesager til Værdi af over 20 r:dr.

For Generalpostdirecteuren

indbringer Telegraphdirecteuren til Afgjörelse eller videre Forhandling med Finantsministeriet:

Alle Sager, som vedröre Telegraphvæsenets Forhold til Udlandet, forsaavidt det gaaer ud over de löbende Forretninger.

Spörgsmaal om Oprettelsen af nye Linier og Stationer eller Nedlæggelsen af bestaaende Linier og Stationer.

Sager, vedrörende Indförelsen af nye Telegraphsystemer, Forandringer i op- eller nedadgaaende Retning af de gjældende Taxter, Budgetternes Affattelse og Dispositionen over Bevillingerne, forsaavidt ikke Dispositionsretten i Henhold til det ovenfor Anförte er indrömmet Telegraphdirecteuren; Spörgsmaal om Indrömmelse af fortrinsvis Befordring for Telegrammer og Tilladelse for Private til at indöve sig i Telegraphering paa Statstelegraphens Stationer; Spörgsmaal om private Liniers Forbindelse med Statstelegraphen, om Afslutningen af Leiecontracter, om Afhændelse og Ombytning af Statstelegraphen tilhörende Materiale og Inventarium, om Anskaffelse af Materiale paa extraordinair Maade eller til extraordinaire Priser, og om Anskaffelse af Inventariesager af over 20 r:dr Værdi; Spörgsmaal om Besættelsen af nye og ledige Poster med den foran nævnte Undtagelse og om Telegraphofficianters Afskedigelse.

Overhovedet alle Spörgsmaal, hvor der handles om væsenlige Forandringer i det Bestaaende eller Afvigelser fra gjældende Regler, eller hvor Sagen angaaer et Princip, eller har mere end almindelig Betydning i finantsiel eller anden Henseende.

Generalpostdirecteuren har derhos forbeholdt sig til enhver Tid at kunne indhente Telegraphdirecteurens Forklaring om, hvorvidt der ved de af ham trufne Dispositioner er iagttaget tilbörlig Œconomi, for derefter at tage under Overveielse, om der maatte være Anledning til nærmere at bestemme Grændserne for hans Dispositionsret over de forskjellige Bevillinger.

Revisionen og Decisionen af de lokale Telegraphregnskaber, med Undtagelse af Depecheregnskabet, udföres i Generaldecisoratet for Postvæsenets Regnskabssager, der ligeledes reviderer Telegrafvæsenets aarlige Hovedregnskaber, hvorimod Decisionen paa Antegnelserne til sistnævnte Regnskaber er forbeholdt Finantsministeriet.

Finantsministeriet

forelægges af Generalpostdirecteuren:

Alle Sager, vedrörende Forbindelsen med Udlandet, Taxt- och Budgetsager, Spörgsmaal om Oprettelsen af nye Linier og Stationer, eller Nedlæggelsen af Linier og Stationer, om nye Telegraphsystemers Indförelse, om fortrinsvis Befordring for Telegrammer, om private Liniers Forbindelse med Statstelegraphen, om Afhændelse af Telegraphvæsenet tilhörende Materiale og Inventarium, om extraordinair Anskaffelse af Materiale og Inventarium og overhovedet alle Spörgsmaal af væsenligere Betydning i principiel eller anden Henseende, for hvis Afgjörelse Generalpostdirecteuren ikke selv vil overtage Ansvaret.

Hvad dernæst angaaer det andet Punkt, om hvilket den Kongelige Generalpostdirection har önsket Oplysning, da turde det allerede ligge i Sagens Natur, at to Institutioner, som i Hovedsagen have samme Formaal, nemlig at fremme Samkvemmet og lette Tankeudvexlingen, bör administreres efter samme Principer, og dette naaes bedst, naar begge Institutioners Administration er samlet under en fælles Autoritet. En fælles overordnet Administration medförer af sig selv et principielt Fælleskab i Behandlingen af Institutionens ensartede Sager og forhindrer en eensidig Varetagelse af den ene Institutions Intressir paa den andens Bekostning. Dette Sidste kan derimod let blive Folgen, naar den overordnede Administration er fordelt paa to Autoriteter, ligesom Saadant ogsaa let kan medföre, at aldeles forskjellige Grundsætninger göre sig gjældende ved Behandlingen af de to Institutioners Sager, om de end forövrigt ere eensartede og have et og samme Formaal.

Ogsaa i ökonomisk Henseende har det vist sig, at en fælles overordnet Administration er at foretrække; thi det maa sikkert nærmest tilskrives denne Ordning, at der alt er indtraadt og fremdeles tilstræber en Accumulation af de to Institutioners Embeder paa Stationer, hvor Forretningsomraadet for den ene Institutions Vedkommende er for ringe til at udfylde en Mands Tid, og en saadan Forening af Embeder medförer stedse en Besparelse i Udgifter for Tjenestens Bestridelse.

Kjöbenhavn den 30 November 1867.

Den Kongelige Danske Generalpostdirecteur

S. DANNESKJOLD SAMSÖE.

Lund.

Til
den Kongelige Svenske
Generalpostdirection i
Stockholm.

(Afskrift.)

Berlin den 27 November 1867.

Der Königlich Schwedischen hochlöblichen General-Post-Verwaltung beehrt sich das unterzeichnete General-Post-Amt, auf die gefällige Anfrage vom 14 d. Mts, Folgendes ganz ergebenst zu erwiedern.

Nach dem bisherigen Staats-Organismus in Preußen ist die obere Verwaltung des Post- und des Telegraphenwesens im General-Post-Amte vereinigt, welches bis vor Kurzem eine Abtheilung des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Arbeiten bildete und demnach in oberster Stelle unmittelbar von dem Chef des Letzteren geleitet wurde, zur Zeit aber und bis dahin, wo die weiter unten zu erwähnende Neugestaltung eintritt, unter die obere Leitung des Präsidenten des Staats-Ministeriums gestellt ist.

Das General-Post-Amt hat seine Organe für die Verwaltung des Postwesens in den Ober-Post-Directionen, denen bezirksweise die Postbetriebsstellen zugetheilt sind, und für die Verwaltung des Telegraphenwesens in der Telegraphen-Direction. Letztere hat ihren Sitz in Berlin. Ihr waren bis zum 1 Januar 1867 sämmtliche Telegraphen-Betriebsstellen **direct** untergeordnet, mit der Maßgabe, daß, so weit an einzelnen Orten die Telegraphen-Betriebsstellen (Telegraphen-Stationen) mit den Post-Anstalten combinirt sind, der Postdienst, wie noch jetzt, von den Ober-Post-Directionen geleitet und auch das zur Wahrnehmung des Telegraphendienstes erforderliche Personal von der Post-Verwaltung gestellt wurde, der Telegraphen-Direction hingegen nur die Leitung des Telegraphenbetriebes oblag. Von dem bezeichneten Zeitpunkte ab sind unter dem Namen von Ober-Telegraphen-Inspectionen Zwischen-Behörden zwischen der Telegraphen-Direction und den Telegraphen-Betriebsstellen eingerichtet worden, denen die Letzteren bezirksweise zugewiesen sind, und welche, indem sie ihre Anweisungen von der Telegraphen-Direction (in oberer Stelle vom General-Post-Amte) erhalten, den Telegraphen-Betriebsstellen gegenüber ähnliche Functionen, wie früher die Telegraphen-Direction, ausüben.

Die Vereinigung des Post- und des Telegraphenwesens in der obersten Verwaltung gewährt bei den mancherlei Analogieen, welche zwischen beiden Verwaltungszweigen bestehen, und besonders auch mit Rücksicht auf die von Jahr zu Jahr sich vermehrenden Combinationen von Telegraphen-Stationen mit Post-Anstalten, unverkennbare Vortheile. Es gestaltet sich nicht allein die Verwaltung einfacher und billiger, sondern es lassen sich auch einheitliche Prinzipien leichter aufrecht erhalten und durchführen, als wenn beide Zweige sich in der obersten Verwaltung trennen.

Gleichwohl wird vom 1 Januar 1868 ab die Verwaltung des Telegraphenwesens vom General-Post-Amte getrennt und die Telegraphen-Direction zu einer dem General-Post-Amte gleichgeordneten Behörde umgestaltet werden.

Vom angegebenen Zeitpunkte ab tritt nämlich die Bestimmung im Art. 48 der Verfassung des Norddeutschen Bundes in Kraft, wonach das Postwesen und das Telegraphenwesen für das gesammte Gebiet des Norddeutschen Bundes als einheitliche Staats-Verkehrs-Anstalten eingerichtet und verwaltet werden sollen. Die Erweiterung, welche hiernach die in die Bundes-Post- und Telegraphen-Verwaltungen aufgehende Preußische Post- und Telegraphen-Verwaltung erfährt, ist so bedeutend, daß die Vereinigung beider Verwaltungszweige in der Hand des General-Post-Amtes nicht fortbestehen wird. Hingegen wird die Combination der Post- und Telegraphen-Stationen fortbestehen.

Das General-Post-Amt nimmt an, daß die vorstehenden Mittheilungen für den Zweck der gefälligen Anfrage der Königlich Schwedischen hochlöblichen General-Post-Verwaltung genügen werden. Sollte dies nicht der Fall sein, so wird dasselbe über speciel zu bezeichnende Punkte weitere ganz ergebenste Auskunft zu ertheilen mit Vergnügen bereit sein.

Königlich Preußisches General-Post-Amt.

v. PHILIPSBORN.

An
Die Königlich Schwedische hochlöbliche
General-Post-Verwaltung in
Stockholm.

Kongl. General-tullstyrelsens

underdåniga utlåtande, i anledning af hvad Riksdagens Revisorer anmärkt vid granskning af Tullverkets räkenskaper för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till följd af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i afläten remiss, åligger det General-tullstyrelsen att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af hvad Riksdagens innevarande år församlade Revisorer, enligt Styrelsen delgifvet utdrag af deras berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders styrelse, tillstånd och förvaltning under år 1865, i afseende å Tullverket yttrat och anmärkt.

Hvad först beträffar Revisorernes anmärkning att, jemlikt General-tullstyrelsens resolution den 29 Mars 1865, af tullmedlen utanordnats ett belopp af 910 Riksdaler 15 öre, utgörande kostnaden för levererade medikamenter under år 1864, till hvilken utbetalning, såvidt Revisorerne kunnat inhemta, Eders Kongl. Maj:ts nådiga medgifvande icke blifvit lemnadt, får Styrelsen i underdånighet anföra, att nämnde medikamenter varit afsedde att begagnas af sjuke uppsyningsmän, vaktmästare och roddare vid härvarande Hamnbevaknings-inspektion. Dylika medikamentskostnader hafva under mera än hundra års tid årligen blifvit af Tullverkets medel bestridde och omförmälas redan uti General-tullarrende-societetens aflöningsstat för landttullarne i Sverige år 1756. Under tiden från och med år 1778 till och med år 1824 har dels en viss anslagssumma för bekostande af medikamenter åt underbetjeningen varit i Tullverkets stat uppförd, dels ock sådan kostnad förklarats inbegripen uti den i staten upptagne läkareaflöning. Uti den af Kongl. Maj:t i nåder fastställda aflöningsstat för Tullverket under år 1825 är, utan angifvande af bestämdt anslag för omförmälda ändamål, allenast föreskrifvet, att medikamenter till den lägre vaktbetjeningen i Stockholm skulle särskildt ersättas efter verificerade räkningar. Enahanda bestämmelse förekommer i Tullverkets stater för de påföljande åren till och med år 1856, med undantag blott af staten för år 1855. Uti denna sistnämnda, äfvensom i de för tiden efter år 1856 gällande stater, finnes deremot icke intagen någon föreskrift rörande medikamenters bekostande af tullmedel; ett förhållande, hvartill anledningen tvifvelsutan är att söka deruti, att, då till bestridande af »diverse utgifter», under hvilken titel omförmälde medikamentskostnader alltsedan år 1825 städse blifvit anordnade, ett särskildt förslagsanslag fanns uti gällande stat till General-tullstyrelsens förfogande anvisadt, nämnde föreskrift ansetts icke vara af omständigheterna påkallad.

Den utgift, som utgör föremål för Revisorernes anmärkning, lärer icke skäligen kunna betraktas såsom öfverflödig eller för Tullverket gagnlös. Då nemligen behöfliga läkemedels kostnadsfria tillhandahållande åt den talrika, vanligen mindre bemedlade underbetjeningen, hvars helsa genom nattetid eller under ogynsamma väderleksförhållanden skeende bevakningar ofta äfventyras, antagligen föranleder dertill, att de sjuke tidigare än

som eljest skulle hafva varit händelsen varda i tjenstbarhet återförsatte, minskas naturligtvis i motsvarande mån de kostnader, Tullverket har att vidkännas för aflönande af extra bevakningsbetjente, hvilka för uppehållande af de sjukes befattningar måste i tjenstgöring inkallas. Följden har ock varit, att det å Tullverkets stat uppförda anslag till arvoden åt extra bevakningsbiträden vid Hamnbevaknings-inspektionen i Stockholm varit jemförelsevis mindre anlitadt, så att af detta anslag, uppgående till 3,600 Riksdaler, under revisionsåret 1865 utgått endast 1,796 Riksdaler 50 öre och under sistlidne år 1,865 Riksdaler.

Vidare hafva Revisorerne, hänvisande till hvad nästlidet års Revisorer anmärkt derom, att tre procent uppbördsprovision blifvit tillgodoberäknad å beloppet af influtna fyr- och båkmedel, anmält, att dylik provision jemväl för revisionsåret utgått för derunder influtna fyr- och båkmedel, 687,926 Riksdaler 83 öre, med ett belopp af 20,637 Riksdaler 80 öre.

I afseende härå torde det tillåtas General-tullstyrelsen att åberopa innehållet af sitt under den 21 November sistlidne år i anledning af framställd enahanda anmärkning uti Rikets Ständers Revisorers berättelse för år 1864 i underdånighet afgifna utlåtande, deruti Styrelsen, efter angifvande af de förhållanden, som legat till grund för den ifrågavarande provisionsberäkningen, hemställt, det Eders Kongl. Maj:t måtte täckas, till förebyggande af all tvetydighet i frågan, i nåder förklara, att det i Kongl. brefvet af den 3 December 1842 meddelade stadgande angående rättighet för Tullverket att sig tillgodoberäkna tre procent af den årliga uppbörden utaf fyr- och båkmedel icke efter utfärdandet af 1862 års nådiga förordning rörande lots- och fyrinrättningen i riket upphört att ega gällande kraft. Enär sistbemälde Revisorers anmärkning icke föranledt någon åtgärd från Riksdagens sida, torde få antagas, att Riksdagen funnit den anmärkta godtgörelsen till tullkassan för uppbörden af inflytande fyr- och båkmedel icke hafva saknat befogenhet.

Den nådiga remissen återställes i underdånighet och General-tullstyrelsen framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

A. G:n BENNICH.

A. BRÄNDSTRÖM. ERIK LJUNGSTEDT.

E. A. Hernblom.

Stockholm den 11 December 1867.

Kongl. Telegraf-styrelsens

underdåniga utlåtande öfver hvad Riksdagens Revisorer anmärkt och hemställt vid granskning af detta embetsverks räkenskaper och förvaltning under år 1865.

Underdånigste memorial.

Till åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts under den 25 sistlidne Oktober meddelade nådiga befallning, får Telegraf-styrelsen härmedelst afgifva underdånigt yttrande i anledning af hvad beträffande *telegrafverket* blifvit anfördt och föreslaget i Riksdagens Revisorers berättelse af den 14 i samma månad om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders styrelse, tillstånd och förvaltning under år 1865.

Elektriska telegrafverket.

§ 1.

I anledning af Revisorernes anmärkning, att, som den kontanta behållningen å elektriska telegrafverkets *underhållsmedel* vid slutet af hvartdera af åren 1863, 1864 och 1865 uppgick till resp. 108,561: 49, — 119,025: 85 och 144,760: 87 riksmynt, någon leverering till Handels- och Sjöfartsfonden syntes hafva bort i behörig ordning verkställas, får Telegraf-styrelsen i underdånighet anföra, att visserligen uti de särskilda tid efter annan till Styrelsen aflåtna nådiga bref, hvarigenom anslag beviljats från bemälda fond till telegrafarbeten, finnes föreskrifvet, att de sålunda erhållna beloppen borde, i den mån telegrafverkets medel det medgåfve, till fonden återbetalas, i följd hvaraf också följande inbetalningar dit egt rum, nemligen:

år 1857	. . . . .	R:dr	1,088: 7.
„ 1861	. . . . .	„	50,000: —
„ 1862	. . . . .	„	25,000: —
„ 1864	(af behållningen vid utgången af år 1863, eller just ett af de här ofvan uppgifna åren)	„	75,000: —
	eller tillsammans	R:dr	151,088: 7,

men att Eders Kongl. Maj:t likväl, vid fastställandet af arbetsplanerna för de sednare åren och anvisandet af dertill erforderliga anslag från meranämnda fond, behagat, i öfverensstämmelse med hvad Telegraf-styrelsen hemställt, i nåder bifalla, att af den uppkomna behållningen å *underhållsmedlen* finge till det ingående årets arbeten användas och således till *anslagsmedlen* öfverflyttas ett visst belopp, vid hvars bestämmande iakttogs, att en

tillräcklig summa ändock återstod såsom kassaförstärkning till bestridande af löpande utgifter för verkets underhåll under det nya årets första qvartal, då portoinkomsterna alltid äro vida lägre än under hvardera af de öfriga qvartalen. Sålunda har, såsom bidrag till kostnaderna för nedannämnda års telegrafanläggningar, af underhållsmedlen utgått följande belopp, nemligen:

år 1863	R:dr	48,149: 62.
„ 1866	„	150,000: —
eller tillsammans	R:dr	198,149: 62,

hvilken summa, ökad med den här ofvan nämnda, till Handels- och Sjöfartsfonden direkt återlevererade, 151,088: 7, utgör 349,237 R:dr 69 öre. Då nu anslagen till alla telegrafarbeten uteslutande pläga tagas från Handels- och Sjöfartsfonden, är det naturligtvis för fonden likgiltigt, om densamma vid slutet af ett år från underhållsmedlen emottager ett visst belopp, men efter det nya årets ingång måste i form af anslag för nybyggnader åter utbetala detsamma.

§ 2.

Under förmenande, att från elektriska telegrafverkets nettobehållning för revisionsåret, utgörande 79,960 R:dr 47 öre, rätteligen hade bort afdragas åtminstone större delen af kostnaden för ombyggande af äldre telegraflinier, hvilken kostnad i stället blifvit, enligt den nådigst fastställda arbetsplanen, bestridd af anläggningsmedlen, hafva Revisorerne yttrat den åsigt, att, som telegrafverkets anläggning kostat staten nära 3 ½ millioner Riksdaler, ofvanberörda behållning ingalunda kunde anses tillfredsställande. Orsaker till detta, enligt deras tanke mindre fördelaktiga förhållande hafva Revisorerne ansett egentligen ligga dels uti användandet af ett stort antal tjenstemän och betjente, samt dels deruti, att en mängd stationer finnas, hvilkas inkomster icke äro tillräckliga att bestrida dessa stationers utgifter.

Hvad den förra delen af denna anmärkning beträffar, torde endast böra erinras, att, när de på en äldre telegraflinie uppsatta oimpregnerade stolpar, sedan de i jorden nedsatta ändarna tagit röta, blifvit ett par gånger upptagna och efter afsågning af den skadade delen åter nedsatta samt slutligen befinnas både alltför korta och helt och hållet murkna, samt således nödvändigt måste ersättas med visserligen dyrare, men deremot betydligt varaktigare impregnerade stolpar, en dylik total reparation af en äldre linie så mycket hellre bör anses såsom ett nybyggnadsarbete, som kostnaden dervid är ganska stor och det ofta kan vara tvifvel underkastadt om det löpande årets möjligen blifvande öfverskott lemnar tillgång härtill. Härvid, likasom i fråga om anläggning af nya telegraflinier, är det emellertid för telegrafverket likgiltigt, om kostnaden tages från underhålls- eller anslagsmedlen.

För åstadkommande af en mera tillfredsställande behållning af de på telegrafverket bekostade medel hafva Revisorerne ytterligare i samma punkt hemställt:

1:o att indragning måtte ske af stationerna i åtskilliga småstäder, der jernvägstelegrafstationer finnas;

2:o att flera stationer måtte förändras till privatstationer, i enlighet med Kongl. brefvet den 30 December 1863;

3:o att åtskilliga tjenstemäns aflöning måtte bestämmas uti en mindre, fast lön jemte tjenstgöringspenningar, lämpade efter omständigheterna och antalet utvexlade telegrammer;

4:o att kostnaderna för telegrafliniernas underhåll och tillsyn, jemte resor för sådant ändamål, måtte inskränkas derigenom att åtskilliga af dessa arbeten blifva på beting upplåtna; och

5:o att, till inskränkning i natt-tjensten och på samma gång till inkomsternas förökande, telegrammer, som inlemnas efter en viss tid på dygnet, måtte åsättas en högre afgift än den vanliga.

I anledning häraf får Telegraf-styrelsen i underdånighet anföra följande:

1:o. De enda smärre invid jernväg belägna städer, der statstelegrafstation finnes och den föreslagna indragningen skulle kunna ifrågasättas, äro Köping, Arboga, Södertelje och Borås. Då emellertid dessa städer, mot förbindelse att tillhandahålla kostnadsfria stationslokaler, redan kommit i åtnjutande af förmånen att ega en för ortens egen korrespondens ensamt afsedd statstelegrafstation, torde det vara destomera betänkligt att åter fråntaga dem denna förmån, som en jernvägstelegraf, vare sig att den är anbringad vid en af statens stambanor eller vid någon enskild jernväg, obestridligen icke erbjuder allmänheten samma trygghet för telegrammernas hemlighållande och skyndsamma befordran, som då statstelegrafen anlitas, enär de personer, hvilka sköta jernvägstelegraferna, icke äro edsvurne att bevara telegrafhemligheten, samt allmänhetens telegrammers snabbare eller långsammare fortskaffande från en jernvägsstation alltid måste bero deraf, huruvida dervarande telegraf är sysselsatt med jernvägstrafikens egna angelägenheter, hvilka naturligtvis alltid måste ega företrädet, hvadan en jernvägstelegrafstation endast ofullkomligt ersätter en telegrafverkets station, hvars verksamhet är uteslutande egnad åt allmänhetens korrespondens.

I sammanhang härmed torde få åberopas hurusom, sedan Telegraf-styrelsen under den 24 Mars 1859 i underdånighet hemställt, att stats-telegrafstationen i Arboga måtte få indragas i anledning deraf, att Direktionen för Köping—Hults jernvägsaktiebolag fogat anstalt om telegrammers fortskaffande medelst jernvägstelegrafen, Eders Kongl. Maj:t, uppå staden Arbogas häremot gjorda protest, under den 4 Juni samma år förklarat, att nämnda station borde tillsvidare bibehållas.

2:o. Såsom Telegraf-styrelsen redan vid föregående tillfällen i underdånighet anfört, hemtade Styrelsen den hufvudsakliga anledningen till sitt i December 1863 gjorda underdåniga förslag om inrättande af så kallade *privat-telegrafstationer* från den omständigheten, att intill nämnda tidpunkt det antogs såsom gifvet, att en telegrafstation äfven på en mindre betydlig ort skulle till föreståndare ega en tjensteman af 2:dra klassen, nemligen Kommissarie, hvars årliga aflöning af 1,500 R:dr starkt tyngde på stationens utgiftsstat i jemförelse med de stundom ganska obetydliga inkomsterna från ortens korrespondens. Det var för åstadkommande af besparing, som Telegraf-styrelsen föreslog inrättandet af privatstationer och att vederbörande kommuner skulle vara förpligtade att sjelfve

aflöna föreståndaren samt bekosta lokal, jemte densammas uppvärmning och belysning, mot rättighet att få till föreståndare antaga en af Styrelsen godkänd person samt uppbära hälften af portot för såväl afgående som ankommande telegrammer. Då erfarenheten emellertid visat, att olägenheter stundom äro förenade med detta system och att detsamma endast under vissa förhållanden kan med fullkomlig fördel för telegrafverket tillämpas, har Telegraf-styrelsen, för att, på samma gång som nämnda olägenheter undvekes, åstadkomma största möjliga besparing i verkets underhållskostnader, under den 30 December 1865 hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet föreslagit, att till föreståndare för smärre statstelegrafstationer finge antagas tjenstemän af 3:dje klassen eller Assistenter och således med vida lägre aflöning än Kommissariernes, samt att en dylik föreståndarebefattning, der omständigheterna det medgåfve, finge anförtros åt qvinliga assistenter mot ett årligt arvode, svarande mot $^2/_3$:delar af de manliga föreståndarnes. Efter erhållet nådigt bifall härtill har Styrelsen tid efter annan till så kallade assistentstationer förvandladt åtskilliga smärre stationer, samt anställt fruntimmer till föreståndare på de flesta deribland. Vidare bör den omständigheten ingalunda förbises, att i beräkningen af den inkomst, som en viss station tillskyndar telegrafverket, man måste uppföra icke blott portot för de på samma station inlemnade telegrammer, utan äfven portot för de dit adresserade, hvilkas antal vanligtvis är ungefär lika stort som de derifrån afgående telegrammernas.

I sammanhang härmed torde, i hvad särskildt angår Revisorernes anmärkning rörande stationen vid Åtvidaberg, få anföras: att föreståndaren för denna station sedan 1867 års ingång är en Assistent med 1,200 Riksdalers aflöning; att egaren af Åtvidabergs kopparverk årligen erlägger hälften af detta belopp, jemte det han tillhandahåller kostnadsfri lokal; och att, i anseende till den betydliga längden af den vigtiga linien mellan Linköping och Westervik, det är af nöden att på samma linie finnes en statsstation med manlig föreståndare, hvilken, när så behöfs, kan afhjelpa de på linien uppkommande fel.

3:o. Hvad den manliga telegrafpersonalen angår, torde åtskilliga svårigheter möta vid genomförandet af Revisorernes förslag att bestämma aflöningen för en del deraf uti en fast lön, som vore mindre än hvad för närvarande inom hvarje grad äger rum, jemte tjenstgöringspenningar, lämpade efter omständigheterna och antalet utvexlade telegrammer. På smärre orter, der blott en tjensteman finnes, skulle, om korrespondensen derstädes vore ringa, han råka i den mest bekymmersamma ställning, helst om han vore familjefader, enär alltid en viss summa fordras för fyllandet af de nödvändiga lefnadsbehofven, och följaktligen den för honom beräkneliga årsinkomsten icke bör få bero af korrespondensens större eller mindre liflighet, samt härtill kommer, att tjenstemannen under de dagliga tjenstgöringstimmarna, äfven om han icke är sysselsatt med afsändande eller mottagande af telegrammer, ändock måste alltjemt egna sin uppmärksamhet åt telegrafsignalerna och derigenom hindras att sysselsätta sig med annat arbete, som kunde bereda honom någon biförtjenst, som dessutom på mången mindre ort är ganska svår att erhalla. I fråga deremot om de qvinliga telegrafisterna skulle det vida lättare låta sig göra att, efter omständigheterna, på hvarje särskild ort reglera lönevilkoren, dels emedan befattningarna vid telegrafverket icke äro afsedda för husmödrar, utan blott för oförsörjda ensamma fruntimmer, hvilkas lefnadskostnad kan betydligt inskränkas, och dels emedan en qvinlig stationsföreståndare kan genom handarbeten förskaffa sig någon inkomst utöfver löneförmånerna. Emellertid låter det ingalunda sig göra att anställa qvinliga föreståndare på alla smärre stationer utan undantag, ty på en eller annan deribland måste, allt efter lokala förhållanden, finnas en manlig föreståndare, för att kunna tillse linierna och ombesörja afhjelpandet af derå ofta uppkommande fel.

4:o. Huru kostnaderna för telegrafliniernas underhåll och tillsyn må kunna minskas, har städse utgjort ett af de vigtigaste föremålen för Telegraf-styrelsens omtanke. Betydliga besparingar i de årliga utgifterna för detta ändamål hafva åstadkommits dels genom uppsättande af impregnerade telegrafstolpar i stället för de äldre oimpregnerade, hvilka nästan årligen måste med stor kostnad öfverses, enär de ofta kullkastades af blåsten eller angrepos af röta vid jordytan, samt efter 6 till 9 års förlopp vanligtvis måste borttagas såsom odugliga, dels ock derigenom, att flera linier förflyttats från landsvägarna till jernbanorna, der, enligt öfverenskommelse med jernvägsförvaltningarna, tillsyn å linierna utöfvas af banpersonalen mot viss ersättning från telegrafverket och hvarigenom det mera sällan ifrågakommer, att någon stationstjensteman behöfver göra reparationsresor i anledning af sådana oftare inträffande smärre liniefel, som lätteligen kunna af banvaktarne afhjelpas. För öfrigt bör anmärkas, att de fel af större betydenhet, som på telegraflinierna kunna ifrågakomma, äro af flerfaldiga slag, hvaribland flera fordra tekniska insigter hos den, som skall afhjelpa desamma. Följaktligen kan svårligen ett på besparing grundadt allmänt beting afslutas om afhjelpande af alla på en linie uppkommande fel, utan torde hvad Revisorerne i denna del åsyftat få anses i väsendtlig mån redan vara vunnet genom de öfverenskommelser i ämnet, som med vederbörande jernvägsförvaltningar äro träffade.

5:o. Beträffande Revisorernes förslag att, till inskränkning i natt-tjensten och på samma gång till inkomsternas förökande, telegrammer, som inlemnas efter en viss tid på dygnet, borde åsättas en högre afgift än den vanliga, torde detsamma hvila på en oriktig uppfattning af hufvudsakliga meningen med den så kallade natt-tjensten på vissa stationer. Bland de åtta städer här i riket, der natt-tjenst eger rum å telegrafstationerna, finnas sex, der densamma icke är anordnad för ortens egna invånares skull. Fyra deribland, nemligen Haparanda, Wenersborg, Malmö och Helsingborg, äro så kallade kontrollstationer, hvilkas åliggande är att under hela dygnet från utlandet emottaga och dit afsända korrespondensen med svenska stationer, äfvensom att befordra den betydliga genom Sverige transiterande telegramvexlingen mellan Sveriges grannländer, för hvilka ändamål flere embetsmän nödgas tillbringa stundom hela natten eller åtminstone en stor del deraf under oafbruten, ansträngande tjenstgöring. Stationerna i Jönköping och Sundsvall äro så kallade öfverdragningsstationer, hvilkas biträde såsom sådana är betingadt allenast af de stora afstånden mellan vissa af de öfriga nattstationerna. Att Stockholms station, såsom centralstation, hvilken har att ordna korrespondensen på rikets samfällda linier, måste vara nattstation, är naturligt, äfven om sådant icke påkallades deraf att denna ort är rikets hufvudstad och äger en betydlig folkmängd samt stor affärsrörelse. Den enda ort, å hvars telegrafstation natt-tjenst numera eger rum uteslutande för ortens egen betydenhets skull, är Göteborg. För öfrigt torde få anmärkas, att antalet af telegrammer, som inlemnas om natten, i allmänhet är ganska ringa, och om den af Revisorerne föreslagna extra taxering blefve påbjuden, skulle de sannolikt nästan alldeles försvinna och den påräknade vinsten uteblifva.

I anledning af Revisorernes yttrande om det stora antalet tjenstemän vid telegrafverket, torde Styrelsen endast få i underdånighet anföra, att detta antal icke är större än hvad för det vidlyftiga verkets behöriga skötsel nödvändigt erfordras. Det på stat uppförda antalet tjenstemän kan så mycket mindre anses vara alltför stort, som å alla

stationer af något större vigt extra biträden måste användas under nästan hela året, och täta sjukdomsfall inträffa bland personalen på dessa stationer i följd af tjenstemännens öfveransträngning.

Slutligen och enär, enligt Revisorernes förmenande, telegrafverkets anläggande och ordnande numera vore i det närmaste fulländade, hvadan bemälda verk icke vidare borde erfordra så stora arbetskrafter, som hittills varit förhållandet, och Revisorerne hyste den öfvertygelsen, att en förening af Post- och Telegrafverken under en gemensam styrelse skulle medföra betydlig inbesparing af tjenstemän och allmänna omkostnader såväl i styrelsen som på åtskilliga ställen, der telegrafstation och postkontor borde kunna utan svårighet förenas under en tjensteman, hafva Revisorerne hemställt, huruvida icke tidpunkten må vara inne för åstadkommande af en utredning om fördelarna och olägenheterna af Post- och Telegrafverkens förening under en gemensam styrelse.

Om Revisorerne med sitt ofvan anförda yttrande, att telegrafverkets anläggande och ordnande numera vore i det närmaste fulländade, vilja hafva uttryckt den förmodan, att någon ytterligare utvidgning af telegrafverket, vare sig genom byggande af nya linier, ökande af trådarnas antal på redan befintliga linier, eller inrättande af nya stationer, snart torde icke vidare ifrågakomma, och att således detta verk skulle hädanefter blifva i det närmaste inskränkt inom sina nuvarande gränser, så hyser Telegraf-styrelsen den föreställning, att, till vinst för rikets handel, sjöfart och rörelse i allmänhet, denna Revisorernes förmodan icke kommer att gå i fullbordan, enär den år efter år starkt tilltagande telegrafkorrespondensen oundgängligen påkallar en motsvarande utveckling af telegrafverket. Redan under den tid, då det så kallade zonsystemet tillämpades på telegrafportot, tilltog telegramvexlingen årligen icke obetydligt; och sedan, såväl för den inhemska som för den internationella korrespondensen, systemet af ett lågt, likformigt porto numera blifvit antaget, och inom alla länder telegraflinierna mer och mer utvidgas samt nya stationer nästan dagligen inrättas, har telegrammernas antal öfverallt ökats i ganska hög grad och allmänheten mer och mer börjat att i stället för den långsammare postgången begagna det snabba befordringsmedel, som den elektriska telegrafen erbjuder. Så har t. ex. antalet af de genom svenska telegrafverket befordrade stats- och privat-telegrammer ökats från 243,489 stycken år 1864 till 328,464 stycken år 1865 och 418,744 stycken år 1866. Men i samma mån, som telegramantalet växer, måste också antalet trådar och apparater på redan befintliga linier ökas, om befordringen skall kunna fortgå på ett sätt, som öfverensstämmer med verkets ändamål och allmänhetens billiga fordringar. Dessutom bör tagas i betraktande, att telegrafledningarna väl måste efterhand utsträckas till sådana, af någon betydenhet varande orter inom landet, hvilka sakna denna för affärsmän numera oumbärliga anstalt, och hvilkas anspråk derpå svårligen kunna med billighet af staten underkännas endast på den grund, att dessa orters telegrafkorrespondens måhända, åtminstone till en början, icke skulle till fullo betäcka de för dervarande stationers underhåll erforderliga kostnader. Uti Sverige är telegrafverket lyckligtvis icke, såsom i ett eller annat främmande land, ett på direkt penningevinst beräknadt företag. De uppoffringar, som staten gör genom upprättande af linier och stationer eller genom större utgifter på en eller annan station, än som motsvaras af der inflytande porto, lära väl kunna anses vara mångfaldigt uppvägda af den väsendtliga nytta, som telegrafverket medför för hela riket; och om äfven den utgift af omkring $3\frac{1}{2}$ millioner riksdaler, som Handels- och Sjö-

fartsfonden bestridt för telegrafanläggningar, onekligen är ganska betydlig, bör man väl rättvisligen å andra sidan erkänna, att ingen utgift mera fullkomligt motsvarar det ändamål, för hvilket samma fond blifvit bildad.

För att rätt kunna bedöma frågan om ändamålsenligheten af telegrafverkets förening med postverket, lärer böra tillses:

1:o) huruvida de inom det ena verket förekommande ärenden äro af sådan likartad beskaffenhet med ärendena inom det andra, att en förening under en gemensam styrelse blir för sjelfve ärendenas gång och handhafvande fördelaktig, och

2:o) huruvida, äfven om en så beskaffad likhet mellan begge embetsverkens göromål icke förefinnes, något annat skäl kan anses påkalla den ifrågasatta föreningen.

I förra afseendet förekommer visserligen, att begge embetsverken hafva till ändamål att mellan skiljda orter fortskaffa meddelanden från en person till en annan. Men sätten för fortskaffandet äro likväl helt olika.

Brefven inlemnas förseglade på postkontoret, vägas, stämplas, räknas till antalet och läggas sedermera i särskilda paketer för särskilda orter, hvilka paketer derpå afsändas i olika rigtningar och fortskaffas med ungefär lika lätthet, ehvad de deruti inneslutna brefvens antal är större eller mindre. Vid framkomsten till destinationsorterna sorteras samt afhemtas eller utsändas brefven. En stor del af de med brefbefordringen förenade bestyr kan och bör af underordnade biträden ombesörjas, och de göromål, som åligga posttjenstemännen, äro i allmänhet icke af den beskaffenhet, att de fordra någon högre grad af kunskaper.

Hvarje *telegram* måste deremot inlemnas öppet, undergå granskning i afseende å ordantalet och jemväl å innehållet, samt derefter i hela sin vidd aftelegraferas, tillika med hvarjehanda tjensteanmärkningar. Vid framkomsten måste telegrammet och tjensteanmärkningarna äfvenledes fullständigt nedskrifvas från apparaten. Till dessa bestyr erfordras icke blott mekanisk färdighet att rätt och skyndsamt sköta apparaten, utan jemväl språkkännedom. Den minutiösa behandling, som hvartenda telegram måste undergå, påkallar hos tjenstemannen den största uppmärksamhet; och när afbrott eller andra hinder möta på en eller annan linie, erfordras en viss grad af insigter i fysiken för upptäckande och afhjelpande af felen.

Häraf visar sig följaktligen, att någon sådan likhet mellan ärendena inom de begge embetsverken icke finnes, från hvilken skäl skulle kunna hemtas till deras förening under samma styrelse.

Vid sådant förhållande och då sammanförandet af olikartade göromål hos ett och samma embetsverk eller hos en och samma tjensteman väl svårligen torde i och för sig sjelft vara särdeles nyttigt och önskvärdt, utan tvertom under vissa förhållanden kan leda till oordning och hinder i ärendenas ombesörjande, blir nödigt att taga i öfvervägande, om något annat skäl, af betydande vigt, kan åberopas för den ifrågasatta föreningen af begge embetsverken.

Ett dylikt skäl torde blott kunna sökas i en förmodad betydligare besparing i de begge förenade embetsverkens sammanlagda utgifter.

Frågan blir då först, huruvida besparing kan vinnas genom de nuvarande begge *Styrelsernas* sammanslagning till en enda.

Telegraf-styrelsen torde härvid få i underdånighet upplysa, att uti de flesta främmande länder, såsom Frankrike, Österrike, Italien, Spanien, Portugal och Ryssland, telegrafverket redan länge utgjort en under vederbörande ministerium direkte stående inrättning, med sin egen administration, utan all sammanblandning med postverket.

I Preussen har visserligen General-postdirektören hittills varit gemensam chef för post- och telegrafverken; men någon egentlig förening af dessa embetsverk har likväl ej egt rum, och i anledning af den betydliga utveckling, som begge dessa embetsverk årligen vunnit, har General-postdirektörens chefskap, hvad telegrafverket angår, småningom blifvit nästan helt och hållet nominelt och hans verksamhet mera uteslutande egnad åt postverket, under det att det egentliga inseendet och chefskapet öfver telegrafverket öfvergått till en särskild embetsman, Direktören för telegrafverket, hvilken med ganska vidsträckt myndighet och oftast utan föregående meddelande med General-postdirektören skött icke blott alla löpande ärenden, utan jemväl den vigtiga korrespondensen med främmande telegrafförvaltningar och ensam deltagit i de muntliga konferenserna med samma förvaltningars ombud, samt vanligtvis afhandlat alla frågor af betydenhet direkte med vederbörande statsminister. I Danmark är förhållandet ungefär detsamma, dock sålunda, att Telegraf-direktörens myndighet är icke fullt så vidsträckt. Sysselsatt med handhafvande af de vigtiga postärendena, har hvarken i Preussen eller Danmark General-postdirektören haft tid att åt telegrafgöromålen egna den noggranna och oafbrutna tillsyn, som erfordras för att rätt kunna utöfva chefskapet i ett förvaltande verk. Uti ingen af de flerfaldiga förhandlingar rörande konventioner, portonedsättningar, m. m., som under de sednare åren ganska ofta, dels muntligen och dels skriftligen, förehafts mellan svenska Telegraf-förvaltningen, å ena, samt den preussiska eller danska, å andra sidan, har preussiska eller danska General-postdirektören, utan ensamt Telegrafdirektören, tagit del. Ingen enda af de talrika, från preussiska och danska telegraf-förvaltningarna till den svenska ankomna officiela eller konfidentiela skrifvelser finnes undertecknad af General-postdirektören. Vid den för telegrafverken i Europas samtlige länder så vigtiga telegrafkonferensen i Paris år 1865 representerades både Preussen och Danmark ensamt af sina telegrafchefer. Med 1868 års ingång blir i Preussen telegrafverkets förvaltning helt och hållet skiljd från Generalpoststyrelsen och öfverlemnad åt Telegraf-direktionen, hvilken sedermera kommer att utgöra en fullkomligen lika fristående embetsmyndighet som General-poststyrelsen.

Uti Norge eger intet samband rum i behandlingen af post- och telegrafverkens angelägenheter, ehuruväl begge embetsverken lyda under samma Regerings-departement och man, till åstadkommande af besparing, i sednare tider begynt att sammanslå post-expeditörs- och telegrafist-tjensterna på en och annan ort, der göromålen vid hvardera tjensten äro af mindre omfång, hvilket system äfven är antaget i Preussen och kommer att derstädes fortfarande tillämpas, ehuru postverkets förvaltning hädanefter blir, såsom nyss är nämndt, fullkomligt skiljd från telegrafverkets.

Från förhållandena i främmande länder kan således något stöd icke hemtas för den af Revisorerne ifrågasatta förening af de begge embetsverken.

Vid bildandet af den svenska Telegraf-styrelsen har den största möjliga inskränkning i embetsmannapersonalen egt rum. Styrelsen består, enligt den för telegrafverket den 2 Augusti 1856 i nåder utfärdade instruktion, af:

1 Generaldirektör;

2 linie-intendenter, föreståndare för hvar sitt af de begge telegrafdistrikt, hvari riket är fördeladt; och

1 kameral-intendent;

hvartill torde böra räknas Sekreteraren, som inför Styrelsen föredrager vissa ärenden.

De göromål, som genom nyssnämnde instruktion blifvit ofvanbemälde fem embetsmän anvisade, taga deras tid fullkomligt i anspråk. Om telegraf- och postverken skulle sammanslås, blefve det ändock, i anledning af ärendenas olika beskaffenhet inom de begge verken och enär Departements-cheferne samt Sekreterarne i Postverket otvifvelaktigt äro fullt sysselsatte med sina nuvarande göromål, nödvändigt att bibehålla särskilda föredragande för tekniska, kansli- och kameral-ärenden rörande telegrafväsendet; och någon besparing vore således härvid icke att vinna. Den enda förändring, som skulle kunna ifrågasättas, vore att förena de begge nuvarande generaldirektörs-embetena hos en och samma person, i fall denne innehar de egenskaper, som för hvardera befattningen erfordras; men äfven i sådant fall torde man, i betraktande af de vidtomfattande och vigtiga göromål, som åligga de särskilda cheferne för dessa embetsverk, kunna med allt skäl betvifla, att denne gemensamme chef skulle medhinna dessa olikartade samt ansvarsfulla bestyr och åt dem egna den omvårdnad, som af en chef rättvisligen fordras. En dylik förening skulle derföre efter all sannolikhet leda dertill, att den gemensamme chefen komme att rigta sin uppmärksamhet mera specielt åt ettdera af de begge verken, till skada för det andra, derest icke särskilda sous-chefer eller åtminstone en sådan för ettdera af verken tillsattes. Om nu här i Sverige, liksom förhållandet ännu är i Danmark och hittills varit i Preussen, en särskild direktör eller sous-chef för telegrafärendena blefve anställd, så skulle, med hänsigt till de egenskaper, som erfordrades för ett nöjaktigt skötande af denne embetsmans vigtiga befattning, och vid jemförelse med de lönebelopp, som åtnjutas af underordnade tjenstemän vid t. ex. tull- och postverken samt jernvägstrafikstyrelsen, en lägre lön väl icke kunna tilldelas honom än den, som chefen för telegrafverket enligt gällande stat nu uppbär, helst det är antagligt att denne direktör, liksom i Danmark och Preussen, komme att blifva, om ej till namnet, dock i verkligheten, chef för telegrafverket, enär han odeladt finge egna sig deråt. Emellertid utvisar den i Preussen och Danmark redan vunna, här ofvan omförmälda erfarenhet hvarthän det leder att i en och samma persons hand vilja förena vidlyftiga, olikartade bestyr.

Den till Telegraf-styrelsen hörande personal af registrator, bokhållare, kassör, materialförvaltare, kanslister och revisorer är så inskränkt, som förhållandena tillåtit; och om möjligtvis någon af desse tjenstemän skulle kunna jemväl öfvertaga några likartade göromål inom postverket, kan detta väl ej åberopas såsom tillräckligt skäl för embetsverkens förening, enär det icke är ovanligt, att tjenstemän få innehafva tvenne befattningar af lägre grad inom särskilda embetsverk.

På grund af det ofvan anförda hyser Telegraf-styrelsen den öfvertygelsen, att en sammanslagning af de begge embetsverkens styrelser hvarken skulle medföra besparing för staten eller underlätta ärendenas skötande.

Beträffande åter frågan om lämpligheten af telegrafstationers förening med postkontor, så enär på en telegrafstation af något slags betydenhet tjenstemännens tid är ständigt upptagen af tjenstebestyr, som icke i ringaste mån få eftersättas för främmande göromål, skulle en dylik stations förening med ett postkontor, i stället för att kunna åstadkomma någon besparing medelst indragning af en eller annan tjenst, tvertom genom det samtidiga skötandet af fullkomligt olikartade ärenden, för hvilka tillräcklig tid saknades, skadligt inverka på handläggningen af dem alla; och Telegraf-styrelsen måste derföre på det högsta afstyrka en dylik förening.

På de obetydliga telegrafstationerna deremot, hvarest telegramvexlingen är ringa och föreståndarnes tid i följd deraf föga upptagen, bör, från telegrafverkets sida, något hinder i allmänhet icke kunna möta att låta föreståndarebefattningen vara förenad med postförvaltaretjensten, dock alltid under bestämd förutsättning, dels att den gemensamme innehafvaren af dessa begge tjenster besitter alla de för en telegrafstationsföreståndare nödiga egenskaper, dels ock att postgöromålen icke äro af den beskaffenhet, att de hindra honom från att egna all erforderlig uppmärksamhet åt telegrafstationen, så att alla dithörande göromål må med ordning och skyndsamhet blifva uträttade, hvartill å vissa stationer jemväl hörer att öfvervaka de till stationen ledande linierna och afhjelpa derå uppkommande fel. Att någon gång en så beskaffad förening kan, med iakttagande af dessa vilkor, utan olägenhet för telegrafverket ega rum, visar den i staden Åmål vunna erfarenhet, emedan dervarande telegrafkommissarie, med Telegraf-styrelsens medgifvande, under de sednare åren jemväl tjenstgjort såsom tillförordnad postförvaltare under den ordinarie postmästarens tjenstledighet. Emellertid torde den omständigheten, att på en eller annan mindre betydlig ort vid vissa tillfällen en dylik förening i en och samma tjenstemans hand af bestyr, som tillhöra tvenne fullkomligt olika embetsverk, kan ega rum utan olägenhet, svårligen kunna åberopas såsom skäl för det vidlyftiga postverkets sammanslagning med telegrafverket, hvilket är stadt i en stark utveckling och i hvars tjenst nära 300 personer redan äro på ordinarie stat anställde. Föreståndaren för telegrafstationen på en liten ort med ringa korrespondens kan lika väl öfvertaga och ombesörja hvarjehanda göromål, hörande till något annat af statens embetsverk, utan att sådant väl rimligtvis må anses utgöra ett bevis, att samma embetsverk lämpligen kan förenas med telegrafverket.

§ 3.

Revisorerne hafva anmärkt, att chefen för telegrafverket såsom dagtraktamente uppburit, under en resa till Paris 40 francs och under en resa till England 2 £ sterling, samt att en intendent vid telegrafstyrelsen, likaledes under en resa till England, uppburit $1\frac{1}{2}$ £ sterling om dagen. Revisorerne finna dessa traktamenten nog höga, samt anmärka, att endast det förstnämnda eller för resan till Paris varit Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning underställdt.

Beträffande resan till Paris, hvilken skedde för att såsom ombud från Sverige bevista den på våren 1865 i nämnda stad hållna internationela telegrafkonferens, åsyftande att efter till en del fullkomligt nya grunder ordna telegrafförhållandena i Europa, så enär dagtraktamentet för denna resa blifvit af Eders Kongl. Maj:t sjelf i nåder bestämdt, torde Styrelsen blott få i underdånighet anföra, att uppdrag af dylik allmän beskaffenhet, som det nu ifrågavarande, äro förenade icke blott med betydliga kostnader redan i och för sjelfva vistandet på den främmande orten, utan äfven med hvarjehanda representations- och andra utgifter, som ombudet från en stat icke kan undandraga sig. Det lärer otvifvel-

aktigt vara af dessa skäl, som den embetsman från Utrikes-departementet, hvilken åren 1863—1865 biträdde svensk-norske ministern i Paris vid underhandlingarna angående de franska handels- och sjöfartstraktaterna, uppbar under hela den tid af mer än 500 dagar, som vistandet derstädes räckte, likaledes 40 francs i dagtraktamente, och Sveriges kommissarie vid den nyss afslutade verldsexpositionen i Paris åtnjutit ett dagtraktamente af 50 francs.

Resan till England företogs sent på hösten 1864 af chefen för telegrafverket, i sällskap med en af de begge linie-intendenterne, i anledning af stadgandet uti den mellan Sverige och Preussen den 29 Oktober samma år afslutade telegrafkonvention, att svenska Telegrafstyrelsen ensam skulle på begge ländernas gemensamma bekostnad ombesörja anskaffandet och nedläggningen af den beslutade undervattenskabeln mellan Skåne och ön Rügen. Detta uppdrag var af en alltför vigtig och tillika ömtålig beskaffenhet, att med erforderlig säkerhet kunna genom brefvexling utföras. Det blef derföre, i samråd med preussiska telegrafförvaltningen, beslutadt, att chefen för svenska telegrafverket, åtföljd af ett tekniskt biträde, bemälde linie-intendent, skulle besöka London, såsom varande den förnämsta orten för tillverkning af undervattenskablar, i ändamål att derstädes personligen söka alla nödiga upplysningar angående den lämpligaste konstruktionen för ifrågavarande kabel, och sedermera afsluta kontrakt med vederbörande om tillverkningen af kabeln samt om dess nedläggning. Ofvannämnda belopp af 2 resp. $1\frac{1}{2}$ £ såsom dagtraktamente, hvilka bestämdes enligt träffadt aftal med preussiska telegrafdirektionen, torde väl icke kunna anses vara alltför höga, när man tager i betraktande, att London är en ganska dyr ort och att det erhållna uppdraget medförde nödvändigheten att sätta sig i direkt förbindelse med många fabriker och sakkunniga personer dels i sjelfva staden, dels i dess omgifningar. Hvarken den preussiska eller den svenska telegrafförvaltningen ansåg lämpligt, att göra denna obetydliga, begge länderna lika nära rörande angelägenhet till föremål för diplomatisk skriftvexling mellan de respektive Regeringarna; och svenska Telegrafstyrelsen fann sig desto hellre sakna anledning härtill som, enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga beslut, den svenske kommissarien vid 1862 års verldsexposition i London åtnjöt 3 £ sterling om dagen i traktamente, ehuru under ett så långvarigt uppehåll af minst $\frac{1}{2}$ år på denna främmande ort det otvifvelaktigt kunnat vara vida lättare för honom att ordna lefnadskostnaden på ett någorlunda billigt sätt, än det var för de begge embetsmännen från telegrafverket under deras tillfälliga vistande af några få veckor i London.

§ 4.

Med anledning af Revisorernes härutinnan gjorda anmärkning, att hufvudboken öfver telegrafverkets anläggningsmedel saknar hänvisningar såväl till de särskilda deri förekommande konti som till verifikationerna, har Styrelsen nu åt vederbörande meddelat föreskrift att i detta afseende förfullständiga icke blott 1866 års redan upprättade, utan äfven framdeles afgifvande räkenskaper öfver berörda medel.

Optiska Telegrafverket.

§ 1.

I denna punkt hafva Revisorerne, beträffande hufvudboken öfver optiska telegrafmedlen, gjort alldeles samma anmärkning som i nästföregående punkt, rörande anläggningsmedlen vid det elektriska telegrafverket; hvadan ock Styrelsen vidtagit enahanda åtgärd.

Slutligen hafva Revisorerne fästat sin uppmärksamhet dervid, att, ehuru Konvojkommissariatets räkenskaper vid revisionsårets början upptoge en fordran hos elektriska telegrafverket af 2,810,267 R:dr 69 öre, hvilken under året ökades med 449,400 R:dr, utgörande ytterligare förskott för telegrafanläggningar m. m., denna telegrafverkets betydliga skuld icke funnes i dess räkenskaper upptagen.

I anledning häraf torde Styrelsen få i underdånighet anföra:

att Eders Kongl. Maj:t, när medel för anläggning af nya eller ombyggnad af äldre telegraflinier tid efter annan blifvit i nåder anvisade till utbetalning af Konvoj-kommissariatet från Handels- och Sjöfartsfonden, dervid allenast fästat det vilkor, att, i händelse telegrafverkets inkomster lemna öfverskott utöfver de årliga utgifterna, ifrågavarande anslagsmedel böra, i den mån sådant kan ske, återgäldas;

samt att, enär nämnde medel icke utgått såsom lån med bestämd återbetalningsskyldighet för telegrafverket, Styrelsen icke funnit sig böra meddela någon föreskrift om samma medels fortlöpande uppdebitering såsom en telegrafverkets skuld till Handels- och Sjöfartsfonden.

De i nåder remitterade handlingarna återfölja härjemte.

Stockholm den 30 December 1867.

P. BRÄNDSTRÖM.

Herman Uddenberg.

Domkapitlets i Strengnäs

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers framställning rörande Stiftets emeritikassas förvaltning under år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Uti nådig remiss af den 25 sistlidne Oktober har Eders Kongl. Maj:t täckts anbefalla Domkapitlet att afgifva underdånigt utlåtande i anledning af den framställning, hvartill Riksdagens Revisorer funnit sig föranlåtne af det förhållande att, sedan Domkapitlet låtit å konkursauktion inropa egendomen Säby med underlydande hemman och lägenheter i Jerfälla socken af Stockholms län, för att bevara en stiftets läroverks emeritikassas i samma egendom intecknade fordran 11,000 R:dr, Domkapitlet jemväl låtit af nämnda kassas fordringar uppsäga medel till inköp af inventarier, spanmål, foder m. m. äfvensom till nödiga utgifter för egendomens skötsel, hvarigenom redan året efter dess inköpande emeritikassan vållats en ganska betydlig utgift utöfver inropssumman.

Då Domkapitlet nu går att fullgöra denna nådiga befallning, må det tillåtas Domkapitlet att först meddela de omständigheter, under hvilka omförmälda lån tillkommit. Emeritikassan egde nemligen vid slutet af år 1863 af dåvarande egaren utaf Säby, Ryttmästaren O. Liliestråle, en fordran, stor 3,000 R:dr, med borgen utaf tvenne personer, af hvilka den ene, som sjelf utur de under Domkapitlets vård stående kassor egde lån till belopp af 8,500 R:dr, vid nämnda tid kommit på obestånd, hvilket föranledde till yrkande på lånens inbetalande. Underhandling inleddes i följd deraf utaf bemälde Ryttmästare, hvilken äfven stod i borgen för sistnämnda summa om infriande af besagde lån genom att kontant inbetala 500 R:dr och att för återstående 11,000 R:dr lemna inteckning uti förberörda egendom. Vid pröfning af de för detta ändamål i början af år 1864 hit inlemnade handlingar, genom hvilka officielt styrktes, att taxeringsvärdet å hela egendomen med den vid Säby befintliga ångqvarn utgjorde 233,000 R:dr och att beloppet af inteckningarne deri, den å 11,000 R:dr inberäknad, uppgick till 147,706 R:dr 56 öre, beslöt Domkapitlet, då någon fara dervid icke skäligen kunde synas vara för handen, att med godkännande af den erbjudna säkerheten lemna bifall till det gjorda förslaget. För Domkapitlet, som icke utan anmärkning och risk af ersättning kan låta under dess vård stående fonders medel förblifva ofruktbara, var det dessutom angeläget att söka få den nu ifrågavarande summan 11,000 R:dr genast och, såsom det syntes, nöjaktigt placerad hellre, än att indrifva beloppet utan visshet att kunna mot bättre säkerhet omedelbart utlåna detsamma, helst under den närmast föregående tiden lån utur berörda fonder blifvit dels inbetalte med 5,750 R:dr, dels af låntagare uppsagde till ett belopp af 5,000 R:dr.

Men liksom det å ena sidan tillhör Domkapitlet att tillse, det medel, som stå under dess vård, icke förblifva oförräntade, är det å andra sidan dess skyldighet att söka

skydda kassorna mot kapitalförluster. Derföre när sedermera till följd af Ryttmästaren Liliestråles iråkade konkurstillstånd omförmälde egendom måste å exekutiv auktion försäljas, fanns för Domkapitlet icke annat val än att bestämma sig för inköp af densamma, för den händelsen att genom annan person anbud icke gjordes, hvarigenom emeritikassan för sin fordran blefve betäckt. Sådant inträffade icke, och Domkapitlet stannade för högsta anbudet 149,000 R:dr, hvilket likväl med 26,680 R:dr understeg det af vederbörande domare i och för exekutiv försäljning åsatta värdet på egendomen. Denna skilnad i inköps- och värderingssumman torde böra berättiga till det antagandet, att egendomen icke blifvit öfverbetald. — Med egendomens inköpande voro nödvändigt förknippade oundvikliga utgifter, som under första året helt naturligt måste blifva stora, om man betänker, dels att för egendomens skötsel erfordrades kreatur och inventarier, dels att från tillträdet, som skedde den 14 December 1865, intill följande hösts skörd all spanmål till vårsådd och till tjenstefolks uppehälle samt allt foder till kreaturens framfödande, utom allt öfrigt, som för egendomen behöfdes, måste för pengar anskaffas; men ser man på räkenskaperna öfver egendomen, visa dock dessa, att vid 1866 års slut derstädes förefanns uti kreatur, inventarier och förråder af hvarjehanda slag en mot samma utgifters belopp i det närmaste svarande valuta; och hyser Domkapitlet grundadt hopp att, under en numera erhållen samvetsgrann, redbar och erfaren persons förvaltning, egendomen skall lemna den afkastning, att emeritikassan varder betryggad för befarad förlust.

Med djupaste undersåtliga vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:
TH. ANNERSTEDT.

TH. STRÖMBERG. JOH. GEZELIUS. LARS BROMAN. C. F. LINDMAN.

Strengnäs Domkapitel den 21 December 1867.

L. H. Lahng.

Domkapitlets i Upsala

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för deras ursprungliga ändamål bibehållas.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Genom nådig remiss har Eders Kongl. Maj:t anbefallt Domkapitlet att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af Riksdagens Revisorers vid verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865 i fråga om Konsistorierna gjorda framställning, beträffande de så kallade emeritikassornas bibehållande för deras ursprungliga ändamål, nemligen beredande af pensioner åt förtjente skollärare, sedan de undfått afsked, samt lönefyllnad åt dem, hvilka deras tjenster innehafva.

Härvid förekommer först, att för elementarläroverken inom erkestiftet ingen sådan kassa finnes bildad. Rörande detta förhållande får Domkapitlet i underdånighet meddela, att Kongl. Maj:t genom nådig skrifvelse af den 17 December 1808, med bifall till Domkapitlets under den 25 November 1807 i underdånighet gjorda hemställan och förslag till vinnande af någon ytterligare fond, bland annat för vidmakthållande af undervisningshusen inom stiftet, förordnat, att inkomsterna af de pastorater, som genom tvist komma att stå vakanta öfver nådårstiden, äfvensom ett års inkomster efter den pastor, som dör eller afgår utan att efterlemna enka eller omyndiga barn, som lagligen kunna få nådår, eller ock förflyttas till annat pastorat och lemnar sitt förr innehafda att genast tillträdas utan någon vakanstid, må tillkomma skolhusen inom stiftet till erforderliga reparationer m. m. Att denna fond, sådant oaktadt, icke förmått bestrida alla erforderliga utgifter, synes deraf, att, på Domkapitlets underdåniga hemställan, Kongl. Maj:t under den 13 September 1834 pröfvat skäligt i nåder bifalla, att besparade komministerslöner äfvensom besparade vederlags- samt en tredjedel af prostetunnorna inom erkestiftet, hvilka inkomster genom Kongl. brefven den 28 Oktober 1800 och den 5 Oktober 1813 varit anslagna till löneförbättring åt svagt lönade skollärare, finge dädanefter tillsvidare användas till förökande af stiftets skolhusbyggnadsfond. Sålunda hafva icke allenast de i 1820 års skolordning 2 Sekt. 3 Kap. 1 § mom. c) dertill anvisade inkomster, utan jemväl de i nyss anförda kapitels 4 § omnämnda medel alltfort varit meraberörda byggnadsfond tillslagna, likasom de alltjemt varit och äro för de stora byggnadsföretagen erforderliga. Någon emeritikassa för detta stift har alltså ej kunnat komma till stånd, då inga medel varit derför tillgängliga.

Efter denna redogörelse för förhållandet i förevarande hänseende inom erkestiftet får Domkapitlet rörande sjelfva saken för sin del underdånigst anföra, att då, efter hvad Riksdagens Revisorer förmält, utgifterna, utom förvaltningskostnaderna, ur de befintliga emeritikassorna, med deras sammanlagda ganska stora tillgångar, uppgått till jemförelsevis obetydliga belopp, i hvilket afseende Domkapitlet af det underdåniga betänkande och förslag till förordning angående civil-statens pensionsväsende, som den 27 September 1862

af den dertill i nåder förordnade komité afgifvits, inhemtat, att hela beloppet af de från emeritikassorna utgångna pensioner år 1860 utgjort endast 4,498 R:dr 59 öre, och hufvudsakligen med afseende dels derpå att staten numera öfvertagit aflöningen af elementarläroverkens lärare, dels på den omständighet att dessa lärare till följd af Rikets Ständers vid 1856 och 1858 årens riksdag fattade beslut kommit i åtnjutande af enahanda rättighet till pension å allmänna indragningsstaten, som enligt gällande författningar tillkommer civile embets- och tjenstemän i allmänhet, grundad anledning icke synes saknas för den af Riksdagens Revisorer gjorda hemställan, huruvida nämnda kassor, hvilkas sammanlagda belopp vid revisionsårets slut uppgått till 668,046 R:dr 22 öre numera behöfva för sitt ursprungliga ändamål användas.

I sammanhang härmed torde Domkapitlet böra yttra sig rörande dessa medels framtida användande, för den händelse att i detta hänseende skulle komma att annorlunda stadgas. Dertill skulle dock erfordras en närmare kännedom af dessa kassors uppkomst och af de olika tillgångar, hvaraf de inom olika stift bildats. En sådan kännedom står icke för närvarande Domkapitlet till buds och lärer svårligen kunna af Domkapitlet på enskild väg ernås. Emellertid torde kunna antagas, att dessa kassor till största delen uppkommit genom inbesparade prestlöner af den art, som i § 136 af gällande nådiga läroverksstadga och motsvarande äldre stadganden omförmäles. Under sådan förutsättning måste Domkapitlet uttala den mening, att ifrågavarande tillgångar, i händelse de icke vidare skulle komma att för sitt ursprungliga ändamål användas, böra på annat sätt komma ecklesiastikstaten tillgodo, t. ex. genom att anslås såsom fond för pensionering af ecklesiastike tjenstemäns enkor och barn. Visserligen har den i nåder förordnade komité uti afgifvet underdånigt betänkande angående pensionering af enkor och barn efter civile tjensteinnehafvare, lärarne vid rikets elementarläroverk dertill hänförde, föreslagit emeritikassornas anvisande såsom en tillgång härtill; men under ofvannämnda förutsättning rörande dessa kassors uppkomst under tider, då det var ett ganska vanligt förhållande, att lärarne vid elementarläroverken sökte och erhöllo befordran inom kyrkan, till hvars mer eller mindre lönande beställningar tillträde fortfarande står dem öppet, hvadan lärarne vid rikets elementarläroverk fortfarande äro att hänföra till ecklesiastike tjenstemän, kan Domkapitlet, ifall ett underdånigt uttalande af en åsigt härutinnan nu bör ega rum, icke underlåta att, såsom skett, i olikhet mot komiterade i fråga om pensionering af civile tjensteinnehafvares enkor och barn, framhålla såsom endast rättvist och billigt att emeritikassornas tillgångar må komma en pensionsinrättning för enkor och barn efter ecklesiastike tjenstemän tillgodo och icke dragas bort till främmande ändamål.

Med djupaste undersåtliga vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

H. REUTERDAHL.

C. A. CORNELIUS. C. A. HULTKRANTZ.

C. T. HJERPE.

Upsala Domkapitel den 18 December 1867. *E. R. Henschen.*

Domkapitlets i Linköping

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för deras ursprungliga ändamål bibehållas.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Under den 25 sistlidne Oktober har Domkapitlet blifvit anbefaldt att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af den utaf Riksdagens Revisorer, uti den 14 samma månad afgifven berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dithörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, gjorda hemställan, huruvida de i de särskilda stiften befintliga emeritikassorna numera behöfva för sitt ursprungliga ändamål bibehållas, sedan dels staten öfvertagit aflöningen för lärare vid elementarläroverken och dels dessa lärare, till följd af Rikets Ständers beslut vid 1856—1858 års riksdag, kommit i åtnjutande af enahanda rättighet till pension å allmänna indragningsstaten, som enligt gällande författningar tillkommer civile embets- och tjenstemän i allmänhet. Och får Domkapitlet till åtlydnad häraf underdånigst anföra.

Genom lärare vid elementarläroverken tillerkänd rättighet till pension å allmänna indragningsstaten synes visserligen som skulle nämnde emeritikassor för deras ursprungliga bestämmelse icke längre vara behöfliga; men uti Eders Kongl. Maj:ts nådiga stadga för rikets elementarläroverk af den 29 Januari 1859, hvilken är utfärdad efter Rikets Ständers beslut om lärares pensionerande å indragningsstaten, finnes föreskrift om emeritikassornas bibehållande, och häraf visar det sig tydligen, att samma beslut ej gjort dem helt och hållet umbärliga. Domkapitlet anser ock att inträffande omständigheter kunna påkalla emeritikassornas anlitande för det med dem afsedda ändamål och när dertill kommer, att vilkoren för lärarnes öfverflyttning på indragningsstat icke äro fullt bestämda samt dessutom emeritikassorna äro påräknade för den länge tilltänkta pensionsinrättningen för ecklesiastike embets- och tjenstemäns enkor och barn, finner Domkapitlet sig ega skäl att för sin del förorda meranämnde kassors bibehållande.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar.

E. G. BRING.

P. SJÖBRING. J. H. W. STEINNORDH.

E. WIDMARK. N. ÖSTLING.

Linköpings Domkapitel den 11 December 1867.

J. Friedleif.

Domkapitlets i Skara

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för deras ursprungliga ändamål bibehållas.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Öfver den af Riksdagens Revisorer gjorda hemställan, huruvida de inom de flesta stift i riket hopsparade emeritikassor numera behöfva för sitt ursprungliga ändamål bibehållas, får Konsistorium i underdånighet utgifva anbefaldt utlåtande.

Till fullgörande häraf torde tillåtas Konsistorium aldraförst erinra om dessa kassors upphof. De medel, som dertill blifvit afsedda, utgöras af lönebesparingar vid lediga prestlägenheter. Vid den tid, då enligt hemställan af Domkapitlen det bestämdes, att dessa besparingar skulle ingå till kassor, ur hvilka förtjente skollärare, då de undfått afsked, samt de, hvilka deras tjenster innehafva, skulle erhålla lönefyllnad, räknade skollärarne ännu dubbla presterliga tjensteår och voro derigenom hänvisade att i stället för emeritilön söka befordran inom kyrkan. Det inom församligarne tjenstgörande presterskapet kunde då icke anse annorlunda än såsom en vinst, om dess lönebesparingar, använda till skollärares pensionerande, kunde befria det från så gynnade medtäflare till presterlig befordran. Huru litet emellertid derigenom vunnits, visade snart den tid, 1820 års nådiga skolordning var gällande, och visar sig ännu genom de ringa belopp, hvarmed emeritilöner ur nämnde kassor utgå. Så länge lärarebefattning vid skolan allenast var att anse såsom en öfvergångsplats, kommo emeritilöner sällan i fråga; men sedan de blifvit tjenster för lifvet, funno Rikets Ständer, att de till de uttjentes pensionerande i emeritikassorna samlade medel måste blifva otillräckliga. Så tillkom det vid Riksdagen 1856—1858 fattade beslut, att elementarlärarne skulle tillerkännas enahanda rättighet till pension å allmänna indragningsstaten, som enligt gällande författningar tillkommer civile embets- och tjenstemän i allmänhet, hvilket beslut af Eders Kongl. Maj:t blifvit gilladt genom Kongl. cirkuläret den 23 April 1858.

Redan vid nämnde Riksdag yrkade flere röster, att skollärarnes pensionsålder borde bestämmas lägre än andre civile embets- och tjenstemän, emedan deras ansträngande göromål för att vederbörligen och till ungdomens fulla gagn kunna bestridas fordrar friska, af ålder eller sjukdom obrutna krafter. Delande denna åsigt, anser Konsistorium betänkligt att till andra ändamål använda medel, hvilka till sitt ursprungliga kunna någon gång befinnas behöfliga, nemligen i de fall, då en förtjent lärare tidigare än vid den för civilstaten bestämda ålder nödgas från tjensten afgå, i hvilket fall mähända svårigheter kunna uppstå att erhålla behöflig pension å allmänna indragningsstaten.

Om deremot, till följd af Riksdagens beredvillighet att uppfylla alla sådana billiga fordringar, ingen sådan svårighet är att befara, vågar Konsistorium fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet på följande omständigheter:

Under många år har presterskapet inom de särskilda stiften arbetat för att kunna åstadkomma pensionsinrättningar för aflidne ecklesiastike tjenstemäns enkor och minderåriga barn. För samma ändamål tillsatte Eders Kongl. Maj:t i nåder en komité år 1846, med uppdrag att utarbeta ett förslag till en sådan pensionsinrättning, att extra nådåren må kunna upphöra. Öfver det betänkande och det förslag, nämnde komité den 11 December samma år i underdånighet afgaf, täcktes Eders Kongl. Maj:t genom nådigt cirkulär den 11 Februari 1847 infordra yttranden af ecklesiastikstaten inom de särkilda stiften samt anbefalla den, att med ledning deraf uppgöra reglemente för en sådan pensionsinrättning inom stiftet, att extra nådår må i en ej aflägsen framtid blifva umbärliga. Sedan de till åtlydnad häraf uppgjorda förslag till reglementen inkommit, infordrade Eders Kongl. Maj:t i nåder underdånigt utlåtande af det vid 1847—1848 årens Riksdag församlade Prestestånd et, hvilket på anförda skäl, och då utan andra inkomstkällor än delegarnes egna tillskott en pensionsinrättning icke kan ersätta förmånen af extra nådår, bland annat i underdånighet anhöll, att de s. k vakans- och caducmedlen — hvaraf en del ännu ingår till emeritikassorna — måtte få till pensionsinrättningen användas.

Ett nådigt svar till denna anhållan innehåller Eders Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse den 27 Juli 1858 så till vida, att Eders Kongl. Maj:t tillåtit presterskapet i de särskilda stiften och Stockholms stad äfvensom Lunds universitets lärare och tjenstemän att, i anseende till den längre tid, som förflutit sedan vederbörandes förslag till Eders Kongl. Maj:t inkommit, ånyo taga i öfvervägande de af dem föreslagna reglementen under förutsättning, att vakans- och caducmedlen finge för pensionsinrättningarne användas, och att extra nådåren icke skulle upphöra förr, än nyssnämnde inrättningar kunde för dem bereda skälig ersättning.

Under så hugnesamma utsigter uppgjordes år 1859 nya förslag till pensionsreglementen stiftsvis, flerstädes med anspråk på betydligt ökade bidrag af delegarne. Sedan ånyo fyra år förflutit, utan att Eders Kongl. Maj:t funnit skäl att åt något af dessa förslag lemna nådig stadfästelse, fann sig Prestestånd et vid 1863 års Riksdag föranlåtet att tillse, huruvida det icke vore möjligt att i öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts ursprungliga afsigt uppgöra förslag till en för hela rikets ecklesiastikstat eller åtminstone dess presterskap gemensam enkepensionsinrättning. Då det nemligen var Ståndet bekant, att ett under utarbetning varande förslag till en gemensam enke- och pupillkassa för hela civilstaten till denna stat räknade skollärarne, hvarken kunde eller ville Prestestånd et gå beslutet härom i förväg. Det uppgjorde derför två alternativa förslag, det ena till en enke- och pupillkassa för svenska presterskapet ensamt, det andra såsom delegare beräknande äfven skollärarne. Båda alternativerna visa, att utan vakans- och caducmedlens användande eller andra motsvarande tillgångar måste all tanke på en verksam dylik inrättning öfvergifvas, och att för att bringa den till stånd det är behöfligt att äfven få använda de medel, som redan af lönebesparingar från prestlägenheter ingått till läroverkens cassa emeritorum.

Med hänseende till de s. k. vakans- och caducmedlen behagade Eders Kongl. Maj:t i sin nådiga proposition N:o 73 vid sistnämnde Riksdag yttra, att presterskapet egde billiga och rättvisa anspråk att af dessa löningsmedel komma i åtnjutande för tillvägabringande af en enke- och pupillkassa, som länge varit behöflig, och hvarigenom äfven den vinst skulle beredas församlingarne, att de extra nådåren kunna i en framtid upphöra.

Med tillit till Eders Kongl. Maj:ts oaflåtligt fortfarande hägn om presterskapets billiga och rättvisa anspråk — och då utan tvifvel den väsendtligaste delen af ifrågavarande cassa emeritorum i de särskilda stiften blifvit af prestlönebesparingar hopsamlad under de

många år, under hvilka ecklesiastikstaten försökt hvad den förmått, för att bereda ett antagligt reglemente för den behöfliga enke- och pupillkassan — då under samma tid af dess lönebesparingar ganska betydliga bidrag derjemte blifvit lemnade till skolhusbyggnader inom stiften — och då, om Konsistorium ej misstager sig, utsigten för skollärarne om del i Civilstatens enke- och pupillkassa försvunnit — vågar Konsistorium i underdånighet till Eders Kongl. Maj:ts nådiga behjertande hemställa:

att de medel, som i de i Riksdagens Revisorers skrifvelse omnämnda emeritikassor finnas och ytterligare kunna inflyta, om och när de icke vidare till lönefyllnad åt förtjente skollärare efter erhållet afsked behöfva användas, må, i öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts yttrade huldrika afsigt, reserveras till grundfond för en enke- och pupillkassa för ecklestikstaten.

Mot Konsistorii underdåniga utlåtande rörande stiftets emeritikassas användande till något för elementarläroverket främmande ändamål reserverar sig härmed undertecknad Alander, underdånigst yrkande, att densamma mätte framgent varda för elementarläroverket bibehållen, och detta af följande skäl:

1:o. Synes åldrige skollärares pensionsrätt ännu icke vara genom lag fullt betryggad;

2:o. Vore det nära omöjligt att utan en emeritikassa sätta sådane lärare i tillfälle att draga sig ifrån läroverket, hvilka i förtid blifva mer eller mindre otjenlige eller för läroverket mindre gagnelige;

3:o. Synes det vara obilligt, då elementarläroverket med laglig rätt blifvit egare af ifrågavarande fond, att utan nödvändighet afhända det densamma, helst så länge elementarläroverken ännu icke blifvit af statsmagterna i afseende på alla sina behof betryggade, hvarvid oumbärliga byggnader samt lyse- och värmeapparater intaga ett vigtigt rum. Det är visst sannt, att emeritikassan till större delen bildats genom ecklesiastik-lönebesparingar. Men så länge kyrka och skola hos oss ännu icke blifvit skiljde från hvarandra, och då kyrkans män fortfarande äro, åtminstone för sina personer, betryggade för sin ålderdom; så synes det ingalunda obilligt, att kyrkan något stöder läroverket, hvars duglighet, der en sådan finnes, så mycket bidrager till kyrkans verksamhet och inflytelse.

Den remitterade handlingen återställes i underdånighet.

Med djupaste vördnad, nit och trohet framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

J. A. BUTSCH.

A. F. SONDÉN. J. COLLÉN. P. G. ALANDER.
N. SALANDER. FR. E. FAGERSTRÖM. C. J. BRODÉN.

Skara Domkapitel den 18 December 1867.

Gabr. Söderlind.

Domkapitlets i Strengnäs

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för deras ursprungliga ändamål bibehålla.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I nådig remiss af den 25 sistlidne Oktober har Eders Kongl. Maj:t täckts anbefalla Strengnäs Domkapitel inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af Riksdagens Revisorers i berättelsen för år 1865 gjorda framställning, huruvida stiftens läroverks emeritikassor, hvilkas sammanlagda belopp vid revisionsårets slut uppgick till 668,046 R:dr 22 öre, numera behöfva för sitt ursprungliga ändamål bibehållas, för hvilken hemställan såsom skäl åberopats, dels att dessa kassors utgifter, för hvilka nemligen redovisning afgifvits, utgjorts af jemförelsevis obetydliga belopp, dels, utom annat, att elementarlärarne till följd af Rikets Ständers vid 1856—1858 årens Riksdag fattade beslut kommit i åtnjutande af enahanda rättighet till pension å allmänna indragningsstaten, som enligt gällande författningar tillkommer civile embets- och tjenstemän i allmänhet.

Då Konsistorium till underdånig åtlydnad häraf går att afgifva sitt underdåniga utlåtande, utbeder sig Domkapitlet få till en början rekapitulera ett dess yttrande, som förekommer i underdånigst utlåtande den 20 Juli 1864 i anledning af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 18 December föregående år angående Presteståndets vid 1862—1863 årens Riksdag under anspråk på emeritikassornas tillgångar uppgjorda förslag till pensionsinrättning för ecklesiastike tjenstemäns efterlefvande hustrur och barn, deruti Domkapitlet, ehuru den synnerliga angelägenheten af en sådan villigt erkännes, det oaktadt ansett sig böra anmärka följande:

> — — »Innan likväl någon åtgärd i den rigtning, Presteståndet föreslagit, vid»tages, anser Domkapitlet oundgängligt, att frågan om elementarlärarnes pen»sionering är så ordnad, att en sådan lärare icke nödgas öfverlefva sig sjelf, »innan han på indragningsstat uppföres, såsom under nuvarande förhållanden i »de allra flesta fall nödvändigt måste blifva förhållandet. Att dessförinnan »draga emeritikassorna ifrån deras nuvarande bestämmelse, uttjenade skollärares »pensionering, vore icke blott en obillighet, det vore en orättvisa. Och »Konsistorium är förvissadt, att Eders Kongl. Maj:ts nåd aldrig skall tillåta »en så hård lott drabba män, som egna sina bästa krafter åt ungdomsbildnin»gens höga och vigtiga, men på samma gång mödosamma kall. — —»

Konsistorium kan icke finna att förhållandena, sedan detta underdåniga utlåtande afgafs, undergått någon den minsta förändring till lärarnes förmån, som kunde föranleda Domkapitlet

till frångående af ofvan uttalade öfvertygelse. Då var det dock endast fråga om användandet af berörda kassor till fromma för det egentliga presterskapet, mellan hvilket och lärarekåren ett nära samband tillförene egt och till en del ännu eger rum, hvadan ett afstående af de samlade medlen möjligen kunnat anses icke sakna allt skäl, då de ju, om ock på en omväg, ännu möjligen kunde komma åtminstone enkor och barn efter de få lärare till godo, som under hand sökt befordran i kyrkan. Nu åter, om Revisorernes hemställan skulle lyckas vinna afseende, skulle äfven detta ringa anspråk på medel, som ursprungligen blifvit bestämda och under en lång följd af år samlade och vårdade uteslutande för elementarlärarnes bästa och i elementarläroverkens sanna intresse, betagas lärarne och dessa sålunda nödgas bygga allt sitt hopp om en tarflig utkomst och nödig hvila i sin ålders dagar på den s. k. allmänna indragningsstaten. Men de vilkor, som äro bestämda för uppförandet på denna stat, äro sådana att ytterst få lärare skola förmå att under så lång tid och vid en så framskriden ålder, som dessa vilkor förutsätta, tjenstgöra till egen tillfredsställelse och läroverkens båtnad. Lärarens verksamhet och tjenstbarhet kan och får icke bedömmas i likhet med den civile tjenstemannens; vid den ålder, då denne ännu oklanderligt kan sköta sin tjenst, är läraren gemenligen otjenstbar, kanske en börda för sig sjelf och det läroverk, han tillhör. — Det är sålunda utan tvifvel icke mer i lärarnes än läroverkets intresse, att medel till pensionering i rättan tid finnas att tillgå, och härtill, och ej till något annat, äro emeritikassorna både ämnade och samlade, och böra utan tvifvel bibehållas för sitt ursprungliga ändamål, åtminstone tilldess på annat sätt blifvit för lärare och läroverk i detta afseende besörjdt.

Emellertid kan det förefalla oväntadt, att emeritikassornas tillgångar icke hårdare än som skett anlitats till utdelande af lärarepensioner. Förklaringsgrunden härtill ligger dock nära till hands, på samma gång som deraf likväl tydligen framgår, att ett helt olika och motsatt förhållande står i närmaste framtid för handen. En hastig blick på lärarekårens inträdda förändrade ställning till sin gamla moder, kyrkan, lemnar härvid all erforderlig förklaring. Det är nu endast omkring tjugu år förflutna, sedan den lärarne förunnade dubbla årsberäkningen upphörde, hvarigenom den förut ganska täta öfvergången från skolans till kyrkans tjenst antagit allt smärre och smärre dimensioner. Verkningarne af den gamla förmånen, liksom af hela undervisningssystemets förr mer kyrkliga art, upphörde dock ej med ens och en följd deraf har varit, att kyrkan fortfarande tills dato mottagit någon liten förstärkning från skolan. Under sådana förhållanden hafva lärarnes tillämnade pensionsfonder — emeritikassorna — ostördt kunnat tillvexa, enär räntorna ej behöft tagas i anspråk. Nu i våra dagar deremot nalkas vi med stora steg slutet af denna öfvergångsperiod. Lärarekåren är mer än fördubblad; den enkla årsberäkningen, som visserligen ännu finnes qvar, inbjuder allt färre och färre till kompetens på den presterliga banan; läraren kommer hädanefter att åldras inom skolan, icke inom kyrkan; och Domkapitlet, såsom emeritikassornas målsman, har derföre ock den oeftergifliga pligten sig ålagd att söka bevara och för sitt ändamål bibehålla de tillgångar, som en välvillig omtänksamhet fordom beredt till betryggande af lärarnes ställning på äldre dagar på samma gång skolans sannskyldiga bästa derigenom äfven blifvit tillgodosedt.

En formel betänklighet emot Revisorernes förberörda förslag ligger deri, att ännu finnas vid läroverken lärare, hvilka, före 1849 befullmäktigade, ännu icke ingått på den nya lärarestaten och följaktligen icke kunna beröfvas sin rätt att komma i åtnjutande af den förmån, som vid deras inträde på lärarebanan förelåg dem genom befintligheten af ifrågavarande pensionsfonder.

Slutligen utbeder sig Domkapitlet få i underdånighet fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet derpå, att enligt § 114 i nu gällande regeringsform berörda kassors medel, de der uppkommit genom besparingar af lediga dels rent ecklesiastika, dels läraretjenster, icke kunna från sitt ändamål dragas utan allmänt kyrkomötes bifall.

Af nu anförda skäl finner sålunda Domkapitlet sig förhindradt att för sin del biträda Revisorernes hemställan, samt vågar i djupaste underdånighet uttala sin förhoppning, att frågan, i den ordning den blifvit väckt, icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Nådiga remisshandlingen bifogas underdånigst; och Domkapitlet framhärdar med djupaste undersåtlig vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

TH. ANNERSTEDT.

TH. STRÖMBERG. JOH. GEZELIUS. LARS BROMAN.
C. F. LINDMAN.

Strengnäs Domkapitel den 21 December 1867.

G. H. Lahng.

Domkapitlets i Westerås

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för deras ursprungliga ändamål bibehållas.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning till Domkapitlet i Westerås af den 25 Oktober 1867 att inkomma med underdånigt utlåtande öfver Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för sitt ursprungliga ändamål bibehållas, får Domkapitlet i underdånighet det äskade utlåtandet afgifva.

Emeritikassornas ursprungliga ändamål är, enligt skolordningen af den 16 Oktober 1820, att löna förtjente skollärare, sedan de undfått afsked, så att deras sysslor må kunna af andra bestridas. Uppfyllandet af detta ändamål synes nu visserligen vara af staten öfvertaget, i det att Rikets Ständer vid 1856—1858 årens Riksdag beslutat, att lärare vid elementarläroverken hafva enahanda rättighet till pension å allmänna indragningsstaten, som tillkommer civile embets- och tjenstemän i allmänhet, och af denna anledning synes ock som emeritikassorna ej längre skulle behöfvas för sitt ursprungliga ändamål. Men dervid må anmärkas, att de vilkor, som blifvit stadgade för åtnjutande af nämnda rättighet, äro i högsta grad menliga för läroverken. Dessa vilkor äro, att hvarje pensionsberättigad skall hafva uppnått 65 år och tjenstgjort i 40 år. Tillämpadt på läroverken, skall detta hafva till följd, att lärarne, som i allmänhet ej kunna vara tjenstbara hela den tid, som fordras för dessa vilkors uppfyllande, skola till största skada för läroverket qvarblifva vid sina sysslor, tills pensionstiden inträffar, och derigenom skola läroverken inom några år blifva en samlingsplats för utslitna och orkeslöse gubbar, som ingalunda kunna ega den friskhet och kraft, som lärarekallet fordrar. Så länge staten ej stadgar bättre vilkor för lärarnes pensionering, äro derföre emeritikassorna högst behöfliga för att bereda tillfälle till afsked för de lärare, som innan pensionstiden blifva af *ålder* odugliga för sina sysslors skötande. Men dessutom må ock anmärkas, att emeritikassorna äro mycket behöfliga för läroverken, äfven om staten skulle genom förändring af ofvannämnda vilkor bereda lärarne vid elementarläroverken tillfälle att tidigare, än nu sker, få pension å allmänna indragningsstaten. Det händer nemligen ej sällan, att lärare blifva, långt förr än de äro pensionsberättigade, af sjukdom urståndsatte att någonsin kunna tjenstgöra, hvaraf följden blifver, att deras sysslor måste till stor skada för läroverket under en lång följd af år skötas genom vikarier; och vid sådana tillfällen vore det högst behöfligt att kunna få ur emeritikassan löna de sjuke lärarne, så att desse måtte kunna afskedas och deras sysslor bortgifvas åt andra. Man kan väl häremot invända, att sådana fall äro högst sällsynta, samt att staten vid dessa undantagstillfällen bör, på derom gjord framställning, pensionera de sjuke lärarne. Men anmärkas må först och främst, att sådana fall ingalunda äro sällsynta, hvarpå Konsistorium till bevis får nämna, att för närvarande finnas trenne ej gamle lärare vid Westerås högre elementarläroverk, som många år varit tjenstledige för sjukdom och som väl aldrig blifva tjenstbare; samt vidare att staten väl ej bifaller begäran om en sjuk lärares pensionering, så vida den ej är grundad på läkares betyg om sjukdomens absoluta *obotlighet*, men att läkarne vid betygs utgifvande i och för dylika fall oftast ej komma längre än till den största *sannolikhet*.

På grund af ofvanstående anser Konsistorium, att emeritikassorna under närvarande förhållande behöfva vid läroverken bibehållas för de ändamål, till hvilka de ursprungligen äro ämnade.

Slutligen får Konsistorium i underdånighet yttra att, om ofvannämnda för läroverken nödvändiga behof, till hvilkas afhjelpande emeritikassorna ursprungligen voro afsedda, skulle i framtiden af staten fyllas, nämnda kassor, såsom uppkomna på bekostnad af ecklesiastike tjenstemäns inom Westerås stift löner, synas böra qvarstanna inom

nämnda stift, för att tjena till grundfond för en pensionsinrättning åt ecklesiastike tjenstemäns enkor och barn.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

C. O. BJÖRLING.

E. G. BJÖRLING.

LUDVIG MOSSBERG. D. A. SUNDÉN.

J. W. Sjöqvist.

Westerås domkapitel den 28 December 1867.

Domkapitlets i Wexiö

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för deras ursprungliga ändamål bibehållas.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I anledning af Riksdagens Revisorers, i berättelsen om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, gjorda framställning, huruvida de särskilda stiftens emeritikassor, i anseende till förändrade förhållanden, numera behöfva för sitt ursprungliga ändamål användas, får Konsistorium underdånigst afgifva anbefaldt utlåtande.

Sedan staten numera öfvertagit aflöningen af lärarne vid rikets elementarläroverk och dessa, till följd af Rikets Ständers vid 1856—1858 årens riksdag fattade beslut, kommit i åtnjutande af enahanda rättighet till pension å allmänna indragningsstaten, som enligt gällande författningar tillkommer civile embets- och tjenstemän i allmänhet, så anser Konsistorium för sin del, att emeritikassorna — sedan derur för närvarande utgående lönefyllnader och emeritilöner genom innehafvarnes afgång hafva upphört eller ock blifvit bestämda att på annat sätt utgöras — icke längre behöfva för sitt ursprungliga ändamål bibehållas. Denna åsigt har Konsistorium ock redan haft nåden att inför Eders Kongl. Maj:t uttala uti sitt den 8 Mars 1865 afgifna underdåniga utlåtande i fråga om bildande af en pensionsinrättning för ecklesiastike tjenstemäns enkor och barn; vid hvilket tillfälle likväl, i afseende å kassornas framtida användade, hufvudsakligen tvenne meningar inom Konsistorium yttrades:

den ena, att ifrågavarande kassors tillgångar borde, i likhet med hvad Preste-ståndet föreslagit och presterskapet inom Wexiö stifts särskilda kontrakter jemväl tillstyrkt, användas till grundfond för den ifrågaställda pensionsinrättningen för presterskapets enkor och barn; och

den andra, af Konsistorii pluralitet uttalade, att man härvid i främsta rummet borde fästa afseende på elementarlärarnes intressen, helst kassorna hittills varit till deras förmån afsedde, och elementarlärarne lika mycket som presterskapet vore i behof af en pensionsanstalt för sina enkor och barn.

Då emellertid, på sätt Riksdagens Revisorer jemväl anmärkt, ifrågavarande kassors inkomster, oberäknadt räntemedlen, endast utgjorts af ecklesiastika lönebesparingar, hvilka under olika titlar kommit kassorna tillgodo, så vågar Konsistorium uttala den meningen att, när fråga blir om emeritikassornas för deras förra ändamål obehöfliga tillgångars användande, dessa måtte varda för något af ofvan antydde ändamål disponerade, eller ock emellan dem båda fördelade.

Hvad slutligen angår särskildt Wexiö stifts emeritikassa, så anser Konsistorium sig böra i underdånighet erinra:

dels att omkring 100 R:dr R:mt årligen ur densamma utgå såsom lönefyllnad åt f. d. Collega Scholæ i Jönköping A. Andersson, hvilken dertill blifvit genom Konsistorii härhos i underdånighet bifogade resolution af den 2 Juni 1848 berättigad;

dels ock att Konsistorium, med anledning af en vid prestmötet härstädes förliden Juni månad gjord anhållan, under den 16 sistlidne Oktober vågat hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet förorda, bland annat, att emeritikassans andel af de i 136 § nådiga läroverksstadgan omförmälda inkomster *hädanefter* måtte få användas till förmån för Wexiö stifts enke- och pupillkassa.

Konsistorium framhärdar med djupaste undersåtlig vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

H. G. HULTMAN.

A. G. AHLSTRAND. A. E. NORBECK.

A. RUNDBÄCK.

B. P. A. HJELMQVIST.

Wexiö Domkapitel den 20 November 1867. *Gust. Sundberg.*

Utdrag ur protokollet, hållet i Wexiö Domkapitel den 2 Juni 1848.

§ 1. H. H. Biskopen föredrog Collega Scholæ Magister A. Anderssons förut ingifne och till Herr Biskopen remitterade ansökning att i anseende till sjuklighet, hvarigenom sökanden, enligt företedt läkarebetyg, är urståndsatt att fullgöra sina tjensteåligganden, erhålla definitivt afsked från innehafvande kollegabefattning vid Jönköpings skola, under vilkor, att under sin återstående lifstid få bibehålla $^3/_4$ af lönen såsom pension.

Resolverades:

H. H. Biskopen och samtlige Konsistorii ledamöter funno skäligt bevilja Collega Scholæ Magister A. Anderssons afskedsansökan, med rättighet för honom att under sin återstående lifstid ur stiftets läroverks cassa emeritorum årligen uppbära lösen för 45 tunnor kronotionde, hälften råg och hälften korn, beräknade efter 6 R:dr B:ko per tunna, men med förhöjning efter Jönköpings läns markegång för 19 tunnor, ifall denna öfverstiger 6 R:dr; och skulle ett kollegat vid Jönköpings lärdomsskola från denna dag anslås ledigt.

Rätteligen utdraget, betygar

Ex officio:
Gust. Sundberg.

Anmärkning. F. d. Collega Scholæ A. Andersson uppbär numera, enligt Kongl. brefvet den 21 September 1850, å allmänna indragningsstaten Tvåhundrasjuttio Riksdaler Banko och bekommer således ur emeritikassan endast ofvanbemälda förhöjning för 19 tunnor; intygar

Ex officio:
Lars Gust. Rydén.
Konsistorie-notarie.

Domkapitlets i Lund

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för deras ursprungliga ändamål bibehållas.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till följe af föreläggande i Eders Kongl. Maj:ts nådiga remissresolution den 25 sistlidne Oktober att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af Riksdagens Revisorers, i revisionsberättelsen för år 1865, gjorda framställning i fråga om behofvet att

numera bibehålla stiftens emeritikassor för sitt ursprungliga ändamål, får Domkapitlet i underdånighet meddela, att någon sådan kassa icke finnes inom Lunds stift.

Med all undersåtlig vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

WILH. FLENSBURG.

C. OLBERS. C. W. SKARSTEDT.
H. TULLBERG. P. A. EKDAHL.

Lunds Domkapitel den 20 November 1867.

Carl Westdahl.

Domkapitlets i Göteborg

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för deras ursprungliga ändamål bibehållas.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I nådig remiss af den 25 sistlidne Oktober har Eders Kongl. Maj:t anbefallt Konsistorium, att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af Riksdagens Revisorers i deras revisionsberättelse för år 1865 gjorda framställning, huruvida de inom de särskilda stiften inrättade så kallade emeritikassorna, hvilkas sammanlagda belopp vid revisionsårets slut uppgick till 668,046 R:dr 22 öre, numera behöfde att för sitt ursprungliga ändamål bibehållas; och får Konsistorium, som i anledning häraf detta ärende till anbefalld pröfning förehaft, härmed afgifva följande underdåniga utlåtande.

Då stiftens emeritikassor hufvudsakligen bildats dels af medel från lediga ecklesiastika lägenheter och, beträffande dessa medel, hvad Göteborgs stift vidkommer, endast af den obetydliga vederlagsspanmål, som blifvit åt härvarande emeritikassa tillsvidare anslagen för extra nådår, dels af så kallade nådårsafgifter utaf sterbhus efter aflidne kyrkoherdar, och berörda inkomster tillkommit på den grund, att lärare vid statens offentliga läroverk, sedan de upphunnit en sådan ålder, att de ansett sig icke kunna med framgång vidare sköta sitt lärarekall, ej skolat finna sig föranledde att öfvergifva läroverken och i

stället söka anställning i kyrkans tjenst, samt då det af Riksdagens Revisorer åberopade förhållandet — att staten numera öfvertagit aflöningen af lärarne vid elementarläroverken, äfvensom att dessa lärare till följd af Rikets Ständers vid 1856 och 1858 års Riksdag fattade beslut kommit i åtnjutande af enahanda rättighet till pension å allmänna indragningsstaten, som enligt gällande författningar tillkommer civile embets- och tjenstemän i allmänhet, — icke lärer förhindra, att i fråga om pensioner till dertill berättigade lärare beviljandet af dylika pensioner alltid torde komma att bero af pröfning vid Riksdagen, huruvida tillräckliga medel för sådant afseende finnas att tillgå, och derjemte bör tagas i betraktande, att emeritikassorna, derest de bibehållas vid sitt nuvarande ändamål, kunna i främsta rummet bisträcka statsverket med tillhandagående af emeritilöner, så långt kassornas tillgång det medgifver, så finner Konsistorium för sin del så mycket mindre billigt och ändamålsenligt, att upphäfva nu gällande stadganden beträffande nämnda kassors ursprungliga ändamål, och anser sig på grund häraf böra afstyrka nådigt bifall till den af Riksdagens Revisorer gjorda framställning i ärendet.

Med djupaste undersåtlig vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

GUST. DAN. BJÖRCK.

C. PREHN.

FR. TH. BLOMSTRAND.

A. O. HEURLIN. C. J. SUNDSTRÖM.

H. Aug. Lindhult.

Göteborgs Domkapitel den 11 December 1867.

Domkapitlets i Kalmar

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för deras ursprungliga ändamål bibehållas.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Sedan lärare vid elementarläroverken, enligt nådiga brefvet den 23 April 1858 kommit i åtnjutande af enahanda rättighet till pension å allmänna indragningsstaten, som enligt gällande författningar tillkommer civile embets- och tjenstemän, hafva Riksdagens sednast församlade Revisorer funnit anledning att till Riksdagens beprövande hemställa, huruvida elementarläroverkens emeritikassor numera behöfva för sitt ursprungliga ändamål bibehållas.

I anledning af nådig befallning den 25 sistlidne Oktober, att häröfver afgifva underdånigt utlåtande, får Domkapitlet förklara, att ifrågavarande kassor numera icke äro för sitt ursprungliga ändamål behöfliga i andra fall, än då lärare, som icke uppfyllt de för pensionering i allmänhet föreskrifna vilkor, blifva af sjukdom eller oförmåga att tjenstgöra föranlåtne att från innehafvande befattningar begära afsked.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

P. GENBERG.

N. P. LJUNGGREN. AB. SJÖSTRAND.

A. WIEMER. RAGNAR TÖRNEBLADH.

Kalmar Domkapitel den 14 December 1867.

Th. E. Ringberg.

Domkapitlets i Karlstad

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för deras ursprungliga ändamål bibehållas.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till Domkapitlets underdåniga utlåtande har Eders Kongl. Maj:t i nåder låtit remittera härhos återgående transsumt af Riksdagens Revisorers berättelse för år 1865, hvaruti hemställan göres, huruvida stiftens emeritikassor, hvilkas sammanlagda belopp uppgick till 668,046 Riksdaler 22 öre Riksmynt, numera behöfva för sitt ursprungliga ändamål bibehållas, sedan elementarlärarne, i följd af Rikets Ständers vid 1856—1858 års riksdag fattade beslut, kommit i åtnjutande utaf samma rätt till pension å allmänna indragningsstaten, som enligt gällande författningar tillkommer embets- och tjenstemän i allmänhet.

I anledning deraf får Domkapitlet i underdånighet upplysa, att Karlstads stift aldrig haft någon emeritikassa, hvadan Domkapitlet, vid väckt fråga derom, den 21 Juni 1821 underdånigst anmält, att någon sådan kassa icke syntes kunna påtänkas, enär Domkapitlet helt och hållet saknade medel att dertill uppgifva, hvarvid ock Kongl. Maj:t, enligt nådigt bref den 7 Februari 1822, låtit bero.

Under sådana förhållanden anser Domkapitlet sig sakna skäl att afgifva något egentligt utlåtande öfver Riksdagens Revisorers ofvan nämnda framställning rörande sådana kassors bibehållande.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

A. N. SUNDBERG.

E. E. ÖSTLING. J. FRYKHOLM.

J. G. M. von GEGERFELT. J. WALLINDER.

Karlstads Domkapitel den 20 November 1867.

B. H. Wahlström.

Domkapitlets i Hernösand

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för deras ursprungliga ändamål bibehållas.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Af Eders Kongl. Maj:t genom nådig remiss anbefaldt att inkomma med underdånigt utlåtande öfver Riksdagens Revisorers till instundande Riksdag gjorda hemställan, huruvida stiftens emeritikassor numera behöfva för sitt ursprungliga ändamål bibehållas, får Konsistorium härmed underdånigast förklara, att, då elementarläroverkens lärare kommit i åtnjutande af enahanda rättighet till pension å allmänna indragningsstaten, som civile embets- och tjenstemän i allmänhet, Konsistorium för sin del icke kan inse, att nämnda kassor numera äro för sitt ursprungliga ändamål behöfliga.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

A. F. BECKMAN.

ER. ALMQVIST. C. J. ÖSTLING.
J. WIDÉN. F. WIDMARK. W. M. CARLGREN.

Hernösands Domkapitel den 20 November 1867.

Olof Nordin.

Domkapitlets i Wisby

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers hemställan, huruvida emeritikassorna numera behöfva för deras ursprungliga ändamål bibehållas.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Uti nådig remiss af den 25 sistlidne November har Eders Kongl. Maj:t befallt Domkapitlet inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af Riksdagens Revisorers gjorda framställning angående emeritikassornas användning; och får Domkapitlet till följe häraf sådant utlåtande härmed i underdånighet afgifva.

Ehuru Domkapitlet saknar särskild kännedom om den användning af dessa kassors medel, som egt eller eger rum efter uppgörandet af nu gällande lönestat för elementarläroverken och sedan de vid dessa anställde lärare kommit i åtnjutande af lika rättighet till pension å allmänna indragningsstaten, som tillkommer civile embets- och tjenstemän, efter hvilken tid Wisby stifts emeritikassa icke varit anlitad, får Domkapitlet dock anmärka, att de lärarne derigenom tillkommande förmåner icke fullt motsvara dem, som vid inrättandet af dessa kassor blifvit dem tillförsäkrade. Enligt Kongl. skolordningen af år 1820 kan vanligen fyllnad till hela lönebeloppet ur dessa kassor tillkomma en lärare, som för sjukdom måst taga afsked, men icke uppnått den lefnads- och tjensteålder, som fordras för att blifva öfverflyttad på allmänna indragningsstaten. En öfverflyttning af dessa kassor till annat ändamål synes således böra föregås af en motsvarande tillförsäkran af samma förmån för lärarne inom de stift, som ega emeritikassor, och detta så mycket mera som lärarens fortsatta tjenstgöring eller upprepade tjenstledighet tilldess han är berättigad till afsked med hela lönens bibehållande icke är för läroverken förmånlig.

Men då det torde vara otvifvelaktigt, att staten öfvertager omsorgen om otjenstbare lärare, och att förmånen af utsigt till lönefyllnad ur emeritikassa endast kommer, i större eller mindre mån, några stifts lärare till godo, kan den nu gjorda anmärkningen vara af mindre betydenhet och ej utgöra tillräckligt skäl för dessa kassors bibehållande.

Men om fråga uppstår om deras indragning, får Domkapitlet fästa Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet derpå, att i förslag, som blifvit uppgjorda till en pensionsinrättning för ecklesiastikstatens enkor och barn, de medel, som ingå till emeritikassorna, blifvit med Eders Kongl. Maj:ts nådiga medgifvande tagna i beräkning, och att i det förslag till sådan pensionsanstalt, som för närvarande är beroende på Eders Kongl. Maj:ts pröfning, emeritikassornas behållna medel påräknats såsom grundfond, antingen för en för hela rikets presterskaps enkor och barn gemensam pensionsanstalt eller en sådan för särskilda stift och

att detta presterskapets anspråk, med hänseende dertill att emeritikassorna bildats af ecklesiastika lönebesparingar, icke synes obilligt.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

L. A. ANJOU.

CARL CRAMÉR. D. SÖDERBERG.
O. W. LEMKE. C. J. BERGMAN.

Wisby den 18 December 1867.

H. P. Gustafson.

Domkapitlets i Skara

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers framställning om förräntande af Konsistoriernas och elementarläroverkens betydligare kontanta behållningar.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till underdånig åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remiss den 25 nästlidne Oktober, får Konsistorium afgifva nådigt utlåtande beträffande de anmärkningar, hvilka Riksdagens Revisorer, vid granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, framställt i anledning deraf, att vid årets slut en större kontant behållning, än hvad Revisorerne ansett behofvet hafva påkallat, af de under Konsistorii inseende och vård ställda medel varit hos redogöraren innestående.

Vid slutet af år 1865 egde de under Konsistorii vård ställda kassor i kontant behållning tillsammans 5,688 R:dr 24 öre, ett belopp, som i förhållande till summan af kassornas utlånta kapitaler, hvilka utgjorde 102,105 R:dr 83 öre, icke torde kunna anses såsom allt för stort. Af nämnde belopp tillhörde aldrastörsta delen, eller 4,091 R:dr 26 öre, stiftets byggnadskassa, i hvilken tillräckliga medel alltid måste hållas tillgängliga för bestridande af de löpande, icke obetydliga utgifterna ur kassan, hvilka också under år

1866 uppgingo till 3,410 R:dr 27 öre. Af den återstående kontanta behållningen tillhörde 995 R:dr 10 öre dels stiftets premie- och fattigkassa, hvars inkomst, enligt föreskriften i 133 § af Kongl. läroverksstadgan, bör årligen i det närmaste utdelas och således icke kan utlånas; dels stiftets folkskolelärarinne-seminariekassa, ur hvilken utlåning ej heller kunde komma i fråga, enär dess inneliggande kontanter voro anslagna, en del till hyra för lokal under år 1866, en del till undervisningsmateriel samt ljus och ved. Slutligen hörde 545 R:dr 13 öre till stipendiekassan, 14 R:dr 67 öre till emeritikassan och 42 R:dr 8 öre till observatoriekassan.

För öfrigt får Konsistorium i underdånighet anmärka, att äfven någon betydligare kontant behållning stundom ej kan undvikas, dels emedan tillfälle till utlåning mot den säkerhet, som en omtänksam förvaltning kräfver, icke när som helst erbjuder sig; och dels derföre, att de under räkenskapsåret förfallne räntorna å redan utlånta kapitaler till en del inflyta först under tiden mellan räkenskapsårets slut och räkenskapernas uppgörande i derpå följande Maj eller Juni månad, och hvad som under denna tid inkommer sålunda, ehuru i räkenskapen upptaget såsom betaldt, i sjelfva verket icke vid räkenskapsårets slut varit att tillgå för utlåning.

Den remitterade handlingen återställes i underdånighet.

Med djupaste vördnad, nit och trohet framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

J. A. BUTSCH.

A. F. SONDÉN. J. COLLÉN. P. G. ALANDER.
N. SALANDER. FR. E. FAGERSTRÖM.
C. J. BRODÉN.

Skara Domkapitel den 27 November 1867.

Gabr. Söderlind.

Domkapitlet i Lund,

med underdånigt utlåtande öfver Riksdagens Revisorers framställning om förräntande af Konsistoriernas och elementarläroverkens betydligare kontanta behållningar.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:t har, genom nådig remiss den 25 sistlidne Oktober, behagat infordra Domkapitlets underdåniga utlåtande angående en af Riksdagens Revisorer uti afgifven berättelse under den 14 samma månad gjord anmärkning i fråga om förefunna behållningar å de under Konsistoriernas inseende och vård stående medel.

Med åberopande af den underdåniga förklaring i ämnet, som blifvit afgifven af Domkapitlets räkenskapsförare, Konsistorie-amanuensen J. M. Sjögren, och hvilken förklaring härhos bifogas, får Domkapitlet i underdånighet hemställa, att den af Riksdagens Revisorer gjorda anmärkning icke må till någon åtgärd föranleda.

Med all undersåtlig vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

C. OLBERS. C. W. SKARSTEDT.
A. W. BRAG. H. TULLBERG. P. A. EKDAHL.

Lunds Domkapitel den 19 December 1867.

Carl Westdahl.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Anbefalld att, i egenskap af Lunds Domkapitels räkenskapsförare, afgifva underdånigt utlåtande i anledning af Riksdagens Revisorers i revisionsberättelsen för år 1865 derom gjorda framställning att, som de i Konsistoriernas kassor innestående kontanta behållningarne i allmänhet, enligt Revisorernes tanke, varit större än hvad behofvet påkallat, i följd hvaraf en icke obetydlig ränteförlust för de olika kassorna uppkommit, föreskrift borde meddelas till förekommande deraf att, på sätt anmärkt blifvit, medel ligga räntelösa hos enskilda redogörare, får jag underdånigst anföra följande.

Hvad särskildt Lunds stifts Konsistorii räkenskaper vidkommer, utgjorde de i de särskilda kassorna vid 1865 års slut inneliggande kontanta behållningarne 5,884 R:dr 24 öre R:mt. Denna behållning är visserligen större än hvad de utgifter, som af de särskilda kassorna skola bestridas, erfordra; men vid aktgifvande på den räkenskaperna bifogade låneräkning visar sig, att af nämnde belopp mer än 4,000 R:dr R:mt utgöras af räntemedel, som influtit den 31 December 1865, eller samma dag räkningen afslutats, och som således icke rimligtvis kunnat inom räkenskapsårets slut göras räntebärande. Återstoden består dels af sådana inkomster af lediga pastorater, som influtit i slutet af December månad, dels af sådana medel, som blott till Domkapitlet ingå för att genom dess försorg omedelbarligen åter utbetalas, såsom t. ex. afgifterna till elementarläroverkens bibliothekskassor.

Att under de föregående åren de kontanta behållningarne stundom utgjort ett lika stort eller ännu större belopp och att för framtiden sådant jemväl kan inträffa, är en naturlig följd af samma omständigheter, som betingat den anmärkta behållningen i 1865 års räkning. Då nemligen Lunds Domkapitel under sin förvaltning haft och har kassor, hvilkas utlånta kapitaler uppgå till sammanlagdt 80,000 à 100,000 R:dr, som i årligen upplöpande räntor gifva 5 à 6 tusen R:dr, och då Domkapitlet af flera skäl ansett lämpligt träffa den anordning, att samtlige ränteliqviderna, på ytterst få undantag när, verkställas den 31 December samt då dessutom merändels i arrendekontrakter om inkomsterna af ledige pastorater stipuleras, att arrendesumman till någon del skall erläggas före utgången af December månad, så är det tydligt, att hvarje års räkning skall komma att utvisa en temligen stor kontant behållning, som först efter ingången af det påföljande året kan göras fruktbärande. Då Domkapitlet vet sig vara förpligtadt och städse visat sig angeläget om att göra sina förvaltningsmedel räntebärande i den mån sådant kan ske, så torde, hvad Lunds Domkapitel vidkommer, ingen sådan föreskrift, som af Riksdagens Revisorer påkallats, anses af omständigheterna föranledd.

Med all undersåtlig vördnad, trohet och nit framhärdar,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

allerunderdånigste och
tropligtigste undersåte:

J. M. Sjögren.

Lund den 16 December 1867.

Domkapitlets i Karlstad

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers framställning om förräntande af Konsistoriernas och elementarläroverkens betydligare kontanta behållningar.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till Domkapitlet har Eders Kongl. Maj:t under den 25 sistlidne Oktober i nåder låtit remittera härhos återgående transsumt af Riksdagens Revisorers berättelse, § 2, angående befintliga kontanta behållningen i de under Domkapitlets inseende och vård stående kassor, med nådig befallning att efter vederbörandes hörande deröfver afgifva underdånigt utlåtande. I anledning deraf har Domkapitlet infordrat förklaring af räkenskapsföraren, Konsistorie-notarien B. H. Wahlström; och då Domkapitlet till denna förklaring icke har något vidare att för egen del tillägga, får Domkapitlet, med bestyrkande utaf riktigheten af de deri lemnade upplysningar, densamma härjemte till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemna, framhärdande med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

A. N. SUNDBERG.

E. E. ÖSTLING. J. FRYKHOLM.

Karlstads Domkapitel den 4 December 1867.

B. H. Wahlström.

Förklaring,

i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 25 sistlidne Oktober af Riksdagens Revisorers i berättelse den 14 sistlidne Oktober gjorda anmärkning vid 1865 års räkenskaper, rörande kontant inneliggande medel i de under Domkapitlets vård och förvaltning stående kassor.

De under Domkapitlets omedelbara förvaltning stående kassor äro 14 med en kapitaltillgång, som vid 1865 års början tillsammans utgjorde R:mt 104,391 R:dr 21 öre och vid dess slut 122,594 R:dr 6 öre. Dertill komma folkskollärareseminarii kassor samt stiftets 5 elementarläroverks kassor, af hvilka Karlstads högre elementarläroverks vid årets slut egde en kapitaltillgång af 17,959 R:dr, Kristinehamns 1,310, Filipstads 11,703, Åmåls 23,296, således summa summarum 176,864 R:dr, ören oberäknade. Seminarium och Arvika lägre elementarläroverk egde inga utlånta kapitaler. Enligt anmärkningen stego de kontant inneliggande medlen till öfver 5,000 R:dr. Bedömmes förhållandet relativt, så torde det kontanta beloppet ej synas så stort i jemförelse med ofvannämnda utlånade kapitalsumma som det eljest förefaller, då det betraktas utan en sådan jemförelse. Härvid måste dock äfven tagas i betraktande nedanstående omständigheter.

Vid 1865 års början hade räkenskapsförarne å andra sidan kontanta fordringar, nemligen:

i Konsistorii-expeditionen	R:mt R:dr	831:	70.
i Kristinehamn	„	372:	4.
i Filipstad	„	382:	64.
Summa	R:mt R:dr	1,586:	38.

Dessa fordringar hade vid årets slut nedgått så, att i Konsistorii-expeditionen fanns en

öfverleverering af endast	R:mt R:dr	808:	—
i Karlstads kassor	„	3:	49.
i Kristinehamns	„	91:	5.
i Filipstads	„	23:	6.
Summa	R:mt R:dr	925:	60.

Sistnämnda summa bör således afdragas från den kontant inneliggande behållningen. Om således några kassor haft kontant inneliggande medel, så har deremot uti andra kassor, i följd af för stark utlåning, väntade, men ännu icke influtna räntemedel, anslag eller andra inkomster, eller ock i följd af oförutsedda utgifter, brist uppstått, som betäckts med under händer hafvande medel. Många kassor äro nemligen sådana, att de till dem hörande medel icke äro bestämda att utlånas, utan afsedda för ständigt löpande utgifter, ehuru naturligtvis understundom kan hända, att vid årets slut i dem finnes en behållning, som kanske dock redan på nyåret eller åtminstone i Februari månad utbetalas. I årsredogörelsen måste likväl kassans ställning angifvas *sådan den var vid årets slut*, och först i det följande årets räkenskaper visar sig, huru dessa medel blifvit an-

vända. Vidare hafva i följd af den osäkra affärsställningen, i följd af låntagares eller borgesmäns död, konkurs eller obestånd, eller i följd af tvifvelsmål om låntagares eller borgesmäns säkerhet, en mängd lån blifvit uppsagda och indrifna. Många uppsägningar ha ock på sednare tider skett i följd af Domkapitlets önskan att, åtminstone för de större lånen, erhålla realsäkerhet, såsom goda inteckningar, bankaktier m. m. Sålunda har en ganska stor del af kassornas medel kommit på rörlig fot, och det har icke alltid varit det lättaste att få dem åter placerade mot sådan säkerhet, som Domkapitlet ansett sig tryggt kunna godkänna och antaga. Under tiden för lånehandlingens granskning, kasserande och anskaffande af nya säkerhetshandlingar ha sålunda medel blifvit inneliggande. stundom endast några få dagar, men stundom äfven några veckor. Då sådant skett i November eller December månad och medlen icke kunnat utlånas före nyåret, ha dessa lånemedel i följd deraf vid årets slut måst utbalanseras såsom kontant inneliggande. Af ett följande års räkenskaper visar sig emellertid, att de likväl så snart som möjligt blifvit ånyo utlånade. På sednaste tiden har man insatt sådana medel i Wermlands enskilda bank, i hvilken vid årets slut voro insatta icke mindre än 11,000 R:dr R:mt. Detta gäller hufvudsakligen stiftets byggnadskassa, hvars utlåningar, i anseende till det förberedda stora byggnadsföretaget för läroverket härstädes, blifvit inställda.

Såsom bevis, att de under Domkapitlets förvaltning stående kassor icke blifvit vanvårdade, utan att de dem tillhöriga medel på möjligaste bästa sätt blifvit gjorda räntebärande, torde få exempelvis anföras, att Norderska stipendiefonden, som ursprungligen utgjorde 3,000 R:dr, på några år stigit till 3,600 R:dr; matematiska premiefonden har stigit från 750 R:dr till nära 1,000 R:dr. Wähnermanska stipendiekassan hade år 1802 ett kapital af 2,803 R:dr banko. Detta kapital har nu stigit till öfver 20,000 R:dr; och detta oaktadt årligen blifvit utdelade stipendier till omkring 700 R:dr.

Skolfonden har ett kapital af omkring 55,000 R:dr och skulle ega vida större, om icke Domkapitlet af uppkomna besparingar bildat filialfonder, som blifvit öfverlemnade till läroverken i Åmål och Filipstad. Åmåls filialfond stiger nu till öfver 18,000 R:dr och Filipstads till omkring 8,000 R:dr R:mt.

Karlstads Konsistorii-Expedition den 27 November 1867.

Ex officio:
B. H. Wahlström,
Konsistorie-notarie.

Domkapitlet i Hernösand,

med underdånigt utlåtande öfver Riksdagens Revisorers framställning om förräntande af Konsistoriernas och elementarläroverkens betydligare kontanta behållningar.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 25 sistlidne Oktober uppå Riksdagens Revisorers gjorda anmärkning deröfver, att kontanta behållningen i de under Konsistorii förvaltning stående kassor och fonder vid slutet af år 1865 ansetts hafva varit större, än hvad behofvet påkallat, får Konsistorium, med öfverlemnande af infordrad underdånig förklaring af dess räkenskapsförare och kassaförvaltare, underdånigast tillkännagifva, att Konsistorium intet har att samma förklaring för egen del tillägga.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

A. F. BECKMAN.

C. J. ÖSTLING.

J. WIDÉN. F. WIDMARK. W. M. CARLGREN.

And. Sidner.

Hernösands Domkapitel den 21 December 1867.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Sedan Eders Kongl. Maj:t genom nådig remiss anbefallt Hernösands Konsistorium att, efter vederbörandes hörande, afgifva underdånigt utlåtande öfver Riksdagens Revisorers uti den 14 sistlidne Oktober afgifven revisionsberättelse gjorda anmärkning deröfver, att kontanta behållningen vid revisionsårets slut uti de under, bland andra, äfven Hernösands Konsistorii förvaltning stående kassor och fonder varit större, än hvad behofvet påkallat, så få undertecknade, nämnde Konsistorii räkenskapsförare och kassaförvaltare, derom förständigade, öfver samma anmärkning härmed afgifva följande underdåniga förklaring:

Den 31 December nedanstående år var enligt de granskade räkenskaperna förhållandet med nu ifrågavarande kassor och fonder, tjugusex till antalet, följande:

1861,	Skulder	R:mt	3,385: 68.	Kontant	behållning	R:mt	10,188: 71.
1862,	„	„	1,973: 7.	„	„	„	7,595: 89.
1863,	„	„	193: 35.	„	„	„	12,450: 67.
1864,	„	„	108: 70.	„	„	„	8,775: 23.
1865,	„	„	182: —	„	„	„	15,720: 76.
1866,	„	„	408: 18.	„	„	„	12,409: 44.

Af ofvanstående synes, att vid de nämnda årens utgång de kontanta behållningarna, med afdrag af skulderna på ofvannämnde 26 kassor och fonder, utgjorde: år 1861 R:mt R:dr 6,803: 3, år 1862 R:mt R:dr 5,622: 82, år 1863 R:mt R:dr 12,257: 32, år 1864 R:mt R:dr 8,666: 53, år 1865 R:mt R:dr 15,538, 76 samt år 1866 R:mt R:dr 12,001: 26. Dessa summor synas visserligen stora, och om medium för de sex åren tages blir den innestående behållningen 10,148: 28 R:dr R:mt för året. Denna summa, fördelad på de 26 fonder och kassor, som medlen tillhöra, gör för hvarje kassa vid årets slut kontant innestående R:mt 390 R:dr 32 öre.

Med denna behållning måste nu det följande årets utgifter bestridas tilldess nya inkomster tillflyta. Räntorna på kassans utlånta medel kunna ej dertill påräknas, då de icke äro upplupna förr än vid årets slut. Visserligen inkomma till de kassor, hvilka hafva sig anslagna statsmedel, dessa merändels inom halfva årets utgång, men förr än de till Konsistorium verkligen ingått, kunna de icke för löpande utgifter, såsom löneförskotter m. m., användas.

Härförutom befinnes vid räkningarnes granskning att de stora öfverskotten icke sällan till större delen utgöras af sådane medel, som vid påfordran skola för de med dem afsedda ändamål vid anfordran hållas tillhanda, om de ock inom det löpande året blifvit uttagna.

Skulle en kassaförvaltare tillförbindas att på egen risk utlåna och ansvara för de utlånta medlen samt hafva dem till hands, då de behöfdes, så torde näppeligen någon sådan stå att erhålla, och allraminst kunde Konsistorierna vänta sådant, då staten icke an-

slagit någon aflöning hvarken för det tidsödande och ansvarsfulla bestyret med medlens utlåning och fordringars indrifvande, eller för det icke mindre tidsödande och noggrannhet fordrande bestyret med räkenskapernas upprättande och utskrifvande samt räkningars och verifikaters — ofta uppgående till 100 à 150 st. — afskrifvande.

Med djupaste vördnad, nit och trohet framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

tropligtigste, underdånigste
tjenare och undersåter:

Er. Almquist. *J. Widén.*

Hernösand den 3 December 1867.

Domkapitlets i Linköping

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmärkning, i afseende på redogörelser för elementarläroverkens byggnadsfonder.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till åtlydnad af den 25 sistlidne Oktober erhållen nådig befallning, har Domkapitlet infordrat vederbörandes underdåniga förklaring i anledning af den uti Riksdagens Revisorers den 14 samma månad afgifna berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865 förekommande anmärkning om saknad redogörelse för byggnadsfond uti, bland andra, Skenninge läroverks räkenskaper. Uti denna förklaring, som Domkapitlet härhos får i underdånighet öfverlemna, uppgifves såsom orsak till bristande redovisning den omständighet, att lärjungarne vid Skenninge läroverk ifrågavarande år blifvit af Eforus befriade från afgift till byggnadsfonden; och har Domkapitlet, som får vitsorda denna uppgifts enlighet med verkliga förhållandet, enär de till antalet högst få lärjungarne varit medellöse, utöfver

hvad förklaringen innehåller icke något vidare å sin sida att tillägga i frågan, hvad särskildt läroverket i Skenninge angår.

Och beträffande den af Riksdagens Revisorer i öfrigt gjorda anmärkning, att elementarläroverkens byggnadsfonder endast uti en del stifts konsistorii-räkenskaper äro fullständigt upptagna, får Domkapitlet, i afseende på Linköpings stift, hvars alla läroverksbyggnadskassor ej särskildt äro upptagne i det vid Domkapitlet upprättade sammandrag öfver samtliga hufvudredogörelserna för läroverkens medel, underdånigst upplysa, att denna ofullständighet härrörer af den olika räkenskapsföringen vid de särskilda läroverken, i det uti åtskilligas räkenskaper byggnadsfonden redovisas ej genom afskild hufvudredogörelse, utan inberäknad i den allmänna redogörelsen för läroverkens alla andra medel. Dock anser Domkapitlet, lika med Revisorerne, det höra till god ordning, att byggnadsfonderna uti samtlige läroverkens räkenskaper redovisas uti egen, från öfriga medel skild hufvudredogörelse, helst granskningen af förvaltningen af dessa fonder, enligt Kongl. Maj:ts nådiga cirkulärbref den 11 December 1863, tillkommer andra Revisorer än dem, som efter gällande läroverksstadgas föreskrift hafva att granska läroverkens öfriga räkenskaper.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

E. G. BRING.

P. SJÖBRING. I. H. W. STEINNORDH.

E. WIDMARK. N. ÖSTLING.

J. Friedleif.

Linköpings Domkapitel den 18 December 1867.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till nådigst anbefalld förklaring, rörande den af Riksdagens Revisorer för år 1865 anmärkta brist på redovisning för påbuden afgift till byggnadskassan vid Skenninge elementarläroverk, får jag underdånigst andraga, det lärjungarne härstädes nämnde år af Eforus blifvit befriade från ifrågavarande afgift, och att eforalbrefven med grunderna för befrielsen blifvit bilagda årets räkenskaper.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärdar

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste undersåte:

J. P. Janzon.

Skenninge den 30 November 1867.

Domkapitlets i Strengnäs

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmärkning, i afseende på redogörelser för elementarläroverkens byggnadsfonder.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Jemte underdånigt öfverlemnande af Rektorernes vid elementarläroverken i Örebro, Nyköping och Askersund till följd af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remiss af den 25 sistlidne Oktober infordrade underdåniga utlåtanden, i anledning af Riksdagens Revisorers i berättelsen för år 1865 gjorda framställning om upptagande såväl i läroverkens som Konsistoriernas hufvudredogörelser af läroverkens byggnadskassors räkenskaper, äfvensom af från Rektor i Eskilstuna i stället för underdånigt utlåtande inlemnad redogörelse för läroverkets derstädes byggnadsfond för år 1865, får Domkapitlet i Strengnäs för egen del, i anledning af Rektors i Askersund åberopande af Domkapitlets föreskrift i skrifvelse af den 22 Januari 1865 om obehöfligheten af förenämnda byggnadskassors räkenskapers insändande till Kongl. Kammar-rättens granskning, i underdånighet anföra, att dels var nådiga brefvet härom till Skara Domkapitel af den 27 Januari samma år 1865 då ännu icke för Domkapitlet bekant, såsom af trycket publiceradt först den 11 derpåföljande April månad, dels föranleddes Domkapitlet till sin ofvan angifna föreskrift af skiljaktigheten så till förvaltning som kontroll mellan berörda byggnadskassors medel och de elementarläroverkens kassor, som nämnas i gällande nådiga läroverkstadgas § 134; sedan likväl

numera Eders Kongl. Maj:ts nådiga vilja härutinnan kommit till Domkapitlets kännedom, skall Konsistorium icke underlåta att, i hvad på detsamma härvid må ankomma, ställa sig högstdensamma till underdånig efterrättelse.

Nådiga remissen bifogas underdånigst; och Domkapitlet framhärdar med djupaste undersåtlig vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

TH. ANNERSTEDT.

TH. STRÖMBERG. JOH. GEZELIUS. LARS BROMAN.

C. F. LINDMAN.

Strengnäs Domkapitel den 11 December 1867.

L. H. Lahng.

(Örebro högre elementarläroverk).

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Med anledning af den anmärkning, som af Riksdagens Revisorer blifvit, beträffande Örebro läroverks räkenskaper, framställd derutinnan, att läroverkets byggnadskassa icke vore i detsammas hufvudredogörelser inbegripen, får jag i djupaste underdånighet afgifva den förklaring, att jag härvidlag ställt mig till efterrättelse Kongl. Maj:ts nådiga cirkulär af den 11 December 1863, som stadgar, angående granskning af ifrågavarande kassas räkenskaper, att den skall förrättas af 2:ne Revisorer, af hvilka Domkapitlet utser den ene och kommunen den andre, men icke talar om någon ytterligare redovisning, samt att jag, på grund deraf, sedan revisionen blifvit förrättad, ansett ingenting vidare vara att åtgöra, än till Domkapitlet insända vidimerad afskrift af samma kassas räkenskaper, med af Revisorerne åtecknadt godkännande, såsom ock årligen skett, en åtgärd, för hvars riktighet jag ock trodde mig ega ett stöd deruti, att denna kassa icke stod under Kollegii vård, utan, jemlikt nyss åberopade Kongl. cirkulär, hade egen särskild förvaltning. Hvad beträffar Kongl. brefvet af den 27 Januari 1865, måste jag tillstå, att jag om detsammas innehåll länge förblef i okunnighet samt att, då detsamma blifvit mig delgifvet, jag snarare ansåg det röra Skara Domkapitel, som begärt förklaringen, jemte derunder lydande

läroverk enskildt, än jag trodde det skulle tjena till ovilkorlig efterrättelse för rikets alla elementarläroverk. Emellertid skall rättelse i anmärkta förhållandet ske uti först afgifvande redogörelse, hvarjemte jag i underdånighet tager mig friheten anföra, att såväl räkenskaperna för de gångna tre åren som dertill hörande verifikationer redan äro till Kongl. Kammar-rätten inlemnade.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärdar,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste undersåte:

J. E. Strömberg.

Rektor vid Örebro elementarläroverk.

Örebro den 23 November 1867.

(Nyköpings högre elementarläroverk).

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Enligt nådig befallning får undertecknad härmed i djupaste underdånighet anföra, att skälet, hvarföre räkenskapen öfver byggnadsfonden vid Nyköpings högre elementarläroverk för år 1865 icke blifvit till Kongl. Kammar-rätten för granskning insänd, grundar sig på en fullkomlig obekantskap med en sådan föreskrift, och att ännu i denna stund har icke den nådiga författningen, som innehåller en dylik bestämmelse, blifvit rektorsembetet delgifven.

Som nu emellertid Eders Maj:ts nådiga vilja härutinnan tydligen framgår af den mig i nåder tillställda skrifvelsen, insändes härmed på samma gång till Högvördiga Domkapitlet i Strengnäs den ifrågavarande räkenskapen för år 1866, hvilken i sig jemväl innefattar den från föregående året.

Med all undersåtlig vördnad, trohet och nit framhärdar,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåte:

C. J. Lindbom,
t. f. Rektor.

Nyköping den 5 December 1867.

(Afskrift.)

Nyköpings högre elementarläroverks byggnadsfond ifrån den 1 Januari 1866 till den 31 December samma år.

Debet.

1866.				
Januari 1.		Behållning från föregående räkenskapsår (räntebärande kapital, insatt i Nyköpings Sparbank).	955: 88.	
„	„	Kontant innestående hos Kassaförvaltaren	1: 20.	957: 8.
„	„	Byggnadsafgifter, à 5 R:dr R:mt, för vårterminen 1866 af 65 betalande lärjungar	325: —	
„	„	D:o, à 5 R:dr R:mt, för höstterminen samma år af 58 betalande lärjungar	290: —	615: —
Decemb. 31.		1 års ränta à 5 procent på 955 R:dr 88 öre	47: 75.	
„	„	11 månaders d:o à 5 procent på 151 R:dr	6: 92.	
„	„	9 månaders d:o à 5 procent på 100 R:dr	3: 75.	
„	„	6 månaders d:o à 5 procent på 70 R:dr	1: 75.	
„	„	4 månaders d:o à 5 procent på 160 R:dr	2: 67.	62: 84.
			Summa R:dr Riksmynt	1,634: 92.

Kredit.

1866.				
Januari 1.		Innestående kapital i Nyköpings Sparbank emot 5 procents ränta på ränta	955: 88.	
„	30.	Insatt i Nyköpings Sparbank mot 5 procent	151: —	
Mars	17.	D:o d:o d:o mot d:o	100: —	
Juni	30.	D:o d:o d:o mot d:o	70: —	
Aug.	25.	D:o d:o d:o mot d:o	160: —	
Dec.	29.	D:o d:o d:o mot d:o	135: —	
Dec.	31.	Upplupna räntemedel vid årets slut på de i Nyköpings Sparbank insatta kapitalerna enligt sparbanksboken	62: 84.	1,634: 72.
„	„	Kontant innestående hos Kassaförvaltaren		— 20.
			Summa R:dr Riksmynt	1,634: 92.

Nyköping den 31 December 1866.

C. J. Lindbom, t. f. Rektor. — *A. Sandqvist,* Lärov.-adjunkt.

O. Egerström, Fältläkare. — *J. E. Bäcklin,* Handlande.

Förestående räkning granskad och befunnen utan anmärkning. Nyköping den 29 April 1867.

C. Th. Söderberg, Kyrkoherde. — *Gust. Lindeberg.* Borgmästare.

Likheten med originalet intygas af Nyköping den 4 December 1867.

Axel Drake, Ph. D:r, Lektor. — *Gust. Carlsson,* Kronofogde.

(Askersunds lägre elementarläroverk.)

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Som Domkapitlet i Strengnäs, till följd af nådig befallning i anledning af Riksdagens Revisorers gjorda framställning rörande redovisning inför Kongl. Kammar-rätten af redogörelserna för byggnadskassorna vid rikets elementarläroverk, anmodat mig, i hvad den angår redogörelsen för Askersunds elementarläroverks byggnadsfond, underdånig förklaring afgifva, får jag på grund deraf underdånigst förklara, att jag för min del i allo instämmer uti Riksdagens Revisorers gjorda framställning, och att anledningen, hvarföre redogörelse för byggnadskassan icke intogs i hufvudredogörelsen för Askersunds elementarläroverks kassor, var en skrifvelse från H. Domkapitlet af den 22 Februari 1865, »att Domkapitlet, beträffande redovisningen för de nya byggnadsfonderna vid elementarläroverken, anser räkningarna öfver samma fonder *icke* behöfva med läroverkens öfriga räkenskaper till Kongl. Kammar-rätten ingå, utan endast en afskrift af berörda räkenskaper jemte revisionsberättelsen till Domkapitlet insändas.»

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärdar,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste undersåte:

V. M. Almstedt,

Rektor vid elementarläroverket i Askersund.

Askersund den 3 December 1867.

(Afskrift.)

Räkning öfver Eskilstuna elementarläroverks byggnadsfond för år 1865.

Debet.

1865.		Behållning från förra årets räkning	R:dr	172: 75.
		Influtne resterande afgifter sedan förra året	„	30: —
Juni 9.	För	vårterminen influtna afgifter af 12 lärjungar (Bil. N:o 1) à 5 R:dr	„	60: —
Dec. 30.	„	höstterminen d:o af 10 d:o (Bil. N:o 2) à 5 „	„	50: —
		Upplupen ränta till årets slut	„	11: 48.
			Summa R:mt R:dr	324: 23.

Kredit.

1865.			
Febr. 6.	Inköpt denna räkenskapsbok (Bilag. N:o 3)	R:dr	1: 60.
	Behållning:		
	Innestående i Eskilstuna Sparbank	„	322: 63.
		Summa R:mt R:dr	324: 23.

Förestående räkning är af oss undertecknade Revisorer granskad, med sina verifikationer jemförd och rigtig befunnen, betygas; Eskilstuna den 10 Mars 1866.

A. G. G. Salenius, å Konsistorii vägnar.

C. L. Björk, å Stadens vägnar.

Likheten med originalet intyga:

C. C. Callander.

Herman Sandberg.

(Bilag. N:o 1.)

Byggnadsafgift till Eskilstuna lägre elementarläroverk, erlagd af nedannämnde lärjungar för

Vårterminen 1865.

C. E. Svalling, C. G. Svahnström, F. L. Schylander, C. A. B. Billjer, L. J. Westholm, E. Ericsson, C. A. V. Noréus, A. H. Dahlqvist, A. B. J. Carlström, C. E. Stenman, C. H. Bergstedt och J. R. Hj. Westerberg, à 5 R:dr R:mt. Summa 60 R:dr Rmt.

P. Axenborg.
Rektor.

(Bilag. N:o 2).

Byggnadsafgift till Eskilstuna lägre elementarläroverk, erlagd af nedannämnde lärjungar för

Höstterminen 1865.

C. E. Svalling, F. L. Schylander, C. A. B. Billjer, E. Ericsson, C. A. V. Noréus, A. H. Dahlqvist, A. B. Carlström, C. E. Stenman, J. R. Hj. Westerberg och E. W. Thermænius, à 5 R:dr R:mt. Summa 50 R:dr R:mt.

P. Axenborg.
Rektor.

Domkapitlets i Westerås

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmärkning, i afseende på redogörelser för elementarläroverkens byggnadsfonder.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Med återställande af bifogade «transsumt af Riksdagens Revisorers den 14 Oktober 1867 afgifna berättelse öfver verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865», angående hemställan om upptagande såväl i läroverkens som i Konsistoriernas hufvudredogörelser af räkenskaperna öfver läroverken af terminsafgifterna tilldelade byggnadsfonder, hvaröfver Eders Kongl. Maj:t infordrat Konsistorii underdåniga utlåtande, får Konsistorium i underdånighet yttra, det Konsistorium anser, att ifrågavarande räkenskaper öfver läroverkens byggnadsfonder må intagas i Konsistoriernas hufvudredogörelser, hvaremot Konsistorium anser det icke vara lämpligt, att ifrågavarande räkenskaper, såsom jemväl föreslaget blifvit, upptagas i läroverkens hufvudredogörelser, enär läroverkens byggnadsfonder ej stå under kollegii, utan under särskilda komiterades vård.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

C. O. BJÖRLING.

E. G. BJÖRLING. D. A. SUNDÉN. FREDR. GIHL.

J. W. Sjöqvist.

Westerås Domkapitel den 11 December 1867.

Domkapitlets i Lund

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmärkning i afseende på redogörelser för elementarläroverkens byggnadsfonder.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Genom nådig remissresolution den 25 sistlidne Oktober har Domkapitlet blifvit anbefaldt att afgifva underdånigt utlåtande, med anledning af Riksdagens Revisorers i revisionsberättelsen för år 1865 gjorda framställning, att redogörelserna för de byggnadsfonder, som på grund af Kongl. cirkulärbrefvet den 11 December 1863 vid elementarläroverken blifvit bildade genom förhöjning af terminsafgifterna, borde såväl i läroverkens som i Konsistoriernas hufvudredogörelser upptagas, helst ifrågavarande räkenskaper skola, jemlikt Kongl. brefvet den 27 Januari 1865, undergå granskning i Kongl. Kammar-rätten, hvilken framställning föranledts af det förhållandet, att redogörelserna för ifrågavarande byggnadsfonder icke i allmänhet blifvit vare sig i elementarläroverkens eller Konsistoriernas hufvudredogörelser intagne. Domkapitlet får i anledning häraf anföra följande:

Då, jemlikt Kongl. cirkulärbrefvet den 11 December 1863, dessa byggnadsfonder förvaltas på annat sätt än elementarläroverkens öfrige kassor och fonder, nemligen af Rektor jemte en från kommunalstyrelsen i den stad, der läroverket är beläget, utsedd delegerad, och räkenskaperna öfver förvaltningen granskas af tvenne revisorer, af hvilka Domkapitlet utser den ene och kommunal-styrelsen den andre;

då vidare i Kongl. brefvet till Domkapitlet i Skara den 27 Januari 1865, hvilket af Revisorerne blifvit åberopadt, endast är föreskrifvet, att räkenskaperna öfver byggnadsfonderna skola «i likhet med och på samma gång som läroverkens öfriga räkenskaper till Kongl. Kammar-rätten ingifvas», men ej att förstnämnde räkenskaper skulle intagas i hufvudredogörelserna för elementarläroverkens öfriga kassor eller vara underkastade enahanda granskning af vederbörande läroverkskollegier som desse sednare;

då slutligen läroverkskollegium sålunda icke eger att granska dessa ifrågavarande räkenskaper, vare sig till deras beskaffenhet eller i afseende på den för medlen ställda säkerhet, och kollegium till följe häraf icke heller derför ikläda sig det ansvar, som, jemlikt § 138 af gällande elementarläroverksstadga, kollegii ledamöter en för alla och alla för en, med afseende på läroverkens öfriga medel åligger, och som kollegium sig åtager genom den i samma § föreskrifna underskriften af hufvudredogörelsen för läroverkets öfrige kassor;

så har Domkapitlet hvarken sjelf i sin årliga hufvudredogörelse för Domkapitlets och elementarläroverkens kassor och fonder låtit upptaga ej heller anbefallt stiftets Rektorer att i sina årliga hufvudredogörelser införa redogörelse för ifrågavarande byggnadsfonder,

utan har Domkapitlet ansett af gällande föreskrifter rörande desse byggnadsfonder endast följa, att de särskilda räkenskaperna deröfver skulle jemte öfriga räkenskaper till Kongl. Kammar-rätten ingifvas.

Särskild förklaring af vederbörande Rektor öfver det af Revisorerne anmärkta förhållande, att redogörelse för Sölvesborgs elementarläroverks byggnadsfond för år 1865 icke varit detta läroverks öfriga räkenskaper följaktig, bifogas underdånigst.

Med all undersåtlig vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

WILH. FLENSBURG.

A. W. BRAG.

H. TULLBERG. P. A. EKDAHL.

Lunds Domkapitel den 11 December 1867.

Carl Westdahl.

(Sölvesborgs elementarläroverk.)

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Den mig genom H. Domkapitlet i Lund affordrade förklaring med anledning af Riksdagens Revisorers i revisionsberättelsen för år 1865 gjorda anmärkning öfver bristande redogörelse för härvarande elementarläroverks byggnadsfond uti räkenskaperna för nyssnämnde år, får jag härmed underdånigst afgifva.

Enär det Kongl. cirkulärbrefvet den 11 December 1863, som påbjuder bildandet af särskild byggnadsfond vid elementarläroverken, icke meddelar någon föreskrift om insändande af redogörelse för sagde fond samtidigt med läroverkens öfriga räkenskaper, var jag okunnig om den sedermera genom Kongl. brefvet den 27 Januari 1865 i detta hänseende meddelade föreskrift, tilldess jag genom skrifvelse från H. Domkapitlet i Lund den 21 Juni 1866 derom blef underrättad, hvarpå jag den 1:sta derpå följande Juli insände till sistnämnde myndighet redogörelse för läroverkets byggnadsfond, omfattande såväl år 1864 som år 1865.

Sedan genom skrifvelse den 24 Februari detta år H. Domkapitlet i Lund affordrat mig förklaring öfver en af Öfverrevisions-departementets Civil-räkenskapskontor gjord anmärkning öfver uteblifven redovisning för 1865 års byggnadsfond, insände jag den 28 samma månad, jemte förklaringen, ånyo utförlig redogörelse för sagde fond under ifrågavarande år, hvadan jag vågar i underdånighet hoppas, det Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder anse den å min sida ofrivilliga försummelsen sålunda godtgjord.

Med djupaste undersåtliga vördnad, trohet och nit framhärdar,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste undersåte:

F. W. Dahl.

Rektor vid Sölvesborgs
lägre elementarläroverk.

Sölvesborg den 7 December 1867.

Domkapitlets i Göteborg

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmälan vid granskning af redogörelsen för Göteborgs elementarläroverks nybyggnadskassa.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I nådig remiss af den 25 sistlidne Oktober har Eders Kongl. Maj:t anbefallt Konsistorium att, efter vederbörandes hörande, afgifva underdånigt utlåtande öfver den af Riksdagens Revisorers i dess revisionsberättelse för år 1865 gjorda framställning i anledning deraf, att redogörelsen för Göteborgs högre elementarläroverks nybyggnadskassa upptoge såsom tillgång ett icke räntebärande belopp af 2,837 R:dr 91 öre, utgörande behållningen af influtne medel för afyttrad kalk m. m., och att nämnda belopp under hela revisionsåret varit innestående hos redogöraren, hvilken, enligt en i räkenskapen gjord anteckning, derpå gjort anspråk såsom ersättning för sina »med kalktillverkning och försäljning hafda bestyr»; men att räkenskapen icke lemnade någon upplysning om Konsistorii beslut i anledning af ifrågavarande fordringsanspråk. Sedan Konsistorium infordrat Lektor Blomstrands, i egenskap af redogörare för bemälda kassa, förklaring i frågan, får Konsistorium, med öfverlemnande af samma förklaring i bestyrkt afskrift, för egen del såsom underdånigt utlåtande åberopa hvad som finnes anfördt i härhos underdånigst bifogade protokoll af den 4 April 1866, och dervid tillika bifoga styrkt afskrift af Eders Kongl.

Maj:ts nådiga bref af den 16 Februari sistnämnde år, angående den af Lektor Blomstrand sökta afskrifning i räkenskaperna för nya läroverksbyggnadens i Göteborg uppförande samt arfvode åt honom för tillsyn dervid.

Med djupaste undersåtliga vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:
GUST. DAN. BJÖRCK.

J. CAST. LAMBERG. C. PREHN.
C. J. SUNDSTRÖM.

H. Aug. Lindhult.

Göteborgs Domkapitel den 4 December 1867.

(Afskrift.)

Till Maxime Venerandum Consistorium i Göteborg.

Då Konsistorium ansett mig böra, såsom vederbörande, höras i anledning af införda underdånigt utlåtande öfver det af Riksdagens Revisorer, i den 14 Oktober 1867 afgifven berättelse, omförmälda förhållandet, att den rest å influtna medel för afyttrad kalk m. m. till högre elementarläroverkets nybyggnadskassa, R:dr 2,837: 91., hvarpå jag gjort anspråk såsom ersättning för mina med kalktillverkning och försäljning hafda bestyr, under år 1865 hos mig innestått, utan att nybyggnadskassans räkenskap lemnar någon upplysning om Konsistorii beslut i anledning af detta fordringsanspråk, har jag för egen del ingenting annat att anföra, än att det ifrågavarande beloppet genom Konsistorii beslut af den 4 April 1866 blifvit utqvitteradt mot en motsvarande del af det arfvode för i öfrigt hafda bestyr med högre elementarläroverkets nybyggnad, som Kongl. Maj:t genom nådigt bref af den 16 Februari 1866 berättigat Konsistorium att mig tilldela.

Göteborg den 26 November 1867.

Fr. Th. Blomstrand.

Rätteligen afskrifvet, bestyrker
Ex officio:
H. Aug. Lindhult.

Utdrag af protokollet, hållet i Göteborgs Konsistorium den 4 April 1866.

§ 6.

Exhiberades Kongl. Maj:ts nådiga bref af den 16 nästlidne Februari i anledning af Konsistorii den 8 November 1865 gjorda underdåniga anhållan, det Kongl. Maj:t måtte täckas i nåder tillåta, att ur Göteborgs stifts nybyggnadskassas räkenskaper finge, såsom en ersättning åt Lektor Mag. F. T. Blomstrand, för hans hafda bestyr med bränning och försäljning af kalk i och för Göteborgs högre elementarläroverks nybyggnader, afskrifvas dels ett belopp af 2 337 R:dr 91 öre, som han är till kassan skyldig, samt dessutom några i större eller mindre mån osäkra fordringar för försåld kalk m. m., uppgående till 340 R:dr 66 öre R:mt, eller inalles 3,178 R:dr 57 öre, äfvensom att Kongl. Maj:t täcktes i nåder tilldela bemälde Lektor ett arfvode för hans med byggnadsarbetet i öfrigt hafda bestyr, icke understigande en procent å hela utgiftsbeloppet för nybyggnaderna, 338,326 R:dr 87 öre R:mt.

I ofvannämnda nådiga bref hade Kongl. Maj:t förklarat frågan om afskrifningen ur räkenskaperna af omförmälda 3,178 R:dr 57 öre, på grund af nådiga förordningen den 11 December 1830, ej tillhöra Dess omedelbara pröfning; hvaremot Kongl. Maj:t bemyndigat Konsistorium, att tilldela Lektor Blomstrand för hans bestyr med meranämnda byggnadsarbete ett arfvode af högst en procent å hela kostnadssumman för byggnaderna, hvilket arfvode borde ur Göteborgs stifts biskopshuskassa förskottsvis utbetalas, mot vilkor att framdeles återgäldas af stiftets byggnadskassa, när dennas tillgångar det medgifva.

I anledning af ofvanbemälda nådiga bref beslöt Konsistorium, det skulle till Lektor Blomstrand, mot qvittning med de af honom ännu ej redovisade medel, utbetalas såsom arfvode för hans bestyr med läroverksbyggnaden ett belopp, beräknadt efter en procent å hela kostnadssumman för byggnaderna, hvarjemte han skulle erhålla bestyrkt afskrift af det nådiga brefvet den 16 nästlidne Februari för kännedom och underdånig efterrättelse.

Derjemte ville Konsistorium till bemälde Lektor aflåta en skrifvelse, med anmodan att inkomma med uppgift om de af honom fogade anstalter för indrifvande af de osäkra fordringarne; och skulle efter denna uppgifts mottagande Konsistorium till afgörande företaga frågan om den sökta afskrifningen ur räkenskaperna af omförmälde 3,178 R:dr 57 öre.

Rätteligen utdraget, bestyrker

Ex officio:
H. Aug. Lindhult.

(Afskrift.)

CARL, med Guds Nåde, Sveriges, Norges, Götes och Wendes Konung.

Vår ynnest och nådiga benägenhet med Gud allsmäktig! Uti skrifvelse den 8 November nästlidne år hafven I underdånigst anfört, hurusom Lektorn vid Göteborgs högre elementarläroverk, Doktor F. T. Blomstrand hos Eder anhållit att, då han, enligt lemnad redovisning för medel, som af honom uppburits och användts för kalkbränning vid nämnda läroverks nybyggnader, vore till Göteborgs stifts byggnadskassa skyldig ett resterande belopp af 2,837 R:dr 91 öre, och derutöfver några i större eller mindre mån osäkra fordringar för försåld kalk m. m., till ett sammanlagdt belopp af 340 R:dr 66 öre, ännu återstode oindrifna, dessa belopp måtte till hans förmån blifva ur räkenskaperna afskrifna såsom särskild ersättning för hans med ifrågavarande kalktillverkning och försäljning hafda bestyr, och han sålunda blifva befriad från all på den för nämnda nybyggnad af honom verkställda penninguppbörd grundad betalningsskyldighet; äfvensom att honom måtte derutöfver tillerkännas en lämplig summa, icke understigande en procent å hela utgiftsbeloppet för nybyggnaderna, 338,326 R:dr 87 öre, såsom arfvode för hans med byggnadsarbetet i öfrigt hafda bestyr, hvilken ersättning han föreslagit att utgå ur stiftets biskopshuskassa; och hafven I, som ansett det icke tillkomma Eder att besluta om den af Lektor Blomstrand ifrågasatta afskrifning ur räkenskaperna samt ersättning för hans besvär vid berörda byggnaders uppförande, men dock trott Eder finna hans begäran billig, velat densamma till Vår nådiga pröfning öfverlemna, hvarjemte I, med bifogande af sökandens till Eder ingifna skrifvelse och med bestyrkande af deri förekommande uppgifters riktighet, vitsordat den stora, med uppoffring af mycken tid förenade möda och det sällsporda nit, Lektor Blomstrand användt såväl genom ett under loppet af fyra år nästan dagligt öfvervakande af byggnadsarbetets gång, som ock särskildt vid den dermed i samband ställda kalkbränningen, hvarföre I ansågen Eder ega allt skäl att underdånigst tillstyrka det Oss måtte täckas i nåder medgifva den af sökanden begärda afskrifningen ur räkenskaperna af ofvanberörda sammanlagda belopp 3,178 R:dr 57 öre, såsom ett arfvode för hans tillsyn öfver kalkbränningen och kalkförsäljningen, samt derjemte för hans med byggnadsarbetet i öfrigt hafda bestyr tilldela honom en särskild ersättning efter de grunder, Vi kunde finna godt i nåder bestämma; varande slutligen, beträffande sökandens hemställan om den ifrågaställda ersättningens bestridande af biskopshuskassans medel. af Eder anfördt, att stiftets byggnadskassa, hvilken det egentligen tillkomme att gälda en sådan utgift, för närvarande saknade tillgångar, och att Carl Johans församling genom nådigt bref den 19 Augusti 1864 blifvit tillförsäkrad rättighet att, i den mån blifvande tillgångar sådant medgifva, ur sistnämnda kassa lyfta ett belopp af tio tusen R:dr såsom bidrag till fullbordande af nya byggnaden för dervarande elementarläroverk.

Vid underdånig föredragning häraf hafve Vi, hvad angår den af Lektor Blomstrand begärda afskrifning ur räkenskaperna af ofvan omförmälda belopp 3,178 R:dr 57 öre, funnit frågan derom, på grund af nådiga förordningen den 11 December 1830, angående behandlingen af extra ordinarie afskrifningsfrågor och anmärkningsmål, ej tillhöra Vår omedelbara pröfning, hvaremot Vi, beträffande bemälde Lektors för öfrigt sökta vedergällning för bestyret med ifrågavarande byggnadsarbete, velat i nåder bemyndiga Eder att tilldela

honom ett arfvode af högst en procent å hela kostnadssumman för berörda byggnader, hvilket arfvode bör ur Göteborgs stifts biskopshuskassa förskottsvis utbetalas, mot vilkor att framdeles återgäldas af stiftets byggnadskassa, när dennas tillgångar det medgifva; hvilket allt Vi Eder till svar och behörigt iakttagande samt sökandens förständigande härigenom meddele, befallande Eder Gud allsmäktig nådeligen.

Stockholms slott den 16 Februari 1866.

CARL.

F. F. Carlson.

Angående en af Lektorn F. T. Blomstrand sökt afskrifning i räkenskaperna för nya läroverksbyggnadens i Göteborg uppförande samt arfvode åt honom för tillsyn dervid.

Afskriftens likhet med höga originalet bestyrker

Ex. officio:
H. Aug. Lindhult.

Domkapitlets i Göteborg

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmärkning, i afseende på redogörelser för elementarläroverkens byggnadsfonder.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I nådig remiss af den 25 sistlidne Oktober har Eders Kongl. Maj:t anbefallt Konsistorium att afgifva underdånigt utlåtande i anledning af Riksdagens Revisorers i deras revisionsberättelse för år 1865 gjorda framställning angående redogörelse för de vid elementarläroverken nybildade byggnadsfonder och dessa fonders upptagande såväl i elementarläroverkens som i Konsistoriernas hufvudredogörelser; och får Konsistorium till åtlydnad häraf afgifva följande underdåniga utlåtande.

Ehuru det af Riksdagens Revisorer åberopade Kongl. bref af den 27 Januari 1865 endast är en nådig skrifvelse till Domkapitlet i Skara, i anledning af en utaf bemälde Domkapitel gjord underdånig anhållan om nådig föreskrift i fråga om redovisning af byggnadsfondernas kassor vid elementarläroverken i Skara stift, om hvilken nådiga skrifvelse Konsistorium erhållit kännedom genom densammas intagning i svensk författningssamling för år 1865, har Konsistorium likväl, såsom bemälde Revisorers framställning ock gifver vid handen, redan ofvannämnda år gått i författning om afgifvande af behöriga redogörelser för ifrågavarande byggnadsfonder vid elementarläroverken i Göteborgs stift; och får

Konsistorium alltså nu såsom anbefaldt utlåtande i ärendet blott anföra, att samtliga Rektorer vid stiftets elementarläroverk skola med anledning af ofvanbemälda framställning blifva erinrade om den inom Göteborgs stift hittills följda ordning, att i läroverkens hufvudredogörelser oftanämnda kassor upptaga.

Hvad vidare beträffar Revisorernes hemställan i fråga om samma kassors upptagande jemväl i Konsistoriernas hufvudredogörelser, får Konsistorium underdånigst anmärka, att då nämnde kassor förvaltas, icke af Konsistorierna, utan af vederbörande Rektorer, det icke synes fullt lämpligt, att samma kassor intagas i sistberörda hufvudredogörelse, men att det deremot vore i sin ordning att, såsom af Konsistorium från och med år 1864 blifvit iakttaget, byggnadsfonderna uppfördes i det summariska sammandrag, som alltid skall af Konsistorierna afgifvas för att åtfölja samtliga räkenskaperna öfver de under Konsistoriernas samt Rektorernas vård och förvaltning stående kassor och fonder.

Den på nådig befallning infordrade förklaring i ärendet från Rektorn vid Karl Johans församlings elementarläroverk varder härhos bifogad; men hvad angår det af Revisorerne anmärkta förhållandet vid Halmstads f. d. femklassiga elementarläroverk år 1865, får Konsistorium i underdånighet meddela, att, enär dåvarande Rektorn L. Åberg sistlidet år aflidit samt den vid numera högre elementarläroverket i Halmstad anställde Rektorn Z. Göransson i sin för år 1866 afgifna räkenskap icke redovisat byggnadsfonden vid detta läroverk på den grund, att han ansett vederbörande, af Konsistorium och kommunalstyrelsen utsedde revisorers granskning vara tillfyllestgörande, Konsistorium vid sådant förhållande icke trott sig behöfva att någon särskild förklaring från Rektor Göransson nu infordra.

Med djupaste undersåtlig vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

GUST. D. BJÖRCK.

P. WIESELGREN. C. PREHN.

FR. TH. BLOMSTRAND.

C. J. SUNDSTRÖM.

H. Aug. Lindhult.

Göteborgs Domkapitel den 27 December 1867.

(Karl Johans församlings lägre elementarläroverk.)

Till Konsistorium i Göteborg.

Affordrad underdånig förklaring i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga remiss af den 25 Oktober 1867 till följe af Riksdagens Revisorers framställning angående redogörelse för Karl Johans församlings elementarläroverks byggnadsfond för år 1865, får jag vördsamt förklara, att jag alltsedan år 1864, då denna fond för första gången förekom, redogjort för denna fond på alldeles samma sätt som för läroverkets öfriga fonder och sålunda hvarje år före den 1 Mars insändt honom till Konsistorium. Att så äfven skett för det nu anmärkta året 1865, derom är jag fullt viss, och torde åtminstone sannolikheten af detta påstående följa redan deraf, att anmärkning från Kongl. Kammar-rätten uteblifvit samt ej heller någon påminnelse från Konsistorium ankommit, hvilken säkerligen icke skulle uteblifvit, om icke ifrågavarande räkenskap insändts, och detta så mycket mindre som Konsistorium genom en af detsamma utsedd revisor granskar särskildt nämnda fond. Det torde slutligen vara mig tillåtet att fästa uppmärksamheten vid den, såsom mig synes, anmärkningsvärda omständighet, att Konsistorii i Göteborg räkenskaper i den Kongl. remissen kallas fullständiga, oaktadt ofvannämnda fond, som i desamma bort såsom en del ingå, fattats. Emellertid bifogar jag en ny redogörelse för meranämnda fond, oaktadt jag naturligtvis icke är i stånd att bilägga några dithörande allegater.

Karl Johans församlings elementarläroverk den 21 December 1867.

C. F. Winkrans.

Bilaga.)

Redogörelse för Karl Johans församlings elementarläroverks byggnadsfond för år 1865.

Terminsafgifter till byggnadsfonden.

Debet.

Balans den 31 December 1864:

Kontant behållning: i kassan	149: 71.	
i sparbanken	141: 25.	290: 96.

Inkomster.

För Vårterminen af 44 lärjungar, à 5 R:dr	220: —	
» Hösttermin af 41 » »	205: —	425: —
» Ränta å i sparbanken insatta medel för år 1864		— 87.

Balans den 31 December 1865:

Skuld	43: 15.
Summa	759: 98.

Kredit.

Utgifter:

För inledning af gas i läroverket	600: —	
Rullgardiners inköp och uppsättning	51: 61.	
Förändring af 4 stycken takrännor	2: 50.	
3 stycken dörrar med tillbehör, à 14: 67.	44: 1.	
1 par d:o »	28: 75.	
Desammas målning	4: —	
Till smeden för diverse reparationer	4: 1.	
Reparation af åtskilliga dörrar	16: 33.	
Dito af kakelugnar	8: 77.	759: 98.

Karl Johans församlings elementarläroverk den 21 December 1867.

C. F. Winkrans,
läroverkets Rektor.

Domkapitlets i Kalmar

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmärkning, i afseende på redogörelser för elementarläroverkens byggnadsfonder.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till följd af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning får Domkapitlet härmed afgifva underdånigt utlåtande öfver Riksdagens Revisorers framställda anmärkning angående redovisningen af elementarläroverkens byggnadsfonder.

I enlighet med föreskriften i Eders Kongl Maj:ts nådiga cirkulär den 17 September 1856, har Domkapitlet hittills uti den årliga redovisningen upptagit:

dels alla de inkomster och kassor, som stå under Domkapitlets omedelbara förvaltning och vård;

dels de till stiftet hörande elementarläroverkens redogörelser, hvilka af vederbörande Rektorer afgifvas och med sina slutsummor ingå uti sammandraget öfver stiftets samtliga räkenskaper.

I följd häraf hafva de medel, hvilka på grund af äldre stadganden till Domkapitlet inflyta för stiftets gemensamma byggnadskassa, såsom caducmedel med mera, blifvit uti

första afdelningen fullständigt redoviste; hvaremot de vid hvarje särskildt läroverk på grund af Kongl. brefvet den 11 November 1863 nybildade byggnadsfonderna blifvit af vederbörande Rektorer uti deras årsredogörelser redovista.

Domkapitlet har ansett detta förfarande bäst öfverensstämma såväl med den allmänna grundsatsen om hvars och ens ansvarighet för omhänder hafvande medel, som ock med de uti Kongl. cirkulär-brefvet 1856 meddelade stadganden. Ty de nybildade byggnadsfonderna stå icke under Domkapitlets egen förvaltning.

Någon brist uti sjelfva redovisningen kan icke derigenom hafva uppstått, enär slutsummorna af hvarje läroverks räkenskap inbegripa jemväl den der befintliga byggnadsfonden, hvilken i särskild vidfogad räkning är specifikt framlagd, för att i Kongl. Kammar-rätten dergå vederbörlig granskning.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

P. GENBERG.

N. P. LJUNGGREN. ABR. SJÖSTRAND.

A. WIEMER. RAGNAR TÖRNEBLADH.

Kalmar Domkapitel den 14 December 1867.

Th. E. Ringberg.

Domkapitlets i Karlstad

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmärkning, i afseende på redogörelser för elementarläroverkens byggnadsfonder.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till Domkapitlet har Eders Kongl. Maj:t under den 25 sistlidne Oktober i nåder låtit remittera härhos återgående transsumt af Riksdagens Revisorers berättelse, § 3, innehållande anmärkning deröfver, att i 1865 års räkenskaper för Arvika elementarläroverk saknades redovisning af läroverkets byggnadsfond, med nådig befallning att efter vederbörandes hörande deröfver afgifva underdånigt utlåtande. I anledning deraf har Domkapitlet infordrat bilagde förklaring af Rektor i Arvika, Filosofie-doktor G. Borgström, och får för egen del i underdånighet anföra, att ehuru Rektor Borgström, enligt egen uppgift, i följd utaf obekantskap med författningen, uraktlåtit att till de öfriga räkenskaperna för läroverket bifoga sådan redovisning, detta misstag, beroende derpå att elementarläroverkens Rektorer icke erhålla del af författningssamlingen, likväl sedermera rättades, så snart han, som förut endast iakttagit nådiga föreskriften i Kongl. brefvet den 11 December 1863, äfven fått del af Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 27 Januari 1865, infördt i samma års författningssamling. För år 1866 är fullständig redovisning lemnad för samtlige inom stiftet befintlige läroverks-byggnadsfonder. Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

A. N. SUNDBERG.

E. E. ÖSTLING. L. M. GROTH. J. FRYKHOLM.

J. G. M. von GEGERFELT. J. WALLINDER.

Karlstads Domkapitel den 4 December 1867.

B. H. Wahlström.

Till Högvördiga Domkapitlet i Karlstad.

Med anledning af Riksdagens Revisorers anmärkning, att i redogörelsen för Arvika elementarläroverks räkenskaper för år 1865 saknas redovisning af byggnadsfonden, får jag afgifva följande förklaring:

Då det i bifogade transsumtet åberopade Kongl. brefvet af den 27 Januari 1865, enligt hvilket byggnadsfondens räkenskaper skola undergå granskning af Kongl. Kammarrätten, var mig obekant, har jag för behandling af nämnde fonds räkenskaper endast haft att rätta mig efter den Kongl. skrifvelsen af den 11 December 1863. Då denna, ehuru den äfven behandlar revisionsfrågan, icke föreskrifver, att byggnadsfondens räkenskaper skola redovisas tillsammans med skolans öfriga räkenskaper, ej heller att de skola granskas i Kongl. Kammar-rätten, har jag trott meningen vara, att någon sådan redovisning eller granskning icke skulle ifrågakomma, i hvilken åsigt jag styrktes af den omständigheten, att åberopade Kongl. bref af den 11 December 1863 påbjuder en särskild revision af byggnadsfonden.

Arvika den 27 November 1867.

J. G. S. Borgström.
Rektor vid Arvika lägre elementarläroverk.

Domkapitlets i Wisby

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmärkning, i afseende på redogörelser för elementarläroverkens byggnadsfonder.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Uti nådig remiss af den 25 sistlidne Oktober har Eders Kongl. Maj:t befallt Domkapitlet inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af Riksdagens Revisorers gjorda framställning rörande upptagande i elementarläroverkens och Konsistoriernas hufvudredogörelser af de byggnadsfonder, som vid elementarläroverken bildats genom förhöjning af lärjungarnes terminsafgifter; och får Domkapitlet, som redan mottagit Eders Kongl. Maj:ts uti skrifvelse af den 25 sistlidne Oktober gifna nådiga befallning om förständigande för vederbörande, att i elementarläroverkets hufvudredogörelse upptaga ofvannämnde byggnads-

fond, härmed i underdånighet afgifva det utlåtande, att, såsom en gifven följd af samma nådiga befallning, denna fond skall framdeles äfven i Domkapitlets hufvudredogörelser upptagas.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

L. A. ANJOU.

CARL CRAMÉR. D. SÖDERBERG.

O. W LEMKE. C. J. BERGMAN.

Wisby den 18 December 1867.

H. P. Gustafson.

Upsala Universitets Kanslers

underdåniga memorial, i anledning af en utaf Riksdagens Revisorer år 1867 framställd anmärkning.

Underdånigt memorial.

Vid öfverlemnande härjemte af Consistorii Academici i Upsala underdåniga förklaring öfver Riksdagens Revisorers vid Upsala Universitets räkenskaper för år 1865 gjorda anmärkning af det innehåll att, då kassaräkningen utvisade att Universitetet under samma år haft medel insatta dels på deposit-, dels ock på upp- och afskrifningsräkning uti enskilda bankerna i Upsala, men af samma räkenskap äfven vore att inhemta, att vid årets början 68,352 R:dr 72 öre och vid årets slut 52,066 R:dr 4 öre utgjorde den innestående kontanta behållningen, det ådragit sig Revisorernes uppmärksamhet, att icke jemväl dessa kontanta medel blifvit derstädes insatta, såvida de ej genom utlåning på annat sätt kunnat göras fruktbärande, får jag i afseende å denna förklaring, för min del, i under-

dånighet upplysa att, sedan genom ingående qvartalsrapporter för åtskilliga år min uppmärksamhet blifvit fästad på enahanda förhållande, som det nu af Riksdagens Revisorer anmärkta, jag först genom skrifvelse af den 20 Mars 1866 deröfver begärt af Konsistorium närmare meddelanden, och sedermera i skrifvelse den 6 April nyssförvikne år anmodat Konsistorium så föranstalta, att det äfven uti nu ifrågavarande förklaring omförmälda förhållandet med bokslutet måtte för framtiden undvikas, och föröfrigt de inflytande odisponerade medlen genom insättning i bank göras fruktbärande. Stockholm den 7 Januari 1868.

G. A. SPARRE.

J. J. Nordström.

Consistorii Academici i Upsala

underdåniga förklaring öfver Riksdagens Revisorers anmärkning vid granskning af Universitetets räkenskaper för år 1865

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Genom Kanslers-embetet har Consistorium Academicum Majus erhållit del af Riksdagens Revisorers vid Universitetets räkenskaper för år 1865 framställda anmärkning, att, ehuru kontanta behållningen i Universitetets kassa vid årets början utgjorde 68,352 R:dr 72 öre och vid dess slut 52,066 R:dr 4 öre, dessa belopp, ifall de icke på annat sätt kunnat göras fruktbärande, icke blifvit insatta uti de i Upsala befintliga enskilda banker, der Universitetet under årets lopp haft medel insatte på upp- och afskrifningsräkning och på deposition.

I öfverensstämmelse med hvad Consistorium Academicum Minus i infordrad förklaring upplyst, får Consistorium Academicum Majus i djupaste underdånighet anföra, att den anmärkta omständigheten härleder sig derifrån, att ehuru räntorna å Universitetes utlånade medel, alla utan undantag, förfalla med årets utgång, de dock till aldra minsta delen derförinnan erläggas, utan först inom loppet af påföljande Januari månad, och att under sådant förhållande och för undvikande i hufvudboken af en mängd öfverflödiga balanser den ordning hittills varit följd att nämnde räntor, äfvensom en och annan post, som äfven inom årets slut bordt inflyta, blifvit, fastän sednare inbetalde, qvitterade och öfverförde såsom influtne i December månad. Den vid årens slut synliga kassabehållningen, som, enligt hvad i underdånighet är anfördt, visar sig vida större än den i verkligheten varit, har också i mån som den under påföljande Januari månad ingått och så vidt den icke erfordrats för Universitetets löpande utgifter, blifvit i någon bank gjord

fruktbärande. Något hinder för ändring i det anmärkta förhållandet möter visserligen icke, ehuru deraf blifver en följd att årsräntan i räkenskapen kommer att visa sig inbetald året efter det, för hvilket den löper.

Med djupaste undersåtlig vördnad, nit och trohet framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

TH. RABENIUS.

K. Akad. n. v. Rektor.

J. C. LINDBLAD. K. OLIVECRONA CARL SÄVE.
E. WALMSTEDT. C. A. CORNELIUS. C. Y. SAHLIN.
C. R. NYBLOM. E. W. NORDLING. H. TH. DAUG.

C. L. Höjer.

Upsala den 20 December 1867.

Utdrag af Consistorii Academici Majoris i Upsala protokoll, hållet den 20 December 1867.

S. D. Med remiss af den 18 nästlidne November hade Kanslers-embetet till Consistorii Academici Majoris utlåtande öfverlemnat ett transsumt af Riksdagens Revisorers berättelse om af dem verkställd granskning af statsverkets jemde dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, deruti Revisorerne funnit anmärkningsvärdt, att ehuru Universitetets kontanta medel vid årets början uppgingo till 68,352 R:dr 72 öre och vid dess slut till 52,066 R:dr 4 öre, Universitetet, fastän det under året haft medel instående på upp- och afskrifnings- eller depositionsräkning uti de i Upsala befintliga enskilda banker, dock icke sökt på detta sätt göra de nämnda behållningarne räntebärande, ifall de icke kunnat på annat sätt göras fruktbärande.

I anledning af nämnde anmärkning hade Consistorium Academicum Minus, hvars utlåtande Consistorium Majus infordrat, nu inkommit med ett så lydande: »Utdrag af protokollet, hållet hos Consistorium Academicum Minus i Upsala den 3 December 1867. § 4. S. D. Sedan Riksdagens Revisorer uti en den 14 Oktober 1867 afgifven berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, med inhemtande att Kongl. Akademiens kontanta behållning vid revisionsårets början uppginge till Sextioåtta Tusen Trehundrafemtiotvå Riksdaler 72 öre och vid samma års slut till Femtiotvå Tusen Sextiosex Riksdaler 4 öre, funnit anmärkningsvärdt, att då Kongl. Akademien, enligt hvad dess ränte-kammares kassa-

räkenskap äfven utvisade, under året haft medel innestående på upp- och afskrifningsräkning samt på deposition uti de i Upsala befintlige enskilda banker, icke jemväl berörda kontanta medel, för den händelse de icke genom utlåning på annat sätt kunnat göras fruktbärande, blifvit derstädes insatta, deröfver, enligt remiss från Consistorium Majus, Consistorii Minoris utlåtande blifvit infordradt, så hade Akademi-räntmästaren J. W. Gyllensvärd öfver anmärkta förhållandet afgifvit ett så lydande skriftligt yttrande:

»Till Consistorium Academicum Minus i Upsala! Då till mitt utlåtande blifvit remitterad Riksdagens Revisorers, enligt återgående transsumt af revisionsberättelsen för 1865, gjorda framställning derom, att de funnit anmärkningsvärdt, att den kontanta behållningen, stor 52,066 R:dr 4 öre, som Upsala Universitets kassaräkning utvisar, icke ens på upp- och afskrifningsräkning i någon bank blifvit insatt, får jag härmed äran anföra följande:

»Att Universitetets räkenskaper, hvilka afslutas efter kalenderår, vid hvarje års slut skola visa en större eller mindre behållning i kassan är naturligt, emedan, utom andra inkomster, hufvudsakligast räntorna å utlåningen, hvilka, ehuru till betalning vid årets slut förfallna, först under påföljande Januari inflyta, deri upptagas. Följden häraf blir emellertid den, att Räntmästaren omöjligen kan på samma gång han för December bokför nämnde, till året hörande, ehuru icke förrän i Januari inflytande medel, jemväl i December insätta dem i banken, en åtgärd som aldrig försummas, då större kassa finnes inne än för löpande utgifter nödvändigt behöfves. Upsala den 29 November 1867.»

Consistorium Minus åberopade såsom eget utlåtande hvad Akademi-räntmästaren sålunda anfört, med tillkännagifvande derjemte, att Akademi-räntmästaren, efter hvad han upplyst, ämnade för framtiden iakttaga att uti December månads räkenskaper upptaga de inbetalningar, som under månaden verkligen egt rum samt föra såsom obetalda de under samma månad till inbetalning förfallne, men icke influtne räntemedel.

Utdrag af protokollet jemte de remitterade handlingarne meddelas Consistorium Majus.

Ex protocollo:

G. Ekeroth.»

Efter utlåtandets föredragning ansåg sig Consistorium Majus böra till alla delar instämma i hvad Consistorium Minus anfört, hvarföre Consistorii Majoris utlåtande skulle i öfverensstämmelse dermed affattas; hvarvid dock Professoren Olivecrona för egen del yttrade: »Jag instämmer i Consistorii Minoris utlåtande, men anser ändamålet af större räntebesparing för Universitetet dock ännu bättre kunna vinnas, om Universitetets räntkammare insatte alla under händer hafvande medel på upp- och afskrifningsräkning i en af härvarande bankanstalter, t. ex. Uplands Enskilda Bank, och, så snart utbetalningar erfordrades, verkställde sådane medelst utställda invisningar på räntkammarens upp- och afskrifningsräkning. Genom denna enkla utväg behöfde aldrig några penningar, såsom nu ofta kan vara fallet, ligga räntelösa, och dessa invisningar, som kunna utställas på ojemna summor af riksdaler och ören, skulle blifva ett ganska beqvämt liqvidationsmedel.»

Som ofvan.

Ex protocollo:

C. L. Höjer.

Direktionens öfver Veterinär-inrättningen i Skara

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmälan, i fråga om inventering af säkerhetshandlingarne för Inrättningens utlånta medel.

Underdånigt memorial.

Då reglementet för Veterinär-inrättningen i Skara icke innehåller särskilda föreskrifter om inventering af Inrättningens utlånta medel, har praxis varit, att vid Direktionens sammanträden minst en gång årligen granska Inrättningens säkerhetshandlingar och kontanta medel; och då räkenskaperna, som årligen till Kongl. Kammar-rätten aflemnas, innehålla specifik förteckning öfver Inrättningens lånehandlingar eller kontanta medel till det belopp, som hufvudräkningen utvisar vara årets behållning, samt den Direktionens skrifvelse, som varit räkenskaperna bilagd, innehållit, att Direktionen för sin del icke funnit något att vid räkenskaperna anmärka, torde deri vara ådagalagdt att Inrättningens lånehandlingar varit granskning underkastade.

Att sådan granskning under år 1865 egt rum, visar sig äfven af Direktionens protokoll, hållet den 6 November 1856:

»Närvarande: Herr Doktorn, Biskopen, Kommendören med stora korset af Kongl. Nordstjerne-orden J. A. Butsch, såsom för tillfället Ordförande, samt såsom Ledamöter Herr Öfverstelöjtnanten och Riddaren m. m. G. Mannerfelt, Herr Öfverstelöjtnanten och Riddaren J. C. Kuylenstjerna samt Inrättningens föreståndare, Herr Lektorn och Riddaren N. E. Forssell.

§ 1. Företogs granskning af Inrättningens 11 reverser å tillsammans 18,950 R:dr.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Justeradt den 21 December 1866. In fidem:

J. A. BUTSCH. *G. V. Hofling.*»

Skara den 18 November 1867.

Å Kongl. Direktionens vägnar:

J. C. KUYLENSTJERNA.

N. E. Forssell.

Svenska Akademiens

underdåniga utlåtande, i anledning af en utaf Riksdagens Revisorer år 1867 gjord framställning.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Genom nådig remiss den 25 sistlidne Oktober har Eders Kongl. Maj:t anbefallt Svenka Akademien att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af Riksdagens Revisorers, enligt bilagdt transsumt af revisionsberättelsen för år 1865, gjorda framställning, att, då Akademiens räkenskaper för nyssnämnda år gåfve vid handen, att Akademiens besparade statsmedel såväl under årets lopp som vid dess slut funnits innestående hos kassaförvaltaren, Revisorerne ansett sig böra framhålla det önskvärda deri, att dylika hos förvaltande verk och inrättningar i hufvudstaden befintliga besparingar, derest de ej genom utlåning eller på annat sätt gjordes för de olika institutionerna fruktbärande, insattes på deposition i Riksbanken, hvarigenom vunnes dels att de enskilde räkenskapsförarne icke hade andra statens medel om händer och i kassa, än de för löpande utgifter nödvändiga, dels att den räntevinst, Riksbanken kunde af sådana medel erhålla, ej ginge för det allmänna förlorad.

Till underdånig åtlydnad af berörde nådiga befallning får Akademien anmäla, att Akademien gått i författning om att möjliga besparingar å Akademiens statsanslag, i den mån dylika medel ej behöfva för Akademiens löpande utgifter användas, skola, på sätt Riksdagens Revisorer funnit önskvärdt, genom utlåning eller annorledes göras för Akademien fruktbärande eller ock insättas på deposition i Riksbanken.

Den nådiga remissen återställes, och Svenska Akademien framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

L. MANDERSTRÖM.

Sv. Akad:s n. v. Kansler.

Stockholm den 21 November 1867.

BERNH. BESKOW.

Kongl. Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademiens

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmärkningar vid granskning af denna Akademis räkenskap för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts åt Dess Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademi meddelade nådiga föreskrift, att inkomma med underdånigt utlåtande öfver Riksdagens Revisorers i transsumt meddelade anmärkningar vid granskning af Akademiens räkenskaper för år 1865, har Akademien anmodat sin kassaförvaltare att afgifva särskildt yttrande, hvilket Akademien tillåter sig härjemte öfverlemna, med underdånigt förklarande, att Akademien till alla delar gillar hvad i detta yttrande blifvit anfördt.

De remitterade handlingarne varda härjemte i underdånighet återställda.

Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademien framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
undersåtare och tjenare:

G. A. SPARRE.

Stockholm den 26 November 1867.

Bror Em. Hildebrand.

Vördsamt yttrande i anledning af Riksdagens Revisorers, vid granskning af Kongl. Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademiens räkenskaper för år 1865, gjorda anmärkningar.

1:sta anmäkningen: Som 1865 års räkenskaper visa en behållning af 6,513 R:dr 54 öre, men dessa medel icke blifvit i Riksbanken deponerade, utan varit hos Kassaför-

valtaren innestående, så anmärkes, att för löpande utgifter ej oundgängligen behöfliga statsmedel torde böra i Riksbanken deponeras samt bevis derom räkenskaperna såsom verifikation biläggas.

Det är först under senare åren Akademiens räkenskaper slutats med någon betydligare behållning i kassan. Under de första fem åren (1837—1841), jag hade Akademiens kassaförvaltning, lemnade endast det första året en liten behållning af 243 R:dr 80 öre R:mt. De följande åren slutades med brist, hvars belopp kassaförvaltaren således måste af egna medel förskjuta. Det sista året (1841) uppgick detta förskott till nära 2,000 R:dr R:mt.

Sedan Akademien från och med år 1842 erhöll ordinarie statsanslag för särskilda ändamål, var kassabehållningen vid slutet af hvart och ett af de första tio åren (1842—1851) i medeltal 2,070 R:dr 25 öre, och under de följande tio åren (1852—1861) i medeltal 4,822 R:dr 76 öre. Under de följande åren har slutbehållningen i kassan varit något öfver 6,000 R:dr.

Dock har behållningen i kassan icke alltid under årets lopp varit lika stor som vid dess slut, enär icke sällan på ett eller annat konto förekommit någon större utbetalning, som icke betäckts af de uppburna qvartalsbeloppen. Så till exempel uppgår kassabehållningen denna dag (den 26 Nov. 1867) icke till mera än 4,738 R:dr 95 öre R:mt, och denna behållning kommer ytterligare att minskas, innan fjerde qvartalet i medlet af nästa månad utfaller.

Då statens verk icke hafva rättighet att i Riksbanken öppna upp- och afskrifningsräkning, har denna utväg att göra Akademiens behållna medel fruktbara icke kunnat begagnas. Att Akademien icke begärt att få insätta dessa medel på depositionsräkning i Riksbanken, har berott derpå, att den behållna summan, som kunnat undvaras, ansetts vara alltför obetydlig, och att sådan insättning icke medför någon räntevinst.

Skulle det icke desto mindre anses nödigt att efter detta öppna sådan depositionsräkning med Riksbanken, så torde från Akademiens sida icke något hinder möta att derå insätta så stor del af behållningen, som icke anses behöflig för de löpande utgifternas bestridande.

2:a anmärkningen: Som det för Antiqvitets-intendenten till expensmedel anvisade och under 1862—1863 års Riksdag från 1,000 till 1,500 R:dr R:mt förhöjda årliga anslaget icke till fullo blifvit uttaget, synes deraf följa, antingen att anslaget blifvit vid nämnda Riksdag förhöjdt till högre belopp, än som för ändamålet erfordrats, eller att Antiqvitetsintendentens resor icke erhållit den utsträckning, som för vinande af det med anslagets förhöjande åsyftade ändamål, på grund af Akademiens uppgift, antagits vara erforderlig.

Sedan Akademien i början af år 1861 genom Kongl. brefvet af den 29 December 1860 erhållit underrättelse, att Rikets Ständer, för statsregleringsperioden 1861—1863, anvisat 2,000 R:dr R:mt till årlig lön åt en Antiqvitets-intendent och 1,000 R:dr till bestridande af hans resomkostnader m. fl. utgifter, och Akademien, enligt nådigt uppdrag, den 4 Juni 1861 förordnat Läroverks-adjunkten m. m. P. A. Säve att vara Antiqvitets-intendent, började denne tjenstemans forskningsresor med Juli månad samma år. Som kostnaden för hans resor under den återstående delen af sommaren och hösten uppgick till 673 R:dr 40 öre, så hade Akademien full anledning att i sin underdåniga skrifvelse rörande behöfliga anslag, afgifven den 6 Augusti 1862, framställa sin förmodan, att under kommande år det till expenser för Antiqvitets-intendenten beviljade årliga anslaget, 1,000 R:dr R:mt, torde blifva

otillräckligt och till följd deraf tillstyrka nådig proposition på beloppets höjande till 1,500 R:dr. Denna Akademiens förmodan bekräftades ock under loppet af år 1862, då Antiqvitetsintendentens resekostnadsräkning, till följd af särskilda af Akademien gifna uppdrag, uppgick till 1,205 R:dr 26 öre R:mt.

Till följd deraf att Antiqvitets-intendenten under de två följande åren icke behöfde företaga några extra sträckresor, utan, enligt Akademiens anvisning, använde hela forskningstiden år 1863 inom Vestergötland och 1864 inom Gotland, der han sjelf var bosatt, stannade hans resekostnader år 1863 vid 938 R:dr 42 öre och 1864 vid 907 R:dr 49 öre R:mt. Under början af år 1865 var Säve i sitt hem sysselsatt med utarbetande af föregående årets mycket vidlyftiga berättelse, upptagande nära nog en fullständig beskrifning med teckningar af Gotlands fornlemningar. Sedan han på grund af tilltagande sjuklighet begärt och den 30 Juni erhållit entledigande från Antiqvitetsintendents-befattningen, hvilken den 15 Juli samma år uppdrogs åt Kammarherren Friherre N. G. Djurklou, begärde denne, som för sin egendoms vård måste vidtaga nödiga förändringar, innan han kunde begifva sig på längre resor, tillåtelse, att i sin första årsberättelse upptaga frukten af sina under flera föregående år på egen bekostnad verkställda forskningar inom Nerike, hvilket af Akademien bifölls. Af sådan anledning blef expensanslaget för Antiqvitets-intendenten under hela året 1865 besparadt.

Följande året inskränktes Friherre Djurklous resor hufvudsakligen inom Wermland öster om Klarelfven, med en kostnad af 733 R:dr 60 öre R:mt. Under innevarande år hafva undersökningarne i Wermland blifvit fortsatta, hvarjemte Antiqvitets-intendenten af Akademien blifvit beordrad att företaga särskilda undersökningar i Westergötland och Bohuslän, särskildt med afseende på befarade olyckhändelser genom ras från Bohus fästningsruin. Hans inlemnade expensräkning för dessa resor uppgår till 1,122 R:dr 70 öre Riksmynt, hvilken utgift kan bestridas af den hos Akademien från sistlidet år innestående behållningen på anslage för Antiqvitets-intendenten, till följd hvaraf det för innevarande år på riksstaten anvisade beloppet till expenser icke behöfver lyftas.

Då alltså erfarenheten visat, att Antiqvitets-intendentens resekostnader m. fl. utgifter under de år, då hans verksamhet icke varit inskränkt inom ett enda landskaps område, öfverstigit 1,000 R:dr R:mt, och då de på expensanslaget anvisade medlen icke blifvit af Akademien i Kongl. Stats-kontoret lyftade annorledes, än i mån af behof, och således hvad som icke till det bestämda ändamålet åtgått, blifvit statsverket besparadt, så vore det önskligt, att det förhöjda anslaget måtte fortfarande beviljas, på det Antiqvitets-intendentens verksamhet under kommande år, då möjligen, likasom under det innevarande, vidsträcktare resor kunna af behofvet påkallas, icke måtte, af brist på medel, behöfva inskränkas eller afbrytas. Huru gagnelig denna verksamhet varit med afseende på kunskapen om fädernes-landets fornminnen och deras bevarande, torde vara till fullo bestyrkt af de berättelser, hvilka årligen blifvit afgifna och, sedan de blifvit inför Kongl. Maj:t i underdånighet framlagda, numera till forskares begagnande förvaras i Akademiens arkiv. Stockholm den 26 November 1867.

Bror Em. Hildebrand.

Kongl. Direktionens öfver Serafimer-lazarettet

underdåniga utlåtande, i anledning af Riksdagens Revisorers anmälan vid granskning af detta Lazaretts räkenskap för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Sedan, uti den af Riksdagens Revisorer den 14 Oktober nästlidna år afgifna berättelse om verkställd granskning af statsverkets samt dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, Revisorerne, jemte förmälan, att ett belopp af 97 R:dr 97 öre blifvit för biträde vid vedupptagning under Juni, Juli och Augusti månader af Direktionen för Serafimer-lazarettet utbetaldt, men icke annorledes verificeradt, än genom redogörarens qvittens å samma belopp, ansett sig böra fästa uppmärksamheten på oformligheten af ett dylikt verifikationssätt, så har Eders Kongl. Maj:t uti remiss den 25 Oktober nästlidna år anbefallt Direktionen, att i anledning af berörda framställning med underdånigt utlåtande till Eders Kongl. Maj:t inkomma.

Till underdånig åtlydnad häraf får Direktionen till en början upplysa, att redogöraren, i egenskap af Kommissarie vid Lazarettet, åligger att ombesörja det den för Lazarettets räkning inköpta ved varder i Lazarettets vedgård i staplar eller trafvar upplagd. Då till detta intrafningsarbete, som i enskilda hus merändels betalas efter 50 öre per famn, blott i ringa mån kunna användas de vid Lazarettet anställde drängar, hvilka utöfver deras vanliga, dagligen återkommande göromål hafva föga tid öfrig, måste Kommissarien dertill anskaffa särskildt arbetsfolk, hvarhelst sådant kan erhållas. Många af dem vilja endast en eller annan timma sysselsätta sig vid arbetet; såsom följd deraf samt i anseende till det betydliga vedförråd, som för Lazarettets räkning erfordras, omkring 400 famnar, måste ock antalet af de vid vedupptagningen använda extra arbetare blifva ganska stort. För hvar och en af de vid arbetet sålunda kommande och gående bestrider Kommissarien aflöningen och tillgodoförer derför ersättning enligt räkning, hvarå den af öfverläkarne, åt hvilken inseendet öfver ekonomien vid Lazarettet är anförtrodt, tecknar godkännande.

Vid sådant förhållande har Direktionen funnit sig kunna åtnöjas med redovisning för ifrågavarande belopp på sätt som nu och jemväl tillförene under flera år skett.

De remitterade handlingarne varda härhos i underdånighet återställde.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
undersåtare och tjenare:

G. A. SPARRE. **F. BRAUNERHJELM.**

Stockholm den 10 Januari 1868.

J. L. Cöster.

Direktionens för Danviks hospital

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers förnyade erinran, angående åtskilliga i Hospitalets räkenskaper balanserade fordringar.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Uti afgifven berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865 hafva Riksdagens Herrar Revisorer emot Danviks hospitals räkenskaper för nämnda år anmärkt, att i räkningar med dels förre Ombudsmannen J. Ekerman och dels Länsstyrelserna i Upsala, Stockholms, Nyköpings och Westmanlands län balanserades fordringar från år 1817 och under sedermera förflutna tid å tillhopa 3,715 R:dr 51 öre; öfver hvilken anmärkning Eders Kongl. Maj:t, medelst nådig remiss den 25 sistlidne Oktober, behagat infordra Direktionens underdåniga utlåtande.

Till fullgörande af denna nådiga befallning, får Direktionen underdånigst åberopa sitt den 20 December 1864 afgifna yttrande i anledning af de utaf dåvarande herrar Revisorer i samma ämne gjorda erinringar, af hvilket yttrande Eders Kongl. Maj:t täcktes inhemta, att Direktionen genom resolution den 10 Augusti 1858 afgjort frågan om dem af förenämnde balanser, som tillkommit från och med år 1817 till och med år 1838, men att Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-rätt, ehuru dess Advokatfiskals-embete icke haft något emot Direktionens beslut att anföra, medelst utslag den 31 Januari 1859 återförvisat ärendet till närmare utredning af Direktionen, hvilken sedermera väl sökt uppfylla Kammar-rättens föreskrift, men dermed icke kunnat komma till slut i anseende till de svårigheter, som efter den förflutna långa tidrymden möta för erhållandet af fullständiga upplysningar i ämnet. Direktionen förmodar sig likväl blifva i tillfälle att under nästinstundande år afgöra såväl dessa som de efter år 1838 uppkomna balansfrågor, hvilka till stor del torde befinnas härflyta af ett möjligen mindre riktigt bokföringssätt.

De i nåder remitterade handlingarna återställas underdånigst; och framhärdar Direktionen med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

tropligtigste, underdånigste
tjenare och undersåter:

F. O. SCHAGER.

REINHOLD CHARPENTIER.

FR. THOLANDER. W. LINDBERG. JOH. BÄCKSTRÖM.

C. E. Lidell.

Stockholm den 30 December 1867.

Domkapitlet i Linköping,

med underdånigt utlåtande, angående Riksdagens Revisorers anmärkning vid granskning af Linköpings domkyrkas räkenskaper för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Domkapitlet, som under den 25 sistlidne Oktober blifvit i nåder anbefaldt att, efter vederbörandes hörande, inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af Riksdagens Revisorers, uti den 14 samma månad afgifven berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, gjorda framställning angående Linköpings domkyrka, får härjemte öfverlemna den till åtlydnad häraf från Domkyrko-sysslomannen härstädes J. F. Landerstedt infordrade underdåniga förklaring samt dervid anmäla, att Domkapitlet utöfver hvad densamma innehåller icke har något att för sin del i underdånighet tillägga eller anföra i ämnet.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

E. G. BRING.

P. SJÖBRING. J. H. W. STEINNORDH.

E. WIDMARK. N. ÖSTLING.

J. Friedleif.

Linköpings Domkapitel den 18 December 1867.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Enär Riksdagens Revisorer den 14 Oktober 1867, uti afgifvet yttrande om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning, gjort den anmärkning vid Linköpings domkyrkas räkenskaper, att, då ett belopp af 1,800 R:dr, utgörande ränta och amortering å ett från Riksgälds-kontoret erhållet lånebidrag, äfvensom ett lån å 1,500 R:dr från stiftets emeritikassa är upptaget, intetdera af dessa båda lån, såsom kyrkans skuld, blifvit i räkenskapen balanseradt, — får jag underdånigst afgifva den förklaring, att merbemälte uraktlåtna balansering skall i innevarande års räkenskap, liksom framdeles, upptagas.

Med djupaste vördnad, nit och trohet framhärdar,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste undersåte:

J. F. Landerstedt.

Linköping den 13 December 1867.

Domkapitlets i Skara

underdåniga utlåtande, angående Riksdagens Revisorers yttrande vid granskning af Skara domkyrkas räkenskaper för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till underdånig åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remiss den 25 sistlidne Oktober, får Konsistorium afgifva underdånigt utlåtande i anledning af den anmärkning, Riksdagens Revisorer, vid granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, framställt i afseende derpå, att ett af Skara domkyrka från Riksgälds-kontoret erhållet lånebidrag, hvilket amorteras med 1,500 R:dr årligen, icke finnes, på sätt ske bort, upptaget bland kyrkans skulder, hvilket deremot Revisorerne ansett böra för framtiden iakttagas, såsom varande med god ordning öfverensstämmande.

Sedan Domkyrko-sysslomannen yttrat sig öfver anmärkningen och upplyst, att enligt nu gällande formulär för räkenskaperna domkyrkans ifrågavarande skuld icke på annat

sätt, än som skett, kan redovisas; så får Konsistorium i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t, i händelse Eders Kongl. Maj:t skulle anse hvad Riksdagens Revisorer anmärkt böra för framtiden iakttagas, nådigst ville föreskrifva de förändringar i räkenskapsformuläret, hvilka en dylik åtgärd gör nödvändiga; och får Konsistorium derjemte i underdånighet anmärka, att, om Riksdagens Revisorers här ifrågavarande framställning skall kunna lända till efterrättelse, det synes blifva nödvändigt att, i olikhet med hvad hittills egt rum, Riksgälds-kontoret i sina qvittenser öfver domkyrkans årliga inbetalningar till nämnde Kontor utsätter, huru mycket efter hvarje inbetalning återstår af domkyrkans skuldkapital, enär Domkyrko-sysslomannen i annat fall blir urståndsatt att styrka den årliga minskningen i domkyrkans här afsedda skuld.

Den remitterade handlingen, jemte bifogande af vikarierande Domkyrko-sysslomannen S. J. Säterstrands yttrande i ämnet, återställes i underdånighet.

Med djupaste vördnad, nit och trohet framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

J. A. BUTSCH.

A. F. SONDÉN. J. COLLÉN. P. G. ALANDER.
N. SALANDER. FR. E. FAGERSTRÖM.
C. J. BRODÉN.

Skara Domkapitel den 18 December 1867.

Gabr. Söderlind.

(Bilaga.)

Till Högvördiga Domkapitlet i Skara.

Af Domkapitlet anmodad att afgifva yttrande i anledning af Riksdagens Revisorers vid granskning af Skara domkyrkas räkenskap för år 1865 gjorda anmärkning, att ett af domkyrkan från Riksgälds-kontoret erhållet lånebidrag, som med 1,500 R:dr årligen amorteras, icke, på sätt ske bort, blifvit bland kyrkans skulder upptaget, hvilket deremot ansetts böra för framtiden iakttagas, såsom varande med god ordning öfverensstämmande; — får jag härigenom anföra följande:

Sannolikt blef ofvanberörde lån, då det första gången skulle i räkenskapen behandlas, icke upptaget bland kyrkans skulder af den orsak, att något konto eller rubrik derför då ej förefanns i det formulär, som af ålder vid räkenskapens uppgörande begagnats; hvadan räkenskapsföraren, i saknad af ledning för sitt åtgörande i förevarande fall, ansett det tillfyllestgörande att, på sätt som skedde och som sedermera följts, redovisa lånet. Någon anmärkning häröfver har i Kammar-rätten icke framställts. Men då Riksdagens Revisorer nu gjort en sådan, och denna synes befogad, så torde det hittills iakttagna förfarandet icke längre böra ega rum, utan lånet, i enlighet med hvad nämnde Revisorer ansett, bland kyrkans skulder upptagas, om formen hvarför någon närmare föreskrift måhända borde till räkenskapsförarens efterrättelse meddelas.

S. J. Säterstrand,
n. v. t. f. Syssloman vid Skara domkyrka.

Skara den 3 December 1867.

Domkapitlets i Westerås

underdåniga utlåtande, angående Riksdagens Revisorers yttrande vid granskning af Westerås domkyrkas räkenskaper för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Med öfverlemnande af förre Domkyrko-sysslomannen, Prosten och Kyrkoherden P. Hanngrens infordrade förklaring i anledning af Riksdagens Revisorers anmärkning deröfver, att det amorteringslån, Westerås domkyrka undfått af Riksgälds-kontoret och hvarå afbetalningen för revisionsåret 1865 utgjort 1,350 R:dr, icke funnits upptaget ibland domkyrkans skulder, får Konsistorium, som vill tillse, att den gjorda anmärkningen varder i kommande års räkenskaper iakttagen, i underdånighet yttra, att Konsistorium icke har något att till den afgifna förklaringen tillägga.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

C. O. BJÖRLING.

E. G. BJÖRLING.

LUDVIG MOSSBERG. D. A. SUNDÉN.

And. Arhusiander.

Westerås Domkapitel den 22 Januari 1868.

(Bilaga.)

Till Högvördiga Domkapitlet i Westerås.

För yttrandes afgifvande har Domkapitlet till mig remitterat transsumt af Riksdagens Revisorers revisionsberättelse för år 1865, deri såsom ofullständighet anmärkts, att det amorteringslån, Westerås domkyrka från Riksgälds-kontoret undfått, och hvarå afbetalningen för revisionsåret utgjorde 1,350 R:dr, icke finnes upptaget ibland domkyrkans skulder.

Såsom förklaring öfver orsaken till denna ofullständighet får jag nämna, att emedan såväl nämnde lån som det ytterligare lån, stort 28,000 R:dr R:mt, med återbetalningsskyldighet utan ränta, så snart domkyrkans tillgångar det medgifva, hvilket domkyrkan i Westerås från Riksgälds-kontoret bekommit, finnas upptagna i den särskilda räkning, som förts öfver domkyrkans ombyggnad och reparation, jag, ehuru måhända oriktigt, icke ansett mig böra uppföra nämnde lån i domkyrkans vanliga räkning förr, än den ofvannämnda räkningen blifvit fullständigt granskad, hvilket först skett innevarande år. Remisshandlingen återföljer.

P. Hanngren.

Leksand den 17 December 1867.

Riksarkivariens

underdåniga förklaring öfver Riksdagens Revisorers anmärkning vid redogörelsen för anslaget till fortsatt utskrifning af Riksregistraturet.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till följd af mig meddelad nådig befallning att afgifva underdånig förklaring i anledning af Riksdagens Revisorers vid granskning af statsverkets tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865 i afseende å anslaget till fortsatt utskrift af riksregistraturet gjorda anmärkning derom, att, ehuru uti 1864 års redogörelse den utgående balansen upptages till 333 R:dr 12 öre, densamma uti redogörelsen för år 1865 likväl endast med 332 R:dr 12 öre blifvit inbalanserad, får jag, med erkännande af anmärkningens riktighet, i underdånighet förklara, att felet tillkommit genom skriffel; och skall jag ej underlåta

att vid afgifvande af nästa redogörelse upptaga ifrågavarande En riksdaler uti debetbalansen.

Anmärkningsakten bifogas underdånigst.

Med djupaste vördnad, trohet och nit har jag nåden framlefva,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

tropligtigste och underdånigste
tjenare och undersåte:

Stockholm den 16 November 1867.

J. J. NORDSTRÖM.

Öfverintendents-embetets

underdåniga utlåtande, med anledning af Riksdagens Revisorers anmälan i fråga om detta Embetes expensmedelsanslag.

Underdånigste memorial.

Hos Eders Kongl. Maj:t hafva Riksdagens Revisorer, uti deras den 14 Oktober nästlidne år afgifna berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, i underdånighet anmält, beträffande Öfverintendents-embetets expensmedelsredogörelser för åren 1864 och 1865, att, sedan enligt Kongl. brefvet den 14 Maj (Augusti) 1816, Embetets expensmedelsanslag blifvit förhöjdt från 200 till 300 R:dr B:ko, eller till 450 R:dr R:mt, samt likaledes, jemlikt Kongl. brefvet den 11 Augusti 1853, samma embetsverks vedanslag ökats från 12 till 16 famnar björkved, så hade, utom det att såväl det bestämda expensmedelsanslaget 450 R:dr som 423 R:dr 50 öre för anskaffning af nämnda qvantum ved blifvit för revisionsåret till Öfverintendents-embetet utanordnade, jemväl till detsamma, på grund af nådigt bref den 21 April 1865, under samma år utbetalts 1,336 R:dr 48 öre, utgörande det belopp, hvarmed det bestämda expensmedelsanslaget för år 1864 blifvit öfverskridet, hvarförutom, för revisionsåret, uti samma anslag uppstått en brist af 1,556 R:dr 9 öre, som till år 1866 i redogörelsen balanserats.

Genom nådig remiss anbefaldt att med underdånigt utlåtande i anledning af ofvanberörda revisionsanmälan till Eders Kongl. Maj:t inkomma, får Öfverintendents-embetet rörande detta ärende underdånigst anföra:

Att Embetet redan år 1846 vågat fästa Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet å otillräckligheten af det år 1816 för Embetet bestämda expensmedelsanslaget samt för sådant ändamål hemställt, dels att några för Embetets verksamhet särdeles behöfliga utländska tidskrifter i byggnadskonst måtte få införskrifvas, dels att den anslagna expensmedelssumman, hvilken Öfverintendents-embetet ansåg, i likhet med för andra embetsverk stadgade förslagsanslag, som vid förefallande utomordentliga behof finge, utan Kongl. Maj:ts särskilda nådiga förordnande, öfverskridas, icke heller för Embetet innefatta något ovilkorligt begränsande af detta, mera än något annat embetsverks obestämbara och fluctuerande utgifter, måtte af Kongl. Maj:t i nåder förklaras vara att anse af enahanda beskaffenhet med de för öfriga embetsverk bestämda förslagsanslag.

Enligt till Öfverintendents-embetet aflåten skrifvelse af den 12 Februari 1846, behagade Kongl. Maj:t äfven medgifva anskaffandet af omförmälda tidskrifter, hvilka sedermera blifvit af Embetet årligen kompletterade och utgöras af: Revue generale de l'architecture et des travaux publics, Journal of the Civil Engeneers and Architects, Bauzeitung von Förster samt Zeitung für Baukunst von Romberg. Men, beträffande Embetets hemställan, att den åt detsamma anslagna expensmedelssumma måtte såsom förslagsanslag anses, har Kongl. Maj:t, enligt nådigt bref af den 12 Januari 1847, förklarat denna hemställan icke kunna bifallas, dervid Kongl. Maj:t likväl bemyndigat Embetet att, i händelse det dittills bestämda expensanslaget framdeles under något år skulle befinnas otillräckligt, till Kongl. Maj:t i underdånighet inkomma med underdånig framställning om särskildt anslag af erforderliga medel.

Sådana framställningar hafva äfven allt sedan denna tid årligen måst af Embetet göras med föranledande dels af behofvet utaf medel till kompletterande af ofvannämnda tidskrifter, dels af högre kostnader, i förhållande till gällande priser vid expensmedelsanslagets bestämmande år 1816, å rit- och skrifmaterialier, boktryckare- och bokbindarearbeten o. s. v.

Vidkommande särskildt de af Riksdagens Revisorer nu åberopade expensmedelsräkningarne för åren 1864 och 1865 samt de belopp, hvarmed det ordinarie anslaget, enligt dessa räkningar, skulle hafva öfverskridits,

för år 1864 med	1,336 R:dr	48	öre
och „ „ 1865 „	1,556 „	9	„

får Öfverintendents-embetet i underdånighet anmäla, hurusom i förstnämnda mera betydliga anslagsbrist, till betäckande hvaraf medel blifvit genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 21 April 1865 anvisade, ingå 896 R:dr 20 öre för Öfverintendents-embetets förflyttning från f. d. Kommerse-kollegii hus å Riddarholmen till egendomen N:o 5 vid Malmtorgsgatan, med deraf föranledda förbättringar och tillökningar af Embetets möbler och inventarier.

samt att, i fråga om samma anslagsbrist för år 1865, hvilken, derest från uppgifna beloppet 1,556 R:dr 9 öre drages den på expensmedelsanslaget icke ankommande kostnaden för ved 339 R:dr 80 öre, rätteligen utgör endast 1,216 R:dr 29 öre, i denna anslagsbrist, som blifvit, jemlikt Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 27 April 1866, Öfverintendents-embetet af Stats-kontoret ersatt, jemväl ingår ett belopp af 470 R:dr 50

öre för iståndsättande af hyllor och skåp uti den för Embetet förhyrda nya embetslokalen, utgörande deremot meranämnda expensmedelsbrist för år 1866 endast 719 R:dr 56 öre.

Stockholm den 7 Januari 1868.

F. v. DARDEL.

Aug. Ekmarck.

Kongl. Förvaltningens af Sjöärendena

underdåniga utlåtande, i anledning af de anmärkningar, Riksdagens Revisorer framställt vid granskning af detta embetsverks räkenskaper.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Uti Eders Kongl. Maj:ts den 18 sistlidne November hit ankomne nådiga remiss af den 25 förutgångne Oktober å ett transsumt af Riksdagens Revisorers den 14 i sistnämnde månad afgifna berättelse, om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865, har Förvaltningen af Sjö-ärendena fått sig anbefaldt att till Eders Kongl. Maj:t inkomma med underdånigt utlåtande öfver de i samma transsumt förekommande anmärkningar; och får i anledning häraf Förvaltningen, hvars Kammar-kontors yttrande i ämnet den 19 sistlidne November infordrades och den 7 innevarande månad inkom, nu, med remissaktens återställande, underdånigst anföra följande:

Hvad först angår Revisorernes anmälan, det de ansågo Förvaltningens hufvudbok sakna erforderlig klarhet och åskådlighet samt icke lemna tillfälle till omedelbart bedömande af samtliga anslagens ställning, hvilken oklarhet skall hafva ökats genom i viss mån olika bokföringssätt stationerna emellan och genom bibehålande af denna olikhet äfven vid sammanfattandet af Förvaltningens hufvudbok, så och då Revisorerne tillika förklarat, det de med afseende derpå, att beskaffenheten af det nu begagnade bokföringssättet ledt till förslag om förändring i detsamma, samt enär det kommit till deras kännedom, att Eders Kongl. Maj:t åt en serskild Kommitté, hvars arbete för närvarande påginge, uppdragit, bland annat, uppgörande af förslag till räkenskapssätt för Kongl. Flottan, funnit sig böra inskränka sig att öfver det nu begagnade räkenskapssättet endast uttala sin förberörde åsigt, torde något yttrande af Förvaltningen i anledning häraf icke påkallas.

Beträffande derefter det af Revisorerne anmärkta förhållandet, att de brister, som till sammanräknadt belopp af 43,506 R:dr 91 öre uppstått å de vid 1856—1858 årens Riksdag beviljade anslag till anläggning af fyrar på Bjurö, Hernö, Björn, Agön och Bremön,

samt anskaffande och utläggande af ett fyrskepp å Finngrunden, sedan flera år tillbaka i räkenskaperna balanseras, samt att deremot å de vid 1859—1860 årens Riksdag beviljade extra anslag till fyrinrättnings anläggande på Sandhammaren och anskaffning af däckade lotsbåtar förefinnas från föregående åren balanserade behållningar af tillhopa 28,189 R:dr 70 öre, hvilka synts Revisorerne böra till Riksgälds-kontoret återlevereras; får Förvaltningen underdånigst upplysa, att, sedan alla erforderliga utgifter för fyranläggningarne å Bjurö, Hernö, Björn och Bremön blifvit kände, hafva liqvider om extra statsanslagen till dessa anläggningar upprättats och öfverbetalningarne, der sådane förekommit, godtgjorts genom behöriga öfverföringar i räkenskapen den 8 sistlidne November, i öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts derom gifna nådiga föreskrifter, hvaremot de öfverbetalningar, som uppstått å förslagsanslagen till uppförande af en fyr å Agön samt till anskaffande och utläggande af ett fyrskepp å Finngrunden blifvit den 5 i nyssnämnda månad hos Stats-kontoret reqvirerade, till hvilket embetsverk åter behållningar, som uppkommit å anlagen till fyrinrättnings anläggande å Sandhammaren samt till anskaffning af däckade lotsbåtar, äfvenledes den 5 i samma månad blifvit inlevererade; hvadan anmärkningarne så i ena som andra hänseendet torde anses böra förfalla.

Förvaltningen framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

P. E. AHLGREN.

A. HERKEPÉ. R. von FEILITZEN.

P. O. BÄCKSTRÖM,
Referent.

C. E. Holm.

Stockholm den 7 Januari 1868.

Direktionens öfver Amiralitets-krigsmanskassan

underdåniga utlåtande öfver Riksdagens Revisorers anmärkning vid denna Kassas räkenskaper för år 1865.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Genom nådig remiss den 25 sistlidne Oktober har Eders Kongl. Maj:t behagat infordra Direktionens underdåniga utlåtande i anledning af Riksdagens Revisorers anmärkning, att de utdrag af Amiralitets-krigsmanskassans räkenskaper för år 1865, som blifvit till Revisorerne aflemnade, vore i så måtto ofullständiga, att de icke innefatta den ringaste upplysning angående beloppet af Kassans, såsom det ville synas, icke ringa tillgångar, hvarom kännedom kunnat vinnas, ifall, såsom ske bort, in- och utgående balanserna för revisionsåret blifvit upptagne, hvilket Revisorerne yrkat måtte ske för framtiden.

Till bemötande af denna anmärkning får Direktionen underdånigst anföra, att Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 6 Mars 1856, rörande en med nu förevarande lika beskaffad fråga, godkänt ock fastställt såsom formulär till efterrättelse för framtiden de utdrag af räkenskaperna öfver Amiralitets-krigsmanskassans alla inkomster och utgifter, som afgåfvos för åren 1852 och 1853 och hvilka icke heller upptogo in- och utgående balanser, i följd hvaraf ifrågavarande utdrag hittills icke kunnat afgifvas i annan form.

Den nådiga remissen återgår; och Direktionen har nåden framhärda med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter:

C. EHNEMARK.

C. W. von HEIDENSTAM. K. L. NATT OCH DAG.

D. C. FORSSMAN. G. TRÄGÅRDH.

F. Lindbom. *C. Trägårdh.*

Karlskrona den 12 December 1867.

Register

öfver

Riksdagens år 1867 församlade Revisorers berättelse om granskning af statsverkets samt dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning, jemte de, i anledning af samma berättelse, till Kongl. Maj:t afgifna underdåniga utlåtande.

A.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Afkortningar å statsverkets inkomster . . .	Sid.	128, 129, 144.	
Bilagorna litt. N. och P. vid	„	114, 115.	
Aflönings-afdelnings, Krigs-kollegii, räkenskaper	„	29—30, 33.	261—262.
Bilag. litt. C., F., G. och H. vid	„	25, 44.	
Aflönings- och expensmedel, embetsverkens	„	247—248.	424—426.
Bilagan litt. T. vid	„	247.	
Aftappning af myrer och sjöar	„	65—67.	
Afvittringar i åtskilliga län	„	61—63.	
Akademiens för de fria konsterna räkenskaper . . .	„	222—223.	
— *Krigs-* räkenskaper	„	45—46.	266—267.
Bilagan litt. C. vid . . .	„	25.	
— *Krigsvetenskaps-* räkenskaper	„	28.	
— *Landtbruks-* dito	„	95—97.	
— *Lunds* dito	„	204—206.	
— *Musikaliska* dito	„	223—224.	
— *Svenska* dito	„	217—218.	413.
— *Upsala* dito	„	203—204.	408—411.
— *Vetenskaps-* dito	„	218—220.	
— *Vitterhets-, historie- och antiqvitets-* dito	„	220—222.	413—416.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Aktoratsräkning, Kammar-rättens	Sid.	134—136.	
Allmänna Barnbördshuset	„	214—215.	
Tabellen vid	„	214.	
Allmänna Barnhus, Stockholms	„	233—236.	
Allmänna Beväringsfonden	„	40, 42.	264—265.
Bilagan litt. B. vid	„	24.	
Allmänna Bevillningen för år 1865. Bilagan litt. S. vid	„	115.	
Allmänna enke- och pupillkassa, Civilstatens pensionsinrättnings	„	248—249.	
Bilagan litt. U. vid	„	249.	
Allmänna Garnisonssjukhuset	„	46—47.	
Bilagorna litt. C. och F. vid	„	25, 44.	
Allmänna hospitals- och barnhusfonden . .	„	227—229.	
Allmänna Institutet för döfstumma och blinda	„	224—225.	
Allmänna magasinsärendena	„	127—129.	
Allmänna pensionsstaten inom Arméens pensionskassa	„	250.	
Allmänna väg- och vattenbyggnader	„	63—67.	302—303.
Almarestäkes bro	„	64, 124.	302—303.
Alnarps Landtbruks-institut	„	91—93.	
— *stamholländeri.* Bilagan litt. I. vid	„	93.	
Amiralitets-krigsmanskassan	„	252—253.	428.
Ammunitions-tillverkning. Bilagorna litt. D. och E. vid	„	32, 43.	
Andra hufvudtitelns räkenskaper	„	12-19, 115, 116, 118.	258—259.
Bilagorna litt. A., P., Q., R. och T. vid	„	15, 115, 247.	
Anordning å Riksgälds-verkets inkomster. Bilagan litt. S. vid	„	115.	
Anordningar under *förskotts-titel*	„	111.	
Bilagorna N., O. och S. vid	„	114, 115.	
— *å extra utgifts-anslagen* . . .	„	118.	
Antiqvitets-akademien	„	220—222, 255.	413—416.
Arbetsfängelser	„	14—16.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Arméen, värfvade och indelta	„	24—44.	260—266.
Bilagorna litt. B., C., D., E., F., G. och H. vid	„	24, 25, 32, 43, 44.	
Arméens pensionskassa	„	249—252.	
Arméförvaltningen: se Krigs-kollegium.			
Arrendemedel af kungsgårdar och andra kronolägenheter. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Arrendemedels fond, Almare stäkes bros	„	124	
— — Drottningholms broars	„	123.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Artilleri-afdelning, Krigs-kollegii	Sid.	25—26, 33.	263.
Bilagorna litt. C., D., E., F., G. och H. vid	„	25, 32, 43, 44.	
Artilleri-läroverket vid Marieberg.	„	26.	
Arvika läroverks räkenskap	„	190—192, 203.	407.
Arvika—Norska gränsen, jernväg mellan (nordvestra stambanan)	„	68, 71—72, 78—80.	
Arvoden för Revisorernes biträden.	„	255—256.	
Askersunds elementarläroverks räkenskap .	„	170—172, 203.	392.
Assurans-afgifter, influtna	„	139.	
Avesta Krono-inspektion	„	126, 129—130.	

B.

Balanser, proprie-	„	13, 28—30, 134—136, 235.	
Bilagorna litt. N., O., P. och S. vid	„	114, 115.	
Balanserade poster, som förekomma i vissa läns Landtränteri-redogörelser . . .	„	57—58.	
Balans-relation, Krigs-kollegii	„	28—29.	
Bankovinsten, Riksgälds-verkets andel i. Bilagan litt. S. vid	„	115.	
Banor, jernvägsstam-	„	67—88.	303—307.
Barnbördshuset, allmänna	„	214—215.	
Tabellen vid	„	214.	
Barnhus, Stockholms allmänna	„	233—236.	
Barnhusfonden, allmänna	„	227—229.	
Barthelemys (kolonien S:t). räkenskaper .	„	155—156.	
Begrafningskassa, Kongl. Theatrarnes arbetares	„	157—158.	
Behållningar, kontanta, större än för löpande utgifters bestridande varit erforderliga	„	33, 57, 58, 94, 98, 104, 153, 177, 202, 204, 218, 222.	263, 268—271, 307-308, 309, 310-314, 344—345, 377—386. 408—411, 413, 414—415.
— *reserverade* å hufvudtitlarne,	„	118.	
Behållningen, kontanta. Bilagorna litt. N., O. och R. vid	„	114, 115.	
Beklädnad, Arméens, anslag för	„	27—28, 30—31.	
Bilagorna litt. D och E. vid	„	32, 43.	
— *Beväringsmanskapets*	„	27, 31—32.	
Bilagan litt. D. vid	„	32.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Beklädnad, fångars och kronoarbetskarlars	Sid.	12, 15.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Bergqvara stamholländeri. Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
Bergsskolan i Falun	„	106.	
Berättelser, emottagne af Revisorerne, . .	„	3—4.	
Besigtningar, mediko-legala, anslaget till. Tabellen vid	„	214.	
Beskickningarne, kostnader för	„	20—21.	
Besparadt understöd för fiskerinäringen i Bohuslänska skärgården	„	107.	314—315.
Besparingar af statsmedel ifrågasättas . .	„	24, 30, 58, 113. 127, 141, 154, 222.	261—262, 318—322, 328—330, 331—333, 345—353, 415—416.
— fjerde hufvudtitelns. Bilagorna litt. C. och E. vid	„	25, 43.	
— statsverkets, Riksgälds-kontoret tillgodoförda	„	115—116, 118.	
Bilagorna litt. P., R. och S. vid	„	115.	
Besök, anställda af Revisorerne	„	90—91, 255.	
Bevillningen, allmänna, för år 1865. Bilagan litt. S. vid	„	115.	
Beväring, Gotlands National-, Bilagorna litt. C., F. och H. vid	„	25, 44.	
— — — *dess pensionsstat* . . .	„	250.	
Beväringsfonden, allmänna	„	40, 42.	264—265.
Bilagan litt. B. vid	„	24.	
Beväringsmanskapets beklädnad	„	27, 31—32.	
Bilagan litt. D. vid	„	32.	
— *invalid- och pensionsfond*	„	40, 42.	
Bilag. litt. B. vid	„	24.	
— *vapenöfningar*	„	27, 28, 40.	
Bilagorna litt. C., D. och H. vid	„	25, 32, 44.	
Bibliotheket, Kongl.	„	158—159.	
Bidrag till bestridande af de på Riksgälds-kontoret anvisade utgifter för år 1865. Bilagorna litt. P. och S. vid	„	115.	
Blekinge läns landsbok	„	57, 58, 59.	
Blesserade officerares och underofficerares pensionsfond	„	121—122.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Blindas och döfstummas institut	Sid.	224—225.	
Bohuslänska skärgårdens fiskerinäring, anslag till understöd för	„	106—107.	314—315.
Borgen för stämpelpappers-försäljningen	„	59.	322—324.
Boråns tekniska elementarskola	„	104.	
Bilagan litt. L. vid	„	103.	
Boställskassan, Militie-	„	38—39, 41, 42.	
Bilagorna litt. B., C., G. och P. vid	„	24, 25, 44, 115.	
Brandväsendet m. m. å Stockholms slott	„	6.	
Brefvexlingen och postkommunikationerna	„	139—142.	325—333.
Brister å förslagsanslagen	„	52, 116—117.	426—427.
— å statsverkets inkomster. Bilagan litt. Q vid	„	115.	
Brobyggnader, bidrag till	„	63—64.	302—303.
Bränvinsafgiftens belopp. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Bränvinskontroll-byrå, Civil-departementets; redovisning af	„	109.	
Byggnader och reparationer, anslagen till	„	4—5, 60, 136—138.	
Byggnadskassor, stifts-läroverkens	„	177, 188, 203.	386—408.
Byggnadsmedel, Stockholms slotts	„	4—5.	
Byrån, Bränvinskontroll-	„	109.	
— *Statistiska Central-*	„	55.	
Båk- och lotsmedel	„	142, 143, 145.	343.
Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Båtsmanskommenderingen vid Krigs-akademien å Karlberg	„	46.	
Båtsmansvakansafgift. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Båtsmän, Flottans, kostnader för	„	50—51.	
Böda skogs-skolas räkenskap	„	148—149.	
Bötesmedel, General-landtmäterikontorets	„	56—57.	267—268.
— *influtne.* Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
— *restantier* af	„	115.	

C.

Cellfängelse-byggnader, anslagen till . . .	„	19.
Central-byrån, Statistiska	„	55.
Central-institutet, Gymnastiska	„	137, 213.
Chalmerska slöjdskolan i Göteborg, anslag till. Bilagan litt. L. vid	„	103.
Civil-departementets Bränvinskontroll-byrå, redovisning af	„	109.
Civilstatens pensionsinrättning	„	248—249.
Bilagan litt. U. vid	„	249.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
D.			
Dagtraktamenten under utländska resor .	Sid.	154.	353—354.
Dahlby kungsgård och stuteri-inrättning .	„	101—102.	
Dalslands kanal	„	65.	
Danielslunds skogs-skolas räkenskap . . .	„	149.	
Danska Regeringens ersättande för Öresundska tullens upphörande	„	108.	
Danviks hospital	„	230—233.	418.
Depositionsmedel, Öfverståthållare-embetets	„	60.	
Depôt, Flottans, i Göteborg	„	50—53.	
Diligens-inrättningen, statsbidrag till . . .	„	139, 141.	329—330.
Disciplin-kompaniet	„	14—15.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Domkyrkornas räkenskaper	„	237—246.	419—423.
Dramatiska theatern	„	157.	
Drottningholms broars arrendemedels fond	„	123.	
Drottningholms och Svartsjö lustslotts räkenskaper	„	7.	
Drottninghuset	„	229—230.	
Dukater, präglade	„	131—132.	
Döfstummas och blindas institut	„	224—225.	
E.			
Eckesiastik-verk, Lappmarks, fonden för .	„	120.	324.
Ekiperingspenningar	„	20—21.	
Ekonomiska karteverket	„	110—111, 255.	316—318.
Ekplanteringarne	„	145.	
Elektriska telegrafverket	„	108, 150—154, 255.	331-341, 344-355.
Elementarläroverkens räkenskaper	„	159—203, 206—209.	356—408.
Elementarskolan i Stockholm	„	208—209.	
Elementarskolorna, tekniska	„	103—104.	310—311.
Bilagan litt. L. vid	„	103.	
Elevskola, Trädgårdsföreningens	„	94—95.	
Elfdals pastorats regleringsfond	„	125.	
Elfsborgs län, sjösänkning inom	„	67.	
— *läns* landsbok	„	57, 58, 59.	280—282.
Elfstedtska pensionsfonden. Bilagan litt. U. vid	„	249.	
Embetslokaler i hufvudstaden, utbetalda hyror för	„	137.	
Emeritikassor, stiftens	„	173, 177, 199—203.	356—377.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Enke- och pupillfonder, Civilstatens pensionsinrättnings	Sid.	248—249.	
Bilagan litt. U. vid	„	249.	
En-per-mille-fonden	„	34, 41.	
Bilagan litt. B. vid	„	24.	
Eskilstuna elementarläroverks räkenskap .	„	170—172, 203.	392—393.
— *tekniska elementarskola*	„	103—104.	
Bilagan litt. L. vid	„	103.	
Exercis af Flottans bemanning, kostnad för	„	51.	
Expensmedels-räkningarne	„	247—248.	424—426.
Bilagan litt. T. vid	„	247.	
Experimentalfält, Landtbruks-akademiens .	„	95, 96.	
Bilagan litt. I vid	„	93.	
Expropriations-kostnader för jernvägsstambanorna	„	69, 71, 72, 73, 75, 76, 81.	
Extra ordinarie inkomster, statsverkets. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Extra statsanslag till landtförsvaret . . .	„	24, 29, 33.	261—262.
Bilagorna litt. B., C., D., E., F., G. och H. vid	„	24, 25, 32, 43, 44.	
— *statsregleringsfonden* för år 1865.	„	114—115.	
Bilagan litt. R. vid	„	115.	
— *utgifter*, anslagen till	„	28, 29—30, 118, 119.	260—261.

F.

Falu bergsskola	„	106.	
Farsoters och smittosamma sjukdomars botande, anslaget till. Tabellen vid .	„	214.	
Femte hufvudtitelns anslag och räkenskaper	„	50-55, 115, 116, 118.	426—427.
Bilagorna litt. P., Q. och R. vid	„	115.	
Fjerde hufvudtitelns anslag och räkenskaper	„	24-49, 115, 116, 118.	260—267.
Bilagorna litt. B., C., D., E., F., G. och H. vid	„	24, 25, 32, 43, 44.	
samt P., Q. och R. vid . .	„	115.	
Filénska testamentsfonden	„	121.	
Fiskerinäringen i Bohuslänska skärgården, anslaget till	„	106—107.	314—315.
Flottans räkenskaper	„	50—55, 119.	426—427.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Flygsandens hämmande i vissa län, anslagne medel till	Sid.	150.	
Bilagan litt. P. vid	„	115.	
Flyinge och Dahlby kungsgårdar samt *stuteri-inrättning*	„	101—102.	
Folkskolelärare-seminarierna	„	159, 160, 161, 164, 168, 171, 173, 178, 180, 181, 185, 186, 189, 195, 198, 210—211.	
Fonder och kassor, särskilda, under Krigs-kollegii förvaltning	„	34—42.	264—265.
Bilagorna litt. B., F. och G, vid	„	24, 44.	
— — Stats-kontorets förvaltning	„	120—126.	
Fordringar, enligt 1865 års rikshufvudbok. Bilagan litt. N. vid	„	114.	
Formulär för de förvaltande verkens räkenskaper	„	119, 141,	328.
Fortifikations-afdelnings, Krigs-kollegii, räkenskaper	„	26—27.	
Bilagorna litt. D., E., och F. vid	„	32, 43, 44.	
Frankrike, handels- och sjöfartstraktaten med; kostnader vid	„	108.	
Fria konsternas Akademi	„	222—223.	
Frimärkestillverkningen; Postverkets vinst derå	„	139, 140.	
Fyr- och båkmedel, influtne	„	142, 143, 145.	
Fyr-inrättningen	„	52, 53.	426—427.
Fångvårds-anslaget	„	12—17.	258—259.
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Fångvårds-styrelsens räkenskaper	„	12—19.	258—259.
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Fältartilleriet	„	25—26.	
Bilagorna litt. D. och E. vid	„	32, 43.	
Fängelserna och arbetsinrättningarne i riket	„	12—19.	258—259,
Bilagan litt. A.	„	15.	
Fästningsbyggnader	„	33.	261—262.
Bilagan litt. D. vid	„	32.	
Fästningsfängelserna	„	14.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Förenade mötespassevolans-fonderna	Sid.	35, 36, 41.	
Bilagorna litt. B., C. och G. vid	„	24, 25, 44.	
Förnödenheter vid truppers sammandragning. anvisade medel till	„	43.	
Bilagorna litt. B., D. och E. vid	„	24, 32, 43.	
Förskottstitel; utgifter, anordnade under	„	111.	
Bilagorna litt. N., O. och S. vid	„	114, 115.	
Första hufvudtitelns räkenskaper	„	4—11.	
Bilagorna litt. P. och R. vid	„	115.	
Försvarsverket till lands, anslag för . . .	„	24—44, 44—49.	260—267.
Bilagorna litt. B., C,, D., E., F., G. och H. vid	„	24, 25, 32, 43, 44.	
Försvarsverket till sjös, anslag för	„	50—55.	426—427.
Förvaltningens af Sjöärendena räkenskaper	„	50—53.	426—427.

G.

Gamla lagar, Sveriges; anslag till kostnader vid utgifvandet af	„	254.	
Gammalstorps stamholländeri. Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
Garnisons-förstärkning år 1865, kostnad för	„	29.	
Garnisons-regementenas mathållning. Se Bilagorna litt. C., D. och F. vid	„	25, 32, 44.	
Garnisons-sjukhuset, allmänna	„	46—47.	
Bilagorna litt. C., D. och F. vid	„	25, 32, 44.	
Gefle navigations-skola	„	104—105.	
Bilagan litt. M. vid	„	104.	
Gefleborgs län, afvittringar i	„	61, 63.	
— — vattenaftappningar i . . .	„	67.	
— *läns* landsbok	„	57, 58, 59.	
General-konsuler, aflöningar och arvoden till	„	21—24.	
Generallandtmäterikontorets räkenskaper . .	„	56—57.	267—268.
— — redogörelse öfver storskiftes- och afvittringsverkens fortgång	„	61—63.	
General-poststyrelsen	„	139—142.	325—341.
Generalsammandrag öfver de af Kongl. Krigs-kollegium under år 1865 bestridda utgifter	„	44.	
Bilagorna litt. F., G. och H. vid	„	44.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
General-tullstyrelsen	Sid.	108, 142—145.	342—343.
Geologiska undersökningar och derpå grundade *kartors* utgifning, anslagen till	„	112—113, 255.	318—322.
Gevärs tillverkning och anskaffning . . .	„	32.	
Bilagorna litt. D. och E. vid	„	32, 43.	
Godstrafiken å statens stambanor	„	83, 86—87, 88.	
Gotlands läns landsbok	„	57.	
— *Nationalbeväring*	„	26.	
Bilagorna litt. C., F. och H. vid	„	25, 44.	
— — *dess pensionsstat*. . . .	„	250.	
Gratialfond, Amiralitets-krigsmanskassans	„	253.	
Gripsholms lustslotts räkenskaper	„	8.	
Grundfond, statsverkets	„	114.	
Bilagan litt O. vid	„	114.	
Guld-utmyntningen	„	131—132.	
Gymnastiska Central-institutet	„	137, 213.	
Göta Hofrätts expens- och aflöningsmedels-räkningar. Bilagan litt. T. vid. . . .	„	247.	
— — *pensionsfond*. Bilagan litt. U. vid	„	249.	
Göteborgs Depôt af Flottan	„	50—53.	
— *Domkyrkas* räkenskaper	„	243.	
— *Län*, fiskerinäringen i	„	106—107.	
— *Läns* landsbok	„	57, 58 59.	279.
— *Navigationsskola*	„	104—105.	
Bilagan litt. M. vid . . .	„	104.	
— *Slöjdskola* (Chalmerska). Bilagan litt. L. vid	„	103.	
— *Stifts Konsistorii* räkenskaper	„	184-188, 199-203.	371-372, 397-404.
— *Straff- och arbetsfängelse*	„	14—15.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	

H.

Haga lustslotts och *parks* räkenskaper . .	„	9—11.	
Hallands Beväring. Bilagorna litt. C. och H. vid	„	25, 44.	
— *Län*, anslag till hämmande af flygsanden inom	„	150.	
— *Läns* landsbok	„	57, 58, 59.	
Halmstads elementarläroverks räkenskap .	„	184—187, 203.	
Hamnbyggnader, bidrag till	„	64.	302—303.
Handels- och sjöfartsfonden; Konvoj-kommissariatets räkenskaper öfver . . .	„	107—109.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Handelsflottans pensionsanstalt, bidrag till .	Sid.	143.	
Haparanda telegrafstation, lokal för . . .	„	151.	
Hermelinska karteverket	„	44, 45.	
Hernösands Domkyrkas räkenskaper . . .	„	245.	
— *Navigationsskola*	„	104—105.	311—313.
Bilagan litt. M. vid	„	104.	
— *Stifts Konsistorii* räkenskaper	„	193—197, 199—203.	375, 384-386.
Holländerier, Stam-	„	93—94.	308.
Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
Hospital, Danviks	„	230—233,	418.
Hospitals- och barnhusfonden, allmänna . .	„	227—229.	
Hufvudbok, Förvaltningens af sjöärendena	„	52, 119.	426.
— Krigs-kollegii	„	24—25, 28, 42, 119.	264—265.
Bilagan litt. B. vid . . .	„	24.	
— Telegraf-verkets	„	154, 155.	354.
— Landtbruks-akademiens . . .	„	95—96.	
Hufvudtitel, riksstatens andra	„	12-19, 115, 116, 118.	258—259.
Bilagorna litt. A, P., Q., R. och T. vid	„	15, 115, 247.	
— — *femte*	„	50-55, 115, 116, 118.	426—427.
Bilagorna litt. P, Q. och R. vid	„	115.	
— — *fjerde*	„	24-49, 115, 116, 118.	260—267.
Bilagorna litt. B, C., D., E., F., G. och H. vid	„	24, 25, 32, 43, 44.	
Bilagorna litt. P, Q. och R. vid	„	115.	
— — *första*	„	4—11.	
Bilagorna litt. P, och R. vid .	„	115.	
— — *nionde*	„	37—38, 39, 116. 117, 118, 121—122. 248—253.	428,
Bilagorna litt. P, Q., R. och U. vid	„	115, 249.	
— — *sjette*	„	22—24, 55—114, 118, 119, 120.	267—322.
Bilagorna litt. I., K., L. och M. vid	„	93, 94, 103, 104.	
samt P., Q. och R. vid	„	115.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Hufvudtitel, riksstatens sjunde	Sid.	114—158.	322-355, 424-426.
Bilagorna litt. N. och O. vid . .	„	114.	
Bil. litt. P., Q., R. och S. vid	„	115.	
— — *tredje*	„	19—21, 22—24, 118.	
Bilag. litt. P. vid	„	115.	
— — *åttonde*	„	116, 117, 118, 119, 158—247.	356—424.
Bilag. litt. P., Q. och R. vid . .	„	115.	
Tabellen N:o 1 vid	„	114.	
Hufvudtitlarne, brister å	„	116—117, 118.	
— *reserverade behållningar å*	„	118.	
Hufvudtitlarnes anslag till extra utgifter, anvisningar å	„	29.	
— *besparingar*	„	115—116, 118.	
— — Riksgälds-kontoret tillgodoförde,	„	115—116.	
Bil. P., R. & S. vid	„	115.	
— *uppbördsmedel.* Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Hunnebergs skogsskolas räkenskap	„	147.	
Husqvarna gevärsfaktori	„	32.	
Hvitfeldtska stipendiefonden	„	209—210.	
Hyresbelopp, utbetalda för *embetslokaler* i hufvudstaden, ...	„	137.	
Häradshäkten, anslag till	„	18.	
Hästjägare-sqvadrons fond, Norrbottens . .	„	36, 42.	
Bilagorna litt. B., F. och G. vid	„	24, 44.	

I.

Indelta Arméen	„	24—42.	260—266.
Bilagorna litt. B., C., D., F., G. och H. vid	„	24, 25, 32, 44.	
Ingeniör-kåren	„	15—17, 27.	258—259.
Bilagorna litt. C. och F. vid	„	25, 44.	
Inkomster, statsverkets behållna	„	114, 120.	324.
Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Inqvarteringskostnader i Stockholm och landsorten. Bilagorna litt. C., F. och H. vid	„	25, 44.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Institut, Alnarps landtbruks-	Sid.	91—93.	
— *Ultuna dito*	„	88—91, 255	
Institutet för döfstumma och blinda	„	224—225.	
— *Gymnastiska Central-*	„	137, 213.	
— *Mediko-kirurgiska*	„	137.	
— *Skogs-*	„	146.	
— *Teknologiska*	„	102—103.	
Instruktionen för revisionerne; om tillägg i	„	254—255.	
Instruktörer för skarpskyttefö reningarne, aflöning åt. Bilagan litt. D. vid	„	32.	
Intendents-afdelnings, Krigs-kollegii, räkenskaper	„	27—28.	
Bilagorna litt. F., G. och H. vid	„	44.	
Invalid- och pensionsfond, Beväringsmanskapets	„	40, 42.	
Bilagan litt. B. vid	„	24.	
Invalidhus-fonden	„	39, 41, 42.	
Bilagorna litt. B. och P. vid	„	24, 115.	
Inventering af säkerhetshandlingar	„	42, 97, 126, 142, 208, 214, 215, 227, 230, 233, 236.	264—265.
Isbergska pensionsfonden. Bilagan litt. U. vid	„	249.	

J.

Jemtland, afvittringar i	„	62.	
— myrutdikningar i	„	66.	
Jemtlands läns karta	„	56.	
— — landsbok	„	57, 58, 59.	270.
— roteringskassa	„	49.	
Jernvägsbyggnader, statens (stambanorna)	„	67—82.	
Jernvägstrafik, statens	„	83—88.	303—307.
Bilagan litt. S. vid	„	115.	
Jordeböckerna, nya	„	113—114.	
Jönköpings län, vattenaftappning i	„	67.	

K.

Kadett-kåren	„	45—46.	267.
Kalmar Domkyrkas räkenskaper	„	243—244.	
— *Läns* landsbok	„	57, 58—59.	275—278.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Kalmar Navigationsskola	Sid.	104—105.	
Bilagan litt. M. vid	„	104.	
— *Stifts Konsistorii* räkenskaper . .	„	188—190, 199—203.	373, 404—406.
Kammarladdningsgevärs anskaffning. Bilagan litt. E. vid	„	43.	
Kammar-rättens aktoratsräkning	„	134—136.	
— granskning af landsböckerna	„	57.	
Kanal- och slussanläggningar, bidrag till	„	65.	
Kanalers igenfyllande vid Haga, extra anslag till	„	10.	
Kanoners anskaffning	„	26.	
Bilagorna litt. D., E. och F. vid	„	32, 43, 44.	
Kansli-expedition, Landtförsvars-departementets. Bilagan litt. C. vid	„	25.	
— Sjöförsvars-departementets	„	50—51.	
Karantäns-inrättningen vid *Känsö*	„	108.	
Karl Gustafs stads gevärsfaktori	„	32.	
Karl Johans församlings läroverk	„	184—187, 203,	403—404.
Karlbergs Krigs-akademi	„	45—46.	266—267.
Bilagan litt. C. vid	„	25.	
Karlsborgs fästning	„	33.	261—262.
Bilagan litt. D. vid	„	32.	
Karlshamns navigationsskola	„	104—105.	313—314.
Bilagan litt. M. vid	„	104.	
Karlskrona fästningsbyggnad. Bilagorna litt. D. och E. vid . . .	„	32, 43.	
— *fästningsfängelse*	„	14—15.	
Bilagan litt. A. vid . . .	„	15.	
— *station af Flottan*	„	50—53.	
— *straff-fängelse*, anslaget till .	„	14, 18.	
Bilagan litt. A. vid . . .	„	15.	
— *vattenledning*	„	52.	
Karlstads Domkyrkas räkenskaper	„	244—245.	
— *Stifts Konsistorii* räkenskaper	„	190—193, 199—203.	374, 381—383, 406—407.
Karlstens fästning	„	33.	263.
Bilagan litt. D. vid	„	32.	
Karolinska mediko-kirurgiska institutet . .	„	137.	
Karta-sigillata-uppbörden	„	59, 126—127.	322—324.
Bilagan litt Q. vid	„	115.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Karteverk, Rikets ekonomiska	Sid.	110—111, 255.	316—318,
— — *geologiska*	„	112—113, 255.	318—322.
— *läns-*	„	44, 45, 56.	
— *militär-*	„	44, 45.	
Bilagan litt. D. vid . . .	„	32.	
— *sjö-*	„	53—55.	
— *Topografiska Kårens*	„	44—45.	
Bilagan litt. D. vid	„	32.	
Kartor, skogsindelnings-	„	146.	
Kassor och fonder, särskilda, under *Krigskollegii* förvaltning	„	34—42, 118.	264—266.
Bilagorna litt. B., F. och G. vid	„	24, 44.	
— — under *Stats-kontorets* förvaltning	„	118, 120—126.	
Katrineholm—Norrköping, jernvägen mellan (östra stambanan)	„	68, 73—74, 80.	
Kolonien S:t Barthelemys räkenskaper . .	„	155—156.	
Kommando-expedition, Sjöförsvars-departementets	„	50—51.	
Kommendants-staten, kostnaden för	„	29—30.	260.
Kommerse-kollegii embetslokal, hyreskostnad för	„	137.	
— expensmedelsräkning .	„	248.	
Bilagan litt. T. vid	„	247.	
Kommissariatet, Konvoy-	„	107—109.	355.
Kommissionen, Statistiska Tabell-	„	55.	
Kommittéen, Skeppsmätnings-, kostnaden för	„	29.	
Konsistoriernas räkenskaper	„	159—203.	356—408.
Konsuler, sportel-ersättning till	„	23.	
Konsuls-fonden	„	21—24.	
Se reservationen å . . .	„	257.	
— Konvoy-kommissariatets bidrag till	„	108.	
Kontanta behållningar, som varit större än för löpande utgifters bestridande erfordrats	„	33, 57, 58, 94, 98, 104, 153, 177, 202, 204, 218, 222.	263, 268-271, 307-308, 309, 310-314, 344-345, 377-386, 408-411, 413, 414-415.
— *behållningen*. Bilagorna litt. N., O. och S. vid	„	114, 115.	
Kontroll-byrå, Civil-departementets; redovisning af	„	109.	
Kontrollen af stämpelpappers-afgiften . .	„	59.	
Kontroll-verket	„	132—133.	
Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Konvoy-kommissariatets räkenskaper . . .	„	107—109.	355.
Koppar, Kronans behållning af	„	130.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Kopparbergs län, afvittringar i	Sid.	61.	
— — vattenaftappningar i . .	„	67.	
— — väganläggningar inom .	„	65.	
— *läns* landsbok	„	57, 59.	
Kopparränta. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Kopparskiljemynts-tillverkningen	„	131—132.	
Kreditiv vid tillämpning af nya pensionsstaterna för Arméens befäl och tjenstemän m. fl.	„	250—251.	
Kreditivmedel, särskildt anvisade till *försvarsverkets fullständigare ordnande*,	„	43.	
Bilagan litt. E. vid	„	43.	
Krigs-akademien på Karlberg	„	45—46.	266—267.
Bilagan litt. C. vid	„	25.	
Krigsarkiv-fonden	„	44.	
Krigs-kollegii förvaltning och räkenskaper	„	24—44.	260—266.
Bilagorna litt. B., C., D., E., F., G. och H. vid	„	24—25, 32, 43, 44.	
— *Aflönings afdelnings* räkenskaper	„	26, 29—30, 33.	261—262.
Bilagorna litt. C., F., G, och H. vid	„	25, 44.	
— *Artilleri-afdelnings* räkenskaper	„	25—26, 33.	263.
Bilagorna litt. C., D., E., F., G. och H. vid	„	25, 32, 43, 44.	
— *Fortifikations-afdelnings* räkenskaper	„	26—27, 29—30, 33.	260—262.
Bilagorna litt. D., E., och F. vid	„	32, 43, 44.	
— *hufvudbok* med deri upptagna särskilda kassor och fonder	„	24-25, 28-29, 34-42.	264—266.
Bilagorna litt. B., F. och G. vid	„	24, 44.	
— *inkomster och utgifter*	„	24—44.	260—262.
Bilagorna litt. B., C., D., E., F., G. och H. vid	„	24, 25, 32, 43, 44.	
— *Intendents-afdelnings* räkenskaper	„	27—28.	
Bilagorna litt. F., G. och H. vid	„	44.	
— *statistiska sammandrag* öfver dess under år 1865 bestridda utgifter . .	„	44.	
Bilagorna litt. F., G. och H. vid	„	44.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Krigsmanshus-kassa, Wadstena	Sid.	37—38, 41, 42.	
Bilagorna litt. B. och P. vid	„	24, 115.	
Krigsmanskassan, Amiralitets-	„	252—253.	428.
Krigsmateriel	„	26, 28, 32, 43, 51—53.	
Bilagorna litt. C., D., E. och H. vid	„	25, 32, 43, 44.	
Krigsvetenskaps-akademien	„	28.	
Kristianstads län, anslag till flygsandens hämmande inom. Bilagan litt. P. vid . .	„	115.	
— *läns* landsbok	„	57, 59.	
Kristinehamn—Laxå, jernväg mellan (nordvestra stambanan)	„	68, 70—71, 78.	
Kronans hus i Stockholm och landsorterna	„	4—5, 60, 136—138.	
Kronoarbetskåren	„	14—15.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Kronobergs län, flygsandens hämmande inom	„	150.	
— — landsbok	„	57, 58, 59.	
Krono-häktena	„	14—18.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Krono-inspektion, Avesta	„	129—130.	
— *magasinens* räkenskaper	„	126, 127—129.	
— *parkers* vård och förvaltning . . .	„	122.	
— *räkenskaper, Stockholms stads* . . .	„	57.	
— *uppbörd*, influten och utestående .	„	115.	
Bilagorna litt. N., O., P., Q. och S. vid	„	114, 115.	
Kronouppbördsverket i Stockholm, bidrag till aflöning af	„	60.	
Krut- och salpeter-försäljningsmedlen . . .	„	33.	
Bilagan litt. B. vid	„	24.	
Krut-behållningen i Kronans förråder . .	„	28.	
Krut-tillverkningen	„	26.	
Bilagan litt. E. vid	„	43.	
Kungsgårdar	„	7—11, 99—102.	
Känsö karantänsinrättning	„	108.	

L.

Lagar, Sveriges gamla; kostnader vid utgifvandet af	„	254.	
Landsböcker, Länens	„	57—59.	268—301, 322—324.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Landskrona fästningsfängelse	Sid.	14—15.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Landtbruks-akademiens räkenskaper	„	95—97.	
Landtbruks-institut, Alnarps	„	91—93.	
— *Ultuna*	„	88—91, 255.	
Landtförsvaret, statsanslag för	„	24—44, 44—49.	260—267.
Bilagorna litt. B., C., D., E., F., G. och H. vid	„	24, 25, 32, 43, 44.	
Landtmäteri-kontoret, General-	„	56—57.	267—268.
Landtränteri-redogörelserna	„	57—59.	
Langska pensionsfonden. Bilagan litt. U. vid	„	249.	
Lappmarks ecklesiastik-verk, fonden för	„	120.	324.
Laxå—Kristinehamn, jernvägen mellan (nordvestra stambanan)	„	68, 70—71, 78.	
Lazaretts-direktionens, Serafimer-, räkenskaper	„	225—227.	417,
Linköpings Domkyrkas räkenskaper	„	238.	419—420.
— *Stifts Konsistorii* räkenskaper	„	162—166, 199—203.	360, 386—388.
Liqvid med Riksgälds-kontoret	„	117.	
London, svenska kyrkan i; understöd till	„	108.	
Lots- och Fyrinrättningen	„	51, 52, 53.	
Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Lunds Domkyrkas räkenskaper	„	242.	
— *Stifts Konsistorii* dito	„	179—184, 199—203.	370-371, 379-380. 395—397.
— *Universitets* dito	„	204.	
Lustslottens räkenskaper	„	7—11.	
Lycksta stamholländeri. Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
Lyshållningen, yttre, *vid Stockholms slott* m. m.	„	6.	
Långholmen, straff- och arbetsfängelset å	„	14—15.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Läkaresällskapet, Svenska; statsanslag till. Tabellen vid	„	214.	
Länens landsböcker	„	57—59.	268—301, 322—324.
Längmanska testamentsfonden	„	125—126.	
Länsfängelserna	„	14—18.	
Länskarteverket	„	44, 45.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Lärarinnor, seminarium för bildande af	„	210—211.	
Läroverken, elementar-	„	159-203, 206-209.	356—408.
Löneförbättringar vid indelta Arméen, anslag till. Se Bilagorna litt. C. och G. vid	„	25, 44.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
M.			
Magasinsärendena, allmänna	Sid.	127—129.	
Malmö Navigations-skola	„	104—105.	
Bilagan litt. M. vid	„	104.	
— *straff- och arbetsfängelse*	„	14—15, 16.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
— *Tekniska elementarskola*	„	104.	310—311.
Bilagan litt. L. vid	„	103.	
Malmöhus läns landsbok	„	57, 58, 59.	
Manilla, allmänna institutet för döfstumma och blinda vid	„	224—225.	
Mantalspenningar. Bilagan litt. Q. vid . .	„	115.	
Mariebergs artilleri-läroverk	„	26.	
Materiel, jernvägs-	„	70, 71, 72, 74, 75, 76, 82, 84—86, 87—88.	303—307.
— krigs-	„	26—28, 32. 43, 51, 53.	
Bilagorna litt. C., D., E. och H. vid	„	25, 32, 43, 44.	
Mathållning, garnisonsregementenas. Bilagorna litt. C., D. och F. vid . . .	„	25, 32, 44.	
Medaljer, präglade	„	131—132.	
Medelhafvet, Konsulaten vid	„	22—24.	
Se reservationen å	„	257.	
Medicinal-staten. Tabellen vid	„	214.	
Mediko-kirurgiska institutet	„	137.	
Mediko-legala besigtningar, anslaget till. Tabellen vid	„	214.	
Mejeriskolan vid Ultuna landtbruksinstitut	„	89.	
Militieboställs-kassan	„	38—39, 41, 42.	
Bilagorna litt. B., C., G. och P. vid	„	24, 25, 44, 115.	
Militäre embets- och tjenstemäns pensionerande	„	249—253.	
Militär-karteverket	„	44—45.	
Bilagan litt. D. vid	„	32.	
Ministerstaten, utgifter för	„	19—21, 22.	
Mjölkafkastningen vid de särskilda stamholländerierna	„	94.	
Bilagan litt. K. vid	„	94.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Monitorer i Flottan	Sid.	53.	
Museum, Kongl.	„	138.	
— *National-*	„	137, 255.	
— *Riks-* (naturhistoriska)	„	218—219.	
Musikaliska akademiens räkenskaper . . .	„	223—224.	
Myntverket	„	130—132, 255.	
Myrutdikningar, bidrag till	„	65—67.	
Målskjutningspremier åt skarpskyttefö-reningarne. Bilagan litt. D. vid . .	„	32.	
Mötespassevolans-fonden, förenade	„	35—36, 41.	
Bilagorna litt. B., C. och G. vid	„	24, 25, 44.	

N.

Nationalbeväring, Gotlands. Bilagorna litt. C., F. och H. vid . . .	„	25, 44.	
— — *dess pensionsstat*	„	250.	
Nationalmuseum	„	137, 255.	
Natura- spanmål, statsverkets	„	127—128.	
Naturhistoriska Riksmuseum	„	218—219.	
Navigations-skolorna	„	104—105.	311—314.
Bilagan litt. M. vid	„	104.	
Nionde hufvudtitelns räkenskaper	„	37—38, 39, 116, 117, 118, 121—122. 248—253.	428.
Bilagorna litt. P., Q., R. och U. vid	„	115, 249.	
Nolhaga stamholländeri. Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
Nordvestra stambanan (Laxå—Kristinehamn)	„	68, 70—71, 78.	
— — (Arvika—Norska gränsen) . . .	„	68, 71—72, 78—80.	
Norénska testamentsfonden	„	120—121.	
Normalskola, Vexelundervisningens	„	211—212.	
Norra stambanan	„	68, 75—76, 81—82.	
Norrbottens hästjägare-sqvadrons fond . . .	„	36, 42.	
Bilagorna litt. B., F. och G. vid	„	24, 44.	
— *Län,* afvittringar i	„	62—63.	
— — vattenaftappningar i . .	„	65.	
Norrköping—Katrineholm, jernväg mellan (östra stambanan)	„	68, 73—74, 80.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Norrköpings straff- och arbetsfängelse . . .	Sid.	14—15.	
Bilagan litt. A. vid . .	„	15.	
— *tekniska elementarskola*	„	103—104.	
Bilagan litt. L. vid . .	„	103.	
Norrmalm, straff- och arbetsfängelset å	„	14—15.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Norska gränsen, jernväg till (nordvestra stambanan)	„	68, 71—72, 78—80.	
Nya elementarskolan i Stockholm	„	208—209.	
Nya Trollhätte kanalbolags inkomster, Konvoy-kommissariatets andel i . .	„	108.	
Ny-Elfsborgs fästningsfängelse	„	14—15.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Nyköpings elementarläroverks räkenskap .	„	170—172, 203.	390—391.
— *län*, vägomläggning inom . . .	„	65.	
Näfveqvarns stamholländeri. Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
Näs kungsgårds- hjelp, ersättning för upphörande af. Bilagan litt. D. vid	„	32.	

O.

Obligationer, inlösta. Bilagan litt. S. vid	„	115.	
Observationsmedel. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Observatorium, Stockholms	„	220.	
Odisponible uppbördsmedel. Bilagorna litt. O. och P. vid	„	114, 115.	
Officerare och underofficerare, fonden för blesserade	„	121—122.	
Ombergs skogs-skolas räkenskap	„	148.	
Optiska telegraf-inrättningen	„	108, 154—155.	355.
Ordbok öfver svenska språket, anslag för utarbetande af	„	217—218.	
Ordensgillet, Serafimer-	„	137, 227—229.	
Ordinarie räntan. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Ordinarie statsregleringsfonden för år 1865	„	114—115.	
Bilagan litt. P. vid	„	115.	
Ottenby stuteri	„	100—101.	

P.

Paketpost-inrättningen	„	139, 141.	
Panne- och ladu-lån för salpeter-tillverkningen, utestående	„	48.	329—330.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Pansarplåtar af svenskt jern, försök med	Sid.	52.	
Bilagan litt. D. vid	„	32.	
Passageraretrafiken å statens stambanor	„	83, 88.	304—307.
Passevolans-fonden, Förenade mötes-	„	35—36, 41.	
Bilagorna litt. B., C. och G. vid	„	24, 25, 44.	
— — *Tross-*	„	34—35, 41.	
Bilagorna litt. B., C., G., P. och Q. vid	„	24, 25, 44, 115.	
Pedagogiernas räkenskaper	„	159, 160, 162, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 184, 185, 186, 187.	
Pensionsafgiften för kadetter vid Krigsakademien å Karlberg	„	45, 46.	267.
Pensionsfond, Amiralitets-krigsmanskassans	„	252—253.	
— *Beväringsmanskapets*	„	40, 42.	
Bilagan litt. B. vid . . .	„	24.	
Pensionsinrättning, Civilstatens	„	248—249.	
Bilagan litt. U. vid	„	249.	
Pensionskassa, Arméens	„	249—252.	
Portouppbörd, Post-verkets	„	139, 141.	329—330.
Bilagan litt. Q. vid . . .	„	115.	
— *Telegraf-verkens*	„	152, 154, 155.	348.
Postbefordringen å statens jernvägar . . .	„	83.	
Post-verket	„	139—142, 154.	325—341.
Preussen—Sverige; sjöpostfarten mellan	„	140, 141.	325—328.
Proprie-balanser	„	134—136.	
Bilagorna litt. N., O., P. och S. vid	„	114, 115, 235.	
Provisionen för fyr- och båkmedlen . . .	„	145.	343.
— till postförvaltare	„	141.	329—330.
— å tullmedel	„	145.	343.
— för stämpelpappers-uppbörden	„	127.	
Pupillfonder, Civilstatens pensionsinrättnings	„	248—249.	
Bilagan litt. U. vid	„	249.	

R.

Ramsele pastorsboställes skogsförsäljningsfond	„	124—125.
Recettmedel, Kongl. Theatrarnes	„	157.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Registratur, Riks-; extra anslag för utskrifning af	Sid.	247.	423—424.
Regleringsfond, Elfdals pastorats	„	125.	
Rekognoseringar, Topografiska kårens; kostnaden för	„	44.	
— vid de geologiska undersökningarne; dito . . .	„	112.	
Rekommendations-afgifter, influtne för bref	„	139.	
Reparationer å Stockholms slott m. m., anslaget för	„	4—5.	
— å Haga lustslott, dito . . .	„	10—11.	
Rese- och undersökningskostnader samt *expenser* för allmänna arbeten, anslaget till	„	63—64.	
Reservationer, till Revisionens protokoll anmälde, ...	„	255, 257.	
— å extra statsanslag. Bilagorna litt. Q., R. och S. vid	„	115.	
— å riksstats-anslagen. Bilagorna litt. O. och P. vid	„	115.	
Reserverade behållningar å hufvudtitlarne	„	118.	
Resor, företagna af Revisorerne	„	90—91, 255.	
Restantier	„	115.	
Bilagorna litt. N., O., P. och S. vid	„	114, 115.	
Revisionens omfattning	„	3.	
Revisionerne; angående tillägg i instruktionen för	„	254—255.	
Revisorers skiljaktiga meningar	„	255, 257.	
Riddarholmskyrkan	„	246.	
Rikets ekonomiska karteverk	„	110—111.	316—318.
Riksarkivets hus å Riddarholmen	„	137.	
Riksdagens Revisorers instruktion; om tillägg i	„	254—255.	
Riksgälds-kontoret, liqvid med	„	117.	
— tillgodoförda besparingar	„	115—116.	
Bilagorna litt. R. och S. vid	„	115.	
Riksgälds-verkets fond för år 1865	„	114—115.	
Bilagan litt. S. vid	„	115.	
Rikshufvudboken för år 1865. Sammandrag öfver alla deri ingående medel	„	114.	
Bilagan litt. N. vid	„	114.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Riksmuseum, Naturhistoriska	Sid.	218—219.	
Riksregistraturets utskrifning, extra anslag för	„	247.	423—424.
Riksstatens anslag, besparingar och brister å	„	115—117.	
Bilagorna litt. R. och S. vid	„	115.	
Riksstatens andra hufvudtitel	„	12-19, 115, 116, 118.	258—259.
Bilag. litt. A., P., Q., R. och T. vid	„	15, 115, 247.	
— *femte* —	„	50-55, 115, 116, 118.	426—427.
Bilag. litt. P., Q. och R. vid . . .	„	115.	
— *fjerde* —	„	24-49, 115, 116, 118.	260—267.
Bilag. litt. B., C., D., E., F., G. och H. vid . . .	„	24, 25, 32, 43, 44.	
samt P., Q. och R. vid	„	115.	
— *första* —	„	4—11.	
Bilag. litt. P. och R. vid	„	115.	
— *nionde* —	„	37—38, 39, 116, 117, 118, 121—122, 248—253.	428.
Bilag. litt. P., Q., R. och U. vid	„	115, 249.	
— *sjette* —	„	22—24, 55—114, 118, 119, 120.	267—322.
Bilag. litt. I., K., L., M., P., Q., och R. vid . . .	„	93, 94, 103, 104.	
Bilag. litt. P., Q. och R. vid . . .	„	115.	
— *sjunde* —	„	114—158.	322-355, 424-426.
Bilag. litt. N. och O. vid	„	114.	
samt P., Q., R. och S. vid . . .	„	115.	
— *tredje* —	„	19—21, 22—24, 118.	
Bilag. litt. P. vid	„	115.	
Se reservationen å	„	257.	
— *åttonde* —	„	116, 117, 118. 119, 158—247.	356—424.
Bilag. litt. P., Q. och R. vid . . .	„	115.	
Tabellen N:o I vid	„	214.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Rindö befästningar. Bilagan litt. D. vid	Sid.	32.	
Riseberga stamholländeri. Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
Roteringskassa, Jemtlands	„	49.	
Rotevakansafgifter, influtne. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Ryssland—Sverige; om telegrafanläggning mellan	„	151.	
Räkenskaps-formulär för de förvaltande embetsverken m. fl.	„	119, 141.	328.
Räntefördvandlings-uträkningar, Jordebokskontorets	„	113—114.	
Räntekammarens säkerhetshandlingar . . .	„	126.	

S.

Salpeterfonden	„	47—49.	
Bilagan litt. C. vid	„	25.	
Salpeter-försäljningsmedlen	„	33.	
Bilagan litt. B. vid	„	24.	
Sammanbindningsbanan genom Stockholm	„	68, 74—75. 80—81, 255.	
Sammandrag öfver alla i 1865 års riks-hufvudbok ingående medel	„	114.	
Bilagan litt. N. vid	„	114.	
— — *de af Krigs-kollegium under år 1865 bestridda utgifter* . .	„	44.	
Bilagorna litt. F., G. och H. vid	„	44.	
Sappör-kompaniet. Bilagorna litt. D. & E. vid	„	32, 43.	
Schelde-tullens upphörande, utgift för . . .	„	108.	
Schäferi-medlen, redogörelse för	„	96—97.	
Seminarier, Folkskolelärare-	„	159, 160, 161, 164, 168, 171, 173, 178, 180, 181, 185, 186, 189, 195, 198. 210—211.	
Seminarium för bildande af lärarinnor . .	„	210—211.	
Serafimer-lazarettet	„	225—227.	417.
Serafimerordens-gillet	„	137, 227—229.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Sjette hufvudtitelns räkenskaper	Sid.	22—24, 55—114, 118, 119, 120.	367—322.
Bilagorna litt. I., K., L. och M. vid	„	93, 94, 103, 104.	
samt P., Q. och R. vid . .	„	115.	
Sifferuppgifterna, ansvarigheten för	„	255.	
Silfvertionde. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Silfverutmyntningen	„	131—132.	
Sillre skogs-skolas räkenskap	„	149.	
Sjuk- och begrafningskassa, Kongl. Theatrarnes arbetares	„	157—158.	
Sjukdomars (smittosamma) botande; anslag till. Tabellen vid	„	214.	
Sjukhuset, allmänna Garnisons-	„	46—47.	
Bilagorna litt. C. och F. vid	„	25, 44.	
Sjunde hufvudtitelns räkenskaper	„	114—158.	322-355, 424-426.
Bilagorna litt. N. och O. vid	„	114.	
samt litt. P., Q., R. och S. vid	„	115.	
Sjöexpeditioner med Flottans fartyg, Konvoy-kommissariatets utgifter för . .	„	108.	
Sjöfartsfonden, Konvoy-kommissariatets räkenskap öfver	„	107—109.	
Sjöförsvaret, anslagen till	„	50—55.	426—427.
Sjöförsvars-departementets Kansli- och Kommando-expeditioners räkenskaper	„	50—51.	
Sjökarte-kontoret	„	53—55.	
Sjömätningar, anställde	„	54.	
Sjöpostfarten	„	139—141.	325—328.
Sjösänkningar, bidrag till	„	66—67.	
Sjötullsmedlen	„	142—144.	
Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Sjöärendena, Förvaltningen af	„	50—53.	426—427.
Skara Domkyrkas räkenskaper	„	238—239.	420—422.
— *Stifts Konsistorii* räkenskaper . . .	„	166—170, 199-203.	361-363, 377-378.
— *Veterinärinrättning*	„	216—217.	412.
Skaraborgs läns landsbok	„	57, 58, 59.	
Skarpskyttefö reningarnes instruktörer, aflöning åt. Bilagan litt. D. vid . .	„	32.	
— — *målskjutningspremier.* Bilagan litt. D. vid . .	„	32.	
Skeninge elementarläroverks räkenskap . .	„	163—166, 203.	386—388.
Skiften och afvittringar	„	61—63.	
Skjutsningsbesväret, anslag till lättnad af	„	58—59.	268—301.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Skogsförsäljningsfond, Ramsele pastors-boställes	Sid.	124—125.	
Skogsinstitutet	„	146.	
Skogsplanteringskassan	„	122—123.	
Bilagan litt. P. vid	„	115.	
Skogs-skolornas räkenskaper	„	147—149.	
Skogs-styrelsen	„	145.	
Skola, Falu Bergs-	„	106.	
— *Trädgårdsföreningens elev-*	„	94—95.	
— *Vexelundervisningens normal-*	„	211—212.	
Skolan, Chalmerska slöjd-; anslag till. Bilagan litt. L. vid	„	103.	
— Krigs-	„	45—46.	266—267.
Skolor, Elementar-	„	159—203, 206—209.	356—408.
— *Navigations-*	„	104—105.	311—314.
Bilagan litt. M. vid	„	104.	
— *Skogs-*	„	147—149.	
— *Slöjd-*	„	103.	
Bilagan litt. L. vid	„	103.	
— *Tekniska elementar-*	„	103—104.	310—311.
Bilagan litt. L. vid	„	103.	
Skulder, Riksgälds-verkets. Bilagan litt. S. vid	„	115.	
Skärgård, Bohus läns; anslag till fiskerinäringen i	„	106—107.	314—315.
Skärgården, sjömätningar anställda i	„	54—55.	
Slottsbyggnadsmedlen	„	4—5.	
Slussanläggningar	„	65.	
Slöjdföreningens i Stockholm söndags- och aftonskola	„	103, 136, 137,	
Slöjdskolan i Göteborg (Chalmerska). Bilagan litt. L. vid	„	103.	
Smittosamma sjukdomars botande, anslag till. Tabellen vid	„	214.	
Sofiedals stamholländeri. Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
Spanmål in natura, statsverkets	„	127—128.	
Bilagorna litt. N. och O. vid	„	114.	
Spanmålsupphandlings- och bagerikostnader	„	51.	
Bilagan litt. C. vid	„	25	
Sportelersättning åt Konsuler	„	108.	
Sqvadronsfond, Norrbottens hästjägares	„	36, 42.	
Bilagorna litt. B., F. och G. vid	„	24, 44.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
S:t Barthelemy, kolonien	Sid.	155—156.	
Stadshäkten, anslag till	„	18—19.	
Stambanorna, jernvägs-	„	67—82, 83—88.	303—307.
Stamholländerierna	„	93—94.	307—308.
Bilagorna litt. I. och K. vid . .	„	93, 94.	
Statens jernvägsbyggnader	„	67—82.	
— *jernvägstrafik*	„	83—88.	303—307.
Stationer, Flottans	„	50—53.	426.
— *Jernvägs-*	„	69, 71, 72, 73, 75, 87.	303—304, 306.
— *Post-*	„	141—142.	328—331.
— *Telegraf-*	„	151, 152—154.	345—348.
Statistiska Tabellkommissionen	„	55.	
Statistiskt sammandrag öfver de af Krigskollegium under år 1865 bestridda utgifter	„	44.	
Bilagorna litt. F., G. och H. vid	„	44.	
Stats-kontorets embetsförvaltning och redovisning	„	114—130.	322—324.
Bilagorna litt. N., O., P., Q., R. och S. vid	„	114, 115.	
Statsmedel, hvilkas användande Revisorerne icke lemnats tillfälle att närmare granska	„	17, 21, 43, 58—59, 86—87, 90—91, 118—119, 203, 217, 253.	258-259, 268-301, 303-304, 386-408, 412, 428.
Statsregleringsfonden, extra	„	114, 115.	
Bilag. litt. R. vid	„	115.	
— — *ordinarie*	„	114—115.	
Bilag. litt. P. vid	„	115.	
Statsverket, egentliga	„	114—130.	322—324.
Bilagorna litt. N., O., P., Q. och R. vid	„	114, 115.	
Statsverkets grundfond år 1865	„	114.	
Bilagan litt. O. vid . . .	„	114.	
— *inkomster*. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
— — *Afkortningar* å . . .	„	128, 129, 144.	
Bilagorna litt. N. och P. vid . . .	„	114, 115.	
— *reserverade behållningar*	„	118.	
Bilagan litt. R. vid	„	115.	
— *skulder*, enligt 1865 års riks-hufvudbok. Bilagan litt. N. vid	„	114.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Statsverkets spanmål in natura	Sid.	127—128.	
Bilagan litt. N. vid	„	114.	
— *utgifter.* Bilagorna litt. P. och R. vid . . .	„	115.	
— *öfverskott, besparingar och brister*	„	117.	
Bilagorna P., Q, och S. vid	„	115.	
Stiftens byggnadskassors räkenskaper . . .	„	177, 178, 203.	386—408.
— *emeritikassor*	„	173, 177, 199—201.	356—377.
Stifts-konsistoriernas räkenskaper	„	159—203.	356—408.
Stifts-domkyrkornas dito	„	237—246.	419—423.
Stipendiefonden, Kongl. och Hvitfeldtska	„	209—210.	
Stockholm, ingvarteringskostnader i. Bilagorna litt. C., F. och H. vid	„	25, 44.	
Stockholms allmänna Barnhus	„	233—236,	
— — *byggnader*, anslag till underhåll af . . .	„	60, 136—137.	
— — *Garnisonssjukhus* . . .	„	46—47.	
Bilagorna litt. C. och F. vid . . .	„	25, 44.	
— *befästande.* Bilagorna litt. D. och E. vid . .	„	32, 43.	
— *Elementarskola*	„	208—209.	
— *Läns* landsbok	„	57, 58, 59.	272-275, 322-324.
— *Navigations-skola*	„	104—105.	
Bilagan litt. M. vid	„	104.	
— *Normal-skola för vexelundervisningen*	„	211—212.	
— *Observatorium*	„	220.	
— *sammanbindningsbana*	„	68, 74—75, 80—81, 255.	
— *skärgård*, sjömätningar verkställde uti	„	54—55.	
— *Slotts brandväsende och yttre lyshållning*	„	6.	
— — *byggnads- och reparationsanslag*	„	4—5.	
— *Slöjdförenings skola*	„	103, 136, 137.	
— *stads Konsistorii* räkenskaper	„	199, 202.	
— — *kronohäkten*	„	14.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
— — *kronoräkenskaper*	„	57, 60.	
— — *undervisningsverks* räkenskaper	„	206-208, 208-209, 210—212.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Stockholms Station af Flottan	Sid.	50—53.	
— *Söndags- och aftonskola*, anslag till	„	103.	
Bilagan litt. L. vid	„	103.	
— *Veterinär-inrättning*	„	215—216, 255.	
Bilagan litt. I. vid	„	93.	
Stora Kopparbergs län, anläggning af vägar inom	„	65.	
— — — myrutdikningar i	„	67.	
— — — skiften och afvittringar i . .	„	61.	
— *Theatern; Kongl.*	„	157—158.	
Straff- och arbetsfängelser	„	14—16.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Strengnäs Domkyrkas räkenskaper	„	239—240.	
— *Stifts Konsistorii* räkenskaper	„	170-173, 199-203.	356-357, 364-366, 388—393.
Strömsholms slott	„	11.	
— *stuteri*	„	99—100.	
Stuteri, Flyinge och Dahlby	„	101—102.	
— *Ottenby*	„	100—101.	
— *Strömsholms*	„	99—100.	
— *Öfverstyrelsens* räkenskaper . . .	„	97—98.	309.
Styrelsens för allmänna väg- och vattenbyggnader räkenskaper . .	„	63—67.	302—303.
— *för statens jernvägstrafik* räkenskaper	„	83—88.	303—307.
— *öfver stamholländerierna* räkenskaper	„	93—94.	307—308.
Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
— *öfver statens jernvägsbyggnader* räkenskaper	„	67—82.	
— *öfver stuterierna* räkenskaper . .	„	97—98.	309.
Stämpelpappers-uppbörden	„	59, 126—127.	322—324.
Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Sundhets-kollegii räkenskaper	„	214.	
Tabellen vid	„	214.	
Sunds (Warpnäs) stamholländeri. Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
Svafvelbrukstionde. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Svartsjö och Drottningholms lustslotts räkenskaper	„	7.	
Svenska Akademiens räkenskaper	„	217—218.	413.
— *Läkaresällskapet*, statsanslag till. Tabellen vid	„	214.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Svenska Slöjdföreningens i Stockholm skola	Sid.	103.	
— *språket*, anslag till ordbok öfver	„	217—218.	
— *Trädgårdsföreningens* elevskola . .	„	94—95.	
Svenskt sjöfolks räddning, belöningar för	„	108.	
Sveriges gamla lagar, anslag till kostnader vid utgifvandet af	„	254.	
— *geologiska undersökning*	„	112—113, 255.	
Sveriges och Norges gemensamma *Konsulsfond*	„	22—24, 108,	
Svärdspensioner	„	39, 41.	
Säkerhetshandlingar, Allmänna Barnbördshusets	„	215.	
— Allmänna Bevärings-fondens	„	42.	264—265.
— Danviks hospitals . .	„	233.	
— Drottninghusets . . .	„	230.	
— Kongl. Räntekammarens	„	126.	
— Krigs-kollegii	„	42.	264—266.
— Landtbruks-akademiens	„	97.	
— Postverkets	„	142.	
— Salpeterfondens (f. d.)	„	49.	
— Serafimer - lazarettets	„	227.	
— Stockholms allmänna Barnhus'	„	236.	
— Stockholms stads undervisningsverks .	„	208.	
— Stuteri-öfverstyrelsens	„	98.	
— Sundhets-kollegii . .	„	214.	
— Veterinärinrättningens i Skara	„	217.	412.
Sänkning af sjöar, understöd för	„	66—67.	
Södermanlands län, vägomläggning inom	„	65.	
— *läns* landsbok	„	57, 58, 59.	
Södra stambanan	„	68, 69—70, 77—78.	
Sölvesborgs läroverks räkenskap	„	179—181, 183, 203.	396—397.
Söndags- och aftonskola i Stockholm, Slöjdföreningens	„	103.	
Bilagan litt. L. vid	„	103.	

T.

Tabellkommissionen, Statistiska	„	55.	
Tekniska elementarskolorna	„	103—104.	310—311.
Bilagan litt. L. vid	„	103.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Teknisk-ekonomisk beskrifning öfver statsbanorna	Sid.	82.	
Teknologiska Institutet	„	102—103.	
Telegraf-verket, elektriska	„	109, 150—154, 255.	331-341, 344-355.
— optiska	„	108, 154—155.	355.
Testamentsfonden, Elfstedtska. Bilagan litt. U. vid	„	249.	
— *Filénska*	„	121.	
— *Isbergska* } Bilagan litt.			
— *Langska* } U. vid . .	„	249.	
— *Längmanska*	„	125—126.	
— *Norénska*	„	120—121.	
— *Tuneldska* (*af*). Bilagan litt. U. vid	„	249.	
Theatrarnes, (*Kongl.*) räkenskaper . . .	„	157—158.	
Tjenstemannafond, Civilstatens pensionsinrättnings. Bilagan litt. U. vid . .	„	249.	
Tierps skogs-skolas räkenskap	„	147—148.	
Tiondespanmål och tiondespanmålslösen. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Tiondetackjern. Bilagan litt. Q. vid . . .	„	115.	
Toftaholms stamholländeri. Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
Tolagsafgift, ersättning till städerna för mistad	„	143.	
Topografiska Kårens räkenskaper och karteverk	„	44—45.	
Bilagorna litt. C. och D. vid	„	25, 32.	
Trafik-inkomsterna å statens jernbanor . .	„	83, 87—88.	
Bilagan litt. S. vid	„	115.	
Trafik-styrelsens räkenskaper	„	83—88.	303—307.
Tredje hufvudtitelns anslag	„	19—21, 22—24, 118.	
Bilagan litt. P. vid	„	115.	
Se reservationen å	„	257.	
Trollhätte kanalbolags inkomster; Konvoykommissariatets andel i	„	108.	
Trosspassevolans-fonden	„	34—35, 41.	
Bilagorna litt. B., C., G., P. och Q. vid	„	24, 25, 44, 115.	
Truppers sammandragning, anvisade medel till förnödenheter vid	„	43.	
Bilagan litt. B. vid	„	24.	
Trädgårdsföreningens elevskola, anslag till	„	94—95.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Tull-verket	Sid.	108, 142—145.	342—343.
Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Tunelds (*af*) testamentsfond. Bilagan litt. U. vid	„	249.	

U.

Ulriksdals lustslotts räkenskaper	„	8—9.	
Ultuna landtbruks-institut	„	88—91, 255.	
— *stamholländeri.* Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
Undersökningar, geologiska, anslagen till .	„	112—113.	318—322.
Undervattensminor, kostnader för	„	43.	
Bilagan litt. E. vid	„	43.	
Undervisningsverken, allmänna	„	159—209, 210—212, 222—224.	356-377, 377-411.
Undsättningsfonden	„	128—129.	
Universitets, Lunds, räkenskaper	„	204—206.	
— *Upsala,* dito	„	203—204.	408—411.
Uppbörden, allmänna bevillnings-; Bilagan litt. S. vid	„	115.	
— *bränvinsafgifts-;* Bilagan litt. Q. vid	„	115,	
— *jernvägstrafiks-*	„	83.	
— *karta-sigillata-*	„	59, 126—127.	322—324.
Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
— *kontrollstämpel-.*	„	132—133.	
Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
— *krono-,* influtna och utestående. Bilagorna litt. N., O. och S. vid	„	114, 115.	
— *postporto-*	„	139, 141.	329—330.
Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
— *telegrafporto-*	„	152, 153, 155.	345.
— *tull-*	„	142, 144, 145.	343.
Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Uppbördsmedel, hufvudtitlarnes. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Uppbördsprovision å fyr- och båkmedlen	„	145.	343.
— å stämpelspappers-medlen	„	127.	
— å postmedlen	„	141.	329—330.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Upsala Domkyrkas räkenskap	Sid.	237.	
— *Erkestifts* Konsistorii räkenskaper	„	159-162, 199-203.	358—359.
— *Läns* landsbok	„	57, 58, 59.	
— *Universitets* räkenskaper	„	203—204.	408—411.
Utdikning af sjöar och myrer	„	65—67.	
Utlånta medel, enligt 1865 års rikshufvudbok. Bilagorna litt. N. och S. vid	„	114, 115.	
Utrikes-brefvexlingen, inkomster och kostnader vid	„	20.	
Utrikes-departementets räkenskaper	„	19—21, 22—24.	
Se reservationen å	„	257.	
Utskrifning af riksregistraturet, anslaget till	„	247.	423—424.

V.

Vaccinationens befrämjande, kostnader för. Tabellen vid	„	214.	
Vakansafgifter, influtna. Bilagan litt. Q. vid	„	115.	
Vakansmedelsfonden, Volontär-	„	36—37, 42.	
Bilagorna litt. B., F. och G. vid	„	24, 44.	
Vapenöfningar, Beväringsmanskapets	„	27, 28, 40.	
Bilagorna litt. C., D. och H. vid	„	25, 32, 44.	
Vattenbyggnader, allmänna	„	63—67.	302—303.
Vetenskaps-akademiens räkenskaper	„	218—220, 255.	
— *Krigs-* dito	„	28.	
Veterinär-inrättningen i Skara	„	216—217.	412.
— *i Stockholm*	„	215—216, 255.	
Bilagan litt. I. vid	„	93.	
Vexelundervisningens normalskola	„	211—212.	
Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademiens räkenskaper	„	220—222, 255.	413—416.
Volontär-vakansmedels-fonden	„	36—37.	
Bilagorna litt. B., F. och G. vid	„	24, 44.	
Väg- och vattenbyggnader, allmänna . . .	„	63—67.	302—303.
Värfvade Arméen, kostnader för	„	26, 27, 43.	258—266.
Bilagorna litt. D. och F. vid	„	32, 44.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
W.			
Wadstena krigsmanshus-kassa	Sid.	37—38, 41, 42.	
Bilagorna litt. B. och P. vid	„	24, 115.	
— *slotts* iståndsättande, kostnad för	„	137.	
Warbergs fästningsfängelse	„	14—15.	
Bilagan litt. A. vid	„	15.	
Warpnäs—Sunds stamholländeri. Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	
Waxholms fästning. Bilagorna litt. D. och E. vid	„	32, 43.	
Wermlands län, vattenaftappningar i . . .	„	67.	
— *läns* landsbok	„	57, 58, 59.	283.
— *Regemente*	„	31, 32.	
Westerbottens län, afvittringar i	„	62.	
— — myrutdikningar i . . .	„	65—66.	
— *läns* landsbok	„	57, 58, 59.	271.
Westernorrlands län, afvittringar i	„	62.	
— — vattenaftappningar inom	„	66—67.	
— *Beväring.* Bilagorna litt. C. och H. vid	„	25, 44.	
— *läns* landsbok	„	57, 58, 59.	284—301.
Westerviks navigations-skola	„	104—105.	
Bilagan litt. M. vid . . .	„	104.	
Westerås Domkyrkas räkenskaper	„	240—241.	422—426.
— *Stifts Konsistorii* räkenskaper .	„	173-177, 199-203.	366—368, 394.
— *Läns* landsbok	„	57, 58, 59.	
Westmanlands läns landsbok.	„	58.	268—270.
Westra stambanan, teknisk-ekonomisk beskrifning öfver	„	82.	
Wexiö Domkyrkas räkenskaper	„	241—242.	
— *Stifts Konsistorii* räkenskaper . .	„	177-179, 199-203.	368—370.
Wisby Domkyrkas räkenskaper	„	245—246.	
— *Navigations-skola*	„	104—105.	
Bilagan litt. M. vid	„	104.	
— *Stifts Konsistorii* räkenskaper . .	„	197-198, 199-203.	376-377, 407-408.
Wisingsborgs kungsgård	„	145.	
Å.			
Ålkistan, kanal vid	„	65.	
Ållonö stamholländeri. Bilagorna litt. I. och K. vid	„	93, 94.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtandet.
Ångfartyg, Flottans	Sid.	53.	
Ångmaskiners konstruktion, undervisning i	„	105.	
Åttonde hufvudtitelns räkenskaper	„	116, 117, 118, 119, 158—247.	356—424.
Bilagorna litt. P., Q. och R. vid	„	115.	
Åtvidabergs telegrafstation, kostnad för .	„	153.	347.

Ö.

Öfverintendents-embetets räkenskaper . . .	„	136—138.	
— expensmedels-anslag	„	247—248.	424—426.
Bilagan litt. T. vid	„	247.	
Öfverskott å statsverkets inkomster, liqvid om	„	117.	
Bilagorna litt. P, Q. och S. vid	„	115.	
Öfverstyrelsens för stuterierna räkenskap .	„	97—98.	309.
Öfverståthållare-embetets räkenskaper . . .	„	59—60.	
Örebro läns landsbok	„	57, 58, 59.	283—284.
— *läroverks* räkenskap	„	170—172, 203.	388—390.
— *Tekniska elementarskola*	„	103—104.	
Bilagan litt L. vid	„	103.	
Öresundska telegraf-kabeln, Sveriges andel i nettobehållningen af korrespondensen derå . . .	„	152.	
— *tullens* upphörande, utgift för	„	108.	
Östergötlands läns landsbok	„	57, 58, 59.	
Östra stambanan	„	68, 73—74, 80.	